

Prof. Dr. M. Es'ad COŞAN

KADİR GECESİ

Hazırlayan:

Dr. Metin ERKAYA

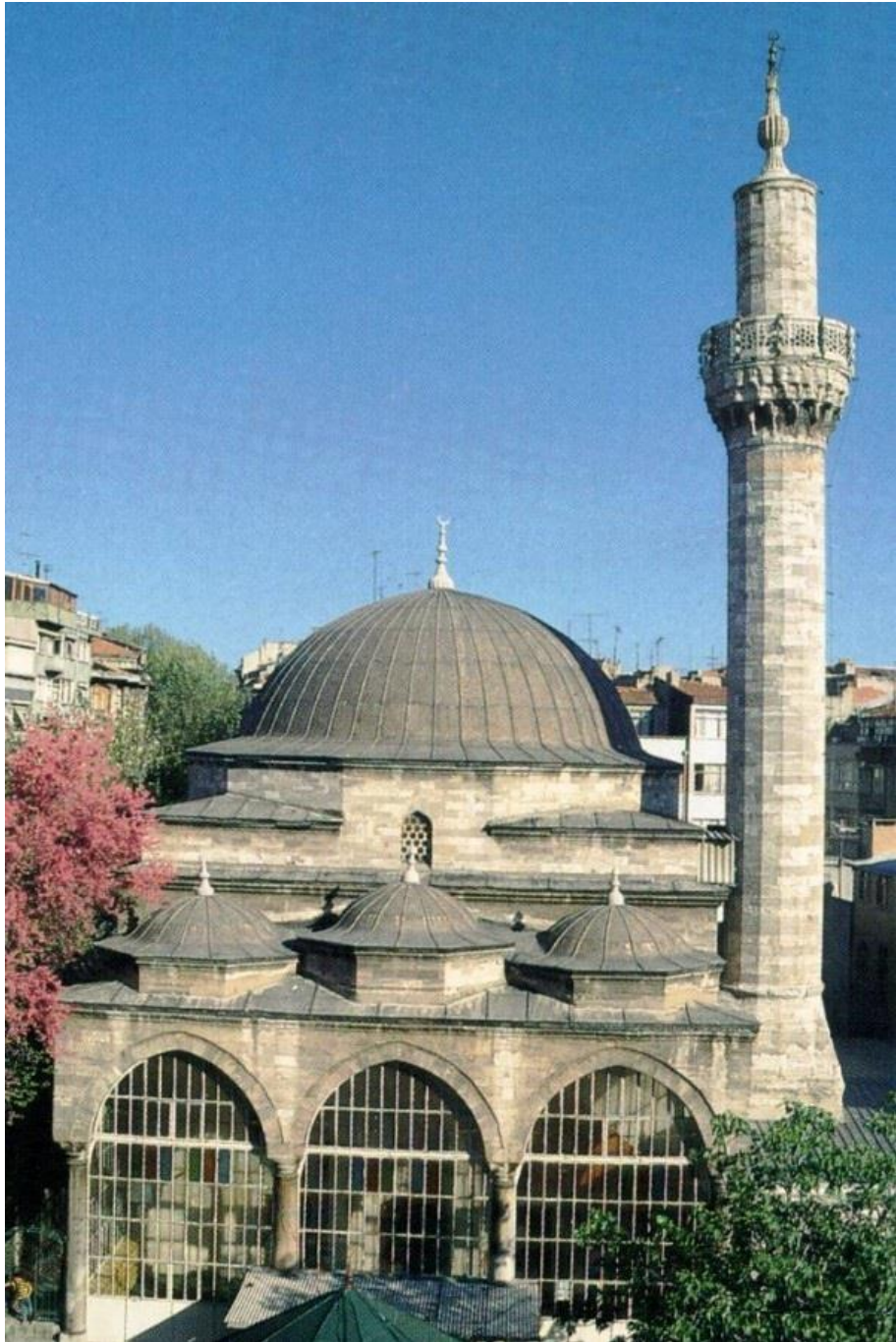
İÇİNDEKİLER

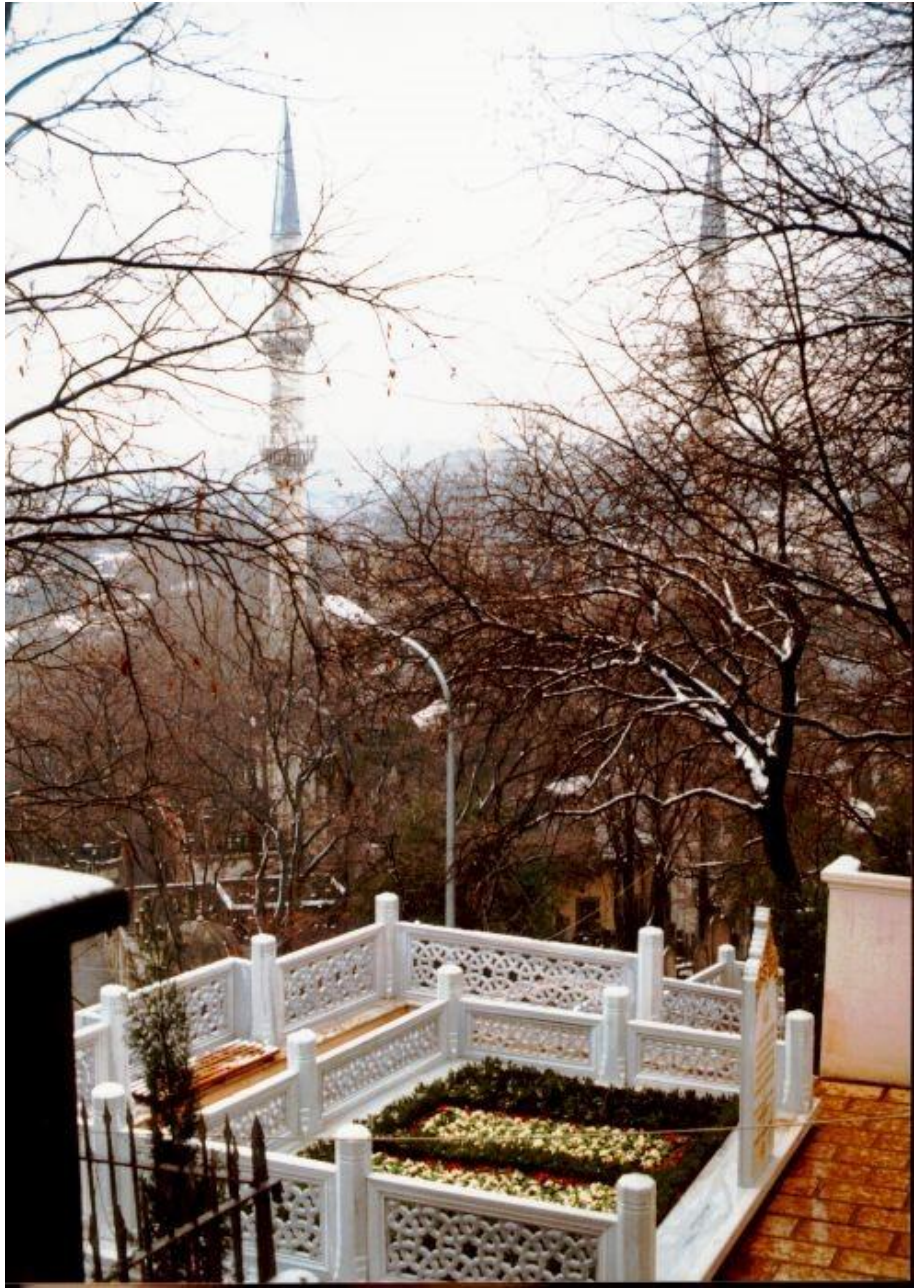
ÖNSÖZ	9
KISALTMALAR	11
PROF. DR. MAHMUD ES'AD COŞAN	13
01. ALLAH'IN DİNİNE YARDIM EDİN!	23
a. Dinimizin Güzellikleri	24
b. İbrâhim ibn-i Edhem Hz.nin Nasihatleri.....	32
1. Ahiretin İçin Çalış!	33
2. Dışını Değil İçini Süsle!.....	35
3. Kabrini İmar Et!.....	36
4. Kendi Kusurlarıyla Meşgul Ol!.....	36
5. Hâlik'ın Hizmetine Gir!	37
c. Cihadsız Müslümanlık Olmaz!	39
d. Hatm-i Hâcegân ve Dua	42
02. MÜBAREK BİR MEVSİMİN ZİRVESİ	47
a. Mübarek Bir Mevsim.....	47
b. Kadir Gecesi Bir Zirve	49
c. Dört Mübarek Gece	55
03. DÜNYA VE AHİRETİN HAYRI	57
a. Dört Nimet	59
1. Zikredici Bir Dil	60
2. Şükredici Bir Kalp	63
3. Belâlara Sabırlı Bir beden.....	66
4. Sâliha Bir Hanım.....	68
b. Şakîlik Alâmeti Olan Dört Şey.....	72

1. Göz Yaşarmaması.....	73
2. Kalb Katılığı	74
3. Hırs	76
4. Tül-i Emel	76
c. Kadir Gecesi	77
d. Kadir Gecesi'nin Zamanı	83
e. Kadir Sûresi	92
f. Kadir Gecesi Yapılacak İbadetler	97
g. Hatm-i Hâcegân ve Dua	101
04. ALLAH'IN RAHMETİ VE İKRAMI.....	107
a. Her Şeyimiz Allah'tan	107
b. Dua da İbadettir	110
c. Allah Cennetine Dâvet Ediyor.....	114
d. Allah'ın Mağfiretine Koşuşun!	117
e. Kadir Gecesi'nin İhyâsı.....	122
f. Hatim Duası	124
05. KADİR GECESİ VE İTİKÂF	144
a. Kadir Gecesi Hangi Gece?	144
b. İtikâf Sünneti.....	147
c. İtikâfta Neler Yapılabilir?.....	149
06. ÖMÜR RÜZGÂR GİBİ GEÇİYOR	159
a. Kadir Gecesi Bin Aydan Hayırlı.....	159
b. Kadir Gecesi Hangi Gün?	163
c. Nasıl Yaşarsanız Öyle Ölürsünüz	165
07. MEKKE'DE RAMAZAN.....	173
a. Ramazan'ın Son On Günü	174

b. Kadir Gecesi'nin Fazileti	178
c. Kadir Gecesi Ne Zaman?	181
d. Kadir Sûresi.....	185
08. KADİR GECESESİ	190
a. Ramazan'ın Son On Günü	190
b. Kadir Gecesi'nin Fazîleti	192
c. Kadir Gecesi'nin İhyâsı.....	194
d. Kadir Gecesi'nde Dua	197
09. KADİR GECESESİNİN KIYMETİ	206
a. Mânevî Bir Mevsimin Sonu.....	206
b. Kadir Gecesi'ni Ramazan'da Arayın!	208
c. Kur'an ve Kadir Gecesi	211
d. Kadir Gecesinde Melekler	220
10. İ'TİKÂFIN ÖNEMİ	223
a. Ramazan'ın Son On Günü	223
b. Peygamberimiz'in Ailesini Uyarması.....	225
c. Peygamberimiz'in İ'tikâfa Girmesi.....	228
d. Kadir Gecesi.....	230
e. İ'tikâfın Sevabı.....	232
f. Dinimizin Kıymetini Bilelim!.....	235
11. KADİR GECESESİNİN İHYÂSİ	238
a. Kadir Gecesi'ni İhyâ Etmenin Karşılığı.....	238
b. Mübarek Bir Gecenin İhyâsı	243
c. Dua da İbadettir.....	252
12. İSLÂM'IN KIYMETİ	262
a. Kadir Gecesi'nin Fazileti	262

b. İ'tikâfın Önemi.....	268
c. İslâm'ın Kıymetini Bilelim!	272
d. Bir Gecenin İhyâsı.....	279
e. Kadir Gecesi Duası	282
13. HER GECEYİ KADİR BİLELİM!.....	287
a. Kadir Sûresi.....	287
b. Kadir Gecesi'nin Önemi.....	291
c. Kadir Gecesi'nin Zamanı	294
d. İ'tikâf İbadeti	299
e. Melekler ve Ruh'un İnmesi.....	300
f. Her Geceyi Kadir Bilelim!.....	301
g. Kadir Gecesi'nin İhyâsı	304
14. RAMAZAN ÇABUK GEÇTİ.....	306
a. Kadir Gecesi'nin Özellikleri	308
b. Bin Ay Cihad Eden Kimse.....	310
c. Bin Ay İbadet Eden Kimseler	311
d. Kadir Gecesi'nin Zamanı	313
e. Peygamber Efendimiz'in İkâzı.....	316
f. İ'tikâf Etmenin Mükâfâtı	318
g. Allah'ı Tanımamız Lâzım!	320

ÖNSÖZ

“Ramazan ayı, bu güzel mevsim, bu güzel zaman... Tabii, güzellikler anlayana... Yâni, güzellikten anlayana bir şey güzel gelir; anlamayana bir şey ifade etmeyebilir. Kimisi güzel bir şeyi görünce, güzellikten anlıyorsa, mest olur. Güzel bir sestem, güzel bir bilgiden, güzel bir hediyeden, güzel bir manzaradan...

Şimdi bu güzel ayda, bu güzel sevaplar ve bu güzel fırsatlar kaçırılmamalı! Bunlar büyük fırsatlar... Geçen sene aramızda olup da bu seneye çıkamamış, on bir ayın sultanı Ramazan’a erişememiş, nice nice tanıdıklarımız var... Bir dahaki Ramazan’a çıkabilir miyiz, bu güzel günleri tekrar idrak edebilir miyiz; bilmiyoruz.

Allah-u Teâlâ Hazretleri sevdiği, razı olduğu bir halde, bu güzel aylara, bu güzel günlere, gecelere, kandillere cümlemizi eriştirsün ve istifade ettirsün... İstifade etmeden, gâfil olarak bunları boşa geçirtmesin...

Allah’ın rahmeti a’zamî derecede, bu kadar böyle cûşa gelmişken, isteyene verecekken; bu kadar göğün kapıları açılmışken, sekiz cennet bezenmişken, yedi cehennem kapıları kapanmışken, gökler melekler tarafından tezyin olunmuşken, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin rahmeti mü’minlerin üstüne yağıp dururken, Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi de istifade edenlerden eylesin...

Ramazan’ın son on günü, ‘Müslüman kulların, mü’min kulların, Ramazan’a hürmet eden, Ramazan’da gayret eden kulların cehennemden azad olma zamanı.’ diye tarif ediliyor. Onun için, bu son on günde gayreti daha da arttırmak lâzım! Bütün müslüman kardeşlerimizin daha çok bir gayrete gelmesi lâzım! Biliyorsunuz, yarışın sonuna doğru, yarışçılar gayretlerini daha da arttırmışlar. Birinci olmak için bütün kuvvetlerini, güçlerini ortaya dökerler, iyice hızlanırlar. Siz de öyle yapın; Ramazan bitmek üzere diye gayretlerinizi arttırın!

Ramazan’ın içinde bir gece var ki, o gece Kadir Gecesi’dir, bin aydan daha hayırlıdır. Çok mübarek bir gecedir. Bu gecenin hayrını yakalayamayan, hayrından mahrum kılınan, bunu

kaçıran, bunu değerlendiremeyen, kadrini kıymetini bilmeyen hakikaten büyük mahrumiyete uğramıştır.”

Elinizdeki kitap, Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocamız'ın Kadir Gecesi dolayısıyla muhtelif yerlerde ve muhtelif yıllarda yaptığı konuşmalardan oluşuyor. Hocamız bu konuşmalarında Ramazan'ın ve Kadir Gecesi'nin önemini anlatıyor. Bu ayı güzel geçirebilmek, Kadir Gecesi'ne erişebilmek için neler yapmamız gerektiğini, nelere dikkat etmemiz gerektiğini bize bildiriyor.

Bu çalışmanın Ramazan'ı ve Kadir Gecesi'ni anlama, kıymetini bilip ihyâ etme konusunda okuyucuya faydalı olacağını, Allah'ın ve Rasûlünün rızasını kazanma yolunda katkıda bulunacağını ümit ediyoruz.

Ses kayıtlarının yazıya geçirilmesinde yardım eden M. Zâhid Erkaya'ya, M. Es'ad Erkaya'ya; teknik konularda yardımcı olan Abdüllatif Erkaya'ya, Ahmed Enis Erkaya'ya ve Lütfullah Erkaya'ya teşekkür ediyoruz.

Dr. Metin ERKAYA
Sincan, 9 Mayıs 2021
27 Ramazan 1442

KISALTMALAR

SAS	: <i>Salla'llàhu aleyhi ve sellem.</i>
AS	: <i>Aleyhi's-selâm.</i>
RA	: <i>Radıya'llàhu anh/ anhâ/ anhümâ.</i>
Rh.A	: <i>Rahmetu'llàhi aleyh.</i>
KS	: <i>Kaddesa'llàhu sirrahû.</i>
RE.	: <i>Râmûzü'l-Ehâdîs</i>
ME.	: <i>Muhtâru'l-Ehâdîs</i>
RS.	: <i>Riyâzu's-Sâlihîn</i>
a.g.e.	: Adı geçen eser.
v.	: Vefatı.
vs.	: ve sâire
s.	: sayfa
(خ)	: Buhârî, <i>Sahîh</i>
(م)	: Müslim, <i>Sahîh</i>
(د)	: Ebû Dâvud, <i>Sünen</i>
(ت)	: Tirmizî, <i>Sünen</i>
(ن)	: Neseî, <i>Sünen</i>
(ه)	: İbn-i Mâce, <i>Sünen</i>
(حم)	: Ahmed ibn-i Hanbel, <i>Müsned</i>
(عب)	: Abdü'r-Rezzâk, <i>Musannef</i>
(ط)	: Tayâlisî, <i>Müsned</i>
(ش)	: İbn-i Ebî Şeybe, <i>Musannef</i>
(ع)	: Ebû Ya'lâ, <i>Müsned</i>
(طب)	: Taberânî, <i>Mu'cemü'l-Kebîr</i>
(طس)	: Taberânî, <i>Mu'cemü'l-Evsat</i>
(قط)	: Dâra Kutnî, <i>Sünen</i>
(حل)	: Ebû Nuaym, <i>Hilyetü'l-Evliyâ</i>

- (ق) : Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*
(هـب) : Beyhakî, *Şuabü'l-İman*
(عق) : Ukaylî, *Duafâ*
(عد) : İbn-i Adıyy, *Kâmil fi'd-Duafâ*
(خط) : Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*
(كر) : İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*
(حب) : İbn-i Hibbân, *Sahîh*
(ك) : Hâkim, *Müstedrek*
(ض) : Ziyâ el-Makdisî, *el-Ehâdisü'l-Muhtare*
(در) : Dârimî, *Sünen*
(خز) : İbn-i Huzeyme, *Sahîh*
(بر) : İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstiâb*
(غ) : Begavî, *Şerhü's-Sünneh*
(طح) : Tahâvî, *Şerhü Maâni'l-Âsâr*

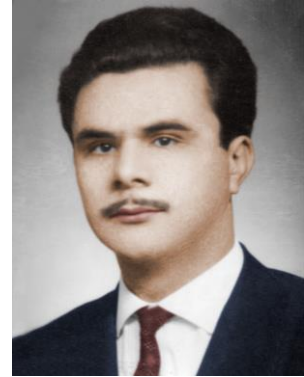
PROF. DR. MAHMUD ES'AD COŞAN

(14 Nisan 1938 - 4 Şubat 2001)

14 Nisan 1938 (13 Safer 1357) tarihinde, Çanakkale'nin Ayvacık ilçesinin Ahmetçe köyünde doğdu. Babası Halil Necâti Efendi, annesi Şâdiye Hanım'dır. Anne ve baba tarafından soyu, Buhâra'dan Çanakkale'ye göç etmiş seyyidlere dayanır.

Küçük yaşta iken ailesi İstanbul'a taşındı. 1950'de İstanbul Vezneciler İlkokulu'nu, 1956'da Vefa Lisesi'ni bitirdi. Aynı yıl İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arap-Fars Filolojisi Bölümü'ne girdi. Arap Dili ve Edebiyatı, İran Dili ve Edebiyatı, Ortaçağ Tarihi ile Türk-İslâm Sanatı sertifikalarını alarak, 1960 yılında Edebiyat Fakültesi'nden mezun oldu.

Aynı yıl, Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi'nde açılan asistanlık imtihanını kazanarak, Klasik-Dinî Türkçe Metinler Kürsüsü'ne asistan olarak girdi. Fakülte yayın komisyonunda iki yıl sekreterlik yaptı. 1965 yılında, XV. Yüzyıl şairlerinden olan *Hatiboğlu Muhammed ve Eserleri* konusunda doktora tezi vererek ilâhiyat doktoru ünvanını aldı. 1967-1968 yıllarında Ankara Yükseliş Mühendislik ve Mimarlık Özel Yüksek Okulu'nda *Türkçe ve Hümaniter Bilgiler* derslerini verdi.

Askerlik görevine Tuzla Piyade Okulunda başladı (15 Ekim 1971). Ağrı Patnos'ta yedeksubay olarak tamamladı (31 Aralık 1972).

1973 yılında, *Hacı Bektâş-ı Velî, Makâlât* adlı doçentlik tezi ile doçent ünvanını aldı ve Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Türk-İslâm Edebiyatı Kürsüsü'ne öğretim üyesi olarak tayin edildi. 1977-1980 yıllarında Sakarya Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi'nde Türk Dili ve Edebiyatı dersleri verdi. Yurtdışında çeşitli üniversitelerde misafir öğretim üyeliklerinde

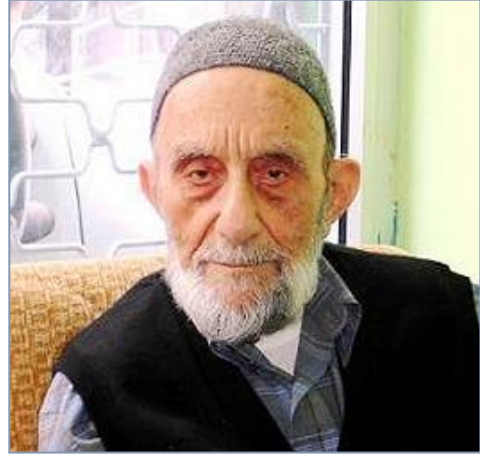
bulundu.

1982 yılında, *İbrâhim-i Müteferrika ve Risâle-i İslâmiyye* isimli takdim teziyle ilâhiyat profesörü oldu. Sosyal ve kültürel faaliyetlere daha fazla zaman ayırabilmek düşüncesiyle, 1987 yılında emekliliğini isteyerek üniversiteden ayrıldı.

İlk dînî eğitimini ailesinde gördü. Dedesi Molla Mehmed Efendi, İstanbul'da medreselerde ilim tahsil etmiş ve Gümüşhaneli Ahmed Ziyâuddin Hazretleri'ne intisab etmiş bir kimseydi. Çanakkale Savaşında şehid olmuştur.

Babası Halil Necâti Efendi, küçük yaşta köyünde hafızlığını tamamladı. Genç-liğinde Gümüşhaneli dergâhına mensub Çırpırlı Hacı Ali Efendi'nin medresesine devam etti. İlk tasavvuf dersini de ondan aldı. Medreseler kapandıktan sonra tekrar köyüne döndü. Şadiye Hanım'la evlendi (1928).

Şadiye Hanım da aynı sülâleden zikir ehli, bilgili bir hanımdı. Bu evlilikten beşi erkek, ikisi kız, yedi çocukları oldu. Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocaefendi, ailenin dördüncü çocuğudur.

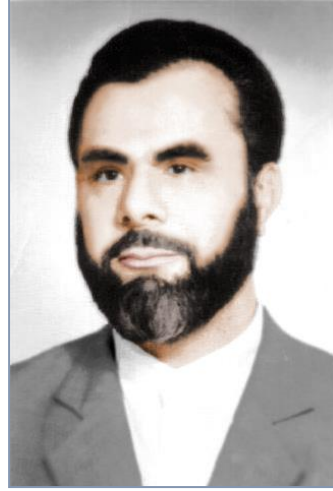
Halil Necâti Efendi, çocuklarını okutmak amacıyla 1942 yılında İstanbul'a taşındı. Bir süre ticaretle meşgul oldu. O sırada, Şehzâdebaşı Damat İbrahim Paşa Camii'nde Serezli Hasîb Efendi'nin sohbetlerine devam etti. Onun vefatından sonra, Kazanlı Abdül'aziz Efendi'ye intisab etti. Onun Ümmügülsüm Camii'ndeki sohbetlerine katıldı. Abdül'aziz Efendi'nin tavsiyesi ile girdiği müezzinlik imtihanını kazanarak, Fatih Müftülüğü'nde göreve başladı. Abdül'aziz Efendi'nin vefatından sonra (1952), irşad görevini sürdüren Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin sohbetlerine devam etti. Onun yakın dostlarından oldu.

Bu münasebetle, Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocaefendi, küçük yaşta hocaefendilerin meclislerinde bulundu, onların maddî

ve manevî ilgilerine mazhar oldu.

Edebiyat Fakültesi'nden mezun olduktan sonra, 1960 yazında Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin kızı Muhterem Hanım'la evlendi. Aynı yılın sonbaharında, Ankara İlâhiyat Fakültesi'ndeki asistanlık görevi dolayısıyla Ankara'ya taşındılar.

İlâhiyat Fakültesi'ndeki öğretim üyeliği yıllarında, Hocaefendi'nin kapısı herkese açıktı. Öğrencilerin çok sevdiği ve saygı gösterdiği bir kimseydi. Talebe gelir, kapıyı çalar, derdini anlatır, cevabını alır, müsterih bir çehre ile ayrılırdı. Olaylı ve kavgalı zamanlarda öğrencilerin arasına girer, onları akl-ı selime davet eder, kavgaları önlemeye çalışırdı.

1960'lı yıllarda fakültede resmî ders olarak Kur'an-ı Kerim dersi yoktu. Öğrenciler kendi gayretleriyle, Arapça'dan, Farsça'dan faydalanarak Kur'an-ı Kerim öğrenmeğe çalışıyordu. Bunu gören Hocaefendi, müsait zamanlarında hasbî olarak, isteyenlere Kur'an-ı Kerim ve Osmanlıca dersleri veriyordu.

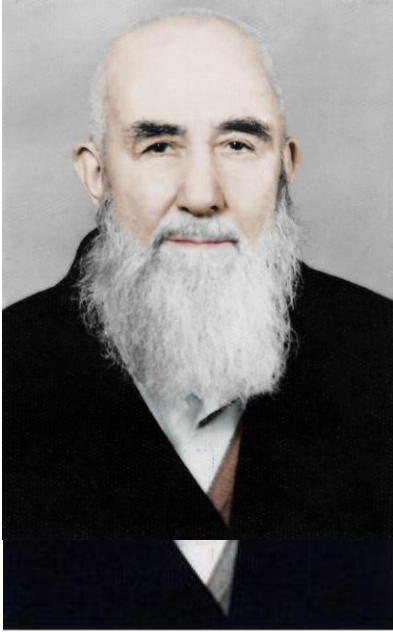
Öğrencilerini bilimsel araştırmalara, master ve doktora yapmaya teşvik ederdi. Öğretim üyeleri arasında saygınlığı vardı. Sahasında söz sahibi idi. Özellikle Türk-İslâm Edebiyatı'nda, ilk müracaat edilen kimseydi. Kendisinden önce profesör olmuş hocalar bile, ağır bir parça, çetin bir şiir oldu mu;

“—Es'ad Bey, şuna beraber bakabilir miyiz?” diye kendisine gelirlerdi. Herkese yardımcı olmaya çalışırdı.

İlk yıllar Kurtuluş'ta oturuyorlardı. Daha sonra Kalaba'ya taşındılar (1963). Evlerinin yakınında cami yoktu. Bir mescid açılması için önderlik etti. Daha sonra onun gayretleriyle bir dernek kurulup, cami yeri alındı. Üstte Kur'an Kur'an Kursu, altta cami olmak üzere cami inşaatının yapılmasına gayret etti. Buralarda zaman zaman hadis ve tefsir sohbetleri yaptı.

Komşuluk ilişkileri çok mükemmeldi. Bütün yorgunluklarına

ve yoğunluklarına rağmen, komşularına da vakit ayırırdı. Karşılıklı ziyaretleşmeler olurdu. Ziyaretlerde tebessümü eksik etmezdi. Ziyaret sırasında, kütüphaneden uygun bir kitap alır, orada bulunanlardan birisine bir yer açtırırdı. Sonra oradan bir miktar okuyarak sohbet ederdi.

Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri, hemen her yıl Ankara'ya gelir, evlerinde bir süre misafir kalırdı. Ankara'nın çeşitli semtlerinde, çevre ilçelerde sohbetler, ziyaretler olurdu. Bazen de M. Es'ad Hocaefendi'yi de yanına alır, Anadolu'nun muhtelif şehirlerine beraber seyahat ederlerdi.

1977 Yılında, Mehmed Zâhid Kotku Efendi'nin bizzat elinden tutarak kürsüye oturtması ile İskenderpaşa Camii'nde *Râmûzü'l-Ehâdis* derslerine başladı. Hafta sonlarında İstanbul'a gidiyor, pazar günü hadis dersini yapıp Ankara'ya dönüyordu.

Mehmed Zâhid Efendi'nin hastalığında, ameliyatında hep yakın hizmetinde bulundu. Son demlerinde de yanibaşındaydı. Onun arzusu üzerine, 13 Kasım 1980 (5 Muharrem 1401) günü vefatından sonra, cemaatin eğitimiyle ve her türlü meselesiyle ilgilenme, tebliğ ve irşad görevini üstlendi.

Tasavvufî nisbeti; hocası Mehmed Zâhid Efendi vasıtasıyla Nakşibendî Tarikatı'nın, Hâlidîyye kolunun, Gümüşhâneviyye şubesidir. Ayrıca Kâdiriyye, Sühreverdiyye, Kübreviyye, Çeştiyye, Mevleviyye, Halvetiyye ve Bayrâmiyye tarikatlarından da irşada me'zundur.

Onun döneminde hadis derslerine ilgi daha da arttı. Cemaat yer bulamadığı için camiye ilâveler yapıldı, ders dinlenilecek

yerler beş-altı kat genişletildi. Caminin yanındaki eski binalar alınarak camiye katıldı. Ayrıca Ankara, İzmir, Bursa, Sapanca, İzmit ve Eskişehir’de mutad hadis dersleri başlatıldı.

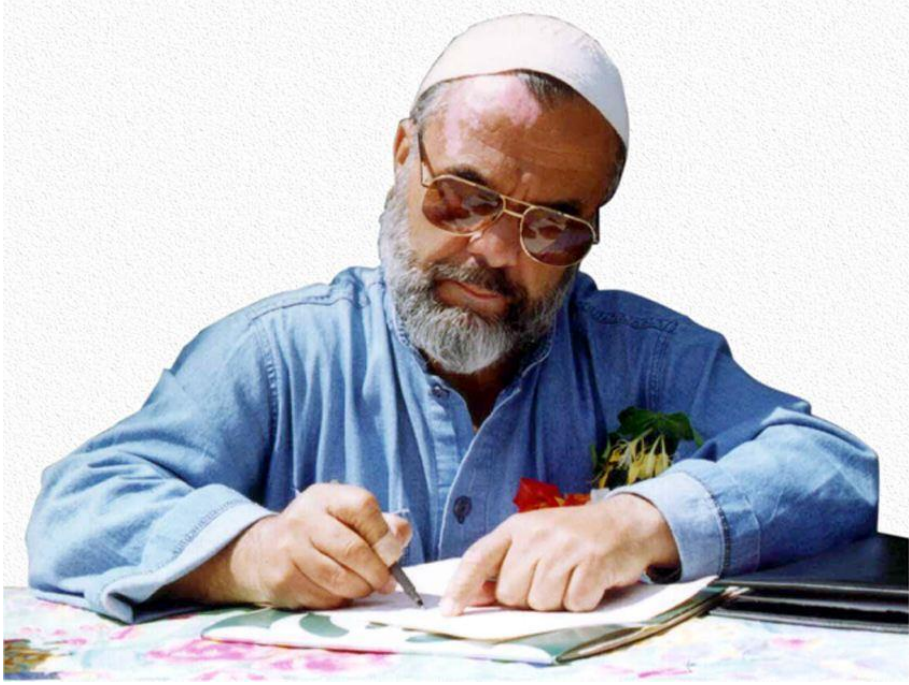
Mehmed Zahid Kotku Efendi’nin emri üzerine kurduğu “Hakyol Vakfı”nın çalışmalarıyla bizzat ilgilendi, muhtelif yerlerde şubeler açtırdı. Eğitim ve yardımlaşma faaliyetini yaygınlaştırmak için çalışmalar yaptı. Sanat ve kültürle ilgili çalışmalar yapmak üzere “İlim, Kültür ve Sanat Vakfı”nı, sağlık hizmetleri için “Sağlık Vakfı”nı kurdurdu. Hanımların eğitimiyle ilgili olarak “Hanım Dernekleri”nin; çevre ile ilgili çalışmalar yapmak üzere “İlim, Ahlâk, Kültür ve Çevre Dernekleri”nin kurulmasını ve yaygınlaştırılmasını teşvik etti. Bu çalışmalarla toplumun güzel amaçlar için bir araya gelmesini, organize olmasını sağlamaya çalıştı.

Vakıflara ait, harabe haline gelmiş birtakım ecdad yadigârı eserlerin tamir ve tecdidiyle ilgilendi. Onların gayesine uygun olarak tekrar faaliyete geçmesini temin etti. (Ahmed Kâmil Tekkesi, Selâmi Mustafa Efendi Tekkesi, Şeyh Murad Efendi Dergâhı, Şadiye Hatun Şifâ Külliyesi.)

Eğitimin yaygınlaştırılması için basın ve yayın çalışmalarıyla ilgilendi. 1983 Eylülünde İslâm dergisi, 1985 Nisanında Kadın ve Aile ve İlim ve Sanat dergisi yayınlanmaya başladı. Daha sonra, Gülçocuk dergisi çıkartıldı. Sağlık ve bilimle ilgili konularda ise Panzehir dergisi yayınlandı. Vefa Yayıncılık adına yayınlanan bu dergilerle yakından ilgilendi ve makaleler yazdı.

Bu dergiler ilgilendikleri sahalarda kamuoyuna önderlik ettiler. Yayınladıkları yazılarla, araştırma dosyalarıyla ve İslâm dünyasından haberlerle halkımızın bilgilenmesine ve bilinçlenmesine katkıda bulundular. İyimser, ümit verici, yol gösterici yazılarla pek çok hayırlı gelişmelere sebep oldular. Haklarında sempozyumlar, doktora tezleri yapıldı. Bir ara İslâm dergisinin tirajı yüz bini aştı. *İslâm* ve *Kadın ve Aile* dergileri, 1998 Haziranına kadar aksamadan yayınlarını sürdürdüler.

Kitap yayıncılığı için Sehâ Neşriyat’ı kurdu; çeşitli dinî, edebî, tarihî, kültürel eserler neşredildi. Yayıncılığın geliştirilmesi, haftalık ve günlük yayınlara geçilebilmesi için çalışmalar başlattı.

Onun gayretleriyle bir matbaa tesis edildi (Ahsen), dizgi tesisleri kuruldu (Dehâ).

Sesli ve görüntülü yayıncılık alanında hizmet etmek, millî ve mânevî değerlerimize uygun yayınlar yapmak üzere, *Ak-Radyo* (AKRA) adı altında bir müessesenin kurulmasına öncülük etti (1992). Halen İstanbul'dan radyo yayınları yapılmakta; bu yayınlar uydu vasıtasıyla Türkiye'nin her yerinden, Orta Asya'dan ve Avrupa'dan dinlenebilmektedir.

Onun teşviki ile Ak-Televizyon adı altında Marmara Bölgesine yönelik bölgesel televizyon yayını başlatıldı (1997). Basın-yayın alanında *Sağduyu* isimli günlük bir gazete yayınlandı (3 Mayıs 1998 - 11 Temmuz 1999).

Kaliteli bir eğitimi temin etmek amacıyla, özel eğitim kurumlarının kurulmasını teşvik etti. Çeşitli illerde ilkökul öncesi, ilkökul ve orta öğrenime yönelik eğitim tesisleri, okullar ve dersaneler kurdu. (Asfa)

Halka güvenilir bir sağlık hizmeti verilmesi için poliklinikler ve hastaneler açılmasını teşvik etti. Başta İstanbul olmak üzere

bir çok ilde sağlık kuruluşları hizmete açıldı. (Hayrunnisâ Hastanesi, Esmâ Hatun Hastanesi, Afiyet Hastanesi.)

Yurtdışındaki müslümanlarla diyalogu sağlamak, ziyaretleri kolaylaştırmak amacıyla İskenderpaşa Turizm (İSPA) adı altında bir seyahat acentası kurulmasına öncülük etti. Bu şirket vasıtasıyla hac ve umre programları, çeşitli yurt içi ve yurt dışı geziler; aile ve eğitim toplantıları düzenlendi.

İlmî seviyesi yüksek hocalar yetiştirmek amacıyla İstanbul'da, Ankara'da, Konya'da ve Bursa'da hadis ve fıkıh enstitüleri açtırdı. Buralarda ilâhiyat fakültelerinde okuyan veya mezun olan kimselere, özel hocalardan Arapça, hadis, tefsir ve fıkıh dersleri verdirilmesini temin etti.

Sohbet ve vaazlarına yurt içinde ve yurt dışında büyük ilgi gösterilmesi ve çeşitli yerlere davet edilmesi, onun çok seyahat etmesine neden oldu. Avrupa'da, Kuzey Amerika'da, Afrika'da, Orta Asya'da ve Avustralya'da pek çok ziyaretler, vaazlar, sohbetler yaptı; eğitim programlarına katıldı.

Her yıl hac ve umre dolayısıyla değişik ölkelerden gelen

müslümanlarla görüştü, diyalog kurdu. Hakkı ve hayrı, iyiyi ve güzeli tebliğ etme yönünde şumüllü ve verimli çalışmalar yapmaktan bir an bile geri kalmadı. Çevresini de daima bu tür çalışmalara teşvik etti.

1997 Mayıs'ından itibaren hizmetlerini yurtdışında sürdürdü. 1998 yılında Avustralya'nın Brisbane şehrine yerleşti. Tebliğ ve irşad çalışmalarını Avustralya'nın her tarafına yaygınlaştırdı. Pek çok yerde camiler, kültür merkezleri açıldı. Brisban'daki camide, her gün sabah ve yatsı namazlarından sonra, hadis sohbeti yapıyordu.

Radyo sohbetleri yine devam etti. Cuma günleri Ak-Radyo'da yapmakta olduğu hadis sohbetlerine ilâve olarak, salı günleri tefsir sohbetleri yapmaya başladı (29 Eylül 1998). Fâtiha Sûresi'nden başladı. Her sohbette birkaç ayet-i kerime okuyup, izah ediyordu. Vefat etmeden önce yaptıkları son tefsir sohbetinde, Bakara Sûresi 224. ayetine kadar gelmişlerdi.

4 Şubat 2001 (10 Zilkade 1421) Pazar günü, bir cami açılışı yapmak için Grifit şehrine giderlerken, Avustralya yerel saatiyle

12'de (Türkiye saatiyle 04'te) Sydney civarında, Dubbo kasabası yakınlarında geçirdikleri elim bir trafik kazası sonucu, yanında bulunan damadı Prof. Dr. Ali Yücel Uyarel'le birlikte ahirete irtihal eylediler. Ani ölümleri ailesi, yakınları, sevenleri ve bütün müslümanlar tarafından derin bir üzüntüyle karşılandı.

Mübarek naaşları, Sydney'de Auburn Gelibolu Camii'nde kılınan cenaze namazından sonra Türkiye'ye getirildi (8 Şubat Perşembe). 9 Şubat Cuma günü, Fatih Camii'nde yüzbinlerin iştirak ettiği muhteşem bir cenaze namazından sonra, tekbirlerle, salevatlarla, dualarla, gözyaşlarıyla, Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri'nin kabri civarında, Eyüp Mezarlığında toprağa verildi.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Rh.A, doğu dillerinden Arapça ve Farsça'yı, batı dillerinden Almanca ve İngilizce'yi bilmekteydi. Yurt içinde ve yurt dışında çok yönlü sosyal faaliyetlerini, tebliğ ve irşad çalışmalarını vefat edinceye kadar devam ettirdi.

Rûhu şâd, mekânı cennetî a'lâ olsun...

Yayınlanmış Eserleri:

01. Matbaacı İbrâhîm-i Müteferrika ve Risâle-i İslâmiye (1982)
02. Hacı Bektâş-ı Velî, Makâlât
03. Gayemiz (1987)
04. İslâm Çağrısı (1990)
05. Yeni Ufuklar (1992)
06. Çocuklarla Başbaşa
07. Başarının Prensipleri
08. Türk Dili ve Kültürü
09. İslâm'da Nefis Terbiyesi ve Tasavvufa Giriş (1992)
10. Avustralya Sohbetleri-1 (1992)

11. Avustralya Sohbetleri-2 (1994)
12. Avustralya Sohbetleri-3 (1995)
13. Avustralya Sohbetleri-4 (1996)
14. Yeni Dönemde Yeni Görevler (1993)
15. Haccın Fazîletleri ve İncelikleri (1994)
16. Zaferin Yolu ve Şartları (1994)
17. İslâm, Sevgi ve Tasavvuf (1994)
18. Sosyal Çalışmalarda Organizasyon ve Başarı (1994)

19. Güncel Meseleler-1 (1994)
20. Güncel Meseleler-2 (1995)

21. Hazret-i Ali Efendimiz'den Vecîzeler (1995)
22. Hacı Bektâş-ı Velî (1995)
23. Yunus Emre ve Tasavvuf (1995)
24. Başarı Yolunda Sevginin Gücü (1995)
25. İslâmî Çalışma ve Hizmetlerde Metod (1995)
26. Sosyal Hizmetlerde Hanımlar (1995)
27. Ramazan ve Takvâ Eğitimi (1996)
28. Tebliğ ve İrşad Çalışmaları (1996)
29. İslâm, Tasavvuf ve Hayat (1996)
30. Haydi Hizmete!.. (1997)

31. İslâm'da Eğitimin İncelikleri (1997)
32. Tasavvuf Yolu Nedir? (1997)
33. İmanın ve İslâm'ın Korunması-1 (1997)
34. İmanın ve İslâm'ın Korunması-2 (1998)
35. Allah'ın Gazabı ve Rızası (1997)
36. Mi'rac Gecesi (1998)
37. Doğru İnanç ve Güzel Kulluk (1998)
38. Ramazan ve Güzel Ameller (1998)

01. ALLAH'IN DİNİNE YARDIM EDİN!

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü lillâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Seyyidinâ ve senedinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Çok aziz ve muhterem müslüman kardeşlerim! Allah-u Teâlâ Hazretleri cümleden razı olsun... Uzak diyarlardan gelen kardeşlerimi görüyorum; Kırşehir'lerden, Konya'lardan, Ankara'lardan, daha başka diyarlardan...

Allah adımlarını haclara varmak suretiyle şereflendirsin... Allah ziyaretlerini kabul eylesin... Allah muhabbetleri dâim eylesin... Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin yolunda birbirlerine muhabbet eden, birbirlerini ziyaret edenler zümresine dâhil eyleyip, kendi muhabbetine cümlemizi nâil eylesin... Kur'an-ı Kerim'in sevgisini içimizde dâim eylesin...

Kardeşlerimiz sayısız hatimler indirmişler; bir kardeşimiz geldi, "On beş hatmimiz var!" dedi... Birisi geldi, "Üç tane hatmimiz var!" dedi... Birisi geldi, "Dört tane hatmimiz var!" dedi. Hatimlerin sayıları Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne mâlûmdur. Bir de Edirnekapı Camii imamı, Hocamız Abdullah Efendi'nin de ruhu için bir kardeşimiz hatim indirmiş. Hepsinin niyetlerine göre, o hatimlerini kabul eylesin Allah-u Teâlâ Hazretleri...

Hem kendilerini dünya ve ahirette berhudar eylesin, muratlarına erdirdin; hem de o hatimleri hangi niyetlerle okumuşlarsa, o kardeşlerimizin o niyetlerini Allah-u Teâlâ Hazretleri, Ekremü'l-ekremîn olan Mevlâmız lütf u keremiyle ihsan eylesin...

Peygamber SAS Hazretleri müjdelemiş ki:¹

عند كل ختمة دعوة مستجابة (كر. عن أنس)

RE. 320/6 (*İnde külli hatmetin da'vetün müstecâbetün*) “Her hatimden sonra müstecâb bir dua vardır.”

Allah-u Teâlâ Hazretleri şu yüzümüzün karasıyla yaptığımız duaları —lütf u keremi çoktur— lütfuyla, keremiyle kabul eylesin... Rahmetine, mağfiretine cümlemizi nâil eylesin.

a. Dinimizin Güzellikleri

Şu camilerin güzelliklerini görüyorsunuz... Şu hatimle kılınan namazların güzelliklerini görüyorsunuz... Şu Ramazan'ın mübarekliğini, feyzini, güzelliğini görüyorsunuz. Allah-u Teâlâ Hazretleri bu güzelliklerden bizleri ayırmasın... Allah-u Teâlâ Hazretleri dinimizin güzelliklerini gören kimselerden eylesin... Dinimizin güzelliklerini şarktakiler, garbdakiler görüyorlar. Bu senenin bir acaib hali var ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin yine Erhamü'r-râhimîn olduğunun delilidir.

Biliyorsunuz, biz millet olarak bir büyük şaşkınlık, sarsıntı geçirdik. Eskiden dedelerimiz hak yolda yürürlerdi. Allah derlerdi, peygamber derlerdi, onların yolundan giderlerdi... Kur'an-ı Kerim'i kendilerine rehber edinmişlerdi. Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesine sımsıkı sarılmışlardı, Rasûlüllah'ın aşkı gönüllerinde pırl pırl yanıyordu. Alınlarında secdenin nurları pırl pırl parlıyordu.

¹ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.416, no:2254; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliya*, c.VII, s.260; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mizân*, c.VI, s.279, no:985; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.III, s.125; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IX, s.390, no:4984; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIV, s.271, no:1577; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.47, no:4121; Zehebî, *Lisânü'l-İtidal*, c.IV, s.412, no:9643; Enes ibn-i Malik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.160, no:3340; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.777, no:1786; *Câmiu'l-Ehâdis*, c.XIV, s.328, no:14396.

Sonra batılılarla tanıştık. Batılılar bizden çok çalışmışlar. Onda da ibretler var.

وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى . وَأَنْ سَعِيهِ سَوْفَ يَرَى
(النجم: ۳۹-۴۰)

(*Ve en leyse li'l-insâni illâ mâ saà. Ve enne sa'yehû seffe yürâ.*)
“İnsanoğlunun eline ancak, neye sa'y ü gayret ettiyse o geçecek; sa'yinden başka bir şey geçmeyecek. Sa'yinin, çalışmasının mükâfatını, karşılığını görecek, ektiğinin mahsûlünü alacak.”
(Necm, 53/39-40)

Kim çalışırsa, Allah-u Teâlâ Hazretleri veriyor. Bunda da bir ibret var ki, Şeyh Sâdi'nin sözüne geliyor insan:

دوستان را کجا کنی محروم
تو که با دشمنان نظر داری

*Dustân râ küca küni mahrum?
Tû ki bâ düşmenân nazardârî!*

“Sen düşmanlarına bile, çalıştığı zaman veriyorsun yâ Rabbi; dostlarını hiç mahrum eder misin?”

Düşmanların karşısında zebun olduk. Dedelerimiz mağlub oldular. Şimdi işçi gönderdiğimiz yerlerde, o zaman bizim atlarımız oynardı, bizim hükmümüz revâ olurdu. Sonradan, Allah-u Teâlâ Hazretleri bizden o imkânları aldı. Hikmetinden sual olunmaz. Biz her türlü cezaya lâyıkız.

“--Eldeki nimetin kadri bilinmezse, nimet elden alınır.”

O kanun-u ilâhiye uğradık. O kanun-u ilâhi bizim üstümüze geldi. Biz İslâm'ın kadrini kıymetini bilmedik. Batıyla tanıştığımız zaman, onların evlerinin köşklerinin saraylarının güzelliği ile gözlerimiz kamaştı. Kendi yolumuzun doğruluğundan tereddüde

düştük.

19. Yüzyıl, geçtiğimiz asır, 20. Yüzyıl'ın şimdiye kadarki günleri, bizim kardeşlerimizin şaşkınlık, sarhoşluk, sersemlik, sendeleme devridir. Kardeşlerimiz şaşkırdılar, baktılar ki; ilim var, teknoloji var, ilerleme var, intizam var onların cemiyetinde... Bizde de şaşkınlık, derbederlik var. Bunların sebeplerini iyi tahlil edemediler. Sandılar ki, bizdeki yıkıntının sebebi İslâm'dadır.

İslâm'da sandılar, halbuki İslâm'da değil. O teknik medeniyet, müslümanları yıkmak için saldırdı. Bütün gücünü İslâm'a karşı sarfetti. Bütün alem İslâm'ın üzerine saldırınca, mağlub oldu dedelerimiz. Çok fazla çalışmaları lâzımmış demek ki; dünyaya da, ahirete de çalışmaları. Onu yapmadıkları için, mağlub oldular.

Mağlub olunca insan, fakir düşünce, hor olunca, her şeyi kıymetten düşer. Bu sefer, dinimize de herkes bir şeyler söylemeye başladı. Dediler ki:

“—Herhalde bu din gericilik dini olsa gerek, herhalde çağdışı bir din olsa gerek...”

Hâşâ, sümme hâşâ!

“—Her halde bu dinde kusurlar var ki, bunlar yenildi.” filan dediler.

Herkes yönünü batıya döndü. Herkes batıya bakmaya başladı. Herkes batıdan bir şeyler almaya başladı. Herkes batıdan alet edevat getirdi, fabrika getirdi, teknoloji getirdi. Derken örf, adet getirmeğe başladı. Yemek yeme, içme, oturma, kalkma, konuşma, arkadaşlık, dostluk... Hepsinde bir Alman usulü, Fransa usulü alfranga vs. filan diye şeyler çıktı. Millet sendeledi. Ama, Allah-u Teâlâ Hazretleri Erhamü'r-râhimîn...

Allah-u Teâlâ Hazretleri bize —ben öyle hissediyorum— buyuruyor ki:

“—Ey kullarım siz şaşkırdınız! Siz her şeyi batıdan geliyor diye düşünüyorsunuz değil mi? Her şey batıda iyi diye düşünüyorsunuz değil mi? Haydi bakalım, işte ben size batıdaki en yüksek mütefekkirleri müslüman ediyorum, görün bakalım!” dedi.

En yüksek mütefekkir... Bir misal verelim, meselâ, Fransızların meşhur Roce Garodi'si... 30-40 yıl adam kendisini ilme, felsefeye vermiş. Şimdiki adıyla, Recâ Cârudî kardeşimiz. Büyük mütefekkir. Fransızların nerede bir fikir hareketi olsa, akademilerinde, üniversitelerinde hocalık yapan bir kimse... Kitaplar yazmış bir kimse, kitapları başka dillere tercüme edilmiş bir kimse... Ve Fransız sosyalistlerinin en önde gelen siması...

Şimdi mâlûm biz batıya döndük ya, tabii batıya dönünce, ilk önce hatıra gelir ki, batının dini ne? Hristiyanlık... Bizimkiler, "Hristiyan olsak ya!" dediler. Hatta Amerikalılar bir ara aya filan füze fırlatınca; "Aya füze gönderen Amerikalıların dinine gelin!" demeğe başladılar. O başka o başka ama, bizi öyle çağırmağa başladılar.

Fakat hristiyanlığın tutarlı tarafı yok. Papazlar müslüman oluyor. Yâni onlar da durmuyorlar. Hristiyanlıkta da iş yokmuş diyen ve çok serbest düşünen bir grup türedi Avrupa'da... Onlar çok hür fikri temsil ettiler. O hür fikir ile münakaşalar yürüdü. Her şeye itiraz ettiler.

Meselâ, bu meşhur Roce Garodi, genç protestanlar cemiyetinin başkanlığını bile yapmış. Kilise'de uzun müddet gençlik teşkilatlarında çalışmış bir insan. Fakat onda da bir şey görmeyince, ondan vazgeçmiş. Sonra sosyalizmi benimsemiş.

Bu asrın modasıdır sosyalizm... Hak, hukuk, insanlar çiğnenmeyecek, kimse kimsenin malına el uzatmayacak, herkes alınının teriyle, emeğiyle geçinecek, istismar olmayacak filan diye sosyalist oluyorlardı.

Bizim memlekette de epeyce bir esti bu fırtına. Hristiyanlığı beğenir mi müslüman? Beğenmez ama, sosyalizmi beğenmeye başladılar. "Bayağı bayağı nizamı var, bayağı değerleri var!" dediler. Sosyalistler güzel sözler söylüyor dediler. Karl Marks'tan, bilmem Lenin'den, şuradan buradan tercümelemlerle insanların istismar edebiyatını yaparak, hakkın müdafiiymiş gibi görünerek

epeyce bir yayıldı.

Allah-u Teâlâ Hazretleri Erhamü'r-rahimin:

“—Ey kullarım siz ne yapıyorsunuz? Sosyalist mi olmak istiyorsunuz? Hristiyan mı olmak istiyorsunuz? Bundan yirmi sene, otuz sene sonra aklınız başınıza gelecek. Ben size ne olacağınızı şimdiden göstereyim!” dedi, Fransızların en meşhur komünistini müslüman etti.

Bizi yirmi sene öne getiriyor Allah-u Teâlâ Hazretleri. Yirmi sene sonra, aklımız başımıza gelecekti.

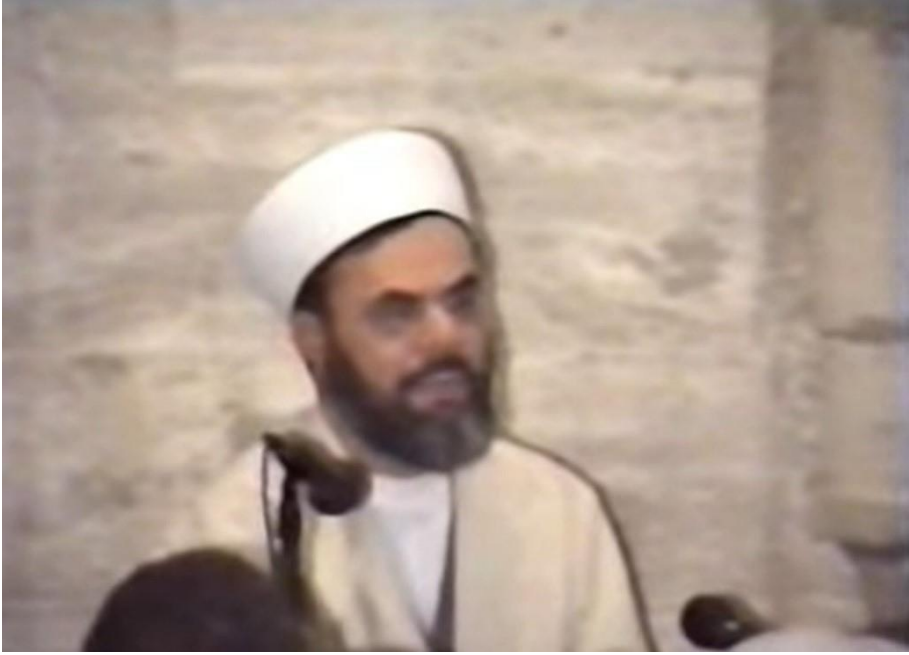
“—Ey kullarım ne diye uğraşıyorsunuz? İşte bu adam uğraşmış. Seneler senesi eser yazmış. Dünyaya şöhretini tanıttırılmış, kabul ettirmiş insan. Dönüyor, dolaşiyor müslüman oluyor. Siz nereye gidiyorsunuz? Hey şaşkınlar, yönünüz ne tarafa?”

Ne kadar Erhamü'r-rahimîn, el-hamdü lillâh...

رَضِينَا بِاللَّهِ رَبًّا ، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا ، وَبِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ رَسُولًا وَنَبِيًّا .

(*Radînâ bi'llâhi rabben, ve bi'l-islâmi dînen, ve bi-muhammedin salla'llâhu aleyhi ve selleme rasûlen ve nebiyyâ.*)
“Mevlâmızdan razıyız; lütfunun, kereminin haddi, hesabı, nihayeti yok üzerimizde... Lütfediyor, kerem ediyor şaşırmasınlar diye deliller gösteriyor.@

Bir Avrupalı tahsil görür; seçerler pilot yaparlar, seçerler astronot yaparlar... Yâni, yanağının bir yerinde bir sivilce olsa, onu astronotluktan atarlar. Vücudunda hiç zerre kadar kusur olmaması lâzım! Beyni mükemmel olması lâzım! Her türlü ruhî fonksiyonları tıkr tıkr çalışan, sıhhatli bir insan olması lâzım! En sıhhatli insanı astronot yaparlar.

Milyarlık aletleri, milyarları akıttıkları aletleri emanet ediyorlar. Milyar ne? Dolar, Türk parası da değil. Milyar dolarlık aletleri emanet ettikleri insanlar. Kusursuz; kaşı, gözü, boyu, posu, vücudu, derisi, gözü, kulağı, midesi, kalbi, damarı, her şeyi kusursuz insanlar... Adam gitti aya, geldi, müslüman oldu. Allah, *celle celâlihû ve amme nevâlihû*...

Biz öyle aciziz ki, biz İslâm'ı nasıl duyuracağız?.. İstanbul'dan bağırsak, sesimizi Taşlıtarla'ya duyuramayız. Allah-u Teâlâ Hazretleri bir kulunu şöhretin zirvesine çıkarıyor. Amerikan teknolojisini hizmetine sokuyor o kulun;

“—Bu kulu dünyaya tanıtacaksın!.. Afrika'nın dağlarından, Asya'nın çöllerinden Çin'e kadar, Amerika'ya kadar, Güney Amerika'ya kadar herkese tanıtacaksın bu şahsı!” diyor, tanıtıyor.

Amerikan sanayisi, teknolojisi, televizyonu, sun'î pekleriyle, telsiz cihazlarıyla hizmete giriyor, tanıtıyor, tanıtıyor, tanıtıyor... O tanıttıkları şahıs ondan sonra:

“—Eşhedü en lâ ilâhe illa'llâh ve eşhedü enne muhammeden abdühü ve rasûlühü” diyor.

Bu ne?.. İbret... Allah-u Teâlâ Hazretleri diyor ki:

“—Ey dünyadaki insanlar, ey dağdaki, köydeki, çöldeki insanlar, ey İslâm'ı duymamışlar, duyun!”

Şöhretli insanı İslâm'a getiriyor, öyle duyuruyor. Ne diyecekler bunlar yarın, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzuruna çıkınca?.. Duymadık diyebilirler mi?.. Ne itiraz edebilecekler.

O halde, uyanın arkadaşlar!.. Dünya uyanıyor, biz uyursak olur mu?.. Yakışır mı bizim ak sakallı dedelerimizin torunlarına kâfir olarak ölmek?.. Yakışır mı; Allah Allah deyip şu diyarları alan, Allah rızası için canını ortaya koymuş olan dedelerin torunları kâfir olarak ölürse, yazık değil mi?.. O dedelerin kemikleri sızlamaz mı mezarda?..

Gözünüzü açın!.. Ben size müslüman olun demem; müslümansınız ki, bu camiye geldiniz. İslâm'a hizmet edin!.. Ne o öyle bencillik?.. Ne oluyorsunuz?.. Karnınızı doyuruyorsunuz, kendiniz Kur'an okuyorsunuz, hatim indiriyorsunuz, teravih kılıyorsunuz; yeter mi?.. Vallâhi yetmez!.. İslâm için çalışın biraz!..

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا أَنْصَارَ اللَّهِ (الصف: ١٤)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenû*) “Ey iman edenler, (*kûnû ensâra'llâh*) Allah'ın yardımcıları olun!” (Saf: 14)

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin yardıma ihtiyacı mı var ki, “Allah'ın yardımcıları olun!” demiş ayet-i kerime bize?.. Hayır... Omuzumuza generallerin rütbesinden yüksek rütbe koyuyor Allah-u Teâlâ Hazretleri, kendisine yardımcılık rütbesi koyuyor. Daha ne istersiniz?.. Daha yüksek pâyeye mi istersiniz?

Allah, “Benim yardımcım!” payesini koyuyor omuzumuza, lütf u kereminden... Kuvvet ondan, kudret ondan, gıda ondan, sıhhat ondan, ömür ondan, İslâm ondan... Ondan sonra da birazcık

çalışınca, “Benim yardımcım!” diye iltifat ediyor Allah-u Teâlâ Hazretleri... Durur mu insan?..

Birisi Rasûlüllah’a geldi:

“—Yâ Rasûlallah, ben sana biat edeceğim!” dedi.

Adını söylemeyeceğim. Sahabeden —*rıdvânu’llâhi aleyhim ecmaîn*— bir tanesi:

“—Sana biat etmek istiyorum yâ Rasûlallah, hangi şey üzerine biat edeyim?” dedi.

“—Namaz kıl, oruç tut, hacca git, zekât ver, zina etme, hırsızlık etme, cihad et!.. Bunun üzerine biat et bana!” dedi.

Boyun büktü o zât, onun için söylemiyorum adını. O boyun büktü, dedi ki:

“—Yâ Rasûlallah, sütlerini sağıp içtiğim on devemden başka devem yok.! Nasıl zekât vereyim, nasıl sadaka vereyim?.. On tanecik devem var, onların sütlerini sağıyorum, öyle geçiniyorum.”

Sonra da dedi:

“—Canımı çok seviyorum, korkuyorum, şu canımı tehlikeye atmak istemiyorum. Bu cihada, bu sadakaya, bu bağışa, bu cömertliğe tahammül edemem!”

Rasûlüllah Efendimiz elini tuttu:

“—Sadaka, cihad, zekât olmadıktan sonra İslâm mı olurmuş?” dedi.

Öyle İslâm mı olur?.. Ver bakalım canını, ver bakalım malını!.. Biraz çalış, çabala, terle bakalım!.. Paralar orada dizili duracak, yığılı duracak; apartmanlar, imkânlar, paralar... Ondan sonra canın da rahat içinde, balkonlarda serin serin rüzgâr esecek; olmaz!

Cennetin yolu yokuştadır biraz. Dağlık yerdeki patika arazi gibidir. Ayakları biraz kanar yürürken... Biraz zahmet çekeceksiniz. Biraz yardım edeceksiniz, başka insanları seveceksiniz. Onlar da sizin gibi can taşıyor.

Hiç acaba, gecekondü semtlerine gittiniz mi?.. Hiç acaba, fakirin ızdırabını yakından gözlemlenizle gördünüz mü?.. Yoksa hep

böyle gül bahçeli, asfaltlı yerlerde dolaşmayı mı seversiniz?.. Bir fakirin sofrasına oturdunuz mu Ramazan'da? Acaba, nice insanlar var; bilmiyoruz ki, Allah'ın nice kulları var fakr u zaruret, ihtiyaç içinde... Canını vereceksin, malını vereceksin, hizmet edeceksin Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin yoluna...

İslâm böyle biraz aktif bir dindir. Müslümanlık geldi mi insana, bir hal olur insan... Müslüman hiçbir şeye bulaşmaz, hiçbir işe yaramaz bir kimse değildir. Yaptığı şeyi düşünme düşünme yapar.

b. İbrâhim ibn-i Edhem Hz.nin Nasihatleri

İbrâhim ibn-i Edhem Hazretleri'ni biliyorsunuz, padişahlığı terketmiş. İbrâhim ibn-i Edhem —*rahmetu'llahi aleyhi rahmeten vâsiaten*— Belh şehrinin hükümdarıymış da, padişahlığı bırakmış.

Neden bırakmış?

Allah'ın rızası belki bu padişahlıkla zor kazanılır, mes'ul olurum diye. Allah'ın rızasını kazanmak için serbest hareket edeyim diye. Padişahlıktan vazgeçmiş, dervişliğe vurdumuş işi... Çok yüksek bir zât olmuş, keramete ermiş. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin sevgili kulları arasına girmiş. Menkabelerinden anlıyoruz.

Birisi gelmiş sormuş, diyor ki:

اوصنى يا ابراهيم بن ادهم!

(*Evsûni yâ ibrâhîme'bne edhem*) “Bana nasihatte bulun, tavsiyede bulun!” diyor.

اصيك بخمس كلمات: اذا اشتغل الناس بالدنيا ،
فاشتغل انت بالآخرة ؛ اذا اشتغل الناس بتزيين
الظاهر ، فاشتغل انت بتزيين الباطن ؛ اذا اشتغل

الناس بعمارة القصور ، فاشتغل انت بعمارة القبور ؛
إذا اشتغل الناس بعيوب الناس ، فاشتغل انت
بعيوب نفسك ؛ إذا اشتغل الناس بخدمة المخلوق ،
فاشتغل انت بخدمة الخالق.

(*Ûsîke bi-hamsi kelimât*) “Sana beş söz ile nasihatte bulunacağım!” diyor. Çok dikkat edin! Başka yerlerde de söyledim ama, güzel sözü çok çok söyleyip ezberlemek lâzım! Çünkü, ben bile unutuyorum sonra, aradan biraz zaman geçince, kendim söylediğim halde...

1. Ahiretin İçin Çalış!

إذا اشتغل الناس بالدنيا ، فاشتغل انت بالآخرة ؛

(*İzeş-tegale'n-nâsü bi'd-dünyâ, fe'stegil ente bi'l-âhireh.*) Birinci tavsiyesi bu ki: “insanlar dünyaya koşuşup uğraşırken, sen aldanma dünyaya, ahiretine çalış!” diyor.

Yapabilir misin?.. Ölç bakalım kendini, yapmağa çalış! Böyle yapmak lâzım!.. Ahiretine çalışmadan, ahiret kazanılır mı sanıyorsun?

وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى (النجم: ٣٩)

(*Ve en leyse li'l-insâni illâ mâ saà*) “İnsan neye çalışırsa onu elde eder.” (Necm, 53/39) Arayan Mevlâsını da bulur, belâsını da...

Dünyaya çalışırsa ne olur? Dünyaya çalışıp çalışıp bırakacak, nasıl olsa bırakıp gidecek. Çare yok!.. İşte bugün de yine, bir kardeşimizin ağabeyinin haberini verdiler, *innâ lillâhi, ve innâ ileyhi râciün...*

Hani hocalarımız?.. Hani sevdiğimiz, “Yâ Rabbi benim canımı

al da o yaşasın!” dediğimiz hocalarımız?.. Hepsi gitti, biz de gideceğiz. Bize de gelecek, bir dahaki sene kimbilir hangimiz burada olacağız, hangimiz olmayacağız... Ahireti imara bakmak lâzım, ahirete amel göndermek lâzım!..

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ (الحشر: ١٨)

(*Yâ eyyühe’llezine âmenü’tteku’llâhe veltenzur nefsün mâ gaddemet li-gad*) “Ey iman edenler, yarına ne gönderiyorsunuz ona bir bakın!” (Haşr, 59/18)

Birincisi bu: Aman dikkat edin, ahiret önemlidir, ebedidir; bu dünya gibi fani değildir. Bu dünyanın zevklerine aldanmayın!.. Bu dünyanın dışında zevk çoktur. Bu camiler güzeldir, burada müslümanlık kolaydır. Dışarıda zor. Şimdi hava da sıcak olduğu için, dışarıda müslümanlık zordur ama, tabii Allah onlara da hidayet etsin, ne diyelim?..

Söz sözü açıyor: Çok dokunur bana Şeyh Sâdi hikâye etmiş. Eskiden çok ayaz varmış, kış günü, çok şiddetli soğuk. Fukaracığın birisi tir tir titremiş, başka çare bulamamış, bir hamamın odunlarının yakıldığı külhan kısmına gitmiş, küllerin arasına yatmış. Küllerin arasında tabii is, pas, sıcak, orada uyumuş.

Ertesi gün çıkmış dışarı, bakmış ki karşıda bir saray... Sarayın balkonunda samur kürklere sarılmış birisi, böyle kat kat kürkler içinde, öyle safalı bakıyor etrafa... Etrafa kar yağmış, yağmur, çamur soğuk... Aldırmıyor ki, kürkler var sırtında... Diyor ki:

Şeb-i tennûr güzeşt ü, şeb-i semmûr güzeşt.

“Samurlu gece de geçti, tandırlı gece de geçti.” Hepsi geçecek. Yâni, ne zengine kalacak, ne fakire kalacak. Ahireti imara bakalım! Akıllı insanın işi budur. Rasûlüllah Efendimiz böyle yapmış, siz de böyle yapın!..

2. Dışını Değil İçini Süsle!

İkincisi:

إذا اشتغل الناس بتزيين الظاهر، فاشتغل انت بتزيين الباطن؛

(*İze'steğale'n-nâsü bi-tezyîni'z-zâhir, fe'steğul ente bi-tezyîni'l-bâtın*) Başkaları dışını süslemeye bakarken sen içini süsle.

Nasıl olacak dışını süsü, için süsü? Dışın süsünü hiç anlatmama lüzum yok. Bunu berberler biliyor, terziler biliyor, ayakkabıcılar biliyor, insanlar çok âlâ biliyorlar güzel giyinmesini, ütülü pantolonlar giyinmesini... Pırıl pırıl pahalı elbiseler giyip, taranıp süsleniyorlar. Kremler sürüyorlar, briyantınlar sürüyorlar... Bu dış süsü, bunun bir faydası yok! Asıl süs insanın içinin süsüdür.

Peki iç nasıl süslenecek?.. İç güzel huylarla süslenir, güzel ahlak ile süslenir.

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا (الشمس: ٩)

(*Kat eflaha men zekkâhâ*) [Nefsini kötülüklerden arındıran felâha ermiştir.] (Şems, 91/9) ayet-i kerimesinde bildirdiği gibi, nefis terbiye olduğu zaman süslenir. Nefsinizi terbiye edin, içinizi süsleyin, kalbiniz pak olsun! Kalbiniz başkasına karşı iyiliklerle dolu olsun, iyi şeyler isteyin, iyi şeyler yapmaya gayret edin, içinizdeki huylarınız güzel olsun. Bu kadar söz kâfi...

İkincisi, demek ki, “Başkaları dışını süslerken, sen için süsle!” demiş İbrâhim ibn-i Edhem. Siz de öyle yapın!.. İçinize çok dikkat edin, kalbinize çok dikkat edin! Kalbinizdeki duyguları kontrol edin! Başkasına karşı beslediğiniz niyetleri kontrol edin! Hayatınızı, hangi fikirlerin peşinde sürükleyip heder ediyorsunuz, ona çok dikkat edin!.. İçinizi düzenlemeye, tanzim etmeye çalışın!

3. Kabrini İmar Et!

إذا اشتغل الناس بعمارة القصور فاشتغل انت بعمارة القبور؛

(*İze'steğale'n-nâsü bi-imâreti'l-kusûr, fe'stagil ente bi-imâreti'l-kubûr.*) “İnsanlar köşkler yapmakla meşgulken, sen kabrini imar etmekle meşgul ol!” diyor.

Kabrin imarı ne ile olur?.. Kabrin imarı sâlih amellerle olur. Çünkü insan kabirde kendisine yoldaş bulacak. Namazlarını, haclarını, zikirlerini, tesbihlerini, okuduğu Kur'an-ı Kerimleri ve saireyi kabrinde yoldaş bulacak kendisine. Kabrin süsü, zineti, imarı salih amellerdir.

بادروا بالاعمال الصالحة قبل ان تشغلوا

(*Bâdirû bi'l-a'mâli's-sâlihâti kable en tüşgalû*) “Başınıza bir iş gelip de, yapamaz duruma düşmeden önce, sâlih amelleri çok çok işlemeye çalışın!”

Bu dünya, düşmanlık yapacak kadar uzun bir dünya değil. Hatta dostlukları bile yapmak için çok kısa bir ömür... Onun için, dostlukları ve iyilikleri, sâlih amelleri bile yaparken çok acele acele yapın, peş peşe yapın! Hemen yarın işiniz bitecekmiş gibi yapın! Çok gayret edin ki ömür rüzgar gibi geçiyor. Rüzgar gibi gelip geçiyor. Bir de bakıyorsunuz, kırk küsür yaşa gelmişsiniz... Bir de bakıyorsunuz, yetmiş küsür yaşa gelmişsiniz... Bitiveriyor.

Onun için, aman sâlih amellere acele ediniz, koştura koştura yapınız! Kötülüklerle hiç meşgul olmayın! Varsın kötülükler karşılıksız kalıversin. Size kötülük yapan, o kötülüğüyle kalsın kenarda... Hiç cevap bile vermeyin! Çünkü ömür az, değmez. Onlara cevap vermekle vakit geçirmeye değmez.

4. Kendi Kusurlarınla Meşgul Ol!

Dördüncü tavsiyesi:

إذا اشتغل الناس بعيوب الناس ، فاشتغل انت بعيوب نفسك ؛

(*İzeş-tegale'n-nâsü bi-uyûbi'n-nâs, fe'stagil ente bi-uyûbi nefsike*) “İnsanlar hep başkalarının kusurlarını görürler, sen öyle yapma! İnsanlar başkalarının kusurlarıyla meşgul olurken, sen kendi kusurlarına bak, onları düzeltmeğe çalış!”

Çünkü içini düzeltmeden, huylarını düzeltmeden Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzuruna vardığın zaman, çok zor olur insanın durumu... Allah-u Teâlâ Hazretleri yüzü ak, alını açık olarak oraya varmayı nasib eylesin cümlemize...

يَا أَيُّهَا النَّفْسَ الْمُطْمَئِنَّةَ . ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَةً . ارْجِعِي

إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَةً . فَادْخُلِي فِي عِبَادِي . وَادْخُلِي جَنَّاتِي

(الفجر: ٢٨-٣٠)

(*Yâ eyyetühe'n-nefsü'l-mutmainneh*) “Ey mutmainne nefis, ey Allah'ın zikriyle tatmin olmuş, durulmuş, dengelenmiş, saflaşmış, istikrar kesbetmiş olan ruh! (*İrciü ilâ rabbiki ràdıyeten merdıyyeh*) Rabbinin huzuruna sen ondan razı, o senden razı bir durumda gel, dön Rabbine! (*Fe'dhulî fi ibâdî*) Gel ey nefis, ey kişi, ey kulum, has kullarımın arasına gir! (*Fe'dhulî cennetî*) Gir cennetime!” (Fecr, 89/27-28) diye bu hitaba nâil olmak ne güzel!

Onun için, kendi ayıplarınızı herkesten iyi bilirsiniz; onları düzeltmeğe çalışın!

5. Hâlik'ın Hizmetine Gir!

Ve nihayet beşinci tavsiyesi:

إذا اشتغل الناس بخدمة المخلوقين ، فاشتغل انت بخدمة الخالق.

(*İze's-tegale'n-nasü bi-hıdmeti'l-mahlûkîne, fe'stagil ente bi-hıdmeti'l-hàlik*) “Başkaları insanların hizmetiyle ömür tüketip dururken, insanlara hizmet ederken; sen mahlûka hizmeti bırak, Hâlik'in hizmetine gir!”

Bak, yine o ayet-i kerimeye bağladı bizi nasihat. “Allah'ın yardımcıları olun!” demiştim ya, “Allah'ın hizmetine girin!” diyor. Hizmetlerin en güzeli, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin yoluna girmektir. Yalnız müslüman olmanız kâfi değil, kârlı değil; başkalarını da müslüman etmek için çalışın!..

Hepimiz bir kişiyi müslüman edersek, on seneye kalmaz, Türkiye'de serapa, silme altmış milyon insan müslüman olur. Bir tek kâfir ararsın, bulamazsın... Herkes bir sene uğraşıp, sadece bir insanı doğru yola getirse, hesapladık, dokuz senede bitiyor iş... Türkiye bitiyor da etrafa taşmak gerekiyor.

İsterseniz hesabı da yapalım: Türkiye'de şimdi bir milyon müslüman yok mudur?.. Şu camilere bak, el-hamdü lillâh bu sene neşe veriyor insana... Her taraf doluyor, avlular doluyor, sokaklara taşıyor... Bir milyon müslüman yok mu Allah için çalışacak?.. Çıkamaz mı kırkbeş milyondan?.. Çıkar. Haydi biz beş yüz bine indirelim, haydi yüz bine indirelim!.. Yüz bin tane seçme, böyle levent gibi müslüman var ki, can istense al canımı diyecek; mal istense al malımı diyecek sapasağlam müslüman... Yüzbin tane.

Bu yüz bin müslümanın her birisine bir tane şahıs versek, “Bir kişiyi seç, bir sene uğraş, bir sene sonra onu iyi müslüman et!” desek; bir senenin sonunda kaç kişi olacaklar?.. İki yüz bin olacaklar. İkinci senenin sonunda, kaç bin kişi olacaklar?.. Dört yüz bin... Üçüncü senenin sonunda, sekiz yüz bin... Dördüncü senenin sonunda, 1,6 milyon... Beşinci senenin sonunda, 3.2 milyon... Altıncı senenin sonunda, altı milyon dört yüz bin... Yedinci senenin sonunda oniki milyon sekiz yüz bin... Sekizinci

senenin sonunda, yirmibeş milyon altıyüz bin... Dokuzuncu senenin sonunda, ellibir milyon ikiyüzbin müslüman ediyor. Yâni, ellibir milyon var mı şu anda nüfusumuz?.. Yok. Ama dokuz sene sonra olacak diyelim. Sonra bunların içinde bebekler var, bülüğ çağına ermemiş insanlar var. Türkiye doluyor müslümanla, dokuz senede...

Onun için hem kendiniz iyi müslüman olun, hem de başkalarını müslüman etmeye çalışın!..

c. Cihadsız Müslümanlık Olmaz!

Allah-u Teâlâ Hazretleri, şu güzel Ramazan'ın feyzinden, bereketinden cümlemizi müstefiz eylesin, müstefid eylesin... Şu Ramazan'ın hazinesi olan Kadr'e cümlemizi erdirsin... Hazine saklı olduğu gibi, bu Kadri de Allah-u Teâlâ Hazretleri saklamış. Araya araya, kaza kaza, bu hazineyi bulmayı cümlemize nasib eylesin... Ömürlerimizi rızası uğrunda geçirmeyi nasib eylesin...

Malımızla canımızla yolunda cihad etmeyi nasib eylesin... Cihadsız müslümanlık olmaz. Cehd sarf edeceksin. Şurada namaz kılarken sırtının, alnının terlediği gibi, Allah yolunda koştururken, seğirdirken terleyeceksin!..

إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَن لَهُمِ الْجَنَّةَ

(التوبة: ١١١)

(*İnna'llàhe'sterâ mine'l-mü'minîne enfüsehüm ve emvâlehüm bi-enne lehümü'l-cenneh*) “Allah, müslümanlardan canlarını ve mallarını satın almıştır, cennet karşılığında...” (Tevbe, 9/111)

Ticarete alışmışsınızdır, para verirsiniz, karpuz alırsınız, kavun alırsınız, pide alırsınız ya; “Ben size cenneti veriyorum, verin canınızı, malınızı!..” diyor Allah-u Teâlâ Hazretleri. “Eğer canınızı malınızı Allah yolunda sarfederseniz, cenneti veririm!” diyor.

Ârâbîden bir zât, yâni bedevî çöl Araplarından birisi Rasûlullah Efendimiz'e gelmiş. Demiş ki:

“—Yâ Rasûlallah, bana tavsiyede bulun; bu tavsiyeyi tuttuğum zaman, ben cehennemden âzâd olayım, cennete dahil olayım!”

“—Haa, senin zihninde bu çok mu yer etti? Senin gelip bana müracaat etmen, cehennemden kurtulmak, cennete ermek için mi?.. O mu harekete geçirdi seni?..”

“—Evet yâ Rasûlallah, o harekete geçirdi.”

“—Pekiyi. Adaletli konuş ve malının fazlasını infak et!” diyor.

Düşünüyor adamcağız (RA) diyor ki:

“—Yâ Rasûlallah, bazen adaletli konuşamam, olabilir yâni...”

Saf insanlar, temiz insanlar. Biz bu sözleri anlayamayız. Biz tamam deriz, olur biter. Ama mes'uliyetli olduğunu, sözü bilen insan düşünüyor; “Acaba yapabilir miyim? Arada belki bir yanlış bir söz söylerim.” diye;

“—Belki yapamam yâ Rasûlallah! Tamamen doğru konuşmayı yapamam! Malımın da fazlasını veremem!”

“—O zaman çok selâm ver, çok yemek yedir!” diyor.

“—Bunu da her zaman yapamam!..” diyor.

Çöl bedevîsi yapacağı, yapamayacağı şeyleri saf saf, temiz temiz söylüyor.

Peygamber Efendimiz herkesin yapabileceğine göre nasihat ederdi, tavsiye ederdi. *Et-Terğîb ve't-Terhîb*'in bildirdiğine göre, o zaman diyor ki Peygamber Efendimiz:

“—Senin develerin var mı?” diyor.

“—Var...”

“—Pekiyi, bir deveni ayır; bir de tulum ayır! Devenin sütünü tulumuna sağarsın ve iki günde bir ancak süt içebilen bir aileye, bunu hayır olarak verebilirsin. Umarım ki, deven helâk olmadan, o tulumun yırtılıp parçalanmadan cennetlik olursun!” diyor.

Biz bu zât-ı muhteremin cennetlik olduğunu biliyoruz. Rasûlüllah öyle müjdelemiş çünkü... O “Allâhu ekber!.. Allâhu ekber!” diye diye ayrılmış Rasûllullah’ın yanından... Yâni, yapabileceği tavsiyeyi alınca, tekbir getire getire ayrılmış. Bu işi yapmaya başlamış.

Kitaplarımız yazıyor ki: Bir müddet sonra, müslümanların yaptığı bir cihadda şehid olmuş. Cenneti buldu işte... Daha devesi helâk olmadan, tulumu yırtılmadan, eskimeden cennetlik olmuş.

Allah-u Teâlâ Hazretleri has, hâlis müslümanlığı cümlemize nasib eylesin... Yolunda daim eylesin...

Ramazan’daki ibadetlerin kabulünün alâmeti, Ramazan’daki güzel halin Ramazan’dan sonra devam etmesidir. Ramazan’daki şu güzel halet-i ruhiye var ya, meleklaşıyor insan... Ramazan’dan sonra da bu hali koruyacaksınız. Ramazan’da tırmandığınız zirveden aşağıya düşmeyin! Yükseklerden düştü mü, çok fena olur

insan, parça parça olur.

Ramazan'da kazandıklarınızı inşaallah Ramazan'dan sonra da hıfzedersiniz. O yüzbinlik müslümanlardan olursunuz inşaallah... Daha âlâsından olursunuz. Başkalarını da hak yola getirmek için çalışırsınız. Allah-u Teâlâ Hazretleri gayret kuvvet versin...

Biz kardeşlerinizi de duadan unutmayın! Allah cümlelerinden razı olsun...

d. Hatm-i Hâcegân ve Dua

Allâhümme salli salâten kâmileten ve sellim selâmen tâmmen alâ seyyidînâ muhammedîni'llezî tenhallü bihi'l-ukadü ve tenfericü bihi'l-küreb, ve tukdâ bihi'l-havâicü ve tünâlü bihi'r-ragâibü ve hüsnü'l-havâtim, ve yüsteska'l-gamâmü bi-vechihi'l-kerîm, ve alâ âlihî ve sahbihî fî külli lemhatin ve nefesin bi-adedi külli ma'lûmin lek...

Nestağfiru'llâh... (4 defa)

Nestağfiru'llâhe'l-azîm, el-kerîm, ellezî lâ ilâhe illâ hû, el-hayye'l-kayyûm, ve netûbü ileyh, ve nes'elühü't-tevbete ve'l-mağfirete ve'l-hidâyete lenâ, innehû hüve't-tevvâbü'r-rahîm... Tevbete abdin zâlimin li-nefsih, lâ yemlikü li-nefsihî, mevten ve lâ hayâten ve lâ nüşûrâ...

Allâhümme ente rabbî, lâ ilâhe illâ ente halaktenî, ve ene abdüke ve ene alâ ahdike ve va'dike mesteta'tü, eüzü bike min şerri mâ sana'tü, ebûu leke bi-ni'metike aleyye ve ebûu bi-zenbî, fağfirli feinnehû lâ yağfiru'z-zünûbe illâ ent...

Allâhümme ente'l-melikü, lâ ilâhe illâ ente sübhâneke ve bi-hamdik... Ente rabbî ve ene abdük... Zalemtü nefsi kesîrâ... Fa'teraftü bi-zenbî, fağfirli zünûbî cemîâ... Feinnehû lâ yağfiru'z-zunûbe illâ ent...

Ve'hdînî li-ahseni'l-ahlâk. Lâ yehdînî li-ahsenihâ illâ ent... Va'srif annî seyyiehâ, lâ yasrifu annî seyyiehâ illâ ent... Lebbeyke ve sa'deyk, ve'l-hayru küllühû fî yedeyke ve ileyk... Ve's-şerru leyse ileyk... Ene bike ve ileyk... Tebârekte rabbî ve teâleyt, estağfiruke ve etûbü ileyk...

.....
Fatiha-i Şerîfe mea'l-besmele...

.....
Üç salevât-ı şerife...

.....
Bir *Elem neşrah leke* Sûresi, besmeleyle...

.....
Onbeş İhlâs-ı Şerif Sûresi besmeleyle...

.....
Fatiha-i Şerîfe mea'l-besmele...

.....
Üç salevât-ı şerife...

.....
Fa'lem ennehû:

“—*Lâ ilâhe illa'llâh...*” (On defa)

Lâ ilâhe illa'llâhu'l-melikü'l-hakku'l-mübîn... Muhammedün rasûlü'llâhi sâdiku'l-va'dil-emîn...

Allââhümme salli alâââ, seyyidinâââ... Muhammedini'n-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Aaalihiii, ve sahbihiii, ve sellim... (3 defa)

[Hatmin İhlâsları vs. okunduktan sonra:]

Sübhâne rabbiye'l-aliyyi'l-a'le'l-vehhâb...

El-hamdü lillâhi hakka hamdih... Nahmedühû bi-cemûi mehâmidih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayri halkihî muhammedin ve âlihî, ve sahbihî, ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn...

Allâhümme yâ rabbenâ, tekabbel minnâ hâzihi'l-hatemâti's-şerîfeh... Allâhümme bi'l-hakki enzelte'l-kur'âne'l-kerîme ve bi'l-hakki nezel... Allâhümme azzim rağbetenâ fîhi ve'c'alhü nûran li-ebserinâ, ve şifâen li-sudûrinâ!..

Allâhümme zeyyin bihî elsinetenâ, ve cemmil bihî vücûhenâ, ve kavvi bihî ecsâdenâ, ve şfi bihî merdânâ, ve'rham bihî mevtânâ, ve ahsin bihî akıbetenâ fî'l-umûri küllihâ, ve ecirnâ bihî min hızıyî'd-

dünyâ ve azâbi'l-âhireh...

Allâhümme zekkirnâ minhü mâ nesînâ, ve allimnâ minhü mâ cehilnâ, ve'rzuknâ tilâvetehü alâ tâatike ânâe'l-leyli ve etrâfe'n-nehâr, va'hşurnâ mea'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ve âlihi'l-ahyâr!...

Allâhümme belliğ ve evsül sevâbe mâ kara'nâhü ve nûre mâ televnâhü min hazihî'l-hatemâti's-şerîfât ve hatmi hâcegâni's-şerîf, ba'de'l-kabûli minnâ bi'l-fadli ve'l-ihsân hediyyeten vâsileten ilâ ravhi rûhinâ ve tâci ruûsinâ ve şefîi zünûbinâ ve tabîbi kulûbinâ ve sürûri uyûninâ ve üsvetine'l-haseneti muhammedini'l-mustafâ salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve ilâ ervâhi âlihî ve sahibihî ve men tebiahü bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ...

Ve ilâ ervâhi sâdâtinâ ve meşâyihinâ, sâdâtu't-turuku'l-aliyyeti ecmaîn, mine's-sahâbeti'l-kirâm rıdvânu'llâhi teâlâ aleyhim ecmaîn... Müteselsilen ve muttasilen bi-zemâninâ ve şeyhinâ ve üstâzinâ muhammed zâhidi'bni ibrâhim el-burûsevî, ve ilâ ervâhi sairî'l-hulefâi ve't-tâbiîne ve'l-mürîdîne ve'l-muhibbîne ecmaîn...

Ve belliği'llâhümme ilâ ervâhi sâiri'l-enbiyâi ve'l-mürselîn, ve'l-evliyâi ve'l-asfiyâi ve's-sâlihîne ve'l-mukarrabîn, ve ehl-i tâatike ve ehl-i kurbike ve etbâihim ecmaîn...

Ve belliği'llâhümme ilâ ervâhi âbâinâ, ve ümmehâtinâ, ve ihvâninâ, ve ehavâtinâ, ve ecdâdinâ, ve ceddâtinâ, ve sâiri akribâinâ, ve ahbâbinâ, ve ilâ ervâhi mevtâ men karaa hazi'l-hatemâti's-şerîfâti kâffeten âmmeh... Ve ilâ ervâhi'l-medfûnîne fî hazihî'l-beldeti't-tayyibeti mine's-sahâbeti ve't-tâbiîne ve sâiri's-sâlihîn...

Ve ilâ ervâhi'l-fâtihîne li-hâzihî'l-bilâdi's-şerîfeh, ve's-şühedâi ve'l-guzâti ve'l-mücâhidîne ve'l-asâkiri'l-muvahhidîn... Ve ilâ ervâhi ashâbi'l-hayrâti ve'l-hasenâti ecmaîn, ve ilâ rûhi iskender paşa, ve ilâ ervâhi'l-medfûnîne civâra mescidihî, ve eimmetihî ve hutabâihî ve müezzinihi ve cemâatih... Ve ilâ ervâhi sâiri'l-mü'minîne ve'l-mü'minât, ve'l-müslimîne ve'l-müslimât, kâffeten âmmeh...

Allàhümme nevvir merâkıdehüm, ve'rfa' derecâtihim ve zidhüm nûran ve sürûra min hazihî'l-hedâyâ, ve'rfa' derecâtinâ ve derecâtihim, ve'rdaannâ ve anhüm yâ ekreme'l-ekremîn...

Allàhümme'ali'l-kur'âne lenâ fi'd-dünyâ karînâ, ve fi'l-kabri mûnisâ, ve fi'l-kıyâmeti şefîâ, ale's-sırâti nûrâ, ve mine'n-nâri sitren ve hicâbâ, ve ile'l-hayrâti küllihâ delîlen ve imâmâ...

Allàhümme'rzuknâ bi-küllî hârfîn min hazihî'l-hatemâti halâveh, ve bi-küllî kelimetin kerâmeh, ve bi-küllî âyetin inâyeh, ve bi-küllî sûretin saâdeh, ve bi-küllî cüz'in cezâah...

Allàhümme'rhamnâ, ve'rham ümmete muhammedin rahmeten âmmeh... Allàhümme ferrici'l-kürebe annâ... Allàhümme'nsuri'l-islâme ve'l-müslimîn... Allàhümme eizze'l-islâme ve'l-müslimîn... Allàhümme'nsur cüyüşe'l-müslimîne ve asâkire'l-muvahhidîn... Allàhümme kahir a'dâe'd-dîn... Allàhümme ferrik şemle a'dâinâ...

Allàhümme ellif beyne kulûbinâ... Allàhümme eyyidnâ binusretik... Ve kavvinâ bi-imdâdik... Ve huz bi-eydînâ, ve lâ tekilnâ ilâ enfüsinâ tarafate aynin... Ve lâ ilâ ehadin sivâk...

Yâ rabbe'l-âlemîn, yâ hayre'n-nâsırîn...

Allàhümme innâ nes'elüke mine'l-hayri küllihî, âcilihî ve âcilihi mâ alimnâ minhâ ve mâ lem na'lem... Ve neüzü bike mine's-şerri küllihî, âcilihî ve âcilihi mâ alimnâ minhâ ve mâ lem na'lem...

Allàhümme'hfaz imânenâ... Allàhümme ahsin âkıbetenâ fi'l-umûri küllihâ... Allàhümme lâ tüzillenâ emâme a'dâinâ... Allàhümme einnâ alâ edâi zikrike, ve şükrike, ve hüsni ibâdetik... Ve veffiknâ limâ tuhibbü ve terdâ, min kavlin ve fi'lin ve amelîn ve niyyetin ve'l-hüdâ...

Allàhümme erine'l-hakka hakkan ve'rzukne'ttibâah... Ve erine'l-bâtile ve bâtilen ve'rzukne'ctinâbeh...

Allàhümme etbi'nâ sünnete nebiyyike muhammedini'l-mustafâ... Allàhümme'alnâ mimmen lezime sünnetehû, ve azzame

hürmetehû, ve eazze kelimetehû, ve hafiza ahdehû ve zimmetehû, ve nasara hızbehû ve da'vetehû, ve kessera tâbiîhi ve firkatehû, ve hademe ümmetehû, ve lem yuhâlif sebîlehû ve sünneteh...

Allâhümme innâ nes'elüke'l-istimsâke bi-sünnetih... Ve neüzü bike mine'l-inhirâfi ammâ câe bih... Allâhümme ahricnâ mine'z-zulümâti ile'n-nûr... Allahümme eykızınâ min nevmi'l-gafleh...

Allâhümme yâ rabbe'l-âlemîn... Yâ hayyu yâ kayyûm... Yâ bedîa's-semâvâti ve'l-ard... Yâ ze'l-celâli ve'l-cemâli ve'l-kemâli ve'l-ikrâm... Nes'elüke en tuhyiye kulûbenâ, ve ecsâmenâ, ve ervâhenâ, ve urûkanâ, bi-nûri ma'rifetike, ve vaslike, ve tecellike ebeden dâimen bâkıyen hâdiyen... Yâ allâh!.. Yâ allâh!.. Yâ allâh!..

Yâ men izâ duiye ecâb... Yâ men izâ süile a'tâ... Yâ ekreme'l-ekremîn... Yâ ze'l-esmâi'l-hüsnâ... Yâ ze's-sıfâti'l-esnâ... Yâ rabbe'l-âlemîn... İstecib deavâtinâ vakti hâcâtinâ, ve ahsin akıbetenâ, bi-hürmeti esmâike'l-hüsnâ, ve rasûlike'l-müctebâ, ve bi-hürmeti hatemâti'l-kur'âni'l-azîm, ve bi-hürmeti leyleti'l-kadr, ve bi-hürmeti esrârı sûreti'l-fâtihah!..

07. 07. 1983 - İskenderpaşa Camii

02. MÜBAREK BİR MEVSİMİN ZİRVESİ

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn!.. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidînâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Bizleri mübarek Ramazan ayına ve bu ayın içinde çok mübarek bir gece olan Kadir Gecesine sıhhat ve afiyetle, yolunda ibadet ve tâat eden kullar olarak, karınca kararınca kulluğu yapmağa çalışan kimseler olarak ulaştıran, bu nimetleri bizlere ihsan eden Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne hamd ü senâlar olsun.

Onun Rasûl-ü Edîbi, elçisi, Peygamberimiz, Efendimiz, nümûne-i imtisâlimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'ne, her zaman olduğu gibi şu mübarek gecede de salât ü selâm ve tahiyât ve iktirâmâtımızı âcizâne, fakirâne arz ederiz. Mevlâmız ruh-u pâkine vâsıl eylesin, şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. Mübarek Bir Mevsim

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Kadir Gecesi birden karşımıza çıkan bir gece değil. Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi Receb-i Şerîf ile, mübarek Regâib Kandili ile bir mübarek mevsime kavuşturdu. Bundan iki buçuk ay kadar önce, daha fazla bir zaman önce Üç Aylar başladı, bir mübarek mevsim geldi. Regâib Kandili ile uyandık, ibadete şevkimiz arttı, o mübarek Receb ayını geçirdik, o ekim ayıydı, mahsulün ekilme ayıydı.

Sonra mübarek Şa'ban ayına geldik. Şa'ban ayı Rasûlüllah Efendimiz'in ayıdır. Receb ayında Allah-u Teâlâ Hazretleri kullarını afv u mağfiret eder, Şa'ban ayında, Allah-u Teâlâ Hazretleri Peygamber Efendimiz'in dileklerini ihsân eylemiş, o ay ona mahsus, müstesna ikrâmâtın olduğu bir aydır.

Nihayet biz açız, naçız, günahkâr, kusurlu, yüzü kara, eli boş kullarının afv u mağfireti için mübarek Ramazan ayı geldi. "Allah-

u Teâlâ Hazretleri'ne hamd ü senâlar olsun... Bu aya da Allah bize kavuşturdu.” dedik, şöyle bir yeniden silkindik; açiz naçiz halimizle karınca kararınca Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne daha iyi kulluk etmeğe bir gayret ettik. Gücümüzün yettiğince namazlarımızı camilerde kılmağa çalıştık müslümanlar olarak. Yoksa kendim şahsen âciz nâçiz bir kimseyim, ibadetimi arz etmek istemiyorum; Ümmet-i Muhammed'in halini tasvir etmek istiyorum.

Ümmet-i Muhammed, camilerin kandilleri yandığı gibi içleri nurlandı, ibadetler yaptılar. Koltuklarına Kur'an-ı Kerimleri aldılar, Kur'an-ı Kerimleri hafız efendilerden dinlemek üzere camilere koştular. Uykularından fedakârlıklar yaptılar, zikir ü tesbihler eylediler. Kur'an-ı Kerim'i iyi bilenler hızlı hızlı, çağıl çağıl; iyi bilmeyenler takıla takıla, ama hevesle, düşe kalka okuyup hatmetmeye çalıştılar.

Günlerimizi böyle geçirdik, nefislerimize hâkim olmağa çalıştık. Allah-u Teâlâ Hazretleri zaten, bu mübarek Ramazan ayında göğün kapılarını açmış, cennetin kapılarını açmış, rahmetini kulları üzerine saçmış; cehennemın kapılarını kapatmış... Hadis-i şerifler bildiriyor. Yoksa biz bunları nereden bilirdik âciz nâçiz kullar...

Hadis-i şerifler bildiriyor ki: Cehennemın kapıları kapanmış, cennetin kapıları açılmış... Kulların hacetleri, duaları, ibadetleri dergâh-ı izzetine vâsıl olsun diye göğün kapıları da açılmış. Yerler gökler mânevî bakımdan bezenmiş. Şeytanların azılıları zincirlerle bağlanmış, bukağılanmış... Eh, herkes ibadet yapmağa gücü yettiğince çalıştı, melekleştiler. En sinirli, asabi insanlar yumuşadı. Sigaraya dayanamayanlar, günde iki paket, üç paket sigara içenler sigarayı bıraktılar. Hiç de bir şey olmuyormuş, işte görüyorsunuz. Ne eli titriyor, ne ayağı titriyor... İnsanın azmi kuvvetli olunca, Allah yolunda hepsi oluyormuş demek ki... İnsanların evleri güzelleşti, dışları güzelleşti. İşte bir güzel mevsim...

b. Kadir Gecesi Bir Zirve

Bu mevsimin içinde Kadir Gecesi bir zirvedir. Yâni, sıradağları düşünün, çok yüksek, dünyanın en yüksek sıradağlarını düşünün! İşte bu sıradağlar Üç Aylar gibi... Bunların üstünde yüksek tepeyi düşünün, o da Ramazan gibi... Onun üstünde de zirve, en yüksek noktası artık, işte Kadir Gecesi... Veyahut bir cami düşünün... Yan kubbeleri var, son cemaat yeri var, arka tarafı var; oralar da yüksek, kapalı. Nihayet kubbesi var, nihayet kubbesinin üstünde alemi var... Minaresi var, minaresinin ucunda alemi var. İşte böyle yüksek bir gece.

Bizi bu geceye erİştirdiği için Allah'a hamd ü senâlar olsun...

Bu gece hakkında Allah-u Teâlâ Hazretleri şereflİ Kur'an'ında şereflİ bir sûre nâzır eylemiş: Kadir Sûresi. *Bi'sm'illâhi'r-rahmâni'r-rahîm:*

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ (القدر: ١)

(*Innâ enzelnâhü fi leyleti'l-kadr*) “Biz Kur’an-ı Kerim’i, Kadir Gecesi’nde inzâl eyledik, Kadir Gecesi’nde indirdik.” (Kadir, 97/1)

Demek ki, öyle mübarek bir gece ki, Kadir Gecesi semâ-i ulyâdan semâ-i dünyaya, bu Kadir Gecesinde *cümleten vâhideten*, tek bir cümle olarak indirilmiş. Semâ-i dünyadan da 23 senede Cebrâil vasıtasıyla Paygamber SAS’e necmen necmen, yâni hadiselerine uygun olarak, ayetler grubu halinde, vahiy grupları halinde ayet ayet nazil olmuş. Demek ki, Kur’an-ı Kerim’in şeref ile semâ-i dünyaya geldiği bir mübarek gece...

Müfessirlerden bazıları da diyorlar ki: (*Innâ enzelnâhü fi leyleti'l-kadr*) Bunun mânâsı: “Biz bu sûreyi Kadir Gecesinin faziletini bildirmek için indirdik.” O mânâyâ gelir de diyorlar. Böyle izah edenler de var. Kadir Gecesi hakkında indirdik Kur’an’ın bu sûresini mânâsını alanlar var.

Kadir Gecesinin büyüklüğü hakkında ben niye bu kadar uzun boylu konuşuyorum?.. Yalnız etrafını anlatmak için. Kadir Gecesinin büyüklüğünü Kur’an-ı Kerim medhetmiş. Ne buyuruyor:

لَيْلَةَ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ (القدر: ٣)

(*Leyletü'l-kadri hayrun min elfi şehr*) “Bu Kadir Gecesi öyle bir gecedir ki, bin aydan daha hayırlıdır.” (Kadir, 97/3)

Bin ay ne kadar eder?.. Bin ayı 12’ye bölersek 80 küsür sene, bir ömür. Biz, bir ömre bedel deriz ya, fevkalâde şeyler için böyle kullanırız. Kadir Gecesi de bir ömre bedel...

Paygamber SAS Efendimiz eski ümmetlerden bazı kahramanları hikâye eylemiş.

وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يُلْقُونَ أَقْلَامَهُمْ أَيُّهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ

(آل عمران: ٤٤)

(*Ve mâ kün̄te ledeyh̄im iz yulk̄üne akl̄âmeh̄üm eyyüh̄üm yekf̄ül̄ü meryem*) [İçlerinden hangisi Hazret-i Meryem'i himayesine alacak diye kura çekmek üzere kalemlerini atarlarken, sen onların yanında değildin.] (Al-i İmran, 3/44)

Ayet-i kerimede bildirildiği gibi, Peygamber Efendimiz o şahısların zamanında yaşamadı ama, Allah o ümmî peygamberine eskilerin, yenilerin bilgilerini ihsan etti. Eski ümmetlerden öyle haber verdi ki, eskiler de şaşarlar, yeniler de şaşarlar.

Eski ümmetlerden bazı bahadırların bin ay Allah yolunda gazâ ettiklerini anlattı Peygamber Efendimiz. Şem'un el-Gâzî isimli kimseden bahsedilir tefsir kitaplarında. Onun üzerine herkes hayret etti, ne kahraman insanlar gelmiş geçmiş diye gıpta ettiler. Allah yolunda hiç böyle fütûr getirmeden bu kadar gaza etmek, cihad etmek, ne güzel şey diye imrendiler. Sonra Allah-u Teâlâ Hazretleri bu sûreyi indirdi ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri müjdeliyor ki:

“—Tasalanmayın, gıpta ediyorsunuz, anladım, heves ediyorsunuz, o kadar ömrümüz yok diye düşünüyorsunuz ama, ben de size Kadir Gecesini ihsân ettim! Siz benim Habîbimin ümmetisiniz, Rasûl-ü Edîbimin ümmetisiniz, ben sizi mahrum koyar mıyım?” diye Mevlâmız bize, el-hamdü lillâh Kadir Gecesi'ni ihsân etmiş.

Demek ki, bin ay, böyle yıllar yılı gaza eden insanların böyle uzun zamanlarda çalışmalarıyla elde edecekleri sevapları elde etme günü. “İşte bu geceye Kadir Gecesi denmesi, kadrinin, şânının şerefının yüksek olmasındandır.” demişler.

Bir de bazı müfessirlerimiz buyurmuşlar ki, ulemâmız: *Kadir*, hükmetmek, takdir eylemek mânâsına gelir. Kadir Gecesi de, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin mühim işleri takdir buyurduğu gecedir.

فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ . أَمْرًا مِّنْ عِنْدِنَا ، أَنَا كُنَّا مُرْسِلِينَ

(الدخان: ٤-٥)

(*Fîhâ yüfraku küllü emrin hakîm. Emren min indinâ, innâ künnâ mürsilîn.*) [Katımızdan verilen bir emir ile, her hikmetli işe o gecede hükmedilir. Çünkü biz, rahmet olarak peygamberler göndermekteyiz.] (Duhan, 44/4-5)

Duhan Sûresi'nin başındaki bu ayetler. Müfessirlerin bir kısmına göre bu Kadir Gecesi hakkında inmiştir. Bu Kadir Gecesi'nin ehemmiyetini bildiren ayetlerdir onlar da. Orada bildiriliyor ki, mühim işler tesbit edilir. Onun için, buna hüküm ve takdir gecesi mânâsına Kadir Gecesi denmiş.

Biz de böyle büyük işlerin kararlaştırıldığı, hükme bağlandığı hüküm gecesinde, Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne ibadet ve taat ederek geçirelim diye, böyle aşk ile şevk ile toplanmış, bir arada bulunmuş oluyoruz.

Bir rivayete göre, Peygamber SAS Efendimiz, eski ümmetlerin yaşlarının uzun olduğunu, o yaşlarının uzunluğu üzerine salih ameller işleyip çok sevaplar kazanacaklarını düşünmüş. Kendi ümmetinin yaşlarının, ahir zamana doğru insanın yaşı azalacak diye, azalmasından dolayı böyle bir mahzunluk olunca, Peygamber Efendimiz'e Allah-u Teâlâ Hazretleri teselli olarak;

“—Merak etme, işte içinde bir ömre bedel bir gece bulunan, Kadir Gecesi bulunan Ramazan'ı sana ihsân ettim! O gecenin feyzinden bereketinden faydalanırsa, senin ümmetin de onların kazandığı sevapları kazanır, daha üstünlerine nâil olur.” diye teselli babında inmiş oluyor.

Muhterem kardeşlerim! Bu gecenin meddâhı Kur'an-ı Kerim olunca, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin ayetleri olunca sözü çok uzatmağa lüzum yok. Allah-u Teâlâ Hazretleri bu gecenin feyzinden, bereketinden cümlemizin kalbimize yumuşaklık versin... Gözümüz yaşarsın, kalbimiz yumuşasın; Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kulu olduğumuzu derinden derine hissedelim,

ürperelim!.. Eski günahlarımıza gözyaşı dökelim, bundan sonra iyi kul olmağa azmedelim, bundan sonra Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin yolunca yürümek arzusunu içimize berk edelim, kuvvetlendirelim. İnşâallah bu gece sabahlara kadar ibadet ve taat edelim!..

Bu gecenin izahında bir de derler ki: *Kadr*, tazyik etmek mânâsına gelir, sıkıştırmak mânâsına gelir. Neden?.. Çünkü bu gecede (*tenezzelü'l-melâiketü ve'r-rûhu*) diye sûrede de geçiyor ya, o kadar çok melek inermiş ki yeryüzüne, sıkıştırmış, daraltırmış yâni. Sıkış sıkış böyle kalabalık, izdihamlı yâni. Meleklerin izdihamından, sıkışıklığından dolayı bu geceye sıkışıklık, yâni Kadir Gecesi denmiştir.

“—Bu neden böyle oldu?” deyince, tefsirlerden birisinde diyor ki: “Hani melekler, Allah-u Teâlâ Hazretleri insanoğlunu yaratacağını bildirince;

أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ (البقرة: ۳۰)

(*E tec'alü fihâ men yüfsidü fihâ ve yesfikü'd-dimâ*) “Yâ Rabbi, yeryüzünde fesat çıkartan, kan döken bir varlık mı yaratacaksın?” (Bakara, 2/30) dediler ya; onlar o sözü söylediler diye:

“—İnin de görün bakalım benim kullarımı!” diye Allah melekleri indirecek bu gecede... “Görün bakalım, hepsi kan mı döküyormuş, hepsi fesat mı çıkartıyormuş?.. Bakın benim için nasıl hâlisâne, muhlisâne, yana yakıla, aşıkane, sâdikane ibadet eden kullarım da var.” diye melekleri onun için gönderdiğine dair de rivayetler var.

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin lütfu, keremi çoktur, bizi bu aylara erdirdi... Allah bir kimseye dua etme imkânı verirse, kabul edeceğinin de alâmetidir. Madem bu geceye erdirmiş, feyzinden bereketinden haberdar etmiş, camileri doldurmuşuz; lütfundan kereminden de hissemend eylesin... İki cihanın hayrına cümlemizi nail eylesin...

Birbirinize dua edin! Müslümanın Müslümana, onun arkasın-

dan, onun haberi yokken yaptığı dua reddolmaz. Kendinize yaptığınız dua ya kabul olur, ya olmaz bilmiyoruz da; bu gece mübarek gecedir, kabul olmasını temennî ederiz. Ama kardeşlerinize dua edin, sevdiğiniz kardeşlerinize dua edin! Hasta kardeşinize dua edin, dertli kardeşinize dua edin, sıkıntılı kardeşinize dua edin!.. Bakın, göreceksiniz, Allah müslümanın müslüman kardeşi hakkındaki duasını reddetmez.

Hep kendinize dua etmeyin, bir bölümünü de geçmiş ecdadınıza ayırın, babalarınıza, dedelerinize, ninelerinize ayırın duanızın. Bir bölümünü de yaşayan kardeşlerinize ayırın. Ben kardeşinizi de duadan unutmayım, ben de sizi unutmayayım, herkes böyle birbirini duadan unutmasın. Böyle dualarla, sabahlara kadar tevbe ve istiğfarlarla, ibadetlerle vakit geçirelim!..

Bir şey daha hatırlatayım: Aziz kardeşlerim biliyorsunuz Kadir Gecesi saklıdır. Kadir Gecesini Allah-u Teâlâ Hazretleri saklamış. Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:

“—Ramazan’ın son on gününde arayın!”

Onun için, kardeşlerimiz i'tikâflara girip ibadetler ediyorlar, yana yakıla tesbihler çekiyorlar; böyle buyrulduğu için, sünnet olduğu için.

Kadir Gecesi saklanmıştır ama, bazı rivayetler var, 27'sinde olma ihtimali kuvvetli. Bazı rivayetler var seneden seneye değişir demişler. Meselâ biliyorsunuz, bir Kadir Gecesi oldu rivayetlere göre Peygamber Efendimiz'in sağlığında, o Kadir Gecesi'nin sabahında Bedir zaferi oldu. 17 Ramazan'dı o zaman. Demek ki, o zaman 17'sinde olmuş. Allah'tan dileriz, bizim de bu Kadirimizin sabahında bir başka yeni Bedir olur inşaallah!.. Allah daha çok hayırlara muvaffak eylesin...

c. Dört Mübarek Gece

Kadir Gecesi saklıdır ama, ben size saklı olmayan dört geceden bahsedeceğim.

Peygamber SAS Hazretleri buyurmuş ki:²

من أحيا الليالي الأربع، وجبت له الجنة : ليلة العروبة، وليلة
عرفة، وليلة النحر، وليلة الفطر (كر. ابن النجار عن معاذ)

RE. 398/5 (*Men ahye'l-leyâli'l-erbaa, vecebet lehü'l-cenneh*)
“Kim dört geceyi ihyâ ederse, ona cennet vâcib olur, yâni muhakkak cennete girer:

1. (*Leylete'l-arûbete*) “Arûbe, terviye demek; Kurban Bayramı arafesinden bir önceki gün, hacıların Minâ'ya çıktıkları gün.
2. (*Ve leylete arafate*) Arafe gecesi.
3. (*Ve leylete'n-nahri*) Kurban Bayramı gecesi.
4. (*Ve leylete'l-fitri*) Ramazan Bayramı gecesi. Bu geceleri ihyâ edene cennet vâcib olur.” diyor Peygamber SAS Efendimiz.

² İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XLIII, s.93, no:4987; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.112, no:12076; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXXVI, s.387, no:45367.

Önümüzdeki cumartesi günü bayram olacak. Hilâle bakacağız, cuma akşamı hilâli görürsek, cumartesi günü bayram olacak. Onun için, bu cumayı cumartesiye bağlayan gece de uyanık bulunun, ibadet edin, zikirli tesbihli olun! Bütün gece uykusuz duramazsanız aziz kardeşlerim, ben size işin kurnazlığını söyleyeyim: Yatsı namazını camide kılın, sabah namazını camide kılın!.. “Bu iki namazı camide kılanın, gecesi ibadet edilmiş gibi olur.” diye hadis-i şerifler var, ondan faydalanın!

Gecenizi abdestli geçirin! Abdestli olarak yatağa dua ederek yatın! *Kul hüva'llâh... Kul eüzü bi-rabbi'l-felak... Kul eüzü bi-rabbi'n-nâs...* Yâni *Muavvizât'*ı okursunuz, öyle dua ederek yatarsınız. Allah-u Teâlâ Hazretleri inşaallah o geceyi ibadet etmiş gibi ihsan eder.

İnşâallah Ramazan Bayramı gecesini ihyâ edersiniz önümüzdeki günlerde... Allah Kurban Bayramı'na da sıhhat afiyetle eriştirsın, onları da ihyâ edersiniz. Cennetini de Allah kazandırsın cümlemize... Allah cümlelizden râzı olsun...

El-fâtihah!..

26. 06. 1984 – İskenderpaşa Camii

03. DÜNYA VE AHİRETİN HAYRI

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Seyyidinâ ve senedinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ ve külle muhdesin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sahîbehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasîli ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

أربع من أعطيهنَّ ، فقد أعطى خير الدنيا والآخرة : لسان ذاكر ،
وقلب شاكر ، وبدن على البلاء صابر ، وزوجة لا تبغيه خوفاً في
نفسها ولا ماله (طب . هب . عن ابن عباس)

ME. 141 (*Erbaun men u'tiyehünne fekad u'tiye hayre'd-dünyâ ve'l-âhireh: Lisânün zâkirun, ve kalbün şâkirun, ve bedenün ale'l-belâi sâbirun, ve zevcetün lâ tebgîhi havfen fi nefsihâ ve lâ mâlihî.*)
Sadaka rasûlü'llâh, fi mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri Ramazan'ın hayrına, bereketine cümlelerinizi erdirsin... Daha nice Ramazanlara, Kadırlara sıhhat, saadet, afiyet ve selâmetle ulaşmayı, onlardan mütena'im ve ganimetli olmayı nasib eylesin...

Meşguliyetlerin en güzellerinden bir çeşidi de, ilim ile meşgul olmaktır. İlim deyince, en başta gelen ilim Kur'an-ı Kerim ilmidir.

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin emirleri ve yasakları orada bildirilmiş olduğu için, müslüman ilkönce Kur'an-ı Kerim'i iyice öğrenmelidir.

Ondan sonra, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin elçisi, Peygamberimiz, Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin hadisleri, nasihatleri gelir ki, o da Allah'ın kitabını bize getirmiş, onun hak elçisidir. Allah'ın kitabına sarıldığımız zaman, Allah'ın kitabı da bize zaten;

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ
(ال عمران: ٣١)

(*Kul in küntüm tuhibbûna'llâhe fettebiünî yuhbib kümu'llâhu ve yağfir leküm zünûbeküm*) [Rasûlüm, de ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız, bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın!] (Âl-i İmran, 3/31) diyerek, yine Rasûlüllah'a havale etmektedir.

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ، عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ
بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ (التوبة: ١٢٨)

(*Lekad câeküm rasûlün min enfüsiküm azîz, aleyhi mâ anittüm harîsun aleyküm bi'l-mü'minîne raûfün rahîm.*) [Andolsun size kendinizden öyle bir Peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya uğramanız, ona çok ağır gelir. O size çok düşkün, mü'minlere karşı çok şefkatlidir, merhametlidir.] (Tevbe, 9/128) diye medhetmiştir.

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا . وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ
بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا (الاحزاب: ٤٥-٤٦)

(*Yâ eyyühe'n-nebiyyü innâ erselnâke şâhiden ve mübeşşiren ve nezîrâ. Ve dâiyen ila'llâhi bi-iznihî ve sirâcen münîrâ.*) [Ey Peygamber! Biz seni hakîkaten bir şahit, bir müjdeleyici ve bir uyarıcı olarak gönderdik. Allah'ın izniyle, bir davetçi ve nur saçan bir kandil olarak gönderdik.] (Ahzâb, 33/45-46) diye medhetmiştir. Çok latîf şeylere teşbih etmiştir Efendimiz'i..

Onun için, onun sözleri ile şu yatsı vaktine kadar, gözümüzü, gönlümüzü kulağımızı şenlendirelim! Dinimizin hakikatlerini Efendimiz'in nasihatlerinden öğrenmeğe çalışalım! Şu mübarek akşamın şu vaktini hayırla geçirelim!..

Herkes içinden niyet etsin; “Ne kadar bir zamansa, şu mescidin içinde i'tikâfa niyet eyledim.” desin! Çünkü i'tikâfın sünnet olan şekli Ramazan'ın son on gününde i'tikâf eylemektir ama, bir mescide bir miktar girip de ibadete niyet etse de, — ulemamızın bir kısmı onu öyle kabul etmiştir— o da i'tikâftan sayılır. (*Nevevtü sünnete'l-i'tikâf, fi hâze'l-mescidi şerif bürheten mine'z-zemân*) diye insan i'tikâfa niyet etmeli ki, o ecri de kazansın.

a. Dört Nimet

Taberânî ve Beyhakî, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet eylemiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

أَرْبَعٌ مِّنْ أُعْطِيَهُنَّ ، فَقَدْ أُعْطِيَ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ : لِسَانٌ ذَا كَرٍّ ،
وَقَلْبٌ شَاكِرٌ ، وَبَدَنٌ عَلَى الْبَلَاءِ صَابِرٌ ، وَزَوْجَةٌ لَا تَبْغِيهِ خَوْفًا فِي

³ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.134, no:11275; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.VII, s.179, no:7212; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.104, no:4429; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Şükür*, c.I, s.16, no:34; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.370, no:1495; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.IV, s.502, no:7437; *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.1306, no:43416; RE. 68/11.

نَفْسَهَا وَلَا مَالَهُ (طَب . هَب . عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ)

ME. 141 (*Erbaun men u'tiyehünne fekad u'tiye hayre'd-dünyâ ve'l-âhireh: Lisânün zâkirun, ve kalbün şâkirun, ve bedenün ale'l-belâi sâbirun, ve zevcetün lâ tebğîhi havfen fî nefsihâ ve lâ mâlihî.*)

(*Erbaun men u'tiyehünne fekad u'tiye hayre'd-dünyâ ve'l-âhireh*) “Dört şey vardır ki, kime bu dört şey verilmişse, hem dünyanın hem ahiretin hayrı verilmiş demektir. Dört şey vardır ki, kime bu dört şey verilmişse, yaşadı o şahıs; dünyanın da, ahiretin de hayrı kendisine bağışlanmış demektir.” Bakalım bizde var mı?.. Yoksa bile acaba sahip olabilir miyiz, çalışırsak elde edebilir miyiz?..

1. Zikredici Bir Dil

لِسَانٌ ذَاكِرٌ،

(*Lisânün zâkir*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri’ni zikredici bir dile sahip olması.”

Allah, Allah, Allah, Allah... Lâ ilâhe illa'llâh, Lâ ilâhe illa'llâh, Lâ ilâhe illa'llâh... Sübhâna'llâh, Sübhâna'llâh, Sübhâna'llâh... El-hamdü lillâh, El-hamdü lillâh, El-hamdü lillâh... Allâhu ekber, Allâhu ekber, Allâhu ekber... Lâ havle ve lâ kuvete illâ bi'llâhi'l-aliyyi'l-azîm... Lâ havle ve lâ kuvete illâ bi'llâhi'l-aliyyi'l-azîm... Bunların her birisi bir çeşit zikir. Hepsi olur, hepsi güzel... Öncelik sırası da bahis konusu değildir. Hangisinden başlasa, hangisini söylese, hepsi makbuldür. Hepsinin mânâsı çok şereflidir, sevabı çok fazladır. İnsanın dili Hakkın zikriyle meşgul olmalı!..

“—Peki, niye dili zikirli denmiş, niye dile zikir vazifesi yüklenilmiş?..”

Tabii, her âzânın yaradılışına uygun bir ibadeti, hizmeti vardır. Dilin de vazifesi söylemek olduğu için, o da hakkı söylesin, Allah'ı ansın diye, onun ibadeti zikirdir.

Amma, bir şey daha var ki, o da terbiye ile ilgili bir incelikdir: Bir insan bir şeyi söylerken söylerken, onun sözü yavaş yavaş içine geçer, özüne intikal eder, içine yerleşir. Bu da terbiye ile ilgili tecrübe edilmiş bir hakîkattir. İnsan böyle yaparken yaparken, taklîden yaparken tahkîka erer, hakîkatına vakıf olur. Sözünü söylerken, özüne intikal eder. Lafını ederken, sevgisi gönlünde kök salar, yerleşir.

“—Efendim, ben bundan bir şey anlamıyorum!”

Anlamıyorsan bile devam et, anlayacağın bir zaman gelecek. Onun için, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin zikriyle meşgul ol!..

Şimdi, zavallı bir nesildir bizim bu neslimiz. Eskiden İslâm'ın buralarda, medreselerde çok derinden derine ilimleri öğretilmiş. Tekkelerde ma'rifetullah inceden inceye ta'lim edilmiş. İnsanlar Allah-u Teâlâ Hazretleri hakkında ma'rifetullahı, muhabbetullahı vâsıl olmuşlar. Güzel güzel duygulara sahip olmuşlar. Mevlâmıza, Rabbimize severek, candan, gönülden, tatlı tatlı ibadet etmişler. Nice arif, nice kâmil kimseler gelmiş, geçmiş buradan da, sonra bizim neslimiz gelmiş.

Bizim neslimiz hiçbir şeyden haberdar değil. Bu haberdar olmadığı şeylerin arasında, bilmediği şeylerden birisi de zikir... Bilmiyor kadrini kıymetini, anlamıyor.

“—Yâhu gel, otur, devam et; bak olacak!..”

Şimdi insan, buradan Ankara'ya gitmeye karar verdiği zaman, üç adım atınca, “İşte gelmedim canım, varılmıyor.” diye otursa olur mu?.. Olmaz. 442 kilometre gideceksin, mesafe var, yol alacaksın. O yol almak olduğundan dolayı eskiler buna *seyr-i sülûk* demişler. Yâni girdiği meslekte, yolda insanın bir seyri vardır. Seyir halinde, seyr ü sefer halinde, yürüyüş halinde, hareket halinde; yürürse varacak...

Oturduğu yerden tembel tembel, yan gelmiş; “Üç adım attım, varamadım...” diyor. Varamazsın, üç adımlık yer değil... Yer uzak, yol uzak, azık lâzım, çalışmak lâzım, gayret lâzım, kuvvet lâzım!.. Deryalar var, dağlar var, dereler var, ovalar var, sahralar var... Onları geçeceksin! Gececeksin de menzil-i maksûduna varacaksın.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi ilim sahibi etsin... İlim sahibi insanları sevmeyi gönlümüze yerleştirsin... Onların kitaplarını okuyalım, sohbetlerini dinleyelim, izlerinden yürüyelim de, menzil-i maksûda Allah eriştirsin... Çalışarak olacak. Sevdiği kâmil, arif, zarif, edib kullar eylesin...

Edeb olmazsa, olmaz! İrfan olmazsa, ma'rifetullah olmazsa, kıymeti yok... Bu dünyaya neden geldi, neden gidiyor; anlayamazsa, olmaz. Şu camiye geliyor, gidiyor; anlayamazsa, olmaz. Şu Ramazan'a girdi, çıkıyor, işte geldi, gidiyor; hiç bir şey anlamadı Ramazandan... Ne nefse hâkim olmayı öğretilmiş, ne ibadetlerin tadını içine yerleştirdi, ne sahurların, seher vakitlerinin kıymetini tattı, tadına vardı da anladı; öyle geldi, öyle gidiyor... Olmaz!

Ne diyelim?.. Allah-u Teâlâ Hazretleri duygulu, anlayışlı, sezgisi kuvvetli, arif, edib, zarif, kâmil, sâlih mü'min kul eylesin cümlemizi...

Demek ki, birisi dilimiz zikirli olacak. Bunu yapabiliriz.

Yapınca çok faydası vardır.

*Bir kez Allah dise aşk ile lisân,
Dökülür cümle günah misl-i hazân...*

İnsan, candan bir Allah deyiverse; günahları hazan yaprağı, kuru yaprakların döküldüğü gibi dökülür gider üzerinden...

2. Şükredici Bir Kalp

وَقَلْبٌ شَاكِرٌ،

(*Ve kalbün şâkirun*) “Şükredici bir kalbe sahip olması.”

Hepimizde kalp var, kâfirde de var... İnsanın o zaman aklına geliyor; kâfirin de kalbi var, müşrikin de kalbi var, Amerikalının da, İngiliz'in de, Rus'un da, Bulgar'ın da, Yunan'ın da kalbi var... Hattâ ölünün de kalbi var... Atmıyor ama, kalbi var.

Bizim dediğimiz, hadislerin ayetlerin ifade ettiği kalp o değil ki?.. Bu hadislerde geçen, o ayetlerde geçen kalb, gönül demek. O iç alemi... Onun mahalli kalptir. Tamam, şimdi yürek dediğimiz et parçasıdır ama, o değildir. Ondan ayrı bir şeydir. Arş-ı A'lâ ile irtibatlıdır. İşte insanın o gönlü şükredici olacak.

Mûsâ AS geçiyormuş. Fakirin birisi de o kadar yoksulmuş ki, üstüne örtecek bir şeyi yokmuş. Kumları böyle üstüne örtmüş ki, avret yerleri kapansın, görünmesin diye...

“—Yâ Mûsâ, şu halimi görmüyor musun?” demiş.

“—Ne var halinde, haline şükret, beterin beteri var!” demiş.

“—Neyime şükredeyim, giyecek elbisem bile yok...” derken, bir rüzgâr esmiş, kumlar da savrulmuş gitmiş. Kum da kalmamış.

Yâni şükredecek o kadar çok şeyimiz vardır ki, farkında değilizdir; “Neyimize şükredelim?” deriz. O cahil gibi, zamanımızda pek çok insan, hep elinde olmayan şeyleri düşünüyor, “Neyime şükredeceğim?” diyor:

“—Boğaziçi'nde yalım yok, neyime şükredeyim?.. Altımda

Mercedes arabam yok, neyime şükredeyim?.. Cebimde milyonlar yok, neyime şükredeyim?” diyor.

Yâ mübarek, sıhhatin var, hastanede değilsin, gözün görüyor, kulağın işitiyor; müslümansın, daha ne istiyorsun?.. Kâfir olsaydın, onların hepsi olsaydı bile kıymeti yoktu.

Ayet-i kerime bildiriyor:

وَإِنْ تَعَدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا (النحل: ١٨)

(*Ve in teuddû ni'meta'llâhi lâ tuhsûhâ*) “Eğer Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin nimetlerini saymağa kalksanız, sayamazsınız, bitmez.” (Nahl: 16/18)

Göz nimet, kulak nimet, el nimet, ayak nimet, nefes almak nimet, nefes vermek nimet... Nefes alamazsan, patlarsın; nefes veremezsen, yine patlarsın... Her birisi ayrı nimet.

Gözün suyu çok aksa şapır şapır...

“—Ağlıyor musun?..”

“—Ağlamıyorum ama, gözüm sulanıyor, akıyor.”

Bir arıza... Gözün kurusa, yanar kırmızı kırmızı; arıza... Burnun fazla aksa, mendil yetiştiremesen; arıza... Hiç akmasa, kurusa takır takır; arıza... Boğazın kurusa, arıza; dudağın kurusa, arıza; çatlasa, arıza... Olmadığı zaman anlarsın kıymetini...

Çok çeşitli nimetler var. İnsanın bazan kolu tutmuyor, bazan ayağı tutmuyor, bazan bir yerine bir arıza oluyor... Vayy, bu da nimetmiş.

Kalkıyorsun, “Abdest tazeleyeceğim, bir dakika müsaade...” diyorsun. Yüznumaraya giriyorsun, çıkıyorsun; gidiyorsun, abdest alıp geliyorsun... Biliyor musun bunun nimet olduğunu?.. Bilmez.

Halbuki yaşlı adam, prostatı vardır, yüznumaraya girer, bir saat, birbuçuk saat uğraşır; prostattan dolayı küçük abdestini bir türlü yapamaz. Haa, demek ki küçük abdesti yapmak bile bir nimetmiş!.. O zaman, iş işten geçtikten sonra akli başına gelir.

Hâsılı, insanın üzerinde Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin

sayılamayacak miktarda nimeti vardır ve devam edip durur. Her an devam eder.

كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ (الرحمن: ٢٩)

(*Külle yevmin hüve fî şe'n*) “Her anda o bir şe'nde...” (Rahman, 55/29)

Dâimâ teceddüd ediyor Allah'ın nimetleri. Çünkü, “Haydi verdim, yetti artık!” dese, bu an verdiği için yaşarız, ikinci anda ölürüz. Devam ediyor. Lütfu devam ettiği için, ikinci anda da hayattayız. Bizim ayakta durmamız, her anda Allah'ın tecellisiyle, lütfuyla oluyor. Allah bize o nimetleri sezip, kendisinin verdiği anlayıp, kendisine severek bağlanıp, şükredici bir gönle sahip olanlardan eylesin...

“—Yâ Rabbi çok şükür, verdiğin şu nimetlere bak yâ Rabbi!..” diye gözü yaşarır insanın, tatlı tatlı göz yaşları döker insan, ağlar.

“—Yâ Rabbi, ben yüzü kara bir kulunum. Hiçbir kıymetim yok, kadrim yok... Ölçüyorum, biçiyorum, kendime bakıyorum, bir hal görmüyorum. Ne nimetler vermişsin bana yâ Rabbi!.. Şu halime bak, nimetlerin içinde yüzüyorum. Akıl vermişsin, sıhhat vermişsin, para vermişsin, ev vermişsin, çoluk vermişsin, çocuk vermişsin... İman vermişsin... Nasib etmişsin cuma gününde, Kadir Gecesinde ibadetini yaptırtıyorsun, Ramazan'da oruç tutturuyorsun; ne mutlu yâ Rabbi bana!.. Ya hiç buralara yanaşmayan kaba saba bir adam olsaydım!” diye, işte böyle şükredici bir kalbe sahip olacağız.

Şükretmek için de insanın etrafa biraz bakması lâzım! Nimetleri görmesi lâzım!.. Etrafındaki başka insanlarla kendi durumunu mukayese ediverip; “Tamam, benim bu durumum yok, çok şükür yâ Rabbi!” demesi lâzım!

Kendinden aşağıdakilere bak, o zaman görürsün. Ben biraz geçen günlerde, fakir mahallelerine şöyle bir gidiverdim. Biz hiç farkında değiliz, el-hamdü lillâh, ne kadar nimetlerimiz var... O

zavallılar ne sıkıntılar çekiyorlar. Şu gecekondulara gidivermek lâzım! Bir gecekondu camisinde namaz kılıvermek lâzım!.. Hocaefendiye bir sormak lâzım! Etrafındaki insanlara bir bakmak lâzım!..

Dilimiz zikirli olacak; bir... Yapabiliriz. Kalbimiz şükürlü olacak; iki... Etrafımıza dikkatli bakarız, Allah'ın bize verdiği nimetleri bir düşünürüz, şükredici bir kalbe, gönle sahip oluruz. Bu da olmayacak bir şey değil. Çalışırsak, bunu da yaparız.

3. Belâlara Sabırlı Bir beden

وَبَدِّنْ عَلَى الْبَلَاءِ صَابِرٌ،

(*Ve bedenün ale'l-belâi sâbirun*) “Belâlara sabırlı bir vücudu olacak insanın.” Çünkü her zaman baklava börek gelmez. Allah-u Teâlâ Hazretleri;

لَا يَسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ (الأنبياء: ٢٣)

(*Lâ yüs'elü ammâ yef'alü ve hüm yüs'elûn*) “Kullar sorgu suale tabi tutulur ama, Allah'a kim sorgu sual edecek? Ne dilerse öyle yapar.” (Enbiyâ, 21/23) Dilerse nimet verir, dilerse imtihan eder; belli olmaz.

Yaşadık, bu vakte kadar geldik. Bazan işlerimiz iyi gitti, sevindik. Bazı günler sıkıntılara düştük. Bazı günler hasta olduk, sabahlara kadar ah vah ettik, inledik, hastanelere düştük, heyecanlar geçirdik. “Ah, öldüm, kaldım... Vah, gittim.” filân derken, işte bu hale geldik. Çeşitli şeylerle Allah imtihan ediyor insanı, ne olacağı belli olmaz.

Bazan evlât veriyor sevindiriyor; bazan sevdiği bir kimseyi alıyor, yüreğini yakıyor insanın... O zaman ne yapacağız?.. O zaman da sabredeceksin! Belâlara sabredeceksin.

“—Etmezsem ne olur hocam?..”

Allah-u Teâlâ Hazretleri, “Benim takdirime rıza göstermeyen, benim belâlarımına sabretmeyen benim mülkünden çıksın, başka bir rab bulsun kendisine!” diyor, bir hadis-i kudsîde.

Ne yapacaksın?.. Sabredeceksin. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin fermanına, kaderine rıza göstereceksin, sabırlı olacaksın. Sabırlı olunca, ecir çok.

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ (البقرة: ١٥٣)

(*İnna'llâhe meâ's-sâbirîn*) “Allah sabreden kullarla beraberdir.” (Bakara, 2/153)

Biz şimdi sabahleyin akşama kadar hafiften, yavaşçacık, yavaşçacık sabır yapıyoruz. Sabır temrini yapıyoruz. Niye?.. Su içmiyoruz, yemek yemiyoruz, Ramazan orucu tutuyoruz. Yavaş yavaş sabrı öğreniyoruz.

Ama aslında, derin derin imtihanları da olur bu sabrın... Eyyûb AS çok zengin bir insanmış. Ovalar dolusu, sürülerle davarları varmış, sürüleri varmış. Sıhhatliymiş, çoluk çocuğu çok fazla miktarda imiş. Kavmi, kabilesi, kendisine itibar, hürmet eden insanlar çokmuş.

Allah sürülerini almış elinden... Hastalık gelmiş, hepsi gitmiş. Evlâtları ölmüş, gitmiş. Kendisinin sıhhati elden gitmiş. Vücuduna kurtlar üşüşecek kadar, her tarafı yara bere olmuş. O sıkıntıların içinde de, yine Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne sevgisi, bağlılığı, irtibatı hiç azalmamış.

Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur'an-ı Keriminde:

نَعْمَ الْعَبْدُ (ص: ٤٤)

(*Ni'me'l-abd*) “Ne güzel bir kul!” (Sad, 38/44)

“—Şu benim Eyyûb kulum ne kadar güzel bir kuldür.” diyor. Çünkü Allah'tan gelen sıkıntılara sabretti. İşte onu da öğreneceğiz.

Her zaman iyi olmaz, çeşitli sıkıntılar olur. Bak şimdi yaz,

güzel... Bir zaman da gelir kış olur, tir tir titreriz:

“—Aman odun bulamadık, kömür bulamadık... Kalorifer yanmıyor, evimizde soba yok... Pencereden rüzgâr estiği zaman, içeriye doğru geliyor. Çocuk boğazı şişti, hasta oldu. Ben öksürük oldum...”

Olur. Hayatın bin bir türlü cilvesi bunlar. Sabredeceğiz.

Dervişin ilk merhalesi, anladığı ilk şey, *tevhîd-i ef'âl*... Hepsi Hak'tan geliyor, mübarek anlasana!.. Hepsi Cenâb-ı Hak'tan geliyor. Bütün bu fiillerin fâil-i hakîkîsi, *fa'âlün limâ yürîd* olan Allah-u Teâlâ Hazretleri... O yazıyor, o yaptırıyor, o yapıyor. Mülkün sahibi o... Dilediğini aziz kılıyor, dilediğini zelil kılıyor. Padişahı dilenci yapıyor, dilenciye padişah yapıyor. Güçlü kuvvetli pehlivanı aciz yapıyor.

Bakıyorsun, ihtiyar adam; çoluk çocuk peşine takılmış, orasına burasına takılıyorlar, alay ediyorlar. Ağlıyor adam orada...

“—Hey, ben delikanlı iken, benim yanıma on tane yetişkin adam gelemezdi. Ben bu mahallenin efesiydim, kabadayısıydım. Şimdi çocuklara maskara oldum.” diyor.

Eee, hayatın binbir türlü cilvesi var, sabredeceğiz. Allah bize hayırlar ihsan eylesin... Biz âciz, nâçiz, eksikli, kusurlu, biçâre kullarız. Rabbim bizi zor şeylerle imtihan eyleme... Meşakkatlere dûçar eyleme... Küçük çocuklara nasıl böyle çukulatayla, şekerle, baklavayla, elmayla, meyvayla muamele olur. İşte biz âciz nâçiz kullarını böyle sabırlarla, zorlu imtihanlarla imtihan edip de, dert verip derman aratma, kapı kapı dolaştırtma yâ Rabbi!..

Ama belâ gelirse de, sabretmeyi bileceğiz.

4. Sâliha Bir Hanım

وَزَوْجَةٌ لَا تَبْغِيهِ خَوْفًا فِي نَفْسِهَا وَلَا مَالَهُ .

(*Ve zevcetün lâ tebğîhi havfen fî nefsihâ ve lâ mâlihî.*) “Bir de insanın evlendiği zaman sâliha bir zevcesi olursa; kendine kendine Allah korkusundan kocasına hıyanet etmiyor, malına

hıyanet etmiyor.”

Öyle bir hanım bulmuş, daha ne istiyor? Çok büyük bir nimet.

İşte o zaman, o da dünyanın hayrı olmuş oluyor. “Dünyanın ve ahiretin hayırlarına erer şunlara sahip olan.” dedi ya Peygamber Efendimiz. “Zikredici bir dil, şükredici bir gönül, belâlara sabırlı bir beden, Allah’tan korkup da kendisine hıyanet etmeyen, malını çarçur etmeyen bir zevcesi oldu mu insanın, ne mutlu...” demiş Peygamber Efendimiz.

Bizim zevcelerimiz tabii, müslüman hatunlardır. Ufak tefek eksikleri, kusurları var diye bağırıp çağırmayın!..

“—Namuslu mu?..”

“—Namuslu...”

“—Namaz kılar mı?..”

“—Kılar.”

“—Tesettürlü mü?..”

“—Tesettürlü...”

“—Çocuklara bakar mı?..”

“—Bakar...”

Daha ne istiyorsun?.. Sen de onun gönlünü hoş etmeğe bak!.. Sonra ömür geçiyor da, insan, “Vah yâ, keşke böyle yapmasaydım!” diyor. Anlıyor işin mahiyetini. Sonra o da insandan hak ister haa... Bir zaman gelir kadın da kocadan hak ister, koca da kadından hak ister. Herkesin birbirinin yakasına yapıştığı bir gün gelecek.

Onun için, size hanımlarınıza karşı iyi davranmayı tavsiye ederim. Hanımlara da, beylerine karşı iyi davranmasını tavsiye ediyor dinimiz.

Siz onlara iyi davranacaksınız. İyi davranmanın şartlarından birisi, onları müslüman yaşatacaksınız. Aman haa, sakın iyi davranmak demek, “Hatun, serbestsin! Nasıl giyinirsen giyin, nereye gidersen git; sana gık demem...” demek değil. Öyle şey yok!

O senin mes’uliyetin altına kayıtlı bir kimse... Koruyup kollamak sana ait... Dini biraz zayıf olur onların, eksik olur. Kendi haline bırakırsan, zavalılık yanlış bir yola gider, günahlı işler

yapar. Sen dâimâ ona hakkı tavsiye edeceksin, onun cenneti kazanmasına yardımcı olacaksın! Senin ona şefkatin, onun cenneti kazanmasına senin yardımcı olman...

Çünkü Peygamber Efendimiz diyor ki:

“—Bana cennet gösterildi. Cenneti dolaştım, ekseriya cennetlikleri fukaralar gördüm. Cehenneme de muttali oldum, söyle baktım; ekseriyâ kadınlardan ibaret gördüm.”

Fakirler cennete giriyor. Çünkü sabrediyor, sevabı çok oluyor, cennete giriyor. Kadınların da hataları çok oluyor, örtünmüyorlar, günah işliyorlar; ekseriyetle cehenneme çok giriyorlar.

قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا (التحریم: ٦)

(*Kû enfüseküüm ve ehlüküm nârâ*) “Hem kendinizi hem de çoluk çocuğunuzu, aile efradınızı cehennem ateşinden koruyun!” (Tahrir: 6) buyruluyor.

İş o... Korursan, aferin sana... İyi ev reisisin ki, kendin Ramazan'da oruç tuttun, hanımına da tutturdun... Kendin Ramazanda Kur'an okudun, hanımına da okuttun... Kendin Ramazanda teravih kıldın, hanımına da kıldırдың... Kendin Ramazanı ihyâ ettin, hanımına da, çoluk çocuğuna da ihyâ ettirdin... Aferin sana!..

Sen geliyorsun buraya, çocuğun televizyonun karşısında... Sen geliyorsun buraya, hanım şurada... Olmadı. Yâni, “Yollar ayrıldı. Hadi ben cennete gidiyorum, siz de cehenneme, güle güle...” mi diyeceksin?.. Olmaz! Onlar sana bağlı, senin maiyyetin. Sen onların komutanısın, onlar senin askerin... Sen onları çekip, çevirip, alıp, “Hadi bakalım, cennete gidiyoruz! O tarafa gitmek yok, o taraf cehennem yolu...” diye bu tarafa sevk edeceksin.

İşte böyle sevgi ile, şefkatle, muhabbetle, zulmetmeden, döğmeden, sövmeden, politika ile, idare ile cennete sokacaksın onu... Yapabilirsen, en iyisi bu... Yâni, onları cehenneme düşürmemek, cehenneme gidecek hale getirmemek...

Senden sonra çoluk çocuğun ne yapacak?.. Şimdi senin zorunla, bağıra çağıra, döve söve, yaz tatilinde Kur'an-ı Kerim'i öğrettin. Senden sonra ne yapacak?.. Bu plajları dolduran çocuklar, kadınlar, bunların anaları babaları hep bunların böyle olacağını biliyorlar mıydı?.. Mezardan çıksalar, plajda bikini ile gezenleri görseler, razı gelirler mi?.. Gelmezler. Ama iyi terbiye edemedikleri için, çocukları kendilerinden sonra bu tarafa geldi.

Öyle terbiye edeceksin ki çocuğunu, o tarzda terbiye edeceksin ki, sen ölsen bile çocuk hak yoldan dönmeyecek. Öyle terbiye edebilirsen, aferin... Sen ölsen, onu da para ile kandırmağa çalışsalar, şöyle yapsalar, böyle yapsalar; o da hak yolu bırakmıyorsa, tamam...

“—İşte bak şu çocuk, Allah rahmet eylesin, hacı filânca efendinin çocuğudur. Babası öldü ama, yine camiye devam ediyor... Babası öldü ama, mâşâallah, mazbut çocuk, hiç yolunu değiştirmede...” filân.

Tamam, böyle olursa, ne mutlu!.. Ama, çocuk senden biraz zayıf... Torun, ondan biraz daha zayıf... Torun çocuğu hepsinden biraz daha zayıf... Aaa, en başa bakıyorsun, bir de en sona bakıyorsun; en baştaki vaiz, müftü, hacı hoca... En aşağıdaki cırlıçplak bir acaib nesne... Üç nesilde bozulup gidiyor.

Şimdi bizim arkadaşlardan bir tanesi anlattı:

“—Beni babam eskiden Fransız okuluna verdi.” dedi.

“—Eyvah!” dedim ben içimden.

“—Fransız okuluna verdi, hiç Türkçe konuşulmuyordu orada. Hatta, beş sene, altı sene Fransız mektebinde okudum, ana dilim gibi Fransızca konuşuyorum, Türkçeyi bilmiyorum. Babamın tayini Sinop'a çıkıverdi. Sinop'ta ahalinin arasında, Türkçe konuşmadığım için, 'Bu gâvur gâliba!' diyorlardı. O duruma geldim.” diyor.

Amma, namazını, niyazını, ibadetini, taatini, müslümanlığını bırakmamış, sapaşağlam... Nasıl bir terbiye vermişse anası babası?.. Konferans için İtalya'ya gitmişler de, İtalya'da da arkadaşları, konferanstan sonra, “Haydi gel, şu Roma'yı da ziyaret

edelim, görelim! Büyük şehir, tarihî eserler var.” demişler. “Peki...” demiş, gitmişler. “Haydi buraya gelmişken, Vatikan’ı da görelim!” demişler, Vatikan’a da götürmüşler. Papanın sarayının olduğu yer...

Papanın sarayının olduğu yere gelmiş ama, bakmış ikinci vakti... Saraya girmişler, geziyorlar. Oradaki bir muhafıza:

“—Benim namaz kılmam lâzım, bana bir yer göster! Vakit geçecek.” demiş.

Şaşırmış adamcağız ama, ne yapsın; bir yer göstermiş, bir temiz oda açmış buna... Bu adam, bu şahıs, Allah razı olsun, üniversitede profesör... İlkokulu Fransız mektebinde okumuş, su gibi Fransızca biliyor. İngilizcesi güzel. Profesör olmuş, üniversitede en yüksek mevkiye çıkmış ama, Vatikan’da, Papanın sarayında bile ikinci vaktini kaçırmamış. Takkeyi başına geçirmiş, ezanı okumuş Papanın sarayında, ikâmeti getirmiş, dönmüş kibleye, namazını kılmış.

Böyle yetiştireceğiz evlâtlarımızı... Yoksa, bizden sonra nereye gidecek; müşrik mi olacak, kâfir mi olacak?.. Yahudi mi olacak, hristiyan mı olacak?.. Dinsiz mi olacak, komünist mi olacak?.. Olmaz.

b. Şakîlik Alâmeti Olan Dört Şey

Diğer hadis-i şerifi okumaya geçiverelim!

İbn-i Adiy ve Ebû Nuaym el-İsfehânî, Enes ibn-i Mâlik RA’dan rivayet etmişler.

Buyurmuş ki Peygamber SAS Efendimiz:⁴

أَرْبَعٌ مِنَ الشَّقَاءِ: جَمُودُ الْعَيْنِ، وَقَسْوَةُ الْقَلْبِ، وَالْحَرِصُ، وَطُولُ الْأَمَلِ

⁴ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.372, no:1500; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.248; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.175; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.67, no:43964; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.IV, s.218, no:3086.

(عد. حل. عن أنس)

ME. 146 (*Erbaun mine's-şakà': Cümûdü'l-ayn, ve kasvetü'l-kalbi, ve'l-hırsu, ve tülü'l-emeli.*)

(*Erbaun mine's-şakà'*) “Dört şey şekâvet eseridir. İnsanın şakî olma, eşkıyadan olma alâmetidir.” Yâni bahtiyar bir insan değil; ahireti harab, dünyası harab bir insan demek böyle bir insan.

Şimdi biliyorsunuz:

فَمِنْهُمْ شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ (هود: ١٠٥)

(*Feminhüm şakıyyün ve saîd*) “İnsanlar imanı itibarıyla iki bölüktür: Bir kısmı şakîdir, bir kısmı saiddir.” (Hûd, 11/105) Şakîler cehennemliktir, saidler cennetliktir.

وَأَمَّا الَّذِينَ سَعِدُوا ففِي الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا (هود: ١٠٨)

(*Feemme'llezîne suidû fefi'l-cenneti hâlidîne fihâ*) [Saîd olanlara gelince, onlar cennettedirler, orada ebedî kalacaklardır.] (Hûd, 11/108) Onlar cennetlik, ötekiler cehennemlik. Demek ki bu dört şey, cehennemlik insanların sıfatı olmuş oluyor.

Ne imiş bu kötü sıfatlar, varsa üzerimizden atalım:

1. Göz Yaşarmaması

جمود العين،

(*Cümûdü'l-ayn*) “Gözü yaşarmıyor.” Ne demek gözü yaşarmıyor?.. Çomak soksan, herkesin gözü şıpır şıpır yaşarır. Biraz biberli bir şey sürsen, şıpır şıpır akar.

Gözün yaşarmasından murat, hassaslık. İnsanın karşılaştığı hadiselerden duygulanması; duygulandığı zaman da şıpır şıpır

gözyaşı dökmesi...

Hazret-i Ömer RA, böyle şıpır şıpır ağlamaktan, gözyaşları yanaklarına iz yapmış. Babayiğit bir insan, o kadar bahadır, kimse karşısında duramaz, güçlü kuvvetli bir kimse... Ağlamaktan gözyaşları yanaklarına iz yapmış.

Peygamber Efendimiz'in yanına bir kere girmiş. Bakmış, hasırın üstünde yatıyor. Kalkıverince Peygamber Efendimiz, hasırın örgü izlerini yanağında, elinde görünce ağlamağa başlamış.

“—Yâ Rasûlallah! Kayserler, kistrâlar saraylarda safâ sürüyorlar. Sen Allah'ın hak peygamberisin, şu sıkıntılarına bak!” diye ağlamağa başlamış.

İşte böyle bir sebeple, duygulandıracak bir sebepten dolayı insan gözyaşı döküyorsa... “Benim halim ne olacak?” diyor, ağlıyor. “Bak şu kardeşim i'tikâfa girmiş, tesbih çekiyor, sevap kazanıyor. Benim halim ne olacak?” diyor, ağlıyor. “Şu kimse evlâdını güzel hafız yetiştirdi, mâşâallah, ben yetiştiremedim.” diyor, ağlıyor.

Böyle gözü yaşlı olacak müslümanın...

*Derviş bağı baş gerek,
Gözü dolu yaş gerek.*

diyor Yunus Emre de. “Bağı baş gerek” ne demek?.. Gönlü yaralı, münkesireti'l-kalb olacak. Demek ki insan duygulu olacakmış, gözü yaşlı olacakmış.

2. Kalb Katılığı

Şekâvetten olan huyların ikincisi:

وقسوة القلب،

(*Ve kasvetü'l-kalb*) “Kalbin katı olması.”

Kalbi katı, gönlü sert, hiçbir şeyden duygulanmıyor. Merhameti yok, acımıyor. Nasihat ediyorsun, anlamıyor.

“—Yâhu gittiğin yol yanlış, hak yola gir! Bak hepimiz öleceğiz...”

Şimdi Adapazarı'nda arkadaşım anlatıyor: “Hocam şu şeyleri imal eden şahsın milyarları var.” diyor. Hayır versin diye yanına gitmiş:

“—Yâhu, duydum ki bir yerde toplanmışsınız, beşyüzbin biriniz vermiş, beşyüzbin biriniz vermiş. Çok çok paralar vermişsiniz. Yâhu insan ölür, o kadar para verilir mi?..” demiş.

O da demiş ki:

“—Benim babam yeni öldü, senin de arkadaşındı.” demiş.

Yâni demek istemiş ki: “İnsan işte ölüp gidiveriyor, ecel var hepimizin başında. Salih amel işle!..”

“Milyonları verse, gık demez; milyarları var çünkü...” diyor. Milyarları olan, bin tane milyonu olan bir insan, bir tanesini, üç tanesini, beş tanesini şu tarafa verse zarar verir mi?..

“—Bana ölümden bahsetme!” demiş bu sefer de.

Peki, ne yapayım iki gözüm?.. Ben seni hayra davet ediyorum, gelmiyorsun. Para vermekten çekiniyorsun. “Yâhu bir gün gelip öleceksin, hayrını, hasenatını ölmeden evvel yap!” diyorum, ona da kızılıyorsun. Ben sana ne yapayım?.. Nasıl istersen öyle yap! Demek ki, Allah senin hayır yapmanı nasib etmiyor. Biriktir, mirasçılarının yesin!..

Öyle oluyor o zaman. Miirasçılar yer, helâl olarak; mirası bırakan kimse hesabını verir; “Niye hayrını yapmadın, niye hasenâtını yapmadın?” diye ceza çeker.

Onun için, insanın kalbi de taşlaşmış, katı kalbli olmayacak; yumuşak olacak, nasihattan alacak. Merhametli olacak, acıyacak.

Bak bu talebeler var köyünde, parasızlıktan şehre gelip okuyamıyor. Bizim bildiğimiz talebeler var, bize geliyor hepsi... Biz de çıkıyoruz, şurada zenginlere söylüyoruz, “Yâhu etmeyin, eylemeyin, yardım edin!” diye. Aldığımız para varsa, onlara

veriyoruz; işte okuyan okuyor. Hafız oluyorlar, yüksek tahsil yapıyorlar. Ondan sonra bir mevkiye geçiyorlar, makama geçiyorlar. Orada da başkalarına hayırlar yapıyorlar.

Benim eskiden talebe olarak bildiğim nice kimse var ki, şuradan burs almış, buradan burs almış, yetişmiş; şimdi kendisi de hayır yapıyor.

Demek ki merhametli olacağız. İkincisi bu.

3. Hırs

وَالْحِرْصُ،

(*Ve'l-hırsu*) “Harislik, muhteris olmak.”

Bu da insanı mahveder. Çünkü, “Mevkî sahibi olayım, para sahibi olayım, şunun sahibi olayım, bunun sahibi olayım...” derken, haram helâl karışır. Hiç dikkat etmeden, “Ne yapıp yapıp ille onu elde edeceğim!” diye, haramı filân irtikâb ediverir haris insan.

Haris olmayacak, tok gözlü olacak, hırsından dolayı harama düşmeyecek. Bu da şekâvet alâmetidir.

4. Tûl-i Emel

وَطُولُ الْأَمَلِ .

(*Ve tûlü'l-emel*) “Arzularının, emellerinin uzayıp gitmesi.”

“—Daha ben 85 yıl daha yaşayacağım. Emekli olduktan sonra sakal bırakacağım. Ondan sonra emekliliğimden aldığım ikramiye ile hacca gideceğim, umreye gideceğim... Şöyle yapacağım, böyle yapacağım...” diye güzel hesaplar yapıyor.

Şu olacak, bu olacak diyor ama, iki ay sonra vefat ediyor. Emeli uzun ama, ömrü kısa... Bilmiyoruz ki ne kadar yaşayacağını insanın...

Tûl-i emel iyi değil. Nasıl olacak?.. Hayrı hemen yapmağa

çalışacak. Bak bu Ramazan geçmeden hayır yaparsanız iyi olur, çünkü Ramazan'da hayırlar çok kıymetli... Bir dahaki Ramazana ya çıkarız, ya çıkmayız. Hemen yapacağız.

Hayrı hemen yapacaksın; şer yapmak istiyorsan şerri tehir edeceksin ki, biraz soğuduğu zaman kızgınlığın, belki vaz geçersin. Onu tehir et amma, hayrı tehir etme!..

Allah içimizdeki kötü huyları alıp bizi temizlesin, güzel huylarla müzeyyen eylesin... Şu Ramazan'ın hayrından, bereketinden faydalananlardan eylesin... Takvâya nâil olanlardan eylesin... Sevdiği sâlih kullarından olmayı nasib eylesin... Huzuruna, "Gel kulum, ben seni seviyorum, seni de memnun edeceğim!" diye, râdıyeten, merdıyyeten varmayı nasib eylesin...

El-fâtihah!..

[Namaz kılındıktan sonra:]

c. Kadir Gecesi

El-hamdü lillâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yeumi'd-dîn.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Bizi mübarek Ramazan ayına yetiştiren, Ramazan ayı içinde Kadir Gecesi'ne erdiren Allâh-u Teâlâ Hazretleri'ne hamd ü senâlar olsun... Allâh-u Teâlâ Hazretleri bizleri Kadir Gecesinin hayrından, feyzinden, bereketinden faydalanan kullarından eylesin... Onun Habîb-i Edîbi Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'ne âcizâne, fakîrâne, boynu bükük, yüzü kara, eli boş; fakat muhibbâne, hâlisâne salât ü selâm, tahıyyat ve ihtiramlarımızı arz ederiz, Mevlâmız vasıl eylesin... Peygamber Efendimiz'in sevgisine, şefaatine, iltifatına cümlemizi nâil eylesin...

Karınca kararınca sünnetine uymak istediğimiz gibi, onun sevgisine ve teveccühüne de ermeyi, Allâh-u Teâlâ Hazretleri bu

iyi niyetimiz bereketine bizlere nasîb eylesin... Ahirette komşusu eylesin... Kendisinden 1400 yıl sonra gelmişiz ama, ahirette yanından, sohbetinden, Havz-ı Kevserinin başında safâ sürmekten bizleri mahrum eylemesin...

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Hatimle namaz kılındığı için, vakit 12'ye gelmiş bulunuyor. Uzak yerlerden gelmiş olan kardeşlerim vardır. Evlerine gitmek, sahur yapmak, ondan sonra da tekrar yarınki işlerine yetişmek durumunda olanlar olabilir. Herhalde sözü çok söyleme zamanı değildir, ibadeti çok yapma zamanıdır.

Onun için kısaca söylemek gerekirse, Allâh-u Teâlâ Hazretleri'nin hak rasûlü, Efendimiz, Peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ, Benî İsrâîl peygamberlerinden —Allah cümlesinden razı olsun, salât ü selâm onların üzerine olsun— dört kişinin, aralarında şu Beykoz'da yattığı rivayet edilen Yûşâ AS da olmak üzere Şem'un Hazretleri'nin ve daha iki tanesinin [Hızkîl

AS ve Eyyûb AS] seksen sene, ömrü boyunca hiç Allah'a âsî olmadan Allah'a ibadet ettiklerini nakletmiş sahabesine... Oturup konuşurlarken, "Allah'ın nice kulları var, hiç ömürlerinde Allah'a isyan etmeden ibadet etmişler." diye anlatmış.

Sahabe-i kirâm hayran kalmışlar, boyunlarını bükmüşler; "Ah ne olurdu, biz de hiç günah işlememiş kullar olsaydık. Allâh-u Teâlâ Hazretleri'nin rızasına uygun ömür süren kullar olsaydık." diye temenni etmişler.

Bir başka rivayette, Benî İsrâil'den bir bahadır kişiden bahsetmiş Peygamber Efendimiz. Zırhını giymiş de seksen sene çıkartmamış, hak yolda cihad eylemiş. Allâh-u Teâlâ Hazretleri'nin dini uğrunda ömrünü geçirmiş." diye... Boyunlarını bükmüşler sahabe-i kiram, candan temenni etmişler.

Biliyorsunuz, İslâm'da niyet çok mühim, kalb çok mühim!
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى صَوْرِكُمْ وَأَمْوَالِكُمْ، وَلَكِنْ إِنَّمَا يَنْظُرُ
إِلَى قُلُوبِكُمْ وَأَعْمَالِكُمْ (م. ه. حم. عن أبي هريرة)

(*İnna'llâhe lâ yenzuru ilâ suveriküm ve emvâliküm*) "Allah

⁵ Müslim, *Sahîh*, c.XII, s.427, no:4651; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.173, no:4133; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.284, no:7814; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.120, no:394; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.328, no:10477; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.272; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.369, no:379; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.140, no:264; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.166, no:614; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.70, no:69; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.326; Hatîb-i Bağdâdî, *el-Müttefik ve'l-Müteferrik*, c.III, s.217, no:1352; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.98; Ebû Hüreyre RA'dan.

Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.540, no:1544; Yahyâ ibn-i Ebî Küseyr Rh.A'ten.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XVIII, s.193; Ebû Ümâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.23, no:5262; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VIII, s.143, no:6995; RE. 92/4.

sizin boyunuzun posunuzun güzelliğine, endâmınızın mütenâsib olmasına, elbisenize bakmaz; paranıza bakmaz, maddî mevkiinizin, makamınızın yüksek olmasına bakmaz. (*Velâkin innemâ yenzuru ilâ kulûbiküm ve a'mâliküm*) Lâkin gönüllerinize ve amellerinize bakar.”

Hangi niyeti beslediğimize bakar, içinde ne duygular taşıdığınıza bakar. Nasıl bir kafa taşıdığınıza bakar. İçinizdeki niyet ne, siz ona bakın!

Allâh-u Teâlâ Hazretleri'nin hak Rasûlü bildirmiş ki, —sözü haktır, va'di haktır, söylediklerinin hepsi gerçektir: “Bir kimse can ü gönülden Allah yolunda şehid olmayı istese...” Niyeti öyle, kalbi öyle. “Fırsat olsa da Allah'a canımı da fedâ etsem!.. Mal ne imiş, mülk ne imiş, varlık ne imiş, evlât ne imiş, canım da feda olsa...” diye istiyor. Ama harb yok, darb yok, fırsat yok; eceli gelmiş, yatağında ölmüş. (*Ve lev mâte alâ firâšihî*) “Yatağında ölse bile, Allah-u Teâlâ Hazretleri o kuluna şahidlerin mertebesini ihsan eder.”

Eder mi?.. Allah-u Teâlâ Hazretleri her şeye kâdirdir ve her şeyi en adil yapar. Her şeyi yerli yerince yapar. Her şeyi hikmetlidir, hiç kimsenin söz söylemeye hakkı yoktur. Ama hepsi incelerse, akli ererse çok yerinde olduğunu anlar. Bütün insanlar, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin her yaptığı şeyin çok yerli yerinde olduğunu anlar.

Allah-u Teâlâ Hazretleri niyetine göre ecir veriyor. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

⁶ Buhârî, *Sahih*, c.I, s.1, no:1; Müslim, *Sahih*, c.III, s.1515, no:1907; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.670, no:2201; Neseî, *Sünen*, c.I, s.58, no:75; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1413, no:4227; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.25, no:168; İbn-i Huzeyme, *Sahih*, c.I, s.73, no:142; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.50, no:1; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.9, no:37; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.17, no:40; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.380, no:257; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.336, no:6837; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.41, no:181; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.79, no:78; Tahâvî, *Şerh-i Maânî*, c.III, s.96, no:4293; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.42; Hamidî, *Müsned*, c.I, s.16, no:28; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.195, no:1171; Abdullâh ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.62, no:188; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.244; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.136, no:656; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXXII, s.166; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.171;

إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ (خ. م. د. ن. ه. حم. عن عمر)

(*Inneme'l-a'mâlü bi'n-niyyât*) “Ameller niyetlere göredir.”

Buhârî gibi bir mübarek kitabın başında ilk hadis-i şeriftir. İlk evvelâ onu almış ki, “Aklınızı başınıza devşirin, niyetinizi temiz tutun! Her işin başı temiz kalptir, halis niyettir.” diye.

Bir insan Peygamber Efendimiz'in zamanında Mekke-i Mükerreme'den kalkmış, Medine-i Münevvere'ye hicret etmiş. Eğer Allah rızası için, Rasûlüllah aşkına, şevkine hicret ettiyse; hicreti hicrettir, ecr ü sevabı Allah'a aittir. Hicretin çok sevabı var... Ama para kazanmağa gitmişse, bir de tanıdığı bir kadının peşine gitmişse, dünyalık elde etmeğe gitmişse; haa, onun hicreti de o kadındır, o dünyalık şeyedir. Ahirete bir faydası yoktur.

Onun için, muhterem kardeşlerim! Bu mübarek Ramazan ayında, şu kalplerimize hâkim olmayı öğrenelim! Niyetlerimizi hâlis, pâk eylemeyi öğrenelim!.. Niyetlerimizi murakabe edelim!.. Müfettiş gibi, eli kırbaçlı komutan gibi, atın üstündeki süvari gibi niyetlerimize sahip olalım!.. Dizginlerini alalım ele, hâlis niyetle, sâlih niyetle iş yapalım!..

Öyle candan istemiş de sahabe-i kiram, Allah-u Teâlâ Hazretleri de Kadir Süresi'ni nazil buyurmuş:

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ . وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ . لَيْلَةُ الْقَدْرِ
خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ . تَنْزِيلَ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ ، مِنْ

Tahâvî, *Şerh-i Maânî*, c.III, s.96, no:4293; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.488, no:7438; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.64, no:257; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IX, s.380, no:3707; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.48, no:78; Temmâmür-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.206, no:483; Hz. Ömer RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.342; Ebû Saïd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.422, no:7263; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.1, no:1; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.IX, s.459, no:8819.

كُلُّ أَمْرٍ . سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ (القدر: ١-٥)

(İnnâ enzelnâhü fi leyleti'l-kadr. Ve mâ edrâke mâ leyleti'l-kadr. Leyletü'l-kadri hayrun mi elfi şehri. Tenezzelü'l-melâiketi ve'r-rûhu fihâ bi-izni rabbihim min külli emri. Selâmün, hiye hattâ matlai'l-fecr.) (Kadir, 97/1-5)

Allah-u Teâlâ Hazretleri bu ayet-i kerimeleri inzal buyurmuş, müjdelemiş ki:

“—Ey Ümmet-i Muhammed, mahzun olmayın, üzülmeyin, boyun bükmeyin! Size Ramazan'ı ihsân etmiştir, Ramazanın içinde Kadir Gecesini ihsan etmiştir. O Kadir Gecesini ihyâ etse bir insan, o Kadir Gecesi bin aydan daha hayırlıdır.”

Ayet-i kerime ile sabit... Ayet-i kerime ile sabit olmasaydı, şimdi ileri geri konuşan birçok insan var zamanımızda;

“—Efendim, işte böyle azıcık bir şeye çok sevap olur mu?” diye itiraz ederlerdi.

İşte oluyor, bak, gör! Ayet-i kerime ile sabit... Allah-u Teâlâ Hazretleri her şeye kâdirdir. Zâten biz neyi hak etmişiz de bu nimetleri almışız?.. Sanki parasını, pulunu vermiş miyiz?.. Sanki gücümüz kudretimiz yeter mi, bir gözün parasını ödemeğe?.. Hepsi zâten bedava, her şeyimiz Allah'ın lütfundan... Her şeyimiz onun lütfu ile oluyor.

O her şeye kâdirdir. Bin ay seksen küsür yıl eder. Seksen küsür yıllık bir ömrün sevabını Allah-u Teâlâ Hazretleri veriverir o kuluna... Kâdir...

Böyle duyunca sahabe-i kiram çok memnun ve mesrur olmuşlar. Tabii, bin aydan daha hayırlı bir gece var Ramazan'ın içinde... Ne yaparsınız?.. Canını verir insan... O Ramazan'ın içinde geceleri uyku uyumaz, sabahlara kadar gözyaşı döker, Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni ibadet ve taat eder. Bir ay dışını sıkır, o geceyi yakalamağa çalışır.

Ama nerede?.. Nerede o gayretli kullar?.. Hep âciziz, hep nâciziz, hep kusurluyuz, hep yüzü karayız... Mükâfat karşımızda

duruyor, elimizi uzatıp almağa dermanımız yok; elimizi kaldırmıyoruz.

Yâ bir ay, mübarek, bir ömre bedel... Gel, çalış, kazan; günahlardan kesil!..

d. Kadir Gecesi'nin Zamanı

Bak şimdi Peygamber Efendimiz'in eteğini tutup, yolunca gitmekte ne büyük fayda var... Bu sûre Mekke-i Mükerreme'de nâzil olmuş. Peygamber Efendimiz ve zamanındaki sahabesi, bu sûre nâzil olduktan sonra akılları fikirleri, "Aman Kadir Gecesi ne yapsak da yakalacak?" diye düşünmüşler kollamışlar, aramışlar, çalışmışlar, rüyalarına girmiş. Rüyalarında Allah-u Teâlâ Hazretleri onlara bazı işaretler ihsan eylemiş.

Sahabeden bir tanesi, "Kadir Gecesi 27'isindedir, yâni 26'sını 27'sine bağlayan gecedir." diye yemin edermiş. Ama, yine sahabeden olduğu halde, daha başka zamanlarda olduğunu nakledenler de olmuş. Peygamber Efendimiz böyle buyurdu demişler.

Peygamber Efendimiz'in, "Ramazan'ın son on günleri içinde arayın!" diye tavsiyesi var. Kendisinin de bizzat hareket tarzı bu şekilde... Efendimiz bize nümüne değil mi?.. Ramazan'ın son on gününde itikâfa girermiş. Evinden, ailesinden, hanımlarından ayrılmış. Ramazan'ın son on gününü, o Allah'ın pâk peygamberi, hak peygamberi mescidde ibadet ve taatle geçirirmiş. Geceleri sabahlara kadar, ihyâ ederek geçirirmiş. "Siz Kadir Gecesi, Ramazan'ın son on gününde arayın!" buyurmuş.

Rivayetler var. Her birisi üzerinde durulabilir, sıhhatli rivayetler var. 21'inde demişler, 23'ünde demişler, 25'inde demişler, 27'isinde demişler, 29'unda demişler. Hepsinin rivayetleri var, uzun boylu üzerinde durmak istemiyorum. Diyorlar ki arif kimseler:

"—Allahu a'lem, seneden seneye değiştiği için böyle..."

Bir sene 21'ine gelmiş, bir sene 17'sine gelmiş ve ertesi gün

Bedir Savaşı'nı kazanmışlar müslümanlar... Bir sene 23'üne gelmiş... Böyle.

Sonra mâlûm, bizim başımızda şimdi hep dert: Almanya'daki kardeşlerimiz Suudlu kardeşlerimizle beraber başlamışlar Ramazan'a, bizden erken... Biz de takvimde böyle yazmış diye böyle başlamışız. Ama ne o, ne ötekisi... Ne yapacağız?.. Hilâli gözleyeceğiz. Gideceğiz, görülebilecek ber yerden hilâle bakacağız. Akşam güneş battıktan sonra, gökyüzünde hilâli gördek mü, gözümüze erişti mi; erişti. Tamam, ertesi gün Ramazandır.

Şimdi, bugün yarın, gene akşam vakti, batı tarafında, güneşin battığı yerde gözümüzü yukarılara doğru gezdirerek hilâli arayacağız. Ne arıyoruz?.. Bayram hilâlini arıyoruz. Gördük mü, ertesi gün bayramdır.

“—Hocam, takvim var, hesap var, 20. Yüzyıl'dayız, Ay'a füze gönderiyorlar, Merih'e füze gönderiyorlar... Her şeyi güzel hesaplıyorlar. Aydan geriye gelen şeyin, okyanusun neresine düşeceğini hesaplıyorlar. Gemileri oraya getiriyorlar...”

İyi güzel, ama; ben de ilim, fen biliyorum, akademide hocalık yaptım, üniversitede mühendislere hocalık yaptım ama, yetmişli yıllarda, eski Ramazanların birinde Fatih Camii'nden cemaat çıkmış. Ramazan'ın 29'u, akşam namazından çıkmışlar. Birisi ötekisine göstermiş, hepsi ayan beyan görmüş:

“—Bak gökyüzünde Ay!..”

Hattâ bir tanesi çağırmiş:

“—Mehmed Efendi çık dışarıya!..”

Bakkal Mehmed Efendi de dışarıya çıkmış.

“—Bak, ne var karşıda?..”

“—Hilâl var...”

“—Hilâli gördün şimdi, ne olacak?.. Akşam namazını kıldıktan sonra hilâli gördün; yarın nedir?..”

“—Bayramdır.”

Hepsi gördü çünkü... Bir kişi belki kaşı dönmüştür, gözüne yanlış görünmüştür. Oradaki bir beyazlığı hilâl sanmıştır... Öyle değil!.. Bak hepsi gördü, ertesi gün bayram... Ama takvimde

yazıyormuş ki: Ertesi gün ayın 30'u...

Demek ki, hesapta da bir püf noktası oluyor ki, hesabın tutturdukları yerinde bir hata oluyor ki, doğru göremeyebiliyorlar. Onun için, biz emredilene yapacağız, gideceğiz, bakacağız; görürsek görürüz. Göremezsek, içinde bulunduğumuz ayı 30'a tamamlayacağız. Bunu ne için söyledim?.. Başlangıcı belli değil ki, 21'i, 23'ü belli olsun mübarek ayın!.. Kayabiliyor, karışabiliyor.

Onun için, en güzeli Peygamber Efendimiz'in sünnetine uymak... Uyan kardeşlerimizden Allah razı olsun... İ'tikâf yapmasa bir beldede ahali, hepsi mes'ul olur. Hepiniz mes'ul olurdu. Burada i'tikâfa giren kardeşlerimiz sizi kurtarıyor. Allah kabul etsin... Onlar da size dua etsinler, siz de onlara dua edin!..

Tabii, ibadet güzel şeydir de, onun da afeti vardır. Ben bir sene:

“—Aman, dallar meyvalardan çöküyor, bastırıyor aşağı tarafa... Ne kadar çok meyva var!” dedim.

Allah rahmet eylesin, yaşlı, tecrübeli bir amca dedi ki:

“—Allah afetlerinden korusun!”

Ondan sonra bir dolu geldi, bir bilmem ne geldi, patır patır hepsi döküldü. Olgunlaşmadan düşüverdi aşağıya...

İbadet yapmak güzeldir. İbadetin afeti, ibadetine mağrur olmaktır. Mağrur olmayacağız.

“—Efendim, ben bu kadar oruç tuttum!..”

Kabul oldu mu, olmadı mı?.. Gözün kaydı mı nâmahreme, kaymadı mı?.. Sinirine hâkim olabildin mi, olamadın mı?.. Dilini tuttun mu, tutamadın mı?.. Camide yanındaki arkadaşınla kavga ettin mi, etmedin mi?.. Sabrettin mi, etmedin mi?.. Yâni orucu hakkıyla tuttun mu, lâyük oldu mu?.. Dergâh-ı izzete vardı mı, yoksa yarı yolda melekler:

“—Bu çürük, çevirin şunu!” diye, geri mi çevirdiler?..

Belli değil ki, bilmiyoruz ki....

Onun için, ibadete mağrur olmak yok... Allah-u Teâlâ Hazretleri ibadetinden dolayı mağrur olup, kibirlenip, burnunu havaya kaldırmak kötü olduğundan, kullarına günah işleme kapısını açmıştır. Hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz söylüyor:

“—Günah işlesinler de, arada acizliklerini anlasınlar, boyunlarını büksünler; ‘Yâ Rabbi, bizim bir tutulacak yanımız yok! İşte boynumuz bükük, yine suçlu geldik huzuruna...’ diye, içlerinde hiç kibirleri kalmasın diye...

Çünkü kibir daha kötü... Kibir ve ucub daha kötü olduğundan, ona düşmemek için öyle oluyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi kibre düşürmesin... Ücuba düşürmesin... Bizim içimizde sevmediği ne gibi kötülük varsa, huy varsa, fikir varsa; fâsid kötü fikir, yanlış yalan fikir, ters kanaat, kin, adâvet, hased, düşmanlık varsa; bunlardan bizim içimizi Allah-u Teâlâ Hazretleri şakır şakır yıkasın, pak eylesin... İçimiz, dışımız nurlansın... Bundan sonra sevdiği kul olalım!.. Edepli kul olalım!.. Çünkü, her muradına eren kimse, edeb ile ermiştir. Her mahrum olan kişi, edepsizliğinden mahrum kalmıştır. Allah esirgesin...

Edepsiz Rabbin lütfundan mahrum kalır; edebli menzil alır,

yol alır, mükâfat kazanır. Edebe riayet edeceksiniz, terbiyeli olacaksınız, boynunuzu bükeceksiniz. Kardeşinizi seveceksiniz, kimsenin kalbini kırmamağa çalışacaksınız. Yâni, karıncayı bile taşlama, onun da Rabbi, sahibi var!.. Bir gün gelir, şikâyetçi olur. Dergâh-ı izzette gelir, yakana yapışır:

“—Yâ Rabbi, sen her şeyi bilicisin! Benim bu kardeşime bir kötü niyetim yokken, bu bana dünyada şöyle etti, böyle etti, kalbimi kırdı.” derse;

“—Ver bakalım bunun hakkını!” der Allah...

Senin sevaplarından alırlar, ona verirler. Onun için, kalb kırmak yok!..

“—Kalp kırmak, Kâbe’yi yıkmak kadar kötüdür.” diye yazılıyor da kitaplarımızda, millet çatır çutur kalp kırıyor. Camide kalp kırıyor, safta kalp kırıyor. Hayret ediyorum. Allah-u Teâlâ Hazretleri insanın kalbine tecelli ediyor, tecelligâh-ı ilâhî.. Sen oraya nasıl kırıcı bir tarzda hücum edersin?.. Nasıl öyle ters muamele edersin?.. Allah-u Teâlâ Hazretleri insanın gönlüne tecellî ediyor.

Muhterem kardeşlerim, demek ki Kadir Gecesi bilinmiyor. Bilinmemesinde de bir hayır var... Ulema ittifak etmişler ki, Kadir Gecesinin bilinmemesinde hikmet şudur ki:

“—Ben Kadir Gecesi’ne rastladım, sabaha kadar İskenderpaşa Camii’nde ibadet ettim, Kadir Gecesi’ni ihyâ ettim. Seksen üç yıllık mükâfat cebimde... Çantada keklik, duruyor, işte bak!..” der, ondan sonra ibadetine mağrur olur, güvenir, “Benim işim tamam!” diye düşünür.

Çünkü, insanların ekseriyeti böyledir. Diplomayı aldı mı çocuk, çantasına koydu mu, karnesini; koşa koşa tatile bir gider, bir daha kitap yüzünü açmaz... Doktor tıp fakültesinden mezun olur, bir daha neşriyatı takip etmez... Mühendis mezun olur, bir daha kendi mühendisliğiyle ilgili mecmuaları takip etmez, yenilikleri takip etmez; geri kalır.

Yâni, insan okulu bitirdi mi, bir baskı olmazsa, çalışmıyor; güveniyor. Güvenmeye ne derler Arap dilinde, bizim din

lisanımızda?.. Ümid derler, recâ derler. Güveniyor, ümid ediyor ki:

“—Tamam, Allah beni affedecek, mağfîret edecek. Çünkü ben ibadet ettim, namaz kıldım, oruç tuttum, mukabeleler dinledim...” filân diye güveniyor.

Recâsı gâlip... Böylesi doğru değil. Çünkü tenbellenir, güvenir.

“—O zaman güvenir de, cennete nasıl olsa gireceğim diye ibadet yapmaz!” demiş Hazret-i Ömer, Peygamber Efendimiz’in arkasından çıkmış mâlûm kıssada...

Havf ile recâ arasında olacak kul... *Havfu’llâh ve recâu mina’llâh*; Allah’tan korkacak, tir tir titreyecek; bir taraftan da ümid edecek, “Cennete girerim inşaallah!” diyecek. Bir taraftan korkacak, “Ya Allah benim kabahatlerimi affetmez de, cehenneme düşersem...” diye tir tir titreyecek; bir taraftan da, “Ayetlerde hadislerde geçiyor, Erhamü’r-râhimîn’dır, beni de affeder. Umarım ki ben de şu kardeşlerimle, dostlarımla beraber Rasûlüllah’ın bayrağı altında toplanırım, cennetine cemâline ererim.” diyecek, ikisi arasında olacak. Dosdoğru yol tutturacak, bir tarafa yaslanıp gevşemeyecek.

Kadir Gecesi onun için saklanmış. Cumanın içinde mübarek saat saklanmış. Ramazan içinde Kadir Gecesi saklanmış. Ama son günlerinde ararsın... Belki bu gecedir, belki geçtiğimiz geceydi, belki yarınki gecedir... Hadi bakalım on günlük hiç olmazsa, hiç olmazsa bundan sonra dişini sıkacaksın.

Sonra bir de bizim umumiyetle müslüman kardeşlerimizde, tabii İslâm’ı iyi öğrenmedikleri için bir yaygın yanlış fikir var... Yanlış fikir nedir?.. Bir ibadeti yaptı; tamam... Ramazan orucu bitsin, görün insanları... Yazlığa gitmeğe şimdiden hazırlanıyorlar, yâni günaha şimdiden hazırlanıyor.

Şimdi Ramazan bitsin, oruç bitsin, hemen denize... Hadi gezmeğe... E orada açık saçık var, bilmem ne var, şu olacak, bu olacak... Şimdiden hazırlanıyor.

Yahu, müslümanlık Ramazan’a mı mahsus?.. İbadet Kadir Gecesine mi mahsus?.. Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin Rasûlü,

Peygamber Efendimiz SAS, cuma gecesinin faziletini anlatmış anlatmış bize de, ama “Cumaya mahsus ibadet etmeyin!” diye de tavsiyesi var.

Her zaman müslüman olun! Yalnız Ramazan müslümanı olmayın, her zaman müslüman olun!.. Yalnız cuma müslümanı olmayın, yalnız kandil müslümanı olmayın!..

Her zaman müslümanlığımızı devam ettireceğiz.

“—E nasıl olacak, tahammül edilir mi?..”

Haa, sen bir şeyi daha bilmiyorsun, bilmediğin bir şey daha var: Allah’a kulluk sadece camide namaz kılmak, Kur’an okumak, tesbih çekmekten ibaret değildir.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

أَمْرٌ بِالْمَعْرُوفِ صَدَقَةٌ، وَنَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ
(م. حم. عن أبي ذر)

(*Emrun bi'l-ma'rûfi sadakatün, ve nehyün ani'l-münkeri sadakatün*) “Emr-i ma'ruf yapsan, nehy-i münker yapsan, sadaka vermiş gibi sevap kazanırsın.”

Yine buyrulmuş ki:⁸

⁷ Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.47, no:1181; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.167, no:21513; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.47, no:4677; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.82, no:3917; Ebû Zerri'l-Gifârî RA'dan.

⁸ Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.152, no:422; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.55, no:11027; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan

Buhârî, *Sahîh*, c.III, s.1090, no:2827; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.699, Zekât 12/16, no:1009; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.328, no:8336; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.174, no:3381; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.515, no:11172; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.181; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.374, no:1493; İshak ibn-i Râhavyeh, *Müsned*, c.I, s.274, no:246; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.411, no:1285; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.178, no:21588; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.104, no:7619; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.82, no:11222; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.326, no:9028; Ebû Zer RA'dan.

إِمَاطَةُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ صَدَقَةٌ (خ. فِي الْأَدَبِ الْمَفْرَدِ
عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ)

(*İmâtetü'l-ezâ anî't-tarîkı sadakatün*) “Yoldan bir eza verici dikenî, taşî kimsenin ayağına dolanmasın diye kenara alsan, bir hayırdır, sadakadır.”

Yine buyrulmuş ki:⁹

الْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ صَدَقَةٌ (خ. م. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ)

(*El-keîmetü't-tayyibetü sadakatün*) “Gitsen bir kimseye bir tatlı söz söyleyen, bir güleçyüz göstersen, sadaka gibi sevap kazanırsın.”

İslâm, insan kafasını güzel çalıştırıp da düşünebilirse, her anda sevap kazanacak bir nimet veriyor insana... Şimdi şöyle diyelim:

“—Ben öğleden evvel birazcık yatayım... Azıcık yatayım, vücudum tahammül etmiyor, geceye kuvvet kazanayım! Hem Peygamber Efendimiz de kaylûle uykusu yapmış.” dedi, yan geldi yattı.

Nedir?.. Sünnete uydu diye sevap yazılır. Uyku uyuduğu halde, sünnete uydu diye bu kula sevap yazılır.

Sonra hadis-i şerifte geçiyor, biliyorsunuz, abdest alıp yatarsa

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.11, s.55, no:11027; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.411, no:16309. *Câmiü'l-Ehâdis*, c.I, s.126, no:195.

⁹ Buhârî, *Sahîh*, c.X, s.163, no:2767; Müslim, *Sahîh*, c.V, s.180, no:1677; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.316, no:8168; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.219, no:472; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.89, no:93; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.202, no:3325; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.229, no:5667; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.374, no:1493; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.439, no:16437; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XV, s.333, no:15634.

bir insan, melekler onun gecesini ibadete yazarlar; abdestli yattığı diye...

Onun için insanın uykusu, uyanıklığı, yemesi, içmesi, çalışması, oturması, kalkması, konuşması, söz söylemesi, arkadaşına tebessüm etmesi, hasta ziyaret etmesi, kabir ziyaret etmesi, bir kimsenin yardımına koşması; bunların hepsi sevap kazanmasına sebep olabilir.

Onun için, kafamızı, aklımızı dik tutacağız, gaflete düşmeyeceğiz, her an sevap kazanabiliriz. Onun için, bizim büyüklerimiz demişler ki: Mü'min nasıl olacak?.. *Hûş der dem*; her deminde, her nefes alışverişinde şuuru, akli başında olacak.

Nakşiliğin esaslarından birisi nedir?.. *Hûş der dem*; her anda şuurlu olacak, akli başında olacak, yaptığı işi şuurlu yapacak. Camiye gidiyor, şuurla gidecek... Camiden evine gidiyor, yatacak biraz; şuurla yatıyor:

“—Şimdi yatayım da, sabaha dinç geleyim!.. Şimdi yatmayıp yatmayıp da, sahurdan sonra yatarsam, sabah namazı da kaçır, ta saat onbirde kılarım sabah namazını... Olmaz. Onun için şimdi gideyim, biraz istirahat edeyim!..” diyor.

Ondan sonra:

“—Ben şimdi vücuduma bakmazsam, yemek yemezsem, bu vücut zayıf düşer. Zayıf düşünce vesvese hücum eder, aklım şaşırır... Birazcık yemek yiyeyim!..” diyor.

Hah, Allah rızası için yemek yersin, sevap kazanırsın... Allah rızası için uyursun, sevap kazanırsın... “Evleneyim de nâmahreme bakmayayım!” diye Allah rızası için evlenirsin, sevap kazanırsın... Evlinin namazı bekârın namazından sekseniki kat daha sevap...

“—İnsan keyfini sürüyor; evlilikte de sevap var mı yâ Rasûllallah?” demişler.

“—Evet, onda da sevap var tabii... Ya harama baksaydınız, o zaman günah olmayacak mıydı?.. Demek ki, evlilikte de sevap var!”

Allah Allah, çok şükür yâ Rabbi! Bizim dinimiz ne güzel ki, evleniyoruz, sevap kazanıyoruz; yemek yiyoruz, sevap

kazanıyoruz; yemiyoruz, sevap kazanıyoruz... Arkadaş ziyaretine gidiyoruz, sevap kazanıyoruz. Hasta ziyaretine gidiyoruz, sevap kazanıyoruz... Kimseye muhtaç olmayalım, helâl para kazanalım diye, ticaretimize gidiyoruz; sevap kazanıyoruz.

الْكَاسِبُ حَبِيبُ اللَّهِ .

(*El-kâsibü habîbu'llâh*) “Kesb ü ticaretle meşgul olan, Allah’ın sevgili kuludur.” diyor Peygamber Efendimiz.

“—Doğru sözlü tüccar siddiklarla, şehidlerle beraberdir.” diyor Peygamber Efendimiz.

Kendisi ticaret yapmış. Onun için, müslümanlığı şöyle hayattan kopup da, dağ başında ibadet etmek diye anlamayın!.. Ramazan’da ibadet etmek diye anlamayın!.. Kadir Gecesinde ibadet etmek diye anlamayın!.. Müslümanlık devamlıdır, her an...

(*Hûş der dem*) Her zaman şuur başta olacak. Akıl her zaman dimdik ayakta olacak. “Ben Rabbimin rızasına uygun hareket edeyim, aman gaflete düşmeyeyim, aman günaha dalmayayım!” diye düşünecek. Müslümanlığın özü bu... Yoksa, o cennetin sevapları kolay kazanılmaz. Her anda niyetini doğru dürüst tutarsan, o zaman sevap olur. Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi öyle şuurlu müslüman eylesin...

e. Kadir Sûresi

Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurmuş ki Kur’an-ı Kerim’de, *bi’smi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm*:

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ . وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ . لَيْلَةُ الْقَدْرِ
خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ . تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ ، مِنْ
كُلِّ أَمْرٍ . سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ (القدر: ١-٥)

(*İnnâ enzelnâhu fî leyleti'l-kadr. Ve mâ edrâke mâ leyletü'l-kadr. Leyletü'l-kadri hayrun mi elfi şehr. Tenezzelü'l-melâiketi ve'r-rûhu fihâ bi-izni rabbihim min külli emr. Selâmün, hiye hattâ matlai'l-fecr.*) (Kadir, 97/1-5)

(*İnnâ enzelnâhu fî leyleti'l-kadr*) “Biz onu Kadir Gecesi'nde indirdik.” Onu dediği nedir?.. Müfessirler diyorlar ki, Kur'an-ı Kerim'dir. Sûrenin ilk ayet-i kerimesinde hemen onu diye başladı, zamirle başladı. Niye onu dedi, daha önce geçmedi?.. O, ta'zim içindir. Yâni, o kadar meşhur, o kadar ma'lûm, o kadar muteber, o kadar muazzam ve hürmete şâyan ki, o dedi mi anlaşılıyor. (*İnnâ enzelnâhu fî leyleti'l-kadr*) “Biz Kur'an-ı Kerim'i Kadir Gecesinde indirdik.”

“—23 senede ayet ayet gelmiş Peygamber Efendimiz'e?..”

Diyorlar ki:

“—Semâ-ı dünyâya Kadir Gecesi'nde nazil oldu. Sonra necmen necmen, grup grup, hadiselerine göre Peygamber Efendimiz'e indi. Bu esrâr-ı ilâhî... Yâni Levh-i Mahfuz'dan semâ-ı dünyaya indirilişi Kadir Gecesi'nde...”

Kadir Gecesi ne demek?.. Kadir; kıymet, şeref, itibar demek. “O adamın kadr ü kıymeti yoktur!” deriz. Yâni, şeref ve itibar gecesidir. Bir mânâyâ böyle demişler. Neden?.. Burada çok sevaplar kazanılıyor, insan cennetini, Allah'ın rızasını kazanıyor. Kadirlere eriyor, kıymetli şeyleri elde ediyor. Onun için Kadir Gecesi denmiş.

Bazıları da demişler ki: Kadir, takdir etmek mânâsındır. Mukadderatın tayin edildiği gecedir.

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ . فِيهَا يَفْرَقُ

كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ (الدخان: ٣-٤)

(*İnnâ enzelnâhu fî leyletin mübâreketin innâ künnâ münzirîn.*)

Fîhâ yufraku küllü emrin hakîm) [Biz onu mübarek bir gecede indirdik, şüphesiz biz uyarıcıyız. Her hikmetli işe o gecede hükmedilir.] (Duhan, 44/3-4)

Duhan Sûresi'nin başındaki o leyle-i mübareke de, bu delâletle, işte Kadir Gecesi'dir. "Kadir Gecesi'nde Allah umûru takdir buyuruyor, meleklerine tavzif ediyor, veriyor. Bir dahaki seneye kadar olacak icraatı veriyor." diye rivayetler var. Kadir; takdir etmek, tayin etmek mânâsından geliyor diyenler de var. Amma, her hâl ü kârda muhteşem bir gece...

(Ve mâ edrâke mâ leyletü'l-kadri) "Kadir Gecesi'nin ne olduğunu sana ne bildirdi?.. Ne bildirebilirdi, nasıl bilebilirdin?.."

Allah-u Teâlâ Hazretleri, bir şeyin böyle kıymetini bildirmek istediği zaman, Peygamber Efendimiz'e Kur'an-ı Keriminde bu ifade ile hitab ediyor. *(Ve mâ edrâke)* *(Ve mâ yüdrîke)* gibi ifadeler kullanıyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri, bu Kadir Gecesinin feyzini, şerefini Peygamber Efendimiz'e vahiy ile bildirmiş, öyle mâlûm oluyor. Yoksa, nereden bilebilirdi?.. İnsanoğlu onun kadrini, şerefini anlayamazdı.

(Leyletü'l-kadri hayrun min elfi şehri) "Kadir Gecesi bin aydan hayırlıdır." Nasıl bin aydan?.. Ramazan olmayan, içinde Kadir Gecesi olmayan bin tane aydan daha hayırlıdır.

Onun için, bilmiyorum bu Ramazan'da işte tutan tuttu, kaçırın kaçırıldı. Bir dahaki Ramazan'a hiç olmazsa şimdiden niyetinizi hâlis, sâlih tutun: "Bir dahaki Ramazan inşaallah, Ramazan'ın son on gününde şu i'tikâf sünnetini de yapayım! Hep oruç tutuyoruz tutuyoruz, bir de şu sünneti de yapayım!" diye, ona azmedersiniz inşaallah... Çünkü, kadr ü kıymeti çok fazla olan o geceyi yakalamak öylece inşaallah müyesser olur.

(Tenezzelü'l-melâiketi ve'r-rûhu) "Melekler iner, Ruh da iner, *(fîhâ)* bu gecede... *(Bi-izni rabbihim)* Rablerinin izniyle, müsaadesiyle, fermanıyla inerler." Sanki müslümanlar buradan

neşeyle, zevkle, hazırlıkla, güle oynaya hacca ibadete gidiyorlar gibi, Kadir Gecesi'nde melekler yeryüzüne öyle inerler. Onlar için çok büyük itibarlı bir gece bu gece...

(*Tenezzelü'l-melâiketi ve'r-rûhu*) “Melekler iner, Ruh da iner.” Bu er-Ruh nedir?.. Demişler ki: “Ruh çok azim bir melektir. Öteki melekler bir saf olacaklar, Ruh tek başına bir saf olacak. O kadar azim bir melektir. Allah'ın çok sevgili, çok itibarlı bir meleğidir.” Ruh da iner.

Bazıları da demişler ki: “Ruh Cebrâil AS'ın sıfatıdır. Rûhu'l-emîn, Cebrâil AS'dır. Cebrâil AS da iner.”

Bu gecede bizim gibi sade insanların anlayamadığı böyle bir teşrif oluyor. Semadan yeryüzüne melekler nüzul ediyor. (*Min külli emr*) “Her türlü emri yerine getirmek üzere, vazifeyi ifa etmek üzere, çeşitli sebeplerle yeryüzüne inerler.”

(*Selâmün hiye hattâ matlai'l-fecr*) “Bu gece kendisi sâlime bir gecedir.” Yâni, ta fecir zamanına kadar, her türlü maddî mânevî afetten mahfuz bir gecedir.” Onun için erbâb-ı kulûb, bu Kadir Gecesinin halini, havanın letâfetinden sezerlermiş. “Bu gece Kadir Gecesi çünkü, selâmet var... İşte fırtına yok, bora yok, zelzele yok...” diye oradan Kadir Gecesi'ni erbâb-ı kulüb anlarlarmış.

Bir de diyorlar ki: “Melekler selâm verir, Cebrâil selâm verir. Kullara gelirler, musafaha ederler, selâmı tebliğ ederler. Allah-u Teâlâ Hazretleri kullarına selâm verir.

سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ (يس: ٥٨)

(*Selâmün kavlen min rabbin rahîm.*) diye cennette olacak ya, yanlış anlaşılmasın diye *kavlen* diye de tasrih ediyor: “Söz olarak, Allah-u Teâlâ Hazretleri, ‘Selâm size ey kullarım!’ diyecek cennette.” (Yâsin, 36/58)

Bu Kadir Gecesi'nde de Allah'ın, meleklerin, Cebrâil AS'ın, Rûh-u Emîn'in böyle selâmları olacak... “O selâma erdiği zaman, o musafahaya erdiği zaman, insanın içine bir ürperti gelir. O selâm

işte Cebrâil AS'ın musafahasıdır, selâmıdır.” diye kitaplarda yazmışlar.

(*Hiye hattâ matlai'l-fecr.*) “Bu fecrin doğuşu zamanına kadardır.” Gün doğuncaya kadar yazmış bazıları; yâ gün başka, fecir başka... Alimin de dikkatli olması lâzım! Dikkatli olmazsa, olmuyor.

“—Ne zaman fecir doğuyor?..”

“—Çık yüksek bir yere, doğu tarafına doğru bak, ne görüyorsun?..”

“—Hiçbir şey göremiyorum, her taraf masmavi...”

“—Tamam, gecedesin daha...”

“—Hocam, bir şey görmeğe başladım, ufuk şöyle bir aydınlandı, güneş şuradan doğacak, anladım. Şu taraftan değil, bu taraftan değil, işte güneş buradan doğacak, belli oldu.”

“—Nereden belli oldu?..”

“—Orası tam lacivert-karanlık değil, orada biraz ışık emaresi var!..”

“—İşte fecir o... Gece oradan inficar etmeğe, yarılp çekilmeğe, gitmeğe başladı. O taraf aydınlanmağa başladı. Fecir odur.”

Gece bitti, sabahın vakti girdi. Oruç tutuyorsan, çek elini yemekten bakalım, fecir başladı. Çünkü, yemek yeme zamanı geçti. Karanlıkta yiyebilirdin, orası lacivertken yerdin. Ufuk beyazlandığı zaman, orası aydınlanmağa başladığı zaman, artık yiyemezsin!..

İlk başta şöyle bir dikine projektör ışığı gibi bir şey olur, geçer; o fecr-i kâzibdir. Ondan sonra ufuk aydınlanır. Bak işte dağın silüeti belli oluyor. Şuradan şuraya dağlar belli oluyor. Gök orası, yer burası... Hah, işte gökle yerin ayrılması anlaşılmağa başladığı zaman, fecir zamanı başlamış oluyor.

Bu hayır, bu bereket, bu mânevî pazar o zamana kadar devam ediyor.

“—E güneş doğuncaya kadar değil mi?..”

Hayır, fecir doğuncaya kadar... Fecrin doğma zamanı, sabahın girme zamanıdır, gecenin bitme zamanıdır. Güneşin doğma

zamanı, o ayrı... (*Hattâ matlai's-şems*) demiyor ki!.. Güneşin tuluu zamanına kadar demiyor, fecrin tuluuna kadar diyor. Demek ki, seher vaktine kadarmış, sahur vaktine kadarmış bu pazar... Ondan sonra tamam oluyormuş.

Allah-u Teâlâ Hazretleri, Kadr'e erenlerden eylesin... Kadr'i ihyâ edenlerden eylesin... Çok sevaplar kazanmayı, böyle bir ömre bedel sevaplar kazanmayı; böylece cennetine, cemâline ermeyi nasîb eylesin...

f. Kadir Gecesi Yapılacak İbadetler

Bu Kadir Gecesi nasıl ihyâ edilir?.. Gece ölü geçmiyor, boş geçmiyor; Kadir Gecesi diriltilecek. Nasıl dirilir?..

İlk şartı, yatsı namazını, sabah namazını camide kılmak... İhyânın şartlarından birisi bu...

“—Yatsıyı kıldık hocam, tamam, yarısını kurtarmışız.”

“—Sabaha da gel!”

Bütün gece ibadet edip de sabah namazına camiye gelmemekten, bütün gece uyuyup da kaideye uygun olarak sabahleyin namaza gelmek daha iyidir. Kendi bildiğine iş yapmak değil, söz dinlemek daha iyidir. Bid'at değil, sünnete uymak iyidir. Sünnet nedir?.. Camiye gelmektir, cemaate devam etmektir. Onun için, camiye gel!..

“—Hocam, işte dayanamıyorum da, sahur yediğim zaman bir gaflet çöküyor da, namazı kılıveriyorum, cump yatıyorum...”

Yanlış!.. Sahurdan önce uyu!.. Yatsı namazından sonra hemen evine kaç, kimseyle konuşmadan yat; sahura kaltıktan sonra dişini sık, sabah namazını camide kıl!..

“Sabah ve yatsıyı gelip camide kılmağa münafıklar güç yetiremezler. Onlarla bizim aramızdaki fark, bizim sabaha, yatsıya camiye gelmemizdir.” diyor Peygamber Efendimiz.

“Bir kimse yatsı namazını camide kılsa, gecesini ihyâ etmiş olur. Sabah namazını camide kılsa, gündüzünü ihyâ etmiş olur. Böylece bütün gün ihyâ olmuş olur.” buyuruyor.

Bu işin sırlarından birisi budur ki, sabah namazına da camiye geleceksiniz.

İkincisi; şimdi biraz istirahat imkânınız olursa, yatacaksanız; abdestli yatın!.. Çünkü abdestli yatan kimsenin, gecesini melekler ibadet etmiş gibi yazarlar. Bu da işin bir kârlı tarafı.

Üçüncüsü; sahura kalkın!.. Sahur, teheccüd zamanıdır.

“—Hocam, karnım tok, iştahım yok, akşamdan çok yemişim...”

Yâhu kalk, namaz kıl!.. İlle yemek için kalk demiyoruz ki... O vakit kıymetli vakittir. Birazcık su bile içsen, sahura kalk! İki rekât namaz kıl, teheccüd sevabını kazan! Kâbe'nin içinde namaz kılmak gibi, yüz bin misli sevap var, daha fazla sevap var... Teheccüd namazını kaçırma!.. Hele bu gecede kaçırma!

Onun için, git, saati kur, bir saat uyu!.. Anana, babana, konuna komşuna tembih et:

“—Bak benim ayağımdan sürükleyin, yataktan kaldırın!.. Sakın ha beni unutmayın, sahura kaldırın!” diye.

Sahura da kalkın!.. İhyâ şartlarından birisi de o... Sahurda teheccüd namazı kılarırsınız.

Sonra, tesbih çekin, zikir yapın! En faziletli ibadet zikirdir. Hattâ demişler ki:

“—Cihad etmek, düşmanla savaşmak mı üstün, zikir mi daha üstün?..”

Alimlerin bazıları demişler ki:

“—Zikir üstün!..”

Bazıları da demişler ki:

“—E artık kılıcıyla düşmana saldırmış, düşman ona kılıç vurmuş, o düşmana kılıç vurmuş, kılıcı gedik gedik olmuş... Atı yaralanmış, kendisi yere düşmüş, şehid olmuş... O daha üstündür.” diyen olmuş.

Ona rağmen;

“—Hayır, zikir daha üstündür.” diyen olmuş.

Biraz gözünüzü yumun, *Allah* deyin, *Lâ ilâhe illa'llah* deyin, kelime-i tevhid çekin, zikredin; biraz gönlünüz yumuşasın!..

Kalbinizin katılığı gitsin!.. Çünkü:

*Bir kez Allah dese aşk ile lisân,
Dökülür cümle günah misl-i hazân!*

“—Efendim, kaza namazlarını ödesin!..”

Ödesin, tamam... “Kaza namazlarını ödesin!” derken, zikir yaptırmamayı mı istiyorsun sen?..

“—Kur’an okusun!..”

Kur’an okumak da güzel! Geceleyin kalkar, Kur’an okurdu sahabe-i kirâm. Siz de Kur’an okursunuz, geçmiş kaza namazlarınızı, kılamamış olduğunuz namazları kaza edersiniz.

Ondan sonra, teheccüd namazı kılarırsınız. Elinize tesbihi alırsınız, evinizin تنها bir odasına gidersiniz. Tevbe edersiniz:

“—Yâ Rabbi, sen beni benden iyi biliyorsun, ben sana ne diyeyim?.. Nasıl öğerim ben sana kendimi?.. Kusurlarımı biliyorsun yâ Rabbi!.. Sen benim Rabbimsin, ben derdimi kime açacağım; sana açacağım. Senden gayrı penahım yok, senden gayrı gideceğim kapı yok... Eğer açıp da kapını, ben dilenci, fakir, âciz, nâçiz kulunu ikramına erdirirsen; ne mutlu... Kapından koğarsan, nereye gideyim yâ Rabbi!.. Mahvolurum yâ Rabbi, helâk olurum yâ Rabbi, aman beni kapından koğma yâ Rabbi!..” diye göz yaş dökün!..

Çünkü, göz yaş dökmekten daha kıymetli bir şey yok... Biraz kalbiniz yumuşasın. Hani “*Cümûdü'l-ayn* şekâvettendir.” diye geçti ya demin hadis-i şerifte. İnsanın gözünün ağlayamaması da kötü bir şey, duygusuzluk... Biraz ağla!.. Eski günahlarını hatırla;

“—Yâ Rabbi, ben bu günahları işledim, benim halim ne olacak şimdi?.. Yaptım bir kere, bir çocukluk ettim. Delikanlılık zamanında hata ettim, arkadaşlara uydum, yaptım... Tevbe yâ Rabbi, estağfiru’llâh yâ Rabbi bilerek yaptıklarına... Bilmeden de yaptığım ne kadar hatam vardır, ne kadar çam devirmiştir, onları da affet yâ Rabbi!” diyerek, tevbe istiğfar edin!.. “*Estağfiru’llâh... Estağfiru’llâh... Estağfiru’llâh el-azîm...*” deyin!

Seher vaktinin sûret-i mahsûsada yapılacak ibadetlerinden birisi nedir?.. Tevbe etmektir, istiğfar etmektir.

وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ (آل عمران: ١٧)

(*Ve'l-müstağfirîne bi'l-eshâr*) [Seher vaktinde Allah'tan bağış dileyenler] (Âl-i İmran, 3/17) buyrulmuştur.

“—Tevbe yâ Rabbi, ömrü boş geçirdim yâ Rabbi!.. Aman yâ Rabbi, sen bana yardım edersen edersin; etmezsen, bundan sonra benim bu halim yine devam edebilir. Yardım et yâ Rabbi!.. Beni bir an bile kendi nefsimе bırakma yâ Rabbi!.. Beni bana bırakma yâ Rabbi!.. Zikrinde, şüküründe, hüsn-ü ibadetinde bana yardım eyle yâ Rabbi!..” diye, göz yaşı dökerek geçmiş günahlarınıza ağlayın!..

Tevbe edin, Allah'ı zikredin!.. *Lâ ilâhe illa'llâh* deyin, “Senden gayri ilah yok, mâbud yok yâ Rabbi; ancak sana ibadet ederiz, ancak senden yardım isteriz.” diye tevbe istiğfar edip; onun varlığını birliğini ikrar edip, tesbih edip, hamd edip, “Verdiğin nimetlere hamd ü senâ olsun yâ Rabbi!” deyip, el açıp dua edersiniz.

Açarsınız, havaya kaldırın kaldırabildiğiniz kadar elinizi, “Aman yâ Rabbi!” deyin!.. Gözünüzü kapayın! Evde yalnız olursa insan, daha iyi ağlayabilir. Yalnız bir odada, تنها bir odada göşyaşı dökün, ağlayın, isteyin, isteyin!..

Kurnazlıklardan bir tanesi: Hep kendiniz için istemeyin!.. Çünkü, kendisi için yaptığı dua ya kabul olur, ya kabul olmaz. Ama kardeşi için yaptığı dua makbuldür. Müslüman kardeşin müslüman kardeşine yaptığı dua, en sür'atle kabul olunan dualardandır.

“—Yâ Rabbi, şu kardeşime...” Adını sanını söyleyerek de olur, umûmî de olur. “Benim dostlarıma yâ Rabbi, müslümanlara yâ Rabbi!..” diye onlara dua edin! Çünkü Allah onlara, sizin istediğinizi verirken, sizi de mahrum bırakmaz.

Onlara da öyle dua edersiniz, kaza namazları da kılarırsınız, Kur'an-ı Kerim de okursunuz. Vakitlice camiye de gelir, sabah namazını da cemaatle kılarırsınız. Allah-u a'lem, böyle bir gece geçirmek iyi olur, ihya etmek olur. Allah-u Teâlâ Hazretleri bilerek bilmeyerek işlediğimiz günahlarımızı afv ü mağfiret eylesin...

g. Hatm-i Hâcegân ve Dua

Estağfiru'llâh... (4 defa)

Estağfiru'llâh el-azîm, el-kerîm, er-rahîm ellezî lâ ilâhe illâ hû, el-hayyel-kayyûmü ve etûbü ileyh... Ve es'elühü't-tevbete, ve'l-mağfirete ve'l-hidâyete lenâ, innehû hüve't-tevvâbü'r-rahîm...

Tevbete abdîn zâlimin li-nefsihî lâ yemlikü li-nefsihî mevten ve lâ hayaten ve lâ hüsrâ...

Allâhümme ente rabbî, lâ ilâhe illâ ente halaktenî, ve ene abdüke ve ene alâ ahdike ve va'dike me'steta'tü eüzü bike min şerri mâ sana'tü, ebûu leke bi-nî'metike aleyye ve ebûu bi-zenbî fa'ğfirlî,

feinnehû lâ yağfiru'z-zünûbe illâ ent...

Allâhümme salli salâten kâmileten ve sellim selâmen tâmmâ, alâ seyyidinâ muhammedini'llezî tenhallü bihi'l-ukad, ve tenfericü bihi'l-küreb, ve tukdâ bihi'l-havâicü ve tünâlü bihi'r-ragâibü ve hüsnü'l-havâtim, ve yüsteska'l-gamâmü bi-vechihî'l-kerîm, ve alâ âlihî ve sahibihî fî külli lemhatin ve nefesin bi-adedi külli ma'lûmin lek...

Allâhümme şeffi'hu fînâ bi-câhîhî indek... (3 defa)

—Fâtîha-i Şerife mea'l-besmele...

.....

—Üç salevât-1 şerife...

.....

—Bir *Elem neşrah leke* Sûresi, besmeyleyle...

.....

—Onbeş İhlâs-1 Şerif Sûresi besmeyleyle...

.....

—Fatiha-i Şerife mea'l-besmele...

.....

—Üç salevât-1 şerife...

.....

Fa'lem ennehû:

—*Lâ ilâhe illa'llâh... (On defa)*

Lâ ilâhe illa'llâhu'l-melikü'l-hakku'l-mübîn... Muhammedün rasûlü'llâhi sâdiku'l-va'dil-emîn...

Allâàhümme salli alâââ, seyyidinâââ... Muhammedini'n-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Aalihîii, ve sahibihîii, ve sellim... (3 defa)

[Hatmin İhlâsları vs. okunduktan sonra:]

Sübhâne rabbiye'l-aliyyi'l-a'le'l-vehhâb...

El-hamdü lillâhi hakka hamdih... Nahmedühû bi-cemîi mehâmidih... Lehü'l-hamdü kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayri halkihî,

seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedin ve âlihî, ve sahbihî, ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn... Salâten ve selâmen dâimeyni mütelâzimeyni ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü feyâ rabbenâ, yâ rabbenâ, yâ rabbe'l-âlemîn!.. Âcizâne nâçizâne yapmış olduğumuz ibadet ve taatleri, hayrât ü hasenâtımızı, sadakât ve meberrâtımızı, kardeşlerimizin okumuş olduğu on iki adet hatm-i Kur'an-ı Kerim'i, kırk bin adet çekilmiş olan kelime-i tevhidi, 4444 adet okunmuş olan Salât-ı Tefriciyeyi, 89 adet okunmuş olan Yâsin-i Şerif'i; Cevat Sağlık kardeşimizin ruhu için okunmuş olan yüz bin kelime-i tevhidle, altı bin İhlâs-ı Şerif'i;

Yâ Rabbi, sâir kardeşlerimizin yapmış oldukları, bize iletmemiş oldukları ibadet ve taatleri, zikirleri, tesbihatı, Kur'an-ı Kerim okumalarını lütfunla, kereminle kabul eyle...

Yâ Rabbi, yâ mucîbe'd-deavât, yâ hafîyye'l-eltâf, ecr-i cezîl, sevâb-ı kesîr ihsân etmene vesîle eyle...

Hâsıl olan ücûr u mesûbatı evvelen ve hâssaten efendimiz, peygamberimiz, rehberimiz, nümûne-i imtisâlimiz, gözümüzün nuru, gönlümüzün sürûru, dertlerimizin ilacı, başımızın tacı Muhammed-i Mustafâ —*aleyhi efdalü's-salevâtü ve ekmülü't-tahîyyâtü ve't-teslîmât*— Hazretleri'ne âcizâne, fakîrâne, hâlisâne, muhibbâne hibe ve hediye eyledik, şu mübarek Kadir Gecesi'nde yâ Rabbi vâsıl eyle... Hediyelerimizden rûh-u Peygamberîyi hoşnud eyle... Yâ Rabbi, Peygamber Efendimiz'in sevgisine, şefaatine, iltifatına, teveccühüne biz âciz, yüzü kara ümmetlerini mazhar eyle...

Yâ Rabbi, onun cümle âlinin, ashabının, etbâının, ve sâir enbiyâ ve mürselînin, evliyâullah u mukarrabînin ve sâlihînin, müttakînin ruhlarına; hâssaten Ümmet-i Muhammed'in müşid ve mürebbîleri olan sâdât ve meşâyih-ı turûk-u aliyyemizin ervânîha hediye eyledik, vâsıl eyle... Hulefâsının, müridlerinin, muhiblerinin ruhlarına ihsân eyle...

Yâ Rabbi, şu zikirleri, sûreleri, hatimleri çekmiş, okumuş olan kardeşlerimizin ve burada bulunan cemaatimizin ve sâir

ihvânımızın ahirete göçmüş olan bütün sevdiklerinin, akrabalarının, analarının, babalarının, dedelerinin, nenelerinin, kardeşlerinin, evlatlarının, dostlarının, arkadaşlarının ruhlarına hediye eyledik, vâsil eyle...

Yâ Rabbi, bu beldeleri fethetmiş olan fatihlerin, şehidlerin, gâzilerin, muvahhid askerlerin, sultanların, vezirlerin, komutanların ruhlarına ikram eyle...

Yâ Rabbe'l-âlemîn, beldemizin medâr-ı iftiharî sahabe-i kirâmın, Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri'nin ve sâir sahabenin, tabiînin, evliyânın ruhlarına ikram eyle...

Camimizin bânîsi İskender Paşa'nın ve bütün sair hayrât ü hasenât sahiplerinin ruhlarına ikram eyle...

Yâ Rabbi, şu camiden güzerân eylemiş olan cemaatlerin, imamların, müezzinlerin; caminin çevresinde medfun bulunan mü'minîn ü mü'minâtın, beldemizde medfun bulunan mü'minîn ü mü'minâtın; Adem Atamız AS'dan bugüne kadar yaşamış olup, gelip geçmiş, ahirete intikal etmiş olan bütün mü'minîn ü mü'minât ve müslimîn ü müslimâta da ikram eyle...

Cümlesinin kabirlerini şu hediyelerimizin nuruyla, fazl ü kereminle pürnûr eyle... Ruhlarını şu hediyelerimizden haberdar eyleyip memnun ve mesrur eyle...

Yâ Rabbi hem bizlerin hem onların derecelerini a'lâ eyle... Makamlarımızı yüksek eyle... Yâ Rabbi, bizlere tevfikini refik eyle... Zikrinde, şüküründe hüsn-ü ibadetinde bize yardım eyle...

Yâ Rabbi, bizi bize bırakma!.. Nefsimize bırakma... Nefse, şeytana uydurma... Tevfikini bizlere refik eyle... Hakkı hak olarak görüp ona tabî olmayı bizlere nasîb eyle yâ Rabbi!.. Bâtılı bâtil görüp, ondan uzak durmayı nasîb eyle yâ Rabbi!.. Ahir zamanın fitnelerinde bizleri helâk eyleme yâ Rabbi!..

Yâ Rabbi, yolumuzu şaşırıttırma... İzzetten sonra zillete düşürme... Kabulden sonra reddeyleme... Hidayetten sonra dalâlete uğratma...

Yâ Rabbe'l-âlemîn, sevdiğin, razı olduğun sıfatlar ile bizi muttasıf eyle... Sevmediğin hallerden, sıfatlardan, huylardan bizleri pâk eyle...

Yâ Rabbi, bizleri sevdiğin, razı olduğun kul olarak huzuruna gelmek nimetine nâil eyle...

Yâ Rabbi, kendilerinden mes'ul olduğumuz ailelerimizin, evlatlarımızın, zürriyetlerimizin de terbiyesini güzel yapmayı bizlere nasîb eyle... Onları da mü'min-i kâmil, sâlih, velî, makbul kullar eyle...

Yâ Rabbi, bizim nesillerimizden fâsık, fâcir, zâlim, kâfir, müşrik getirme...

Yâ Rabbe'l-âlemîn, dünyanın ve ahiretin bildiğimiz ve bilmediğimiz hayırlarının her çeşidine bizleri mazhar eyle... Dünyanın ve ahiretin bildiğimiz ve bilmediğimiz şerlerinden, tehlikelerinden sana sığınırız, bizleri hıfz eyle...

Yâ Rabbe'l-âlemîn, bizleri dinde fakih eyle... Kitabının ehli eyle... Rasûlünün hak sünnetine uymayı nasîb eyle... Peygamber Efendimiz'in sünnetini ihyâ etmek sûretiyle, ümmetin fesada uğradığı şu ahir zamanda, şehid sevapları almayı bizlere nasîb eyle yâ Rabbi!...

Yâ Rabbi, hastalarımıza şifa ihsân eyle... Çocukları olmayan kardeşlerimize hayırlı evlâtlar ihsân eyle... İmtihana girecek kardeşlerimizi imtihanlarında muvaffak eyle...

Yâ Rabbe'l-âlemîn, hastalarımıza şifâ, dertlerimize devâ ihsân eyle... Her işimizin önünü, sonunu hayreyle...

Yâ Rabbe'l-âlemîn, sen duaları kabul edicisin, bizim dualarımızı kabul eyle... Ekremü'l-ekremîn'sin, ikramına bizleri mazhar eyle... Erhamü'r-râhimîn'sin, rahmetine bizleri gark eyle...

Yâ Rabbe'l-âlemîn, nice Ramazanlara hayırlarla, feyizlerle ermeyi bizlere nasîb eyle... Nice Kadirleri idrak edip ihyâ etmeyi bizlere nasîb eyle...

Yâ Rabbe'l-âlemîn, son nefeste cümlemize ol kelime-i tayyibe-i

münciye-i mübâreke ki, buyurun;

“Eşhedü en lâ ilâhe illa’llâh, ve eşhedü enne muhammeden abdühü ve rasûlühü” diyerek imân-ı kâmil ile, Kur’an-ı Kerim ile ruh teslim etmeyi nasîb eyle...

Cennetteki makamımızı müşahede ede ede can vermeyi nasîb eyle... Rasûl-i Edîbinin cemâlini göre göre ruh teslim etmeyi nasîb eyle...

Yâ Rabbi, bizi dünyada ahirette aziz ve bahtiyar eyle... Hor ve zelil eyleme... Cehennemine düşürme... İlk giren bahtiyar kullarınla beraber, bizleri de cennetine dahil eyle...

Yâ Rabbi, bizi ahirette Peygamber Efendimiz’e komşu eyle... Yâ Rabbi, dünyada da rüyalarda cemâlini görmeyi nasîb eyle...

Yâ Rabbi, senin cemâl-i bâ-kemâlini görecek bahtiyar kulların zümresine, biz acizleri de dahil eyle...

Bi-hürmet-i esmâike’l-hüsnâ, ve bi-hürmeti habîbîke’l-müctebâ muhammedini’l-mustafâ, ve bi-hürmeti hatemâti’l-kur’ani’l-azîm, ve bi-hürmet-i salevâti’s-şerifeh, ve bi-hürmeti sûveri’s-şerifeh, ve bi-hürmeti ezkâri’s-şerifeh, ve bi-hürmeti ramadân el-mübârek, ve bi-hürmeti leyleti’l-kadr, ve bi-hürmeti esrâri sûreti’l-fâtihah!..

15. 06. 1985 - İskenderpaşa Camii

04. ALLAH'IN RAHMETİ VE İKRAMI

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi hakka hamdihî nahmedühû bi-cemîi mehâmidihî, lehü'l-hamdü kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayri halkihî tâci ruûsinâ ve kurreti uyûninâ ve üsvetüne'l-haseneti muhammedini'l-mustafâ... Ve âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmain...

Aziz ve muhterem ve sevgili cemaat-i müslimîn, değerli kardeşlerim!..

Kadir Geceniz, Ramazanınız, evkâtınız, zamanınız mübarek olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri böyle fevkalâde müstesnâ, fevkalâde nurlu, fevkalâde sevaplı, hayırlı, feyizli gecelere, zamanlara erdirsin... Her zamanınızı, her gününüzü Kadir eylesin...

a. Her Şeyimiz Allah'tan

Şâirin birisi diyor ki:

Vücûd, cûd-i ilâhî; hayât, bahş-ı kadîm.

Bu kârhânedede bilmem neyim, benim nem var?

Biraz eski bir dille söylendiği için açıklamak gerekir:

“Şu varlığım Allah'tan. Vücudum Allah'ın cûdundan...” *Cûd* cömertlik, ikram mânâsına. “Şu benim varlığım, dünyada mevcut oluşum; yok değilim, varım şu anda... Şu benim varlığım Allah'ın cûdunun, cömertliğinin, sehâsının, kereminin, ihsânının eseri. Yoksa olur muydum?.. Olsaydım bile, yaşar mıydım?.. Ölürdüm.”

Yâni cûdu olmasa, ihsânı ikramı olmasa, bir an duramayız. O yarattığı halde, bir an duramayız. (*Vücud, cûd-u ilâhî; hayât, bahş-ı kadîm*) “Hayat da onun ezelden bize ikramı. ‘Bunlar yaşasınlar, hayat sürsünler!’ diye takdir kalemiyle ezelde yazmış, hayatımız ondan.” Bu dünyada var olan her şeyimiz de ondan...

Şâir şaşırmış gibi soruyor kendisine: “Ben neyim?.. Bilmem ki neyim var? Hiç bir şeyim yok, her şey Allah’ın.” diyor. Yâni, her şeyimiz Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin. Neyi hak ettik de bu nimetleri kazandık?.. Yâni, çok matah varlıklar mıyız da, mükâfatlar aldık da mı böyle oldu?..”

Hayır. Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin cûd u keremi gökten yağmur gibi yağıyor. Güldür güldür, sağanak yağmuru gibi yağıyor. Lâyık olanı, olmayanı, hepsini sıırılsıklam ıslatıyor. Rahmeti deryâsına gark ediyor hattâ...

Onun için, Şeyh Sâdî-yi Şirâzî demiş ki:

ای کریمی که از خزانه غیب
کبر و ترسا وظیفه خور داری

*Ey kerîmî ki ez hıẓânei gayb,
Gebr u tersâ vazîfe hordârî;*

دوستان را کجا کنی محروم
تو که با دشمنان نظر داری

*Dustân râ küca küni mahrum?
Tû ki bâ düşmenân nazardârî!*

“Ne kerimsin yâ Rabbi ki, gayb hazinelerini açmışsın! Değil müslümanlara; ateşperestlere, hristiyanlara, kâfirlere, putperestlere bile veriyorsun... Açmışsın hazineni, hepsine veriyorsun!”

“Sen böyle seni tanımayan, seni bilmeyen, nimetine şükretmeyen, ihsânına karşı kulluk etmeyen, bi'l-akis isyân eden, kâfir olan, müşrik olanlara bile böyle cûd u kereminle muamele ederken yâ Rabbi; bu kereminle hiç aklımdan geçmiyor, olur mu ki, dostlarını mahrum eder misin yâ Rabbi?.. Düşmanlarına bile veriyorsun, hasımlarına bile veriyorsun. Adüvvallah, Allah düşmanlarını bile rıziksız bırakmıyor, onlara bile veriyorsun; dostlarını mahrum eder misin yâ Rabbi?”

Güzel bir mânâ yakalamış. Mahrum etmez! Düşmanına bile verecek kadar cûd u keremi coşkun olan Allah-u Teâlâ Hazretleri, dostlarını mahrum etmez!.. Bir mücrim, âsî, kâsî kalb, katı kalbli kul, günahkâr, zâlim kul, hatasını anlayıp içine pişmanlık ateşi

düştüğü zaman, daha “*Estağfiru’llâh*” demeden affediyor Allah... “Pişman oldu kulum, içinden duyguları değişti.” diye, o zaman affediyor. Söylemeye lüzum bırakmıyor. Çünkü söylemeye lüzum yok, içimizi de dışımızı da o biliyor.

Umarız ki, has kulları hürmetine, dostları hürmetine, karınca kararınca yürüyen kullarını da rahmetine erdirir, rahmetinden mahrum bırakmaz.

Çünkü bir de emretmiş... Hani kimisi utanır, kimisi bilemez, kimisi şaşkınlığından aklına getiremez diye, buyurmuş ki:

وَ قَالَ رَبِّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ (المؤمن: ٦٠)

(*Ve kâle rabbükümüd’ünî estecib leküm*) Buyurmuş ki: “Bana dua edin!” Emri var. (*Ud’ünî*) “Bana dua edin, (*estecib leküm*) size mutlaka karşılık veririm, vereceğim. Dua ettiniz mi, karşılık vereceğim.” (Mü’min, 23/60)

Onun için Karadenizli bir samimi müslüman, açmış elini:

“—Yâ Rabbi, madem vereceksin, niye bekletiyorsun, versene çabuk da...” filân diyormuş.

Demişler ki:

“—Nereden bildin vereceğini?..”

“—Sus cahil! Eğer vermeyecek olsa, istetir mi? (*Üd’ünî estecib leküm*) dedi. Dua edince vereceğine vaadi var. Madem dua ediyorum, verecek. Ama ben, çabuk versin diye sıkıştırıyorum.” demiş.

Yâni Karadenizlinin samimiyeti. Allah razı olsun...

b. Dua da İbadettir

Dua da Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin emri olduğundan, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

¹⁰ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.76, no:1479; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.211, no:2969; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1258, no:3828; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.267, no:18378; Buhârî, *Edebü’l-Müfred*, c.I, s.249, no:714; Hâkim, *Müstedrek*,

الدعاء هو العبادة (حم. ش. خ. في الأدب، ت. حسن صحيح،
ن. ه. حب. ك. هب. عن النعمان بن بشير؛ ع. ض. عن البراء)

(*Ed-duàü hüve'l-ibâdetü*) “Dua ibadetin kendisidir, özüdür, iliğidir.”

Namazımız ibadet, el-hamdü lillâh. Teravih ibadet, tesbih ibadet, oruç ibadet, i'tikâf ibadet, hac, umre ibadet... Dua ne?..

“—Canım, duada açıyorsun elini, ‘Ver yâ Rabbi!’ diyorsun. Allah’tan bir şey istiyorsun...”

Evet, o da ibadet! Neden? Allah emretmiş, vazife. Yapmadığın zaman gazabı mûcib oluyor.

Rasûlüllah SAS Efendimiz buyuruyor ki:¹¹

مَنْ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ يَغْضَبْ عَلَيْهِ (ت. عن أبي هريرة)

(*Men lem yes'eli'llâhe yağdabu aleyhi*) “Kim dua edip, Allah’tan

c.I, s.667, no:1802; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.208, no:1041; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.37, no:1105; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.450, no:11464; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.21, no:29167; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.485, no:3243; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.108, no:801; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.492; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.51, no:29; Abdullah ibn-i Mübarek, *Müsned*, c.I, s.74; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.279, no:6719; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXII, s.307, no:7081; Ubû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.120; Nu'man ibn-i Beşir RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.62, no:3113, 3151; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.403, no:1295; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XIII, s.3, no:12416.

¹¹ Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.223, no:3295; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.442, no:9699; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.667, no:1806; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.1, s.229, no:658; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.47, no:2431; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XII, s.10, no:6655; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.22, no:29169; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.35, no:1099; İbn-i Adiy, *Kâmil fid-Duafâ*, c.VII, s.294, no:2197; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXIV, s.318, no:7649; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.86, no:3126; *Câmiu'l-Ehâdis*, c.X, s.82, no:9136.

bir şey istemiyorsa, Allah ona gazab eder.” diyor Peygamber Efendimiz. O kereminin büyüklüğüne bak ki, dua etmeyene gazab ediyor!

Çok istedi diye dünya zenginleri:

“—Eee, yeter artık verdik ya! Dün verdik, bugün de geliyorsun kapıma, başka kapı mı yok, başka mahalleye git, başka eve git!..” der dünyanın zenginleri.

Ama Allah CC, istemeyi teşvik ediyor ve istemeyene kızıyor. Kereminin büyüklüğüne bakın ki istemeyene kızıyor. Sonra bir de buyurmuş ki, *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ ،
إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا ، إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ (الزمر: ٥٣)

(*Kul yâ ibâdiye'llezîne esrefû alâ enfüsihim lâ taknetû min rahmeti'llâh, inna'llâhe yağfiru'z-zünûbe cemîâ, innehû hüve'l-gafûru'r-rahîm*) (Zümer, 39/53)

Şimdi bir yerde emretmiş ki:

“—Bana dua edin, ben duanıza karşılık vereceğim.”

Âmennâ ve saddaknâ... Emretmiş; emir, ferman onundur. Baş üstüne, dua edeceğiz. Dua var...

Bir de insan utanabilir, diyebilir ki:

“—Evet, ‘Dua et!’ demiş ama; *Erhamü'r-rahimîn* olan, *Ekremü'l-ekremîn* olan Rabbimiz ‘Dua edin!’ demiş ama, ben çok günahkârım! Benim yüzüm çok kara, benim çevrem çok kirlendi, benim evim çok simsiyah oldu, kalbim karardı... Ben öyle günahlar işledim ki, söylemeye dilim varmıyor; hatırıma geldikçe tüylerim diken diken oluyor, ben utanıyorum...” diyebilir kullar.

Hakîkten de böyle diyenlere de rastlıyoruz, rastlamışsınızdır. Belki içinizden böyle diyenler de, böyle düşünenler de vardır. Onlara karşı da; hani böyle bir mahcup yoksul, şöyle uzakta biraz durdu mu zengin der ki:

“—Sen de gel!”

Ötekiler geliyorlar, istiyorlar kendisinden de berikisi utancından kenarda duruyor. O utananı da, mahcup olanı da gördü mü: “Sen de gel!” diye onu da çağırır ya; buyuruyor ki Rabbimiz:

(*Kul*) “Ey benim Rasûl-ü Zîşân’ım, ey Habîb-i Edîb’im, bu müslümanlara bildir, bu insanlara bildir; (*yâ ibâdiye’llezîne esrefû alâ enfüsihim*) böyle günahlar işleyip de, nefesine karşı aşırı işler yapmış olup da, kendisini tehlikeye düşürmüş olanlara de ki: (*Lâ taknetû min rahmeti’llâh*) Allah’ın —*CC ve amme nevâlühû ve lâ ilâhe gayruhû*— rahmetinden sakın ümidinizi kesmeyin, me’yus olmayın!..”

“—Affetmez beni, çünkü benim günahım çok büyük...”

“—Allah’ın Rahmetinden de mi büyük?”

Arifin birisi, Fâtih devrinin büyük ariflerinden Sinan Paşa diye vezirlik, sadrazamlık da yapmış bir kimse diyor ki:

“—Allah’ın lütfundan da mı büyük günahın senin?”

Yâni o mu daha büyük, yâni beceremez mi, affedemez mi?.. Yâni senin günahını affetmeye affi yetmez mi sanıyorsun?.. Allah’ın lütfundan da mı büyük cürmün senin günahın?.. Öyle bir şey bahis konusu değil.

(*Lâ taknetû min rahmeti’llâh*) “Ne kadar günahkâr olursanız olun, Allah’ın rahmetinden ümid kesmeyin!..”

Onun için,

قال ومن يقنط من رحمة ربه إلا الضالون (الحجر: ٥٦)

(*Ve men yaknetu min rahmeti rabbihî ille’d-dâllûn*) “Ancak sapıtmış, şaşırılmışlar Allah’tan, rahmetinden ümidi keserler, me’yus olurlar.” (Hicr, 15/56) buyrulmuş. Yoksa, Allah’ın rahmetinden ümit kesmek de yasak.

Bakın, Allah CC nasıl yasaklar koymuş. Yâni ümid kesmek yok. Duvarı çekmiş önüne:

“—Geriye kaçma, gel buraya!”

Şöyle bir duvar çekmiş:

“—O tarafa gitme. İstemekten de çekinme, iste!..”

Susmaya da bir yasak koymuş:

“—İste, dua et, bak istemezsen de kızarım!” buyurmuş.

c. Allah Cennetine Dâvet Ediyor

Rabbimizin cûduna, keremine, ikramına, ihsanına artık bizim akıllarımız yetmez de, dillerimiz anlatamaz da; fakat kıyısından köşesinden, herhalde az çok bu ayetlerden anlıyoruz ki Allah-u Teâlâ Hazretleri:

رحمتش را بها نمی حوید

بلکه او را بهانه می حوید

Rahmeteş râ bahâ ne-mihûyed,

Belki û râ bahâne micûyed.

Allah rahmetinin karşılığını bizden istemiyor. Nasıl vereceğiz, veremeyiz zaten. Allah’ın rahmetini hak edecek bir şey, onun dergâhına lâayık bir güzel ameli, bir güzel fiili, tam onun dergâhına götürülmeğe lâayık bir ameli kimse yapamaz. Allah’ın dergâh-ı izzetine lâayık olan ameli, beşer yapamaz. Takat getiremez, güç yetiremez. O kadar güzeli yapmak mümkün değil!..

Namaz kılarız, aklımıza bakkal gelir... Oruç tutarız, günah gelir... Zekât veririz, şurasında kusur işleriz... Hatim indiririz, burasında böyle şey olur... Yâni kusursuz mümkün değil. Ama Allah-u Teâlâ Hazretleri —*CC ve amme nevâluhû*— Hazretleri, işte şunlardan anlaşılıyor ki, “Rahmetne baha istemiyor, karşılık istemiyor, bahaneler arıyor.” Yâni affedecek de, verecek de, lütfedecek de, cennetine sokacak da, hem de davet etmiş...

Şimdi bugün akşam okuduğumuz ayet-i kerimeleri hatırlayın!..

Niye Arapça öğreniyorsunuz mübarekler?.. İnsan ana dilini bilmez mi?.. Ana dilini bilmez mi bir insan?.. Bir evlât ana dilini bilmez mi? Bilmezse ayıp olmaz mı?.. Ana dilini bilmeyen bir evlâd olursa, ayıplanmaz mı?.. Ana dilini bilmez mi bir insan?..

Arapça bizim ana dilimiz. Nereden ana dilimiz? Çünkü, Peygamber Efendimiz'in zevceleri hakkında:

وَأَزْوَاجَهُ أُمَّهَاتُهُمْ (الأحزاب: ٦)

(*Ve ezvâcühû ümmehâtühüm*) “Peygamber SAS’in hanımları onların anneleridir.] (Ahzab, 33/6) buyrulmuş.

Peygamber Efendimiz'in hanımları neyimiz?.. Annelerimiz. Ne konuşurlardı?.. Arapça konuşurlardı. O halde Arapça ana dilimiz olduğundan, öğreneceğiz. Annemizin dilini hepimiz öğrenmek zorundayız. Bugünden tezi yok öğreneceğiz!

Benim de bir niyetim var, bana da dua edin! Ben size Kur'an-ı Kerim'den bir Arapça grameri çıkartacağım. Kur'an-ı Kerim ayetleriyle, küçücük, bir hafta içinde, iki hafta içinde Arapçayı öğretecek bir gramer kitabı yazayım diye, içimden hevesim var. Allah onu nasib eylesin inşâallah... Arapçayı öğrenin!..

Allah-u Teâlâ Hazretleri cennetine davet ediyor. Cennetine davet ediyor, cennetini hazırlamış:¹²

¹² Müslim, *Sahih*, c.IV, s.2175, no:2825; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.334, no:22877; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.448, no:3549; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.122, no:5706; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.431, no:7520; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.30, no:33973; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.354, no:6919; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.170, no:463; Sehl ibn-i Sa'd RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.462, no:9958; Ebû Hüreyre RA'dan.

Lafız farkıyla: Buhârî, *Sahih*, c.III, s.1185, no:3072; Müslim, *Sahih*, c.IV, s.2174, no:2824; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.313, no:8128; İbn-i Hibbân, *Sahih*, c.II, s.91, no:369; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.428, no:2819; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.30, no:33974; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.416, no:20874; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.346, no:382; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.317, no:11085; İshak ibn-i Râhavyeh, *Müsned*, c.I, s.119, no:36; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.93, no:135; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.480, no:1133; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.200, no:394; Ebû Hüreyre RA'dan.

إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ، وَلَا أُذُنٌ سَمِعَتْ، وَلَا خَطَرَ عَلَى

قَلْبٍ أَحَدٍ (طب. عن سهل بن سعد)

(*İnne fi'l-cenneti mââ lâ aynün reet*) “Muhakkak ki cennette kimsenin görmediği, gözlerin bu dünyada emsalini görmediği; (*ve lâ üzünün semiat*) kulakların menkibesini, efsanesini, şânını işitmediği: (*ve lâ hatara alâ kalbi ehadin*) hatta hiç kimsenin gözünü kapayıp da tasavvur bile edemeyeceği kadar büyük güzellikler, nimetler vardır.” buyruluyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri sekiz cenneti hazırlamış, ondan sonra da:

وَاللَّهُ يَدْعُوا إِلَى دَارِ السَّلَامِ (يونس: ٢٥)

(*Va'llàhu yed'ù ilâ dâri's-selâm*) Bak, *yed'ù*, da'vet kelimesinden. Yâni, mübarek analarınızın dilini bilseydiniz, anlardınız. (*Va'llàhu yed'ù*) “Allah davet ediyor, (*ilâ dâri's-selâm*) o selâmet yurdu olan cennete Allah sizi davet ediyor.” (Yunus, 10/35)

Ben şuraya dikileyim:

“—Ey müslümanlar! Yürüyün, Allah sizi cennete davet ediyor!” diyeyim.

Ne yaparsınız?.. Nâra atarsınız, kiminiz bağıırır, aşka gelir suralarda... “Bu ne biçim söz?” derler, “Allah CC, bizi davet mi etmiş, öyle mi hocam?” diye aşka gelir nâra atarsınız. Hani kardeşimiz güzel ilâhîler okuyor namaz bittikten sonra, bazıları

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.184, no:11439; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.224, no:738; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.262; Heysemî, *Müsnedü'l-Hâris*, c.I, s.170, no:27; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.526, no:39241; *Câmiu'l-Ehâdis*, c.IX, s.115, no:8030.

çoşuyor, yerinde duramıyor, “Allah!” diye bir nârâ atıyor.

(*Va’llâhu yed’u ilâ dâri’s-selâm*) “O selâmet yurduna hepiniz davetlisiniz. Daveti var Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin.”

Bakın cenneti hazırlamış mü’min kulları için, davetiye çıkarmış. Utanıp da, “Ben günahkârım, istemeye yüzüm yok!” diyenlere, “Allah’ın rahmetinden ümit kesmek yasak!” demiş. Yâni, “Onu affeder ama, belki beni affetmez...” filân gibi düşünür diye de biraz sert bir hüküm koymuş. Allah’ın rahmetinden ümit kesmek haram!..

İçki haram, faiz haram, zina haram, hırsızlık haram... Allah’ın rahmetinden ümidi kesmek; o da haram!.. Allah’ın rahmetinden ümit kesmek yok!..

d. Allah’ın Mağfiretine Koşuşun!

Sonra, ne okudu kardeşlerimiz:

وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ
وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ (ال عمران: ١٣٣)

(*Ve sâriû ilâ mağfiretin min rabbiküm ve cennetin arduhe’s-semâvâtü ve’l-ard*) Yâni, “Yarışın, sür’atle, birbirinizle, o senden sür’atli, sen ondan daha sür’atli koşuşun!.. Allah’ın afv ü mağfiretine ve sizin için hazırladığı cennete koşuşun!..” (Âl-i İmran, 3/133)

Yâni düdük çalıyor, dırrrt... Bir yarış, koşunun diye. Bir de yâni davet etmiş de, kimisi sallanır, kimisi oyalanır, kimisi gecikir. (*Ve sâriû ilâ mağfiretin min rabbiküm*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin afv ü mağfiretine kavuşmağa koşuşun ve cennetine girmeye koşuşun!” diyor.

Ramazan ne ayıdır?.. Ramazan *mâh-ı gufrân*, affolma ayıdır. Ramazan ne ayıdır?.. *Tilâvet-i Kur’ân*, Kur’an-ı Kerim okuma

ayıdır. Peygamber Efendimiz Cebrâil AS'la mukabele edermiş. Bu mukabeleler o adetin devamı. Peygamber Efendimiz'le Cebrâil AS'ın işini devam ettiriyor mukabele okuyan cemaat...

Şimdi yaşlı bir amca var, ön tarafta oturuyor, ak sakallı; tabii kimseye farzı kıldıktan sonra söz söylenmez. Yâni farzı kılmış, farzı edâ etmiş, işi vardır, gider; hastalığı vardır, gider; hastası vardır, gider... Treni kaçacaktır, uçağı kaçacaktır; gider.... Kimseye söz söylenmez. “*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâh... Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâh...*” dedi mi, giderse, bir şey denmez, ayıplanmaz da. Mazereti vardır diye hüs-n-ü zan edilir. Yaşlı amca diyor ki:

“—Yahu Kur'an okuyorlar, kalkıyor bunlar. Nasıl şey?” diyor.

Çünkü yaşlı, biliyor. Yâni sevabını biliyor işin. “Yâ, bu cemaat, Kur'an okunacak, mukabele olacaktı, kalkıyorlar.” diyor, yavaşça konuşuyor burada. Kimseye bir şey demiyor, ben dinliyorum önden. “Nasıl kalkar?” diyor, yâni şaşırıyor. Mâh-ı gufrân, mağfîret ayı; mâh-ı tilâvet-i Kur'an, Kur'an-ı Kerim'in okunma ayı...

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Bu güzel mevsim, bu güzel zaman... Tabii, güzellikler anlayana... Yâni, güzellikten anlayana bir şey güzel gelir; anlamayana bir şey ifade etmeyebilir. Kimisi güzel bir şeyi görünce, güzellikten anlıyorsa, mest olur. Güzel bir sesten, güzel bir bilgidен, güzel bir hediyeden, güzel bir manzaradan... Güneş doğuyor, güneş batıyor... Bahar gelmiş, sabahleyin güneş bir taraftan doğuyor, saba rüzgarı esiyor püfür püfür, tatlı tatlı... Ağaçlar tepeden tırnağa çiçek açmış, hulle giymiş, donanmış. Kuşlar cıvıl cıvıl, cıvıl cıvıl ötüyor... Eviyaullahtan birisi, o güzel manzaranın karşısında dayanamamış, bir nâra atmış, bayılmış.

Şeyh Sa'dî Şîrâzî, dünyanın tanıdığı hakîm şâirlerden. İran'ın en büyük şahsiyetlerinden. *Gülüstan* isimli kitabı yazmış. Yâni çok yüksek bir şahsiyet, çok ârif, çok kâmil, çok gün görmüş, çok bilgili bir şahsiyet... O diyor ki:

“—Bir gün Halep mescidinde vaaz ediyordum. Vaaz ediyorum

ama, herkes böyle kuzu kuzu dinliyor. Ma'rifetullahtan bahsediyorum, ince mânâlardan bahsediyorum, herkes böyle duruyor. Baktım, kapıdan birisi geldi, hâl ehli bir kimse... Şöyle benim sözlerime bir kulak verdi, konuşulan mevzuyu bir duydu, benim sözlerimi bir duydu, bir nârâ attı... Onun o nârâsından, artık bizim cemaat de cûşa geldi, nârâ atan atana, bir hâl oldu.” diyor. Yâni halden anlayan, sözden anlayan nasıl etkileniyor.

Şimdi bu güzel ayda, bu güzel sevaplar ve bu güzel fırsatlar kaçırılmamalı!.. Bunlar büyük fırsatlar... Hocaefendiler her zaman söylerler bunu: Geçen sene aramızda olup da, bu seneye çıkamamış nice tanıdıklarımız var!.. On bir ayın sultanı Ramazan'a erişememiş, nice nice tanıdıklarımız var... Bir dahaki Ramazan'a çıkabilir miyiz, bu güzel günleri tekrar idrak edebilir miyiz?..

Allah'ın sevdiği, razı olduğu bir halde, yine böyle uzun yıllar, Allah-u Teâlâ Hazretleri bu güzel aylara, bu güzel günlere,

gecelere, kandillere cümlemizi eriştirsın ve istifade ettirsın, boşa kaçirttırmasın... İstifade etmeden, gâfil olarak bunları geçirttirmesın... Allah'ın rahmeti a'zamî derecede, bu kadar böyle cûşa gelmişken, isteyene verecekken;

“—Yeter ki istesın, istemesini bilsın, yeter ki istememe durumuna düşmesın, yeter ki rahmetinden uzak yerlerde gâfiller cahiller arasında olmasın!” diye bu kadar göğün kapıları açılmışken, sekiz cennet bezenmişken, yedi cehennem kapıları kapanmışken, gökler melekler tarafından tezyin olunmuşken, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rahmeti mü'minlerin üstüne yağıp dururken, ve nice nice sevapları kazananlar kazandığı zaman, Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi de istifade edenlerden eylesin...

Hele hele, Peygamber SAS Efendimiz'in şu mübarek lihye-i saadetinden, o sakal-ı şerîfinden birkaç şeyi koymuşlar bohçaların içine, onu açalım!.. Kendisini, cemâlini inşâallah rüyalarda sık sık göstere sin Allah-u Teâlâ Hazretleri... Fenâ fi'r-rasûl makamlarına erdirsin... Fenâ fi'llâh, bekâ b'llâh makamlarını göstere sin... Gözünden Rasûlüllah'ın sîmâsı hiç ayrılmayanlardan eylesin...

O seyyid Ahmed-i Rufâi Hazretleri'nin menkabesi vardır. Medine-i Münevvere'yi ziyaret etmiş, şahitleri çok... Kitaplarda böyle sayfalarca okudum; görenlerin, şahitlerin ifadelerini sekiz sayfa, on sayfa *Sefîne-i Evliyâ*'da okudum. Türbe-i Saadet'in karşısına gelmiş de, bir şiir söylüyor Seyyid Ahmed-i Rufâi Hazretleri. Şöyle demiş:

فی حالة البعد روحى كنت أرسلها ،
تقبل الأرض عنى وهى نائبتى ؛
وهذه نوبة الاشباح قد حضرت ،
فامدد يمينك كى تحظى بها شفتى.

Fî hâleti'l-bu'di rûhî küntü ürsilühâ

*Tukabbile'l-ardı annî ve hiye nâibetî
Ve hâzihî nevbetü'l-eşbâhi kad hadarat
Fe'mdüd yemîneke key tahzâ bihâ şefetî*

“Yâ Rasûlallah, sana canımı, ruhumu gönderiyordum. Bana vekâleten gelsin de, senin mübarek türbe-i saadetini öpsün, koklasın diye uzaklardayken canımı, ruhumu senin bu Medine-i Münevvere'ne gönderiyordum yâ Rasûlallah!”

“Şimdi ruhun sırası geçti, şimdi vücudun ziyaret sırası geldi yâ Rasûlallah! Bu sefer senin türbene ziyaret nasib oldu, ben bedenem işte huzuruna geldim. Şu mübarek elini uzat da öpeyim yâ Rasûlallah!” demiş.¹³

Şahidler var:

“—Türbe-i Saadet'ten el uzandı, öptü.” diyorlar.

Yâni o kadar şahidler var. Öpmüş elini... Ondan sonra da, kibir gelmesin diye Bâbü's-selâm'a gitmiş, yere yatmış, “Hepiniz benim üstümden geçin!” demiş. Yâni, o kadar büyük iltifattan sonra tabii insan ölse, şâd ölür.

Allah-u Teâlâ Hazretleri, sakalını ziyaret ettiğimiz gibi, ahirette de Firdevs-i Âlâ'da komşusu olmayı nasib eylesin...

[Ahmed Rufâî Hz. nin Türbesi, Mısır]

Daha sözlerimizi söyleriz inşaallah... Şu ziyareti bir an evvel yapalım!..

*Allààhümme salli alâââ, seyyidinâââ... Muhammedini'n-
nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Aalihiii, ve sahibihiii, ve sellim...*

.....

[Salevat getirilerek Sakal-ı Şerif ziyaret edildi.]

Burada sakal-ı serifini, lihyesini öpmek nasib olduğu gibi,

¹³ Hüseyin Vassaf, *Sefine-i Evliyâ*, c. 1, s. 198; Seha Neşriyat.

Allah-u Teâlâ Hazretleri türbe-i pâkini de ziyaret etmek, mescidinde namaz kılmak nasib etsin ki; onun mescidinde kılınan bir namaz, başka yerde kılınan namazdan bin kat daha sevaplıdır. Hadis-i şerif var hakkında... Ahirette de yanında olmayı, komşu olmayı, Havz-ı Kevserinden doya doya nûş etmeyi, Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemize nasib ve müyesser eylesin...

e. Kadir Gecesi'nin İhyâsı

Şimdi, tabii bu ziyaretten sonra vaktin ilerlemesi dolayısıyla, muhtelif yerlere gidecek olanlar vardır. Onun için kısaca, bir geceyi, böyle mübarek bir geceyi ihyâ etmenin şekli nasıl olur; söyleyelim:

Geceyi ihyâ etmek şekillerinden —hep hatırınızda kalsın— birisi; yatsı ile sabah namazını camide cemaatle kılmaktır. Yâni yatsı namazını insan camide kılmışsa, sabah namazını da camiye

gelip cemaatle kılabilmişse, bu iki namazı camide kılmış olmak sûretiyle, Allah-u Teâlâ Hazretleri sadece geceyi değil, bütün geceyi ve gündüzü ihyâ etmiş gibi sevap verir.

Onun için, sahurdan sonra; “Yeyivereyim, sabah namazını evde kılıvereyim, yatıvereyim!” demeyin! Sabah namazını camide kılmaya gayret edin; bir...

İkicisi... Hadis-i şeriflere göre, geceyi ihyâ etmenin şekillerinden bir başkası: Bir kimse geceleyin abdest alıp, abdestli olarak yatarsa, bütün gece ibadet etmiş gibi sevap alır. Onun iç çamaşırıyla bedeni arasında bir melek bulunur ve Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne der ki:

“—Yâ Rabbi, bu kulun temiz yattı, temiz uyudu. Sen bunu afv ü mağfiret eyle...” diye, ona dua eder o melek.

Ayrıca hafaza melekleri de, sevaplarını yazan melekler de onu, “Sabaha kadar ibadet etmiştir.” diye yazarlar. Gökten melekler, onun vücudunu yıldız gibi parlar şekilde, abdestli olması dolayısıyla nûrâniyetini gördükleri için inerler, etrafında izdihamlı bir şekilde toplanırlar, yığılırlar. Melekler ve huri kızları yığılırlar. Sabaha kadar kendisine sevap yazılır. Ölecek olsa, imanla göçmesine sebep olur.

Tabii bunların yapılmasını mutlaka tavsiye ederiz. Yâni hiç uyumayacak ve sabah namazına kadar evde ibadet etmek durumunda olurlarsa kardeşlerimiz, o daha iyi olur.

Allah-u Teâlâ Hazretleri böyle namazlarla, Kur’an-ı Kerim’le, tesbihlerle, dualarla —duanın da ibadet olduğunu söylemiştik— bu geceyi ihyâ etmeyi nasib eylesin...

Şimdi, kardeşlerimiz Anadolu’dan ve buradan muhtelif yerlerden haber gönderdiler. Hatimleri sayalım bir kere.... 39 tane saydık. Yedi tane daha geldi, 46 oldu. Tabii, daha gönderilmeyen de vardır... Allah-u Teâlâ Hazretleri kabul eylesin...

[Hatimlerin İhlâslarını ve sâireyi Hocaefendimiz okudu.]

f. Hatim Duası

Sübhâne rabbiye'l-aliyyi'l-a'le'l-vehhâb!..

El-hamdü lillâh, el-hamdü lillâh, sümme el-hamdü lillâh... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fih... Alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Hamden kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih... Allâhümme leke'l-hamdi küllühû ve leke's-şükrü küllühû ve leke'l-mülkü küllüh... Allâhümme hamden kesîrâ, alâ âlâike ve na'mâike, ve alâ lütfike ve ihsânike bi-adedi zerrât, elfi elfi kerrât... Ve neşürüke'llâhümme şükran kesîrâ, alâ âlâike ve na'mâike ve alâ lütfike ve ihsânike bi-adedi zerrât, elfi elfi kerrât... Ve salla'llâhu alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîne't-tayyibîne't-tâhirîn... Emmâ ba'dü feyâ rabbenâ, yâ rabbenâ, yâ rabbe'l-âlemîn!..

Yâ erhame'r-râhimîn, yâ ze'l-esmâi'l-hüsnâ, yâ ekreme'l-ekremîn, yâ men hüve latîfun bi-ibâdih, yâ men ehabbe men deâhu,

yâ ekreme'l-ekremîn yâ ganiyyü yâ muğnî yâ karîbü yâ mücîb!..
Âcizâne naçizâne yapmış olduğumuz cümle hayırlarımızı, hasenâtımızı, ibâdât u tââtımızı, okunmuş olan bunca hatm-i Kur'an-ı Kerim'leri, çekilmiş olan Üç Aylar tesbihlerini ve sair ibadet ve taatlerimizi, oruçlarımızı, zikirlerimizi, tesbihlerimizi, hatm-i hâcegânlarımızı, Peygamber SAS Efendimiz'in lihye-i şerîflerini ziyaretlerimizi ve sair hayrât-ü hasenât ve müberrâtımızı, lütfunla kereminle kabul eyle yâ Rabbi!..

Duaları kabul edicisin yâ Rabbi!.. Hatim indirildiği vakit yapılan duaları kabul ettiğini, hatmin yapıldığı zaman mutlaka makbul dua olduğunu, Peygamber SAS Efendimiz bildirmiş yâ Rabbi; bunca hatmin hürmetine, Peygamber SAS Efendimiz'in hürmetine, o hadis-i şerîfteki va'din hürmetine, şu bizim dualarımızı reddetme yâ Rabbi!.. Ahsen ve etem olarak kabul eyle yâ Rabbi!.. Fazl u kereminden, gayb hazinelerinin kapılarını aç yâ Rabbi!.. Üzerimize hadsiz hesapsız rahmetleri, lütufları, ihsânları, ikramları bağışla ve saç yâ Rabbi!..

Yâ Rabbe'l-âlemîn! Bu hasıl olan ücûr u mesûbatı, bizler severek sayarak evvelen ve hâssaten, Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ —*aleyhi efdalü's-salevât ve ekmelü't-tahiyâtü ve't-teslîmât*— Hazretleri'nin o Medine-i Münevvere'deki o Ravzâ-i Mutahharasına acizâne, naçizâne, muhibbâne, fakîrâne arz ve hibe ve hediye eyledik vâsıl eyle yâ Rabbi!.. Ruh-u peygamberîlerini şu hediyelerimizden haberdâr ve hoşnud ve râzı eyle... Peygamber Efendimiz'in sevgisine, şefaatine, rızasına, teveccühüne, iltifatına cümlemizi ve bu hatimleri okuyan, bu salât ü selâmları getiren, bu tesbihleri çeken, bu ibadetleri yapan kardeşlerimizi hâssaten nail eyle yâ Rabbi!..

Peygamber SAS Efendimiz'in ahirette komşusu olmayı cümlemize, cümlesine nasib eyle yâ Rabbi!.. Peygamber Efendimiz'in cemâlini şu dâr-ı dünyada da sık sık görmeyi nasib eyle yâ Rabbi!.. Tasavvuf erbâbı büyüklerimizin bahsettiği fenâ fi'r-rasûl, fenâ fi'llâh, bekâ bi'llâh makamlarını ihsân eyle... Ve cemâl-i Rasûlüllah'ın gözümüzde dâima nümâyân olmasını bizlere

nasib eyle yâ Rabbi!..

Peygamber SAS Efendimiz'in o mübarek âlinin, ashâbının, etbânının, zevcât-ı tâhirât ümmehât-ı mü'minîn vâlidelerimizin, evlatlarının, zürriyetlerinin, ehl-i beytinin, ashâbın, ensârın, muhâcirînin ve hâssaten hulefâ-i Rasûlullah'ın ve aşere-i mübeşşerenin, amcalarının ve sair sahabe-i güzînin ve bütün sahabe-i kirâmın ruhlarına dereceleri üzere ayrı ayrı hediye eyledik vâsıl eyle yâ Rabbi!..

Peygamber SAS Efendimiz'in hakikî ve mânevî varisleri ve ümmetin hakiki ve mânevî halifeleri mürşidîn-i kirâm sâdât ve meşayih-ı turuk-u aliyyemizin cümlesinin ruhlarına hediye eyledik, dereceleri üzere hepsine ayrı ayrı ikrâm eyle yâ Rabbi!..

Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyy-i Murtazâ Efendilerimiz'den müteselsilen bu günümüze kadar ve kendisinden feyz aldığımız çok kıymetli muhterem hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar, turuk-u aliyyelerimizden güzerân eylemiş olan cümle sâdât ve meşayihimizin ve esâtizemizin ve tarikat büyüklerimizin, kardeşlerimizin ve onların halifelerinin ruhlarına hediye eyledik, vâsıl eyle yâ Rabbi!.. Cümle evliyâullah-ı mukarrebînin ruhlarına hediye eyledik vâsıl eyle...

Bu evliyaullah, mürşidîn-i kirâm büyüklerimizin himmetlerine, teveccühlerine, mânevî yardımlarına ve iltifatlarına cümlemizi nâil eyle yâ Rabbi!..

Bizi o sevdiğin kullarınla beraber eyle yâ Rabbi!.. Onlarla beraber haşreyle yâ Rabbi!.. Onlara verdiği o marifetullahtan, o muhabbetullahtan, o aşkullahtan bizlere de ihsân eyle yâ Rabbi!.. Onların yolunda yürümeyi, Peygamber Efendimiz'in sünnetini şu asırda ihyâ etmeyi, cümlemize nasib eyle yâ Rabbi!..

Peygamber SAS Efendimiz'in yolunda yürüyen, sünnet-i seniyyeyi canlandıranlara yüz şehid sevabı verileceği hadis-i şerifte müjdelenmiş; bizi o yüzlerce şehid sevaplarını kazananlardan eyle yâ Rabbi!.. Giyimimizde, kuşamımızda, ahlâkımızda, yaşayışımızda, davranışlarımızda, hareketlerimizde,

ibadetlerimizde, taatlerimizde bizi bidatlerin her çeşitlerinden koru yâ Rabbi!.. Sünnet-i seniyye-i nebeviyyeyi yaşamayı, yaşatmayı, ihyâ etmeyi, tatbik etmeyi nasib eyle yâ Rabbi!.. Böylece Peygamber Efendimiz'in sevgisine, iltifatına ermeyi nasib eyle yâ Rabbi!..

İbadetleri kabul olan kullarından eyle yâ Rabbi!.. Bid'at ehlinin ibadetlerini, namazını, niyazını, orucunu, haccını, farzını, nafilisini, sadakasını kabul etmeyeceğini Peygamber Efendimiz hadis-i şerifinde bildirmiş; bizi bid'at ehli olmaktan koru yâ Rabbi!.. Çalışıp çalışıp da ibadetleri boşa gidenlerden eyleme yâ Rabbi!.. İbadetleri kabul olanlardan eyle yâ Rabbi!.. Azı çoğa sayılanlardan eyle yâ Rabbi!.. Eksliğine, kusuruna bakılmayanlardan eyle yâ Rabbi!.. Makbul kullarından eyle yâ Rabbi!..

Yâ Rabbi! Şu beldemizin medâr-ı iftihârı enbiyâullahın ve adını bildiğimiz Yûşâ AS'ın, ve buralara Peygamber Efendimiz'in müjdesine ermek maksadıyla ordularla zahmetler çekerek, cihadlar ederek gelmiş ve buralarda şehid olmuş olan beldemizin medâr-ı iftihârı sahabe-i kirâma ve hâssaten mihamdâr-ı Peygamberî Ebû Eyyüb el-Ensârî Halid ibn-i Zeyd Efendimiz Hazretleri'nin ruh-u pâklerine hediye eyledik vâsil eyle yâ Rabbi!..

Cümle evliyâullah-ı mukarrebînin ve salihlerin ruhlarına hediye eyledik vasıl eyle yâ Rabbi!.. Şu beldeleri senin rızanı kazanmak için cihad ederek, asırlarca ter dökerek, can vererek, kanlarını topraklara saçarak, kara topraklara düşüp şehid olarak, gazi olarak fethetmiş ve bize emanet ve yadigâr bırakmış olan o ecdâd-ı gaziyânımızın, şehidlerimizin, mücahidlerin ruhlarına hediye eyledik vasıl eyle yâ Rabbi!.. O şühedânın şefaatlerine de bizleri nail eyle yâ Rabbi!..

Şu beldeleri onlardan yâ Rabbi, sen bize emanet intikal ettirdin, bize hüsn-ü hal nasib eyle... Bizim kötü halimizden ve içimizdeki süfehânın, beyinsizlerin hatalarından dolayı şu ecdad yâdigârı emanetleri elimizden kâfirlere geçirttirme yâ Rabbi!.. İslâm beldelerini kâfirlerin eline geçirtme yâ Rabbi!

Müslümanları buralarda düşman çizmesi altında çiğnetme yâ Rabbi!.. Şu ezanlar okuduğumuz, namazlar kıldığımız, camiler binâ ettiğimiz, her taşının altında bir şehidin yattığı diyarları kâfirlere çiğnetme yâ Rabbi!..

Başımıza zalimleri, fasıkları, facirleri, kâfirlerin yordakçılarını, onları beğenip onların yolundan gidenleri musallat etme yâ Rabbi!.. Sana mutî, müttakî kullarını nasib eyle yâ Rabbi!.. Beldelerimizi ve mallarımızı ve ırzlarımızı ve şereflerimizi ve namuslarımızı pây ü mâl ettirme yâ Rabbi!..

İstilaya uğramış İslâm beldelerini kurtar yâ Rabbi!.. Biz burada rahatız yâ Rabbi, hürriyet içinde olduğumuz için camimizde namaz kılıyoruz, dua ediyoruz, oruç tutuyoruz... Aç kalsak da akşam yemek olduğunu biliyoruz, akşam sevine sevine iftar sofrasına oturuyoruz... Dünyanın başka yerlerinde bunları bulamayan nice kardeşlerimiz var yâ Rabbi; onlar belki mânevî

makam bakımından bizden daha yüksek ama, takdir-i ilâhî düşmanların arasında kalmışlar, onlara yardım eyle yâ Rabbi!.. Onları galib eyle yâ Rabbi!.. Onları kâfirlere ezdirme yâ Rabbi!.. Mallarını, ırzlarını, topraklarını kâfirlere çiğnettirme yâ Rabbi!..

Katillerden, zalimlerden, kâfirlerden müslümanların ahını, intikamını al yâ Rabbi!.. Kafirleri kahreyle yâ Rabbi!.. Zalimlerin bir gün perişan olduğunu, yakın zamanda şu gözlerimize göster yâ Rabbi!

O kardeşlerimize her yönden, her türlü yardımlar yapmayı da bizlere nasib eyle yâ Rabbi!.. Onların dullarını, yetimlerini kollamayı, korumayı nasib eyle yâ Rabbi!.. Çocuklarına bakmayı nasib eyle yâ Rabbi!.. Ayrıca kâfirler, o çocukları yağmalayıp hristiyan yetiştiririz, müslümanın çocuğu hristiyan olur diye sevine sevine alıp kendi ülkelerine götürüyorlar, yâ Rabbi onların eline onların evlatlarını düşürme... Evlatlarımızı düşürme yâ Rabbi!..

Kıyamete kadar bizim evlatlarımızı imandan sonra küfre düşürme yâ Rabbi!.. İslâm'dan ayırma yâ Rabbi!.. Hidayet yolundan ayaklarını kaydırma yâ Rabbi!.. İzzetten sonra zillete uğratma yâ Rabbi!.. Kısmî de olsa hürriyetten sonra esarete düşürme yâ Rabbi!.. Nusretinle te'yid ve takviye eyle yâ Rabbi!.. Bize yardım eyle yâ Rabbi!..

Evet, hatalarımızdan dolayıdır, İslâm'a bağlılıktaki gevşekliklerden dolayıdır, belki bunlar senin cezandır, belki onların derecesi artsın diyedir. Ceza ise cezayı kaldır yâ Rabbi!.. Bu mübarek günler hürmetine affeyle yâ Rabbi!.. Yetsin yâ Rabbi bu kadar ceza, taltif eyle yâ Rabbi!.. Birkaç gün sonra biz bayram yapacağız, onlara da bayram yaptır yâ Rabbi!.. Onlara da güzel günler göster yâ Rabbi!..

Komşusu açken burada kendisi tok yatan hakiki müslüman olamaz, gerçek müslüman olamaz, gerçek mü'min olamaz; onların sevgisini, yardım duygusunu, onlara hizmet imkânını bizden esirgeme yâ Rabbi!.. Bizi o şurdan mahrum etme yâ Rabbi!.. Şu diyarları da, o diyarlar haline getirme yâ Rabbi!..

Eskiden İslâm diyarı olan yerleri kâfirlerden tekrar aldığımız gibi, hiç İslâm diyarı olmamış yerlere de, senin dinini yayıp götürmeyi nasib eyle yâ Rabbi!..

Dünyanın her yerinde seyahat imkânları var, gidilip gezilebiliyor, konuşma imkânları oluyor, çalışma imkanları oluyor. Senin dinini, sahabe-i kiramın ahlâkı üzere, dünyanın her yerine götürüp yaymayı, İslâm'ı oralarda öğretmeyi, oralardaki insanların elimizde hidayete ermesini, o şerefi kazanmamızı bizlere nasib eyle yâ Rabbi!..

Yâ Rabbi, şu rahat içinde yaşadığımız, elimizde fırsatlarımız olduğu şu beldede, İslâm'ı tam öğrenip, tam uygulamayı nasib eyle... Bizi gafletten kurtar yâ Rabbi!.. Bizi cehaletten kurtar yâ Rabbi!.. Bizim içimizde sevmediğin ne gibi hal ve huy ve düşünce ve fikir ve kanaat varsa onlardan bizi pâk eyle yâ Rabbi!.. İçimizi dışımızı yıka yâ Rabbi!.. Pâk eyle yâ Rabbi!..

Bizi sevdiğin huylarla huylandır yâ Rabbi!.. Bizi sevdiğin

hallerle hallendir yâ Rabbi!.. Bizi sevdiğin yollarda yürüt yâ Rabbi!.. Bizi sevdiğin güzel ahlâka sahip eyle yâ Rabbi!..

Ramazan ayından, oruç tutmaktan maksat mânevî eğitimidir; mânevî eğitimimizi güzel yapmamızı; kötülüklerden, kötü huylardan kurtulup, sevdiğin iyi bir kul olmamızı cümlemize nasib eyle yâ Rabbi!.. Ramazan'dan sonra, Ramazan içinde kazandığımız güzel hasletleri, huyları tekrar elden çıkarttırma yâ Rabbi!.. Kazandığımız güzel huylar ve takvâ üzere, bundan sonra ömrümüz boyu rızana uygun yaşamayı nasib eyle yâ Rabbi!.. Ömrümüz boyu camide, zikirde, Kur'an'da, namazda, niyazda, hayırda hasenâtta gayretli eyle yâ Rabbi!..

Yâ Rabbe'l-âlemîn! Ailelerimizi, evlatlarımızı, akrabalarımızı ıslah eyle!.. Yanlış fikirde olanları doğru yola getir yâ Rabbi!.. Beldelerimizdeki İslâm'a aykırı hareket eden edepsiz, dinsiz, kâfir, cahil, fasık, facirlere fırsat verme yâ Rabbi!.. Onların tesirlerini izale eyle yâ Rabbi!.. İyi insanları söz sahibi eyle yâ Rabbi!.. Beldelerimize iyiliği hakim eyle yâ Rabbi!..

Cümlemize helâl ve temiz, pâk ve tıyb kazançlar nasib eyle... İnsan harama bulaşırsa sevmezsin yâ Rabbi!.. Haram lokma yerse ibadetini kabul etmezsin yâ Rabbi!.. Bizi faizden, haramdan, günahla kazanılmış her çeşit çirkin ve pis kazançlardan uzak eyle yâ Rabbi!.. Bizi, sevdiğin helâl kazançlarla perverde eyle yâ Rabbi!.. Evimize haram lokma götürtme yâ Rabbi!.. Evlatlarımıza haram lokma yedirtme yâ Rabbi!.. Evlatlarımıza abdestsiz süt bile verdirtme yâ Rabbi!.. Onları takvâ ehli olarak yetiştirmeyi nasib eyle yâ Rabbi!..

Yâ Rabbi! Vücutlarımıza sıhhatler, afiyetler ihsân eyle... İhtiyar da olsak, seksen-doksan yaşına da gelsek, yüz yaşına da gelsek, dinç yaşamayı nasib et; erzel-i ömür gösterme yâ Rabbi!.. Kavî müslüman, kuvvetli müslüman, senin daha çok sevdiğin Müslümandır.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:¹⁴

المؤمن القوي خير وأحب إلى الله من المؤمن الضعيف، وفي
كل خير (حم. م. ن. عن أبي هريرة)

RE. 230/11 (*El-mü'minü'l-kaviyyü hayrun ve ehabbu ila'llahi mine'l-mü'mini'd-da'ifi, ve fi küllin hayr*) “Hepsinde hayır var ama, kuvvetli müslüman zayıf müslümandan daha hayırlıdır ve Allah indinde daha sevgilidir.”

Bizi hem maddeten, hem mânen, hem ilmen, hem fikren, hem kalben, hem kaliben, hem sıhhaten, hem bedenlen, hem rûhen kuvvetli eyle yâ Rabbi!.. Tam sıhhatli eyle yâ Rabbi!.. Kale gibi eyle yâ Rabbi!.. Çelik gibi eyle yâ Rabbi!.. Küfrün ufacık esintilerinden sallandırma yâ Rabbi!.. Kâfirlerin ufacık gayretçiklerinden ayağımızı kaydirtma yâ Rabbi!.. İmanımıza gölge düşürme yâ Rabbi!.. Kalbimizi tereddütlere düşürtme yâ Rabbi!..

Yâ Rabbe'l-âlemîn! Hastalık da sevap kazanma vesîlesidir, hasta olup da sabrederse günahları affedilir, günahları silinir, paklanır; hasta olan kardeşlerimizi affeyle yâ Rabbi!.. Vücutlarına da sıhhat ve afiyetler ihsan eyle... Yakın zamanda acil şifalar, devâlar ihsan eyle...

Evvelki senelerde aramızda olup da şimdi aramızdan ayrılmış,

¹⁴ Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.142, no:4816; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.87, no:76; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.366, no:8777; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIII, s.29, no:5722; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.159, no:10457; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.216, no:194; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.89, no:20668; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.230, no:6346; Hamidî, *Müsned*, c.II, s.474, no:1114; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.I, s.266, no:221; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.222, no:443; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.187, no:6580; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.115, no:540; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.298, no:2713; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXII, s.95, no:24408.

yakın veya uzak zamanda ahirete göçmüş ihvânımız var, kardeşlerimiz var, akrabamız var, dostlarımız var, sevdiklerimizi var... Hatırlayınca gözlerimiz yaşıyor, boynumuz bükülüyor. Yâ Rabbi, onların da ruhlarını şâd eyle!.. Kabirlerini cennet bahçesi eyle... Makamlarını âlâ eyle... Bu dualarımızla kabirlerine nurlar yağdır... Rahmetine gark eyle yâ Rabbi!..

Şu dualarımızdan onları haberdar ve hissedâr eyle yâ Rabbi!.. Memnûn ve mesrûr eyle yâ Rabbi!.. Sevindir yâ Rabbi!.. Nurlarını ve sürûrlarını ziyâde eyle yâ Rabbi!..

Bu hatimleri okuyan kardeşlerimiz, bu tesbihleri çeken kardeşlerimiz bu salât ü selâmları, ibadetleri, taatleri yapan kardeşlerimiz; tabii bir kısmı kendi geçmişleri için yapıyorlar, bir kısmı da gönüllerdeki birtakım muradlar için yapıyor. O gönüllerinin muradlarını sen ver yâ Rabbi!.. Geçmişlerinin ruhlarını şâd eyle yâ Rabbi!..

Bizi senden gayriye muhtaç etme yâ Rabbi!.. Sana elimizi açtık, başkasına açtırma yâ Rabbi!.. Senin kapına geldik, başka kapıya gönderme yâ Rabbi!.. Kapından mahrum döndürme yâ Rabbi!..

Yâ Rabbi! Sen gizliyi, aşikârı bilirsin, bizim bilmediklerimizi bilirsin, bize neyin daha çok lâzım olduğunu da bilirsin, bizim neye muhtaç olduğumuzu da bilirsin... Biz bilemeyiz, doğru tesbit edemeyiz, yanlış isteriz... Zenginlik isteriz, mevkî isteriz, makam isteriz; belki hayırlı olur, belki hayırlı olmaz, sen daha iyi bilirsin yâ Rabbi!.. Dünyanın ve ahiretin bizim için hayırlı olan her türlü hayırlarını, nimetlerini, güzelliklerini, iyiliklerini, imkânlarını, sıhhatlerini, afiyetlerini, zenginliklerini, varlıklarını senden, lütf-u kereminden hayırlısıyla isteriz, ihsân eyle yâ Rabbi!.. Fazl-u kereminle bizleri ganî eyle yâ Rabbi!.. Ağniyâ-i şâkirînden eyle...

Dünyanın ve ahiretin bildiğimiz bilmediğimiz, aklımıza gelen, gelmeyen, gözümüze görünmeyen ne türlü şerri, şerlisi, tehlikesi varsa, kötülükleri varsa; onlardan da sana sığınırız yâ Rabbi!.. Sen bizi onlardan koru yâ Rabbi!.. O tehlikelere düşürme bizi... O

şerlere uğratma yâ Rabbi!.. Görünmeyen düşmanlardan şeytan en büyük düşmandır, şeytanın şerrinden kuru yâ Rabbi!..

En büyük düşmanlarımızdan birisi, şu içimizde ıslah edemediğimiz nefislerdir, nefisleri yenmeyi nasib eyle... Nefsimizi güzel terbiye etmeyi nasib eyle... Emmâre-i bi's-sû' nefis olmaktan, kötülüğü emredici, insanı şerre heves ettirici nefis olmaktan döndür yâ Rabbi!.. Hatasını anlattır yâ Rabbi!.. Güzel ilhamlarla mülheme derecesine erdir yâ Rabbi!..

Hakkın, hakikatin İslâm'ın, mâneviyâtın, tasavvufun güzelliklerini anlayıp itminan derecesine getirip mütmainne nefisler eyle yâ Rabbi!.. Ondan sonraki yüksek makamlara da vâsıl eyle yâ Rabbi!.. Nefsi mutmainne olanlardan eyle yâ Rabbi!.. "Râdiyeten merdiyyeten cennetime girin!" diye davet edilecek nefislerden eyle yâ Rabbi!..

Yâ Rabbe'l-âlemîn, bizi cahillikten kurtar... Bizi zulümâttan nûruna kavuştur... Gözümüzden perdeleri kaldır yâ Rabbi!.. Basîretlerimizi aç yâ Rabbi!.. Kalbimizin kilitlerini çevir, aç yâ Rabbi!.. Kalbimizi yıka yâ Rabbi!.. Kalbimizi nurlandır yâ Rabbi!.. Kalbimizi ma'rifetinle canlandır yâ Rabbi!.. Diri kalb eyle yâ Rabbi!.. Ölü kalb etme yâ Rabbi!..

Yâ Rabbe'l-âlemîn! Cümlemize sıhhatli, afiyetli, kuvvetli, ecirli, sevaplı, uzun ömürler ihsân eyle... Bu uzun ömürlerimizin bir saniyesini boş geçirmeyip, senin rızan yolunda geçirmeyi nasib eyle... Sünnet-i seniyyeye uygun geçirmeyi nasib eyle... Şu hatimlerini indirdiğimiz Kur'an-ı Kerim'in ahkâmına uygun geçirmeyi nasib eyle... Kur'an-ı Kerim bizden hoşnut olsun yâ Rabbi... Kur'an-ı Kerim'in râzı olduğu, şefaatt ettiği kullardan eyle yâ Rabbi!.. Kur'an-ı Kerim'i kabirlerimize güzel yüzlü bir dost olarak yoldaş eyle yâ Rabbi!.. Kıyamette şefaattçi eyle yâ Rabbi!.. Sıratıta önümüzü aydınlatan, ardımızı aydınlatan nur eyle yâ Rabbi!.. Cennete gitmeğe delil ve kılavuz eyle yâ Rabbi!..

Şu Kur'an-ı Kerim'i Firdevs-i Âlâ'da sen okuyacaksın, has kulların orada senden duyacaklar; bizi de onlardan eyle yâ Rabbi!.. Has kullarına Firdevs-i Âlâ'da (*selâmün kavlen min*

rabbi'r-rahîm) diye selâmın vâkî olacak, o selâma mazhar olanlardan eyle yâ Rabbi!..

Kulların cennete girip cennet nimetleriyle mütelezziz olduğu zaman, onları huzuruna çağırıp “Size bir şey daha ihsân edeceğim ey kullarım!” dediğinde; “Yâ Rabbi, her şeyi verdin bize, daha ne olabilir?..” dedikleri zaman da “Size cemâlîmi göstereceğim.” diye cemâlîni gösterdiğin zaman, bizi de cemâlîni gören kullarından eyle yâ Rabbi!..

Sevdiklerimiz cennete gider de, biz de hesabı kötü olur da cehenneme atılanlar arasında olursak bazılarımız, aman yâ Rabbi, ne kadar büyük hasret olur yâ Rabbi; bizi cehennemden âzâd eyle yâ Rabbi!.. Şu mübarek gece hürmetine âzâd eyle... Cehennemlik hallerden, yollardan döndür yâ Rabbi!.. Cehenneme düşme tehlikesi meydana getiren işlerden sıyr, çıkart, kurtar yâ Rabbi!.. Tevbe-i nasuh ile şu anda dönüş nasib eyle... Bundan sonra cehenneme düşmeye sebep olacak işlere bizi bulaştırma yâ Rabbi!.. Haramlardan ve günahların her çeşidinden koru yâ Rabbi!..

Cennetin nimetlerini elden kaçırttırma yâ Rabbi!.. Cennetin yakınına gelip de, uzaktan köşklerini, güzelliklerini görüp, cennetin kokusu burnuna gelip, mest olup da, melekler tarafından döndürülenlerden etme yâ Rabbi!.. Sıratı hevesle geçmek isterken, ayağı kayıp düşenlerden etme yâ Rabbi!.. Cehennemin çengellerine takılıp aşağıya uçanlardan etme yâ Rabbi!.. Katranların, alevlerin içinde azab görenlerden etme yâ Rabbi!.. Cehennemin azabı tahmin edilecek gibi değil yâ Rabbi, bir kibrit yakılsa parmağımızı tutamıyoruz yâ Rabbi!..

Yâ Rabbi, cennetlik kulların cennete girdiği zaman, “Mürşid-i kâmillere, alimlere, siz burada durun!” diyeceksin yâ Rabbi, “İstediklerinize şefaate eyleyin!” diyeceksin yâ Rabbi; bizi şefaate erenlerden eyle yâ Rabbi!.. Cennete girenlerden eyle yâ Rabbi!..

Yüzümüz yok, amelimiz yok, elimiz boş, işimiz güç ama, hesaba da tahammülümüz yok yâ Rabbi!.. Mahşer günü defterimiz

açılır, günahlar ortaya saçılırsa, mahşer halkına mahcup oluruz yâ Rabbi!.. Bizi defter divan açmadan, hesabı, günahları ortaya dökülmeden, teraziye konulup tartılmadan bi-gayri hisâb cennete giren o bahtiyarlardan eyle yâ Rabbi!.. Bi-gayri hisâb, duhûlü evvelîn ile Firdevs-i A'lâna dahil eyle yâ Rabbi!..

Dünyada küçük izdihamlara bile dayanamıyoruz, mahşer gününde iğne atılsa yere düşmeyecek yâ Rabbi!.. Yetmiş arşın aşağıya, insanların terleri toprağı ıslatıp aşağıya inecek yâ Rabbi!.. Güneş beyinlerini kaynatacak yâ Rabbi!.. Sadaka yapan, verenlerin ancak başında sadakası gölge olacak yâ Rabbi!.. insanlar çırcıplak olduğu halde birbirlerine bakacak hali olmayacak yâ Rabbi!.. Sıkışık durumda tir tir titreyecekler, diz çöküp bekleyecekler... O sıkıntılara bizi uğratma yâ Rabbi!.. Arş-ı Âlâ'nın gölgesinde gölgelendirdiğin kullardan eyle yâ Rabbi!..

Peygamber SAS Efendimiz müjdelemiş ki: “İki müslüman birbirlerini Allah için severse, birbirlerini Allah için seveler zümresine dahil olabilirse, (*hümü'l-mütehâbbûne fî'llah*) Allah için muhabbet edenlerden olursa; onları Arş-ı Âlâ'nın gölgesinde gölgelendirecek.” diye Peygamber Efendimiz müjdelemiş; bizi birbirimizle has tarikat, mü'min kardeşliğimizle birbirine öyle muhabbet edenlerden eyleyip, Arş'ın gölgesinde gölgelendir yâ Rabbi!..

Tenhalarda yalnız başlarına, riya ve gösteriş olmadan zikreden, Allah deyip, *Lâ ilâhe ilallah* deyip göz yaşı dökenler Arş'ın gölgesinde gölgelenecek yâ Rabbi, bizi onlardan eyle!..

Gönülleri ibadet ve camide olup ezan okunmadan camiye gelen, camiden çıktıktan sonra, “Bir dahaki namaz vaktini aman kaçırmayayım!” diye akli camide kalan; namaz, niyaz, cami, ibadet aşıkları Arş'ın gölgesinde gölgelenecek, bizi de onlardan eyle yâ Rabbi!..

Gençliğinden itibaren namazı bırakmamış, kötü yollara sapmamış, İslâm üzere büyümüş olanlar Arş'ın gölgesinde gölgelenecek; evlatlarımızı, gençlerimizi günahlara bulaşmadan öyle yetişenlerden olup, Arş'ın gölgesinde gölgelenenlerden eyle yâ

Rabbi!..

Yâ Rabbi, haramlara gözümüzü kaydırma... Haramlara kuşağımızı çözdürme... Haramlara elimizi uzattırma yâ Rabbi!.. Uzaktan zevkli ve leziz görünür ama, ahirette azabı şiddetlidir yâ Rabbi; bize ahiretin zevklerini ihsân eyle yâ Rabbi!..

Dünyadaki helaller de mü'minlere yeter yâ Rabbi; helallerinle bizi haramlardan müstağnî eyle yâ Rabbi!.. Helallerle geçindir yâ Rabbi!.. Haramlara tenezzül ettirme yâ Rabbi!.. Günahlara tenezzül ettirme yâ Rabbi!.. Nefsin oyununa düşürme yâ Rabbi!.. Şeytana aldananlardan etme yâ Rabbi!.. Şu köhne dünyayı sevip de, ona bel bağlayanlardan etme yâ Rabbi!..

Çünkü;¹⁵

حُبُّ الدُّنْيَا رَأْسُ كُلِّ خَطِيئَةٍ (هب. عن الحسن مرسلًا)

(*Hubbü'd-dünyâ re'sü külli hatîetin*) “Dünyayı sevmek her hatanın başıdır.” buyurmuş Peygamber Efendimiz. “Her hatanın kaynağı, esası, başı, şu dünya hayatını, dünyalığı, malı, mülkü, mevkiyi, makamı sevmektir.” diye işaret eylemiş; gönlümüzde ahiret sevgisini yerleştire yâ Rabbi!.. Dünyaya yer verme yâ Rabbi!.. Dünya fâni, nasıl olsa geçecek yâ Rabbi; akli ahirette, cennette, senin rızanda olanlardan eyle yâ Rabbi!..

Şu fâni dünyanın fâni süslerine, âlâyişine, zevkine, sefasına, çengisine, çalgısına aldananlardan etme yâ Rabbi!.. İçkisine, kumarına düşürme yâ Rabbi!.. Haramlara göz kaydırma yâ Rabbi!.. Doğru yoldan ayağımızı kaydırma yâ Rabbi!.. Yolunda dâim, zikrinde kâim eyle yâ Rabbi!..

¹⁵ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.338, no:10501; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Zemmü'd-Dünyâ*, c.I, s.15, no:9; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.323, no:10458; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.388; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Zemmü'd-Dünyâ*, c.I, s.26, no:33; Ahmed ibn-i Hanbel, *Zühd*, c.I, s.92; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.III, s.428; Hz. İsa AS'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.353, no:6114; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXXI, s.326, no:45030.

Peygamber Efendimiz'in hanımları bizim annelerimiz olduğuna göre, onların dilleri olan Arapça'yı öğrenmemizi nasib eyle... Şu Kur'an-ı Kerim'i okuduğumuz zaman anlamayı da nasib eyle... Ayetleri okurken tüyleri diken diken olan, derisi ürperenlerden eyle yâ Rabbi!.. Takvâ ehli, huşû sahibi kullarından eyle yâ Rabbi!..

“*Allâhu ekber!*” diye namaza durduğumuz zaman dünyayı unutanlardan eyle yâ Rabbi!.. Ayağı cerahat olsa, ameliyat olsa farkında olmayanlardan eyle yâ Rabbi!.. İbadetin zevkini ver yâ Rabbi!.. Peygamber SAS namazı için, (*Kurretü aynî fi's-salâh*) buyurmuş, bu dünyadan en çok namazı sevdiğini ifade etmiş; yâ Rabbi namazı severek kılmayı nasib eyle... Mü'minin mi'racıdır yâ Rabbi, senin sarayına, huzuruna kabulündür yâ Rabbi, senin dergâhına kulun gelmesidir yâ Rabbi, ibadetin kıymetini bildir yâ Rabbi!.. Şu orucun, şu Ramazanın kıymetini bildir yâ Rabbi!..

Şu Kur'an-ı Kerim'in sayfaları içinden Kur'an-ı Kerim uçup gitmeden, Kur'an-ı Kerim'i sevdiren öğret yâ Rabbi!.. Kur'an-ı Kerim'i evlerimizde duvarlara asıp da, ahirette bize davacı ettirme yâ Rabbi!..

Peygamber SAS Efendimiz'in hayatını, sünnetini, ahlâkını tam öğrenmeyi nasib eyle yâ Rabbi!.. O ahlâk ile mütehallık olmayı nasib eyle yâ Rabbi!.. Peygamber Efendimiz'in şefaatine, Kur'an-ı Kerim'in şefaatine cümlemizi nail eyle yâ Rabbi!.. Ömrümüzü Ümmet-i Muhammed'e faideli işler yaparak geçirmeyi nasib eyle yâ Rabbi!.. Hepimize helal, temiz kazançlar nasib eyle... Helal kazançlarımızın artan ve fazlalarıyla herkese iyilikler yapmayı nasib eyle... İslâm'ı yaymayı nasib eyle yâ Rabbi!..

El-hamdü lillah, kardeşlerimiz radyo yayınına başlamışlar. Bu gün fezanın şu kirli havasına Kur'an-ı Kerim'i yaymağa başlamışlar, daha güzel hizmetleri de nasib eyle yâ Rabbi!.. Şirketlerimizi, vakıflarımızı, derneklerimizi, çalışmalarımızı hayırlı ve faideli eyle yâ Rabbi!.. Verimli çalışmalar yapmalarını nasib eyle yâ Rabbi!.. Başlattığımız hizmetleri söndürme yâ Rabbi!.. Yaktığımız meşaleleri elden düşürme yâ Rabbi!.. Yetiştirdiğimiz kardeşlerimizin ayaklarını kaydırma yâ Rabbi!.. Birken bin olalım yâ Rabbi!.. Adedi günden güne artanlardan eyle yâ Rabbi!..

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:¹⁶

لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِّنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ عَلَى الْحَقِّ، حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ

(ك. عن عمر؛ طب. عن مغيرة بن شعبة)

(*Lâ tezâlû tâifetün min ümmetî zâhirîne ale'l-hakkı hattâ teküme's-sâah.*) “Kıyamet kopuncaya kadar, ümmetimden hakkı

¹⁶ Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.496, no:8389; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.280, no:2433; Taberî, *Tehzibü'l-Âsâr*, c.III, s.165, no:921; Hz. Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.403, no:961; Muğîre ibn-i Şu'be RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.VII, s.564, no:12249; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XVI, s.119, no:16372.

tutan, dobra dobra hakkı söyleyen, temiz, sağlam, mücahid, kınayanın kınamasından korkmayan, ölümden çekinmeyen has kulların mevcut olacak; bizi onlardan eyle yâ Rabbi!.. Bizi o sevdiğin taife-i merdıyyeden eyle yâ Rabbi!..

Yine buyrulmuş ki:¹⁷

لا يضرهم من خذلهم،

(*Lâ yedurruhüm men hazelehüm*) “Onlara yardım etmeyenler, çelme takanlar, onlara zarar veremeyecek, onlar kale gibi sağlam olacaklar, aslan gibi sağlam yürüyecekler.” bizi onlardan eyle yâ Rabbi!.. Elimizden İslâm’a, müslümanlara çok faydalar hasıl eyle yâ Rabbi!..

Enbiyalar, evliyalar gelmiş, kim kalmış yâ Rabbi, Hızır AS’dan başka?.. Herkes gelmiş, geçmiş. Bu ölüm bize de gelecek yâ Rabbi, sevdiğin bir hal üzere iken, abdestliyken, oruçluyken, camideyken canımızı al yâ Rabbi!.. Günah üzere alma yâ Rabbi!.. Günah üzere yakalananlardan etme yâ Rabbi!.. Haram üzerindeyken yakalananlardan etme yâ Rabbi!.. Meyhanede, kerhanede ölenlerden etme yâ Rabbi!..

Aman yâ Rabbi;

تموتون كما تعيشون .

(*Temûtün kemâ taişûn*) “Nasıl yaşarsanız öyle ölürsünüz.” buyrulmuş; güzel yaşatıp güzel öldür yâ Rabbi!..

فروح وريحان وجنة نعيم (الواقعة: ٨٩)

¹⁷ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.436, no:15634; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.145, no:1076; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.I, s.305; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.910; İbn-i Hibban, *Sahih*, c.XVI, s.292, no:9302; Muaviye ibn-i Kurre, babasından.

Câmiü'l-Ehâdis, c.III, s.381, no:2404.

(*Feravhun ve reyhânun ve cennetü naîm*) [Ona rahatlık, güzel rızık ve Naîm cenneti vardır.] (Vâkıa, 56/89) buyrulmuş.

Güzel bir ölümle; melekler güzel kokularla müjdeleyerek, gözden perdeler kalkıp cennetteki makamlarımızı, köşklerimizi göre göre; evliyaullah büyüklerimiz yanımıza gelerek korkma evlâdım diye teselli ede ede, Rasûlüllah Efendimiz'in cemâlini göre göre, şu emaneti vermeyi nasib eyle yâ Rabbi!..

Meleklerin, sırtına vura vura, pamukların arasından çalı çeker gibi, çatır çatır canını aldığın kimselerden etme yâ Rabbi!.. Az ağrı, âsân ölüm ve kâmil bir iman ile ahirete göçenlerden eyle yâ Rabbi!..

Fitne çoğaldı yâ Rabbi, Deccalın fitnesi yayıldı yâ Rabbi, evlere girdi yâ Rabbi, evler gazino oldu yâ Rabbi, evler meyhane oldu yâ Rabbi!.. O televizyonun içinden her türlü şer evin içine yayılıyor yâ Rabbi! Günah üzere yaşayıp günah üzere ölenlerden etme yâ Rabbi!.. O şer aletlerini def edip çıkarmayı nasib eyle yâ Rabbi!.. Şerrin zerresini evimize sokma yâ Rabbi!.. Şerrin çok olduğu yerden sıyrılıp, hayrın çok olduğu yerde toplanmayı nasib eyle yâ Rabbi!..

Hakkı hak olarak görüp, ona sarılıp, onu yapmayı nasib eyle yâ Rabbi!.. Bâtılı bâtil olarak görüp ondan korunmayı nasib eyle yâ Rabbi!.. Kehf Suresi'nin sonunda;

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا . الَّذِينَ ضَلَّ سَعِيَهُمْ
فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا
(الكهف: ١٠٣-١٠٤)

(*Kul hel nünebbiüküm bil'ahserîne a'mâlâ. Ellezîne dalle sa'yühüm fi'l-hayâti'd-dünyâ ve hüm yahsebûne ennehüm yuhsinûne sun'à.*) [De ki: Size yaptıkları işler bakımından en çok

ziyana uğrayanları bildirelim mi? Bunlar, iyi işler yaptıklarını sandıkları halde, dünya hayatında çabaları boşa giden kimselerdir.] (Kehf, 18/103-104) buyrulmuş yâ Rabbi! Kendisi iyi bir şey yapıyor sandığı halde aslında yanlış yolda olup, ahirette de öyle doğru bir şey yapıyorum sandığı halde yanlış yolda gidenler olacak, bizi öyle şaşkınlardan etme yâ Rabbi!.. Nûr-u basîret ile, mü'min ferasetiyle gerçekleri, hakikatleri doğru görmeyi nasib eyle...

Hakkı hak olarak görüp ona uymayı nasib eyle... Bâtılı bâtil olarak görüp ondan korunmayı nasib eyle... Ahdine vefâkâr eyle yâ Rabbi!.. Takvâ ehli eyle yâ Rabbi!.. İhlâs sahibi eyle yâ Rabbi!.. Güzel ahlâk ile muttasıf eyle yâ Rabbi!.. Kötü huylardan arınmış eyle yâ Rabbi!.. Cömert eyle yâ Rabbi!.. Adaletli eyle yâ Rabbi!.. Şecaatli eyle yâ Rabbi!.. Tatlı dilli, güleç yüzlü eyle yâ Rabbi!..

Kınayanın kınamasından korkutma yâ Rabbi!.. Kimseden çekinmeden İslâm'ı yaşamayı nasib eyle yâ Rabbi!.. Sahabe müslümanlığını nasib eyle yâ Rabbi!.. Asr-ı saadet müslümanlığı nasib eyle yâ Rabbi!.. Giyimimizde, halimizde, tavrımızda, evimizde, ailemizde, çoluk çocuğumuzla muamelemizde, çarşıda, pazarda, ticaretimizde, ictimai faaliyetlerimizde tam müslümanca yaşamayı nasib eyle yâ Rabbi!.. Zalim de olsa zalimlerin karşısında hak sözü çatır çatır, dosdoğru söylemeyi nasib eyle...

Dünyanın ahiretin her türlü hayırlarına bizi nail eyle yâ Rabbi!.. O kara toprağa girdiğimiz zaman, o kara toprağın içindeki o kabrimizi, fazl u kereminle genişlet, cennet bahçesi eyle yâ Rabbi!.. Bir pencere açtırıp, cennetteki makamı sabah akşam kendilerine gösterilip, şâd olanlardan eyle yâ Rabbi!..

Mahşer yerinde, bizi şu camide şu akşam Kadir Günü diye topladığın gibi, Peygamber Efendimiz'in Livâü'l-Hamdi altında da topla yâ Rabbi!.. Nice peygamberler, sıddıklar, şehidler, evvelîn ve ahirînin iyi kulları, Peygamber Efendimiz'in sancağı altına gelecekler; bizi de o sancağın altında olanlardan eyle yâ Rabbi!.. Sâdât ve meşayihimiz ile, mürşid-i kâmillerimiz ile beldelerimizin medâr-ı iftiharî Ebû Eyyüb el-Ensârî gibi sahabeler ile, onların

bayrakları arkasında mahşer yerine, Peygamber Efendimiz'in Livâü'l-Hamdi altına gidenlerden eyle yâ Rabbi!..

Arş'ın gölgesinde gölgelenenlerden eyle yâ Rabbi!.. Mahşer gününün sıkıntılarını duymayan, bilmeyen, görmeyenlerden eyle... Cennete duhûl-ü evvelîn ile, Peygamber Efendimiz'in zümresi ile, ilk giren bahtiyarlarla beraber girenlerden eyle yâ Rabbi!.. Sırat'ı ke'l-berkân lâmi', yıldırım şakırr gibi, şimşek çakar gibi, bir göz yumup açınca geçenlerden eyle yâ Rabbi!.. Habîb-i Edîb'ine komşu eyle yâ Rabbi!..

Cennet nimetleriyle mütelezziz ve mütena'im eyle yâ Rabbi!.. *Bi-gayri sebki azabin ve ikâbin ve hisâb* cennete girenlerden eyle yâ Rabbi!.. Etrafımızdaki sevdiklerimizle, anne, baba, eş, evlat, kardeş, zürriyetlerimizle, sevdiklerimizle cennette beraber eyle yâ Rabbi!.. Onlarla bizi, kimimiz cennette kimimiz cehennemde olarak ayırma yâ Rabbi!.. Sevdiklerimizle Firdevs-i Âlâ'da buluştur yâ Rabbi!.. Birbirimize kavuştur yâ Rabbi!..

Bi-hürmeti esmâike'l-hüsnâ, ve bi-hürmeti hatemâti'l-kur'âni'l-azîm, ve bi-hürmeti tesbihâti's-şerîfeh, ve bi-hürmeti sıyâm-ı şehr-i ramazân, ve bi-hürmeti leyleti'l-kadr, ve bi-hürmeti esrârı sûreti'l-fâtihâh!..

20. 03. 1993 – İskenderpaşa Camii

05. KADİR GECESİ VE İ'TİKÂF

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Bu konuşmamda size Kadir Gecesi hakkında bilgiler sunmak istiyorum. Biliyorsunuz Kadir Gecesi Kur'an-ı Kerim'de Sûretü'l-Kadr'de geçiyor. Ezbere bildiğiniz bir sûre.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ . وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ . لَيْلَةُ الْقَدْرِ
خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ . تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ ، مِنْ
كُلِّ أَمْرٍ . سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ (القدر: ١-٥)

(İnnâ enzelnâhü fî leyleti'l-kadr. Ve mâ edrâke mâ leyletü'l-kadr. Leyletü'l-kadri hayrun mi elfi şehr. Tenezzelü'l-melâiketi ve'r-rûhu fihâ bi-izni rabbihim min külli emr. Selâmün, hiye hattâ matlai'l-fecr.) (Kadir, 97/1-5) *Sadaka'llahu'l-azîm.*

Bir sûre içinde böylece Kadir Gecesi geçiyor ve bildiriliyor ki: *(Leyletü'l-kadri hayrun min elfi şehr)* “Kadir Gecesi bin aydan daha hayırlı!..” Yâni bir Kadir Gecesi, tek bir gece, Kadir Gecesi olmayan bin tane ay... Bin tane ay acaba ne kadar yıl eder?.. On ikiye bölersek 80 küsür, yâni 80 yıl yaşadığını düşünürsek bir insanın, bir ömre bedel olan bir gece.

a. Kadir Gecesi Hangi Gece?

Pekiye, bu Kadir Gecesi hangi gece?.. Ramazan'ın hangi gecesi?.. Bu hususta çeşitli rivayetler var. Fakat, ben bir tanesini size şimdi okumak istiyorum. İbn-i Abbas ve Übey ibn-i Kâ'b RA. Abbas da sahabi olduğuna göre, *radıya'llâhu anhüm*, yâni Allah hepsinden razı olsun... Abbas Hazretleri, Peygamber Efendimiz'in

amcası. Oğlu Abdullah, o da sahabi, genç, alim sahabi. Übey ibn-i Kâ'b, o da sahabi... Allah râzı olsun hepsinden... Cennette bizi onlarla buluştursun...

“—Bu gece ne zamandır?” sorusuna bunlar demişler ki:

“—Ramazan’ın 27. gecesidir.”

Alimlerin çeşitli rivayetleri var, onları birazdan söyleyeceğim. Ama ilk önce bunu okuyarak başlamak istiyorum. 27. Gecesidir buyurmuş.

Ramazanın 27. gecesinin, yâni 26. gününü 27. gününe bağlayan gecenin Kadir Gecesi olduğuna delillerden biri de, Ahmed ibn-i Hanbel Rh.A’in İbn-i Ömer RA’dan rivayet ettiği bir hadis-i şeriftir.

Mezheb imamlarından birisi de, biliyorsunuz Ahmed ibn-i Hanbel Rh.A’dır. Ahmed ibn-i Hanbel, hem Hanbelî mezhebinin mezheb kurucusudur, sahibidir; hem de çok büyük bir hadis alimidir. *Müsned-i Ahmed ibn-i Hanbel*, hadis koleksiyonları, külliyyâtları içinde en hacimli olanlarından birisidir. Sahabelerden, ashâb-ı kirâmdan rivâyet edilmiş olan hadis-i şerîfleri, onların ismiyle müsned müsned o kitabına almıştır. Otuz kûsür bin hadis-i şerîf. Çok büyük bir koleksiyon, çok kıymetli bir eser. Öyle hadise de vukûfu çok yüksek olan bir büyüğümüz. Allah şefaathine erdirsin hepsinin...

Biz İmâm-ı Azam Efendimiz’e bağlıyız, bazıları İmâm-ı Şâfi Efendimiz’e bağlı, bazıları İmâm Malik Efendimiz’e bağlı, bazıları da bu Ahmed ibn-i Hanbel Efendimiz’e bağlı. Dört ehl-i sünnet mezhebi diyoruz. O rivâyet etmiş kitabında.

Ravi kim?.. Ravi de Hazret-i Ömer’in oğlu: Abdullah ibn-i Ömer. Bu da sahabe-i kirâmın en alim olanlarından birisi, en meşhurlardan... Dört Abdullah’tan birisi, Abâdile-i Erbaa’dan. Oradan rivâyet etmiş Ahmed ibn-i Hanbel. O buyurmuş ki:¹⁸

كَانُوا لَا يَزَالُونَ يَقْصُونَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، الرَّوْيَا مِنْ

¹⁸ *Gunyetü’t-Talibîn*, s. 9

العَشْرِ الْأَوَّخِرِ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَرَى رُؤْيَا كَمَا قَد
تَوَاتَرَتْ أَنَّهَا اللَّيْلَةُ السَّابِعَةُ مِنَ الْعَشْرِ الْأَوَّخِرِ. مَنْ كَانَ مُتَحَرِّيًا
فَلْيَتَحَرَّهَا اللَّيْلَةَ السَّابِعَةَ مِنَ الْعَشْرِ الْأَوَّخِرِ.

(*Kânû lâ yezâlûne yekussûne ale'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme er-ru'yâ mine'l-aşri'l-evâhir.*) Peygamber Efendimiz'e sahabe-i kirâm, Ramazan'ın son on gününde gördükleri rüyaları söylüyorlardı. Peygamber Efendimiz'e, “Şöyle rüya gördük yâ Rasûlallah... Ben böyle gördüm... Ben böyle gördüm.” diye söylüyorlardı. (*Fekâle'n-nebiyyü salla'llahu aleyhi ve sellem*) Bunun üzerine Peygamber Efendimiz buyurdu ki:

(*Erâ rü'yâküm kad tevâteret ennehâ leyletü's-sâbiati mine'l-aşri'l-evâhir*) “Ben sizin bu rüyalarınızdan gördüm ki, hepinizin rüyasında verilen işaretten anlaşılıyor ki bu, Ramazan'ın son on günündeki 27. gecesidir.”

(*Men kâne müteharriyen*) “Artık kim Kadir Gecesini arayıp bulup da, orada ibadet edip, o sevapları kazanmak istiyorsa, bunun peşine düşmüş aramakta ise; (*fe'l-yeteharrahâ leylete's-sâbiatü mine'l-aşri'l-evâhir*) bu Kadir Gecesini Ramazan'ın sonundaki on gün içinde, 27'sinde arasın!” diye buyurmuş Peygamber Efendimiz, bu rivayete göre.

Demek ki sahabe-i kirâmın rüyalarında hep Kadir Gecesi 27'sidir, 27'sidir diye görünce, Efendimiz de o rüyaların işareti üzerine böyle buyurmuş. Tabii o mübarek insanların rüyaları da güzel rüyalar, salih insanlar... Onun için, biz de Ramazan'ın 26'sını 27'sine bağlayan geceyi, yâni 27. geceyi, Kadir Gecesi'dir diye kutluyoruz.

Tabii Hazret-i Aişe Validemiz RA, o başka kanaatte... Ve daha başka sahabe başka kanaatte... Bunların da tabii farklı rivayetleri üzerine diyorlar ki alimler:

“—Evet, onların da rivayetleri yanlış değildir. Yâni, bazı

seneler Kadir Gecesi o günlerde olmuştur, alâmetleri öyledir. Onun için öyle demişlerdir. Kadir Gecesi seneden seneye de bazen değişir. O günden, o geceden o geceye kaymış olabilir.” diye rivâyet ediyorlar.

Tabii bütün bu rivayetlerin karşısında, biz de heyecan duyuyoruz: ‘Kadir Gecesi’ne rastlasak, Kadir Gecesi’nden biz de feyzimizi, nasibimizi, kısmetimizi alsak, kazansak; böyle bir ömre bedel, bin aydan hayırlı olan gecede Allah’a ibadetle, taatle zamanımızı geçirsek de, Allah’ın lütfuna ersek!’ diye... Tabii nice nice müslümanlar bu işin peşinde. Peygamber Efendimiz’in ashâbı da heyecanla onu aramışlar, konuşmuşlar, kitaplara yazılmış. Peygamber Efendimiz de hadis-i şerîflerinde bunu bildirmiş.

Tabii Peygamber Efendimiz biliyordu. Yalnız, Allah-u Teâlâ Hazretleri, insanlar bu Kadir Gecesi’ni kesin olarak bilirlerse; “Tamam ben bildim, ihyâ ettim, seksen küsür yıllık, bin aylık bir geceyi değerlendirdim...” diye güvenirler, gevşerler. Onun için saklamıştır diye, alimler ifade ediyorlar.

b. İ’tikâf Sünneti

Fakat tabii netice itibariyle, Kadir Gecesi’nin hangi rivâyet olursa olsun, mutlaka kazanılması arzusu olduğuna göre, Peygamber Efendimiz SAS kendisi bizzat, kendi öz tatbikatında, kendi hayatında Ramazan’ın son on gününde, Kadir Gecesine isabet etmek için, son on gecesinde özel olarak ibadetlerini arttırdı. Hatta evinden, ailesinden, hanımlarından uzak olarak, uzak olmuş olmak için, tam ibadete kendini vermek için mescide gelir, mescidde yatıp kalkmağa başlardı. Biliyorsunuz buna *i’tikâf* deniliyor.

Kur’an-ı Kerim’de i’tikâf var. Kur’an-ı Kerim’de *i’tikâf* kelimesi geçiyor. Ve eski ümmetlerde de i’tikâfın olduğuna işaret var. İbrâhim AS’a indirilen ayet-i kerimelerden bunu anlıyoruz. “Mescid-i Haram’a i’tikâf için gelenler” diye geçiyor. O bakımdan, Peygamber SAS Efendimiz de hicretten iki yıl sonradan itibaren, ömrünün sonuna kadar her Ramazan’ın son on günü i’tikâf

eylemiştir. Yâni evinden mescide nakl-i mekân edip, orada yatıp kalkarak, ibadetle zamanını değerlendirecek, bu güzel geceleri ve özellikle Kadir Gecesi'ni ihyâ etmiş olmayı, kendisi böyle uygulamıştır.

O bakımdan, Ramazan'ın son on gününde i'tikâfa girmek, çok kuvvetli bir sünnettir. Peygamber SAS Efendimiz hep yaptığı için... Peygamber Efendimiz'in hanımları da yaptıkları için...

Bir keresinde, Peygamber Efendimiz Mescid-i Saadet'e geldi, baktı, mescidin içinde çadırlar çevrilmiş, böyle bezle bölmeler...

“—Bunlar nedir?” dedi.

Peygamber Efendimiz'in hanımları yaptırmışlar. İşte böyle, perdeyle çevrili çadırda, “Biz de ibadet edelim!” diye. Efendimiz o zaman yapmadı, o sene Şevval ayında yaptı.

“—Onlar artık oraya çadırları kurmuşlar, haydi yapınlar! Ben de sonra yapayım!” dedi.

Şevval ayında i'tikâf yaptı ama, hiçbir sene i'tikâfı terk etmedi.

İ'tikâfın, ilmihal kitaplarında detayı vardır. Mehmed Zihni Efendi *Ni'metü'l-İslâm* kitabında çok güzel bilgiler veriyor. Ömer Nasuhi Hoca Rh.A, *Büyük İslâm İlmihali*'nde bilgiler veriyor. İlmihal kitaplarından bu hususta bilgi alabilirsiniz.

Bir beldede hiç kimse i'tikâf etmezse; bir şehirde, bir kasabada, bir köyde hiç kimse i'tikâf etmezse; bütün belde ahalisi mes'ul olur. “Neden Rasûlüllah'ın muntazaman yaptığı bir ibadeti yapmadı bunlar?” diye sorgu suale, sorumluluğa düşer, mes'ul olur. Ama durumu müsait birkaç tanesi, “Ben yapabilirim!” dedi, i'tikâfa girdi mi; ötekilerden bu sorumluluğu da kaldırmağa vesile olur. “Bak bu beldeden birkaç kişi çıktı, i'tikâf yapıyor!” diye, Allah onlardan sorumluluğu kaldırmış oluyor.

Onun için, bu i'tikâf ibadetine *sünnet-i kifâye* derler. Yâni, bazılarının bu vazifeyi yapmasıyla ötekilerinin de sorumluluktan kurtulması olduğu için, sünnet-i kifâye deniliyor.

Ben Ramazan'ın başındaki konuşmalarda:

“—Bu i'tikâfi, durumu müsait olan kardeşlerimiz yapsın! Bakın, dairelerden, amirlerinizden izin alacaksınız alın; müftülüklerden izin alacaksınız alın; hazırlıklarınızı yapın, niyetinizi şimdiden kurun!” demiştim.

Şimdi artık bu sene cuma akşamından itibaren bu sene i'tikâfa girilmesi gerekiyordu. Sünnet olan i'tikâfa... Tabii bu i'tikâfi yapan insan, otomatik olarak Kadir Gecesi hangi geceyse; o saklı gece, büyük bir ihtimalle 26'sını 27'sine bağlayan gecedir ama, i'tikâf yapmak sûretiyle o geceyi değerlendirmiş oluyor. Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi Kadir Gecesine isabet edenlerden, onu değerlendirenlerden eylesin...

c. İ'tikâfta Neler Yapılabilir?

Tabii i'tikâfa niyet eden bir insan mescide girecek, girdiği zaman neyle meşgul olacak?.. Alimlerimiz, büyüklerimiz diyorlar ki: Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne kendisini sevdirecek, Allah'a yakınlaştıracak her şeyi yapmağa gayret eder. Nedir onlar?..

(*Kıraati'l-kur'ân*) Kur'an okur. Tabii Kur'an-ı Kerim okuduğu zaman, Allah'ın emirleri orada... Ne kadar güzel ayetler var, insan okuduğu zaman tüyleri ürperiyor. Mânâsını anlayanların gözlerinden yaşlar boşanıyor.

Ama insan Kur'an'ı anlamadan da, yâni Arap değil, Arapça bilmiyor, Kur'an-ı Kerim'i anlamadan okuyor. Anlamadan okusa da sevap alır. Hatta Kur'an-ı Kerim'in yüzüne baksa bile, sadece sayfalarını seyretmekten dolayı sevap alır. Elif, lam, mim diye başlasa, her harfi için sevap alır diye müjdeler vardır. Kur'an-ı Kerim çok önemli bir kitap. Bakmak bile sevaptır Kur'an-ı Kerim'e... Tabii okumak daha sevap, anlayarak okumak daha sevap, duygulanmak daha sevap... Hayatında Kur'an-ı Kerim'in ahkâmını uygulamak, yâni emirlerini uygulamak, yapmak; yasaklarından kaçınmak suretiyle ahkâmına ittibâ etmek, en önemlisi o.

Öyle yaptığı zaman bir insan, Kur'an-ı Kerim'i okuyup da, içindeki emirleri aynen yerine getirir, yasaklardan güzelce kaçınırsa, Kur'an-ı Kerim'in kendisine şefaata edeceği, şefaataçı olacağı da hadis-i şeriflerde bildirilmiş. Onun için, tedebbür ve tefekkür ile Kur'an-ı Kerim'i okumak lâzım!..

Tedebbür ne demek?.. Yâni kelimelerin arkasında yatan derin mânâları araştırmak. Tefekkür ne demek?.. Onlar üzerinde derin derin düşünmek.

Biliyorsunuz, ibadetlerin en sevaplısı tefekkür ibadetidir. Tabii, namazın içinde de tefekkür olacak. Namaza durduğu zaman insan, kimin huzurunda durduğunu düşünecek. Eüzü besmeleyi çekerken, ne maksatla çektiğini; Sübhâneke'yi okurken, niçin okuduğunu düşünecek, mânâsını bilerek okuyacak. El bağladığı zaman, Allah'ın divanında niçin el bağladığını, rükûyu, secdeyi niçin yaptığını düşünecek... Yâni namazda da tefekkür var, hacda da çok tefekkür var, ibretler var. Oruçta da tefekkür var... Her ibadette tefekkür olur ama, tefekkür başlı başına çok kıymetli bir ibadettir.

Hani insan sandalyede otursa, balkonda dursa, deniz kenarında otursa, sırf düşünmekten dolayı, o da ibadettir, sevap kazanır. Tabii güzel şeyleri düşünmek, Allah'ın sevdiği şeyleri, Allah'ın kudretini, azametini, hikmetlerini, ibretlerini düşünmek, ahireti düşünmek, iyi kulluk yapmayı düşünmek; mazisini düşünüp, hatalarını araştırıp, onları yapmamaya niyet etmek; istikbalini düşünüp, istikbalde güzel şeyleri yapayım diye düşünmek... Böyle tefekkürler sevap.

Kur'an-ı Kerim'i okuyacak, tefekkür ve tedebbür ile, mânâsını düşüne düşüne... Peygamber SAS Efendimiz öyle okurdu. Arifler, kâmil insanlar Kur'an-ı Kerim'i öyle okurlardı. Azab ayetleri okunduğu zaman, azabından Allah'a sığınırldı:

“—Aman yâ Rabbi beni azabına uğratma! Bak bu kavim azaba uğramış, beni o duruma düşürme...” diye.

Sevap ayetleri, cennet ayetleri gelince:

“—Yâ Rabbi, ben o sevaptan istiyorum, bana da ihsân eyle, beni de cennetine dahil eyle...” diye dua ederlerdi.

Yâni ayete göre duygularını ifade ederlerdi. Tam derinlemesine kendilerini vererek, içten okurlardı.

İ'tikâf etmiş bir insan Kur'an okur, hatim indirir, ezber yapar... Bunların hepsi sevap. Sonra, (*ve't-tesbihu ve't-tehlîl*) tesbih ve tehlil etmek.

Tesbih, biliyorsunuz, *Sübhâna'llâh* demek. “Yâ Rabbi, şânın ne kadar yücedir, her şeyin ne kadar güzeldir; her türlü noksandan münezzehsin, her türlü kemâlâtın halıkısın ve sahibisin; her türlü güzelliği yaratan sensin, her türlü güzellik senin!” diye *Sübhâna'llâh*'in mânâsı çok güzeldir. Böyle tesbihle meşgul olmak.

Tehlîl de, *Lâ ilâhe illa'llah* demektir. “Yâ Rabbi ancak sen varsın, senin şerîkin, nazirin yok, putlar yanlış, batıl inançlar çok zavallı şeyler, senin varlığını birliğini ben anlıyorum.” demek, bunu söylemek.

Tekbir, *Allahu ekber* demek... Tahmîd, *el-hamdü lillâh* demek... Bunların hepsi güzel şeyler.

İnsan ya Kur'an okur; ya da elinde tesbih var veya yok, işte böyle güzel sözleri ve kelimeleri tekrar eder ki, biz bunlara zikretmek diyoruz. Yâni, insanın güzel kelimeleri tekrar tekrar söylemesine zikir deniliyor. Tekrar tekrar söyledikçe, tesiri derinleşir ve nihayet insanın içine, dışına o mânâlar hakim olur. İnsan o söylediği sözlerin etkisiyle, iyi insan haline gelir; sevaplar kazanır, mübarek bir insan olur, evliya olur. Onun için, zikirle vaktini geçirebilir i'tikâfa girdiği zaman.

Sonra (*yectenibu mâ lâ yâ'nîhi*) faydasız şeylerden kaçınacak. Tabii bir insan i'tikâfa niyet etti, "Yâ Rabbi, ben senin rızanı kazanmak için, Efendimiz'in sünnetine uygun olduğu için, Efendimiz'in sünnetini yerine getireyim diye, Efendimiz'e uymuş olayım, Peygamber Efendimiz'in sünnetini uygulayayım diye i'tikâfa niyet ettim!" dedikten sonra, i'tikâfta mâlâyânî, yâni kendisine fayda vermeyecek, anlamsız, boş, lüzumsuz, dinî bakımdan değersiz şeylerle zamanını geçirirse, harcarsa, hebâ ederse; sözünde durmamış olur. "Sen ne diye geldin buraya, ne söz vererek içeriye girdin, ne yapıyorsun?" diye tabii sorarlar insana... Onun için, mâlâyâniden kaçınacak.

(*Mine'l-kavli ve'l-fi'li ve'l-amel*) Mâlâyânî sözle olur, yâni boş sözlerle vakit geçirmek. Öteki arkadaşı da i'tikâfa girmiş, bu da i'tikâfa girmiş; oh yan yana birbirlerini buldular, sohbet ediyorlar. Olmaz, burası kahvehane değil, sen burada birileriyle sohbet etmek için bulunmuyorsun, Allah'a ibadet etmek için bulunuyorsun.

Onun için, sözün boşuyla uğraşmayacak, Kur'an'la zikirle meşgul olacak. İşin boşuyla yâni lüzumsuz şeylerle uğraşmayacak. "Sen buraya ibadet etmek için geldin, boş, lüzumsuz işlerle uğraşıyorsun!" derler.

(*Ve yelzemü's-samt*) "Sükut edecek." Yâni tabii insan i'tikâfta camiden dışarı çıktı mı i'tikâfi bozulur. Ancak ihtiyaç için çıkabilir. Yâni şeriatin, ilmihal kitaplarında yazılan, bunlar için çıkabilir dediği üç beş sebepten dolayı çıkabilir. Keyfi için dışarıya

çıktığı zaman i'tikâf bozulmuş olur. Dışarıya çıkmayacak, camiden dışarıya çıkmayacak.

Tabii camiye cemaat de gelir namaz vakitlerinde. Ooo, selâmün aleyküm, aleyküm selâm... Bir konuşma başlar filan ne olur?.. Söz sözü açar, i'tikâfin tadı kaçar. Onun için sükût edecek, zikrullahla meşgul olacak, sükût edecek, başkalarıyla pek konuşmayacak.

“—Peki alim insan i'tikâfa girdi. O ne yapabilir?..”

(*Yecûzu lehu't-tedris ve'l-ikrâu'l-kur'an*) “Onun için ders vermek caiz olur, Kur'an okutmak, öğretmek caiz olur. (*Lienne zâlike yeteaddâ nef'uhû ilâ gayrihî*) Çünkü ders öğretmekle, Kur'an öğretmekle, insan başkalarına faydalı olmuş oluyor. Sırf kendisine faydalı olmuyor, başkalarına faydası geçmiş oluyor. (*Fehüve ekseru sevâben min iştigâli bi-hâssati nefsihî*) İnsanın kendi nefsiyle meşgul olmasından, sırf kendi menfaati için çalışmasından böyle toplumun, başka insanların da hayrına olan, sevap kazanmasına sebep olacak çalışma yapması daha sevaplı olduğundan, i'tikâfta ders vermek olur, Kur'an öğretmek olur.”

Benim bir talebem Ankara'da bana sormuştu:

“—Hocam ben mahallenin çocuklarına Kur'an dersi veriyorum.” dedi.

“—Allah râzı olsun, ne kadar güzel! Vazifeni yapıyorsun, sevap kazanıyorsun.” dedim.

“—Ama şimdi Ramazan'ın son on günü geliyor, ben i'tikâfa mı gireyim, Kur'an dersi mi vereyim?” dedi.

Dedim ki:

“—Hem i'tikâfa gir, hem Kur'an dersi vermeğe devam et. Kur'an dersi verdiğin camide i'tikâfa gir, çocuklara Kur'an dersini de yine öğret!” dedim.

Yâni, iki hayır birbirinin zıddı değil. Beraberce yapılabilecek gibi olunca, ikisini birden yapar, katmerli sevabı kazanır insan...

i'tikâftan ancak zarurî bir sebeple çıkılabilir. Meselâ nedir?..Yıkanması icab etti, gusül abdesti alması icab etti, onun

için çıkar, yıkanır gelir. Yemesi içmesi lâzım, akşam iftar edecek, su lâzım, su getirecek; su almağa gidebilir, yemek için gidebilir.

(*Kadâu hâceti'l-insan*) “İnsanın bir de tabii, tabii ihtiyaçları varır yüz numaraya filan gitmesi gerekiyor, bunun için tabii gider. Bir de, (*inde'l-havfü alâ nefsihî mine'l-fitneh*) hani bir korkulacak durum var, bir fitne çıktığı zaman, kendisinden korktuğu zaman;

“—O zaman i'tikâf etmişim ama, şimdi burada bir ölüm tehlikesi veya bir fitne tehlikesi oldu.” diye, o zaman çıkabilir.

(*Ve'l-maradu's-şedîd*) “Şiddetli bir hastalık oluverince...”

“—Eh ben niyetlenmişim ama hasta oldum.” diye çıkabilir.

Bunların dışında, bunlar olmadığı zaman dışarıya çıkmayacak, mescidinde duracak, ibadet edecek.

Tabii uyku uyumayacak mı?.. Uyuyacak ama uykuyu azaltması lâzım ve özellikle gecenin kıymetli zamanlarında uyanık bulunmağa gayret etmesi lâzım!.. Biliyorsunuz, bu Kadir Gecesini anlatan sûrede, bir ayet-i kerimede nasıl buyruluyor:

سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطَلَعِ الْفَجْرِ (القدر: ٥)

(*Selâmün hiye hattâ matlai'l-fecri*.) Yâni bütün bu güzellikler, Kadir Gecesindeki bu lütuflar, bu beşâret, bu nûrâniyet, bu ikramlar, bu sevaplar, meleklerin inmesi, Cebrâil AS'ın inmesi, mü'minlerle musafaha etmesi, o güzel güzel mânevî ikramlar ne zamana kadardır?.. (*Hiye hattâ matlai'l-fecri*.) “Fecir atıncaya kadardır; yâni imsak kesilinceye, imsak vaktine kadardır.” (Kadir: 5) Yâni fecr-i sâdık başladığı zamandır.

Takvimlerde ona ne diyorlar? İmsak vakti diyorlar. Yâni oruçlunun artık niyet edip oruca başladığı, yemek içmekten kesildiği saat. O ne zamandır?.. Daha ortalık karanlıktır ama, doğu tarafında bir aydınlanma başlamıştır, güneşin doğmasına da daha epeyce vardır, bir saat, bir buçuk saat, iki saate yakın vakit vardır. Bölgesine göre, mevsimine göre değişen bir zaman bu...

Yâni, güneşin doğmasından önce başlıyor dini gündüz. Buna *nehâr-i şerî* derler. Şeriatın gündüzü fecirden başlar. *Nehâr-ı örî* yâni halkın bildiği gündüz, güneşin doğmasından başlar. Güneş doğdu, gündüz oldu. Ama İslâm'da gündüz ne zaman başlıyor?.. Sabah vakti girdi mi başlıyor. Ortalık biraz daha alaca karanlık ama, artık doğudan ışıklanma başladı, karanlık açılmağa başladı, oradan aydınlık başladı. İşte, (*hiye hattâ matlai'l-fecr*) fecrin attığı zamana kadardır. Yâni gecenin imsak zamanına kadardır bu geceki ikramlar.

Binâen aleyh, bu vakitte uyanık olmağa çalışmak lâzım! İ'tikâf eden, Kadir Gecesini yakalamak isteyen insanın böyle yapması lâzım!

“—Eh, ben çalışıyorum, memurum, öğrenciyim, i'tikâfa giremedim. Eh hadis-i şeriflerde de kuvvetli rivâyet olarak, 'Kadir Gecesi 26'sını 27'sine bağlayan gecedir.' diye bildirildiği için, bu Kadir Gecesinde ben ibadet ederek, belki bu sevabı yakalarım diye

ibadet etmek istiyorum.”

Tamam. O zaman tedbirini alır insan, dinlenmesini yapar, gece vaktini ibadetle geçirir. Dinlenme ne zaman olabilir?.. Tabii teravihe kadar olmaz. Yatsı namazını kılacak, teravihi kılacak, ondan sonra biraz bir istirahat eder. Hiç istirahat etmediği zaman, uyku bastırıldığı için ibadeti tatlı yapmak mümkün olmadığından, vücudun hakkı olan dinlenmeyi de biraz vermek lâzım!.. Biraz gündüzden öğleden sonra uyursa, biraz da teravihten sonra uyursa; o zaman sabah vaktine kadar, matlai'l-fecre kadar, fecrin tulûuna kadar, gecesini değerlendirmesi mümkün olur. Tabii ondan sonra da sabah vakti geliyor, sabah namazını camide kılması lâzım!..

Bu arada ben, ince bir noktayı hadis-i şerîflerden size nakletmek istiyorum sevgili dinleyiciler. Peygamber Efendimiz hadis-i şerîflerde buyuruyor ki:

“—Bir insan yatsı namazını camide kılsa, sabah namazını camide kılsa bütün gününü, Gecesini ibadetle geçirmiş gibi olur, sevap alır.”

Onun için, özellikle dikkat etmek lâzım! Yatsı namazını, sabah namazını camide kılmağa gayret etmek lâzım!..

Bazıları şöyle düşünebilirler:

“—İşte ben Kadir Gecesinde oturdum, namaz kıldım, uyumadım, Kur'an okudum, tesbih çektim filan... Artık işte, sabahın vakti gelince camiye gitmiyorum, camiye gitmeden evimde namazı kılıp, artık yorulduğum için yatacağım...”

Bu yanlıştır. Çünkü insanın bütün gece uyuyup da sabah namazına gitmesi daha iyidir. Yatsı namazını camide kılıp, uyuyup, sabah namazını da camiye gitmesi dahi iyidir. Bütün gece ibadet edip de, sabah namazını kaçırmamasından daha iyidir. O bakımdan, sabah namazının önemini vurgulamak istiyorum. Sabah namazına mutlaka gelmeğe çalışmalı!..

Tabii bir hadis-i şerîf daha var. Biz Hocamız'dan onun uygulanmasını gördük. Kardeşlerimiz de uyguluyorlar:

“—Sabah namazını kıldıktan sonra, kim güneşin doğmasından kerahat vakti çıkmasına kadar Kur’an’la, zikirle meşgul olursa, kalkıp iki rekat namaz kılarırsa; çok sevap kazanacak, bir hac ve umre sevabı kazanacak, rızkı bol olacak.” diye bildirildiği için, bir de işrak vaktine kadar bekleme vardır.

Demek ki sevgili dinleyiciler, Kadir Gecesi’ni değerlendirmek isteyen bir kimse için, teknik bilgileri diyeyim, dinî bilgileri söylerken, hatırlatmam gereken hususlardan birisi de bu:

Biraz gündüzden dinlenirsiniz, yatsı namazını tabii camide kılacaksınız, teravihinizi kılacaksınız. Teravihten sonra biraz istirahat edersiniz, vücut hakkını alsın, ibadete kuvvet kazansın diye. Bir saat, iki saat... Saati kurarsınız, ondan sonra kalkarsınız, geceyi ibadetle, zikirle, tesbihle, istiğfarla, tevbeyle, nafil namazlar kılarak, kaza namazları kılarak değerlendirirsiniz. Göz yaşları dökerek Mevlâ’ya münâcaat eder, niyâz edersiniz. (*Hiye hattâ matlai’l-fecr*) Fecir atıncaya kadar, tulû-u fecre kadar böyle çalışırsınız.

Ondan sonra da sabah namazını kaçırmazsanız, camiye gidersiniz. Cemaatle de namaz kılarak geceyi ihyâ etmiş olmanın

sevabını kazanayım diye, sabah namazını da kılarırsınız. Durumunuz müsaitse, —Allah gayret, kuvvet versin— bir de güneşin doğmasından yarım saat geçinceye kadar, yine Kur'an'la, zikirle meşgul olup işrak namazını kılarırsanız, iki rekat namaz kılarırsanız çok sevaplar kazanmış ve geceyi en güzel şekilde değerlendirmiş olursunuz.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemenizin ibadetlerinizi kabul eylesin... Kadir Gecesine isabet etmenizi nasib eylesin... Kadir Gecesini Rabbimizin rızasını kazanmanıza vesîle olacak bir şekilde değerlendirmenizi, güzel ibadetlerle ihyâ etmeğe muvaffak olmanızı dilerim. Allah-u Teâlâ Hazretleri o mübarek gecede sunduğu ikrâmlardan, lütuflardan, rahmetlerden bizleri de hissedâr eylesin... Kadir Gecesine, nice nice Kadir gecelerine önümüzdeki yıllarda da sıhhat ve afiyetlerle, sevdiğinizle, dostlarınızla erişmenizi nasib eylesin...

Allah-u Teâlâ Hazretleri ömrümüzü, bütün ömrümüzü, bütün faaliyetlerimizi; ailevî faaliyetlerimizi, ticarî faaliyetlerimizi, sosyal faaliyetlerimizi, dînî faaliyetlerimizi, hepsini Kur'an-ı Kerim'in yolunda, Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesine uygun, Allah'ın rızası istikâmetinde çalışmalarla geçirmeyi; o sıfatlarla, onlara uygun olarak yaşamayı nasib etsin...

Uzun ömürlerle muammer olun... Allah-u Teâlâ Hazretleri ömr-ü tavîl ihsân eylesin... Mes'ud, mutlu bir ömür, hüsn-ü hâtimeler nasib eylesin... Ondan sonra da ahirette, cennetiyle, cemâliyle cümlelerinizi müşerref eylesin aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

15. 02. 1996 - AKRA

06. ÖMÜR RÜZGÂR GİBİ GEÇİYOR

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Seyyidinâ ve senedinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Aziz ve muhterem cemaat-i müslimîn, değerli kardeşlerim!..

Kadir Geceniz, Ramazanınız mübarek olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri böyle fevkalâde müstesnâ, fevkalâde nurlu, sevaplı, hayırlı, feyizli gecelere, zamanlara erdirdin... Her zamanınızı, her gününüzü Kadir eylesin... Allah cümlelizden razı olsun...

a. Kadir Gecesi Bin Aydan Hayırlı

Biliyorsunuz, bildiğiniz için zaten, böyle camileri dolduruyorsunuz, gayret ediyorsunuz. Aşk ile, şevk ile fedâkârlık ediyorsunuz; Kadir Gecesi çok mühim bir gece... Bin aydan daha hayırlı olduğunu, Kur'an-ı Kerim söylüyor:

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ (القدر: ٣)

(*Leylütü'l-kadri hayrun min elfi şehr*) “Kadir Gecesi bin aydan daha hayırlıdır.” (Kadir, 97/3)

Fakat, hangi gün Kadir Gecesi, burada biraz mübhemlik var. Yâni, şu diye kesin olarak belirtilmemiş. Neden belirtilmemiş?.. Onun da hikmeti vardır, sebebi vardır.

Peygamber SAS Efendimiz, Ramazan gelmeden önce hutbe îrad etti. Dedi ki:

“—Büyük, mübarek bir ayın gölgesi üzerimize düştü. Yâni Ramazan gelmek üzere, Ramazan yaklaştı.” dedi. “Bu Ramazan'da göğün kapıları açılır, cennet bezenir, cehennemin kapıları

kapanır. Şeytanların azılları, büyük şeytanlar zincirlere vurulur. Allah-u Teâlâ Hazretleri çok hayırları ihsan eder. İftar vaktinde dua edince, her gece çok kullarını affeder.” diye müjdeledi.

Bir de dedi ki:

“—Bunun içinde bir Kadir Gecesi vardır ki, bin aydan daha hayırlıdır!”

Biliyorsunuz, Peygamber SAS Efendimiz Receb ayından, daha iki ay önceden başlardı ibadetlerini daha da arttırmaya, daha da sevk ile ibadet etmeye... Derdi ki duasında, el açıp:¹⁹

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبٍ وَشَعْبَانَ، وَبَلِّغْنَا رَمَضَانَ (طس. هب.

حل. كر. والديلمي عن أنس)

(*Allâhümme bârik lenâ fî recebin ve şa'bân, ve belliğnâ ramadân.*) “Yâ Rabbi, şu girmiş olan Receb ayını bize mübarek eyle, Şa'ban ayını bize mübarek eyle, bizi Ramazan'a ulaştır.” derdi. Ramazan'ı hedef olarak görürdü, onun için dua ederdi ve bize de gösterirdi. Ramazan önemli...

“—Ramazan'ın içinde de bir gece vardır, bin aydan daha hayırlıdır!” diye, bir de onu hedef gösteriyor.

Tabii, İslâm o kadar güzel ki, tariflere sığmaz. Sabahlara kadar, günlerce aylarca yıllarca anlatsa insan, İslâm'ın güzelliklerini bitiremez. Allah'ın dininin letâifi, hasâisi denizler mürekkep olsa, ormanların ağaçları kalem olsa yaza yaza bitmez. Çok çok güzellikler var, tariflere sığmaz.

İslâm öyle güzel bir din ki, o kadar güzel ibadetleri var ki, insanı böyle alıyor, melek haline getirebiliyor. Emrini tutarsa,

¹⁹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.259, no:2346; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.189, no:3939; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.375, no:3815; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.269; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.290, no:6494; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXX, s.57; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.485, no:1985; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.161, no:309; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.138, no:18049; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.211, no:554; RE. 532/10; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXXIII, s.24, no:35704, 36125.

Allah'ın Rasûlü'nün tavsiyesine uyarsa insan, meleklerden üstün oluyor, a'lâ-yı illiyyîne çıkıyor. Ama tabii tembellik ederse, nefesine uyarsa, şeytana kanarsa, Allah'ın emrine âsi gelirse, söz dinlemezse, inat ederse; onlara bir şey yok... Aksine onlara cezalar var, günahlar var. Ahirette pişman olacakları ikablar, azaplar olacak.

Receb ayında Regâib Kandiliyle başladık. Regaib Kandili de bu sene, Allah'ın hikmeti, hemen Recebin birine rastladı. Regaib Kandili hem kandildir, hem cuma gecesidir biliyorsunuz, perşembeyi cumaya bağlayan gecedir. Bugün de hem Kadir Gecesi, hem de cuma gecesidir. Bu mübareklikler üst üste geliyor, kat kat oluyor, katmerli oluyor yâni.

Receb ayı geçti, Receb ayı tevbe ayıydı, hazırlıkların yapılması lâzımdı. Allah'ın kullarını affettiği aydı. Ondan sonra, Receb'in 27'isinde Mi'rac Gecesi oldu. Mi'rac Gecesi'nde buradaydık. İşte Prof. Dr. Sadreddin Gümüş ve rahmetli Doç. Dr. Selçuk Eraydın²⁰

²⁰ Selçuk ERAYDIN (1937-1995) İlahiyatçı, Araştırmacı, Yazar.

18 Haziran 1937'de Balıkesir Edincik'te dünyaya geldi. 1960 yılında İstanbul İmam-Hatip Okulunu bitirdi. 1964 yılında İstanbul Yüksek İslam Enstitüsünden mezun oldu. Selçuk Eraydın, aynı yıl öğretmen olarak Sivas Öğretmen Okuluna tayin edildi. İki yıl sonra Sivas İmam Hatip Okuluna atandı.

27 Mart 1967'de Selçuk Eraydın, mezun olduğu İstanbul Yüksek İslam Enstitüsüne, hocası Mâhir İz'in isteği üzerine Tasavvuf Tarihi bölümünde asistan oldu. Asistanlığı esnasında Mahir İz Bey'in Tasavvuf kitabı üzerinde çalışmış ve bu eseri neşre hazır hâle getirmiştir. 19 Ocak 1984 tarihinde doktor unvanı aldı ve 11 Haziran 1984'te yardımcı doçent oldu.

Doç. Dr. Selçuk Eraydın, 19 Aralık 1995 akşamı, İskenderpaşa Camiiindeki Mi'rac Kandili programından dönerken, Ümraniye'de geçirdiği trafik kazası sonucu vefat etti. Cenâzesi, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Camii'nden kaldırılarak Sahrâ-yı Cedit Mezarlığında, hocası Mahir Bey'in yanına defnolundu.

Makaleleri İslâm Medeniyeti, Tohum, Nesil, Kök gibi dergiler ve çeşitli gazetelerde yer almıştır. Te'lif eserleri dışında ayrıca Mevlâna'dan ve Muhiddin İbn-i Arabî'den çevirileri de yayımlanmıştır.

Eserleri: İslâmî Türk Edebiyatı, Tasavvuf ve Tarikatlar, İslami Türk Edebiyatında Şekil ve Nevilere Giriş.

burada konuşma yapmışlardı. Sonra yolda giderken, Selçuk Bey rahmet-i Rahmân'a kavuştu.

Bir arkadaşımız Selçuk Bey'i rüyada görmüş. Çok güzel bir halde görmüş. Demiş:

“—Ben sizi öldü görmüştüm...”

“—Yok, bak işte böyleyim!”

“—Ama ben sizi bayağı yüzünüz yaralı, kanlar akmış, kefenler içinde filân görmüştüm.”

“—Yahu, sen Yunus'un şiirini bilmiyor musun? ‘Ölen hayvan imiş, aşıklar ölmez!’ dediğini bilmiyor musun?.. Ben ölmedim!” demiş.

Rüyada Selçuk Bey, bizim arkadaşına bu tarzda söylemiş. Ayrıca ailesi de görmüş rüyada, onları da teselli etmiş:

“—Benim için ne üzüyorsunuz? Ben cenneteyim, çok rahatım!” demiş.

Demek ki, bu rüyalar onun güzel halini gösteriyor.

Tabii o gece bütün hocalar söylerler: Bakın, bu gece hacca gidecekler yazılır; yaşayacaklar, ölecekler yazılır, defterlere kayıtlara geçer.

فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ (الدخان: ٤)

(*Fîha yüfraku küllü emrin hakîm*) “Bu gece mukadderatın icracılara verildiği gündür.” (Duhan, 44/4) diye söylerler.

İşte bak Berat Gecesi geçti, ondan sonra Ramazan geldi, Ramazan'ın da 26'sı bitti, 27'sine girdik. Yâni o da gidiyor.

Buradan bir ibret çıkıyor muhterem kardeşlerim: Bu ömür de böyle geçecek. Rüzgâr gibi nasıl geçtiğini anlayamayacağız. Gençliğinize aldanmayın, yaşınıza aldanmayın!.. İşte böyle geçiyor. İşte Üç Aylar derken, işte Kadir Gecesi, ondan sonra da

Bayram diyeceğiz, sevineceğiz ama; aslında ömrümüzden böyle yavaş yavaş bir şeyler eksiliyor, eksiliyor bir yere doğru gidiyoruz. Yâni Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzuruna gidiyoruz, bu onu gösteriyor. Şek ve şüphe yok... Ahirete hazırlanmak lâzım!

Hadis-i Şerifte buyrulmuş ki:²¹

وتزینوا للعرضِ الأكبر! (ت. عن عمر)

(*Ve tezeyyenû li'l-ardı'l-ekber*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzuruna çıkacağınız güne hazırlanın!”

O güne doğru herkes gidiyor; genç de olsa, yaşlı da olsa... “Tez geçer sayılı gün.” diye atasözüdür. İşte geldik, işte gidiyoruz. Bir kere bu anlaşılıyor. Dünyanın faniliği, boşluğu; ahirete hazırlanmanın gerekliliği, ahiretin ebedi olduğu, sonsuz olduğu; asıl hayatın ahiret hayatı olduğu anlaşılıyor. Asıl yurdun ahiret yurdu olduğunu, ahirette de cenneti kazanmak gerektiğini unutmayın!.. Bu çok önemli bir şey, mühim bir nokta... İşin mühim bir noktası bu.

b. Kadir Gecesi Hangi Gün?

İkincisi; Peygamber SAS Efendimiz Ramazan'ın içinde Kadir Gecesi vardır buyurmuş. Sahabe-i kiramdan Ramazan'ın hangi günüdür diye çeşitli rivayetler var.

Bedir Savaşı'nın Kadir Gecesinden sonra olduğu söyleniyor. Ramazan'ın 17'si, yâni 20'sinden de evvel... Demek ki, bazı yıllar

²¹ Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.499, no:2383; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.96, no:34459; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.103, no:306; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.828; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXXIV, s.314; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.52; Ebû Abdurrahman es-Sülemî, *Tefsir*, c.I, s.384, İsrâ, 17/16; İbn-i Ebî'd-Dünyâ, *Muhâsebetü'n-Nefs*, c.I, s.22, no:2; Hz. Ömer RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXX, s.302; Hz. Ebûbekir RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.188, no:44203; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXVI, s.433, no:29408.

20'sinden de önce olduğu anlaşılıyor. Senenin günlerini gezer de deniliyor. Ramazan'ın içinde değişir de deniliyor.

Sahabe-i kiramdan alim olanlardan, tâbiünden 21'idir diyen var... 23'üdür, 25'idir, 27'sidir diyen var... 29'udur diyen var... "Arafe gecesidir, bayramdan önceki gecedir." diyen var... Tabii sözler muhtelif olunca, iş bilinmeyince, insan rahatsız oluyor ama, bunun hikmeti var. Yâni, "Ben Kadir Gecesine isabet ettim de, bin aydan daha hayırlı bir gecede ibadet ettim, işim tamam!" diye, güvenmesin insanlar diye, Allah-u Teâlâ Hazretleri biraz saklamış ama, işte bu aralarda bir yerde... Biraz önce, biraz sonra...

Araplar bazen bir gün önce başlıyorlar. İranlılar bir gün sonra başladılar bizden. Oradan da Ramazan'ın girişı, çıkışı farklı olduğundan da biraz tereddüt var.

Onun için Peygamber Efendimiz SAS:

"—Ramazan'ın son on gününde arayın!" buyurmuş.

"—Tek günlerde arayın!" buyurmuş.

Teki, çifti Ramazan'ın başlayışından değişeceği için, en iyisi son on gününde aramak...

Onun için, Peygamber SAS Hazretleri kendisi de, Ramazan'ın son on gününde i'tikâfa girmiştir. Ömrünün sonuna kadar i'tikâfa girmiştir.

Bir keresinde hanımlar daha evvel davranıp çadırlarını Mescid-i Saadet'e kurduğu için, o sene Şevval'de yapmış. Hanımlarla yanyana biraz zor olacak bu i'tikâf diye, o sene Şevval'e kaydırmış. Ama sâir seneler, hep Ramazan'ın son on gününde i'tikâf yapmıştır.

Bu bir kurnazlıktır. Tabii Efendimiz'in sünnetine uymak çok güzel bir şey de, bir tedbirdir. İ'tikâf sünnetine riayet etmek güzel bir şeydir. Onun için, onu yapmayı arkadaşlarımıza tavsiye ederiz.

Tabii, bir büyük kurnazlık daha var. Daha büyük bir kurnazlık var. Büyüklerimiz onu söylemişler, çok hoşuma gidiyor:

“—Her geceni Kadir bil, her gördüğünü Hızır bil!” demişler büyüklerimiz.

Yâni, adam böyle dilenci gibi olur, karşına gelir. Sen de pek gözün tutmaz, beğenmezsin, sevmezsin, saymazsın. Üstünü başını kirli görürsün filan ama, bakarsın, Hızır AS'dır belki. Öyle garibanları hor görme diye, “Her gördüğünü Hızır bil, her geceni Kadir bil!” demişler.

Akıllıca olan şey budur: Her geceyi Kadir bilmek... “Bu gece inşaallah Kadir'dir. Dur bakalım, bu geceyi ihyâ edeyim!” diye, her gece çalışmak, en akıllı insanların yapacağı şeydir.

c. Nasıl Yaşarsanız Öyle Ölürsünüz

Bir şeyi Hocamız'ın hatırası olsun diye söylemek istiyorum: Şu minberde, haftalarca çok güzel hutbe irad ederdi Hocamız. O kadar güzel hutbe irad ederdi ki, hutbede böyle şahlanırdı, Böyle başımızı kaldırıp yüzüne bakmaya korkacak kadar tesirli, heybetli, mehabetli hutbe irad ederdi.

Sonradan kitaplarda okuduk; Peygamber Efendimiz de

hutbede öyleymiş. Onu tatbik ediyor, Efendimiz'in sünnetini uyguluyor. Yâni yumuşak yumuşak değil de, celâlli, bir ordunun başındaki başkomutan gibi hutbe irad ederdi. Şu minberden hatırlıyorum haftalarca cuma günleri bir hadis-i şerifi izah etti, dedi ki:

تَمُوتُونَ كَمَا تَعِيشُونَ، وَتَبْعَثُونَ كَمَا تَمُوتُونَ .

(*Temûtûn kemâ taişûn*) “Nasıl yaşarsanız öyle ölürsünüz. Ölmeden evvel nasıl yaşamışsanız, ona uygun ölürsünüz. (*Ve teb'usûn kemâ temûtûn*) Ne hal üzere öldüyseniz, ahirette ba's olunurken o hal üzere kalkarsınız.”

Bunun iki misalini vereceğim. Birisi hafız kardeşlerimize müjde:

İstanbul'da bir hocaefendi Ramazan'da, —belki içinizden adını da bilenler vardır— sahur yemeğini yemiş, camiye gelmiş, mukâbelesini, cüzünü okumuş. Ramazan ayında, camide abdestli,

oruçlu, Kur'an-ı Kerim'ini okumuş. Sabah namazına kâmet getirilmiş. Geçmiş, "Allâhu ekber!" deyip namaza durmuş. Rüküye varmış, secdeye varmış; secdeden kalkmıyor. *İnnâ lillâh, ve innâ ileyhi râciün...* Secdede vefat etmiş.

Oruçluyken, Ramazan'dayken, abdestliyken, camideyken, namazın içindeyken, secdedeyken... Bu kadar güzellik kolay bir araya gelmez.

Burada şunu söyleyeyim:²²

أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ إِلَى اللَّهِ ، وَهُوَ سَاجِدٌ (البزار عن ابن مسعود)

(*Akrabü mâ yekûnü'l-abdü ila'llâhi, ve hüve sâcidün*) "Kulun Allah'a en yakın olduğu zaman secde halidir."

Daha yakın olduğu zaman yok... En yakın olduğu hal secde halidir. Secde halinde, abdestliyken, oruçluyken öyle ölmüş. Neden?... Hafız olarak yaşadı, hoca olarak yaşadı, iyi yaşadı, iyi bir insan. Allah onu da camide, secde halinde, ahirete göçürdü. Ne ölüm bu...

فروح وريحان وجنة نعيم (الواقعة: ٨٩)

(*Feravhun ve reyhânün ve cennetü naîm*) [Ona rahatlık, güzel rızık ve Naîm Cenneti vardır.] (Vâkıa, 56/89) Yâni okuduk ya. Allah'ın sevgili kullarının ölümü çok güzel oluyor. Hani terlemedi, hani çırpınmadı. Hani ölümün böyle sıkıntılarını görmedi. Secdedeyken öldü gitti. Yâni secde halinde, hic acı çekmedi.

İnsan nasıl yaşarsa öyle ölür. İşte hoca olarak yaşadı, hafız

²² Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.259, no:1524; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.235, no:1609; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.477, no:8958; Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.I, s.234, no:1308; Taberânî, *Dua*, c.I, s.196, no:612; Ebû Hüreyre RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIII, s.404, no:36019; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.96; Mesruk Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.292, no:18935.

olarak yaşadı; namaz ehli olarak, Kur'an ehli olarak yaşadı, öyle öldü.

Bir başka misâl: Almanya'da bir şehre gittim. Oranın hocası, kendi başından geçmiş hadiseyi anlattı. Çok ibretli olduğu için ben de size anlatacağım:

Kadının birisi gelmiş demiş ki:

“—Bizim efendi ölüyor hocam, gel de bir *kelime-i şehadet* telkin et! Yâni, ölürken ne yapıyorsa, gel de buna bir şeyler yapiver!” demiş.

“—Gittim. Adam hırıl hırıl, hırıl hırıl, böyle zorlanıyor. Canını verecek ama, koma halinde. Veremiyor da... Ben yanında başladım:

‘—*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llâh... Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah...*’ filân diye, böyle kelime-i şehadeti telkin etmeye... Alnı ter, çırpınıyor, bilmem ne... ‘*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llâh*’ deyince, bir ara başını kaldırdı, gözünü açtı. Kızgın bir şekilde bana kaşını çattı:

‘—Yâ ne zorluyorsun hoca? Görmüyor musun, boğazıma

kantarın topuzunu sokup duruyorlar. Nasıl söyleyeyim öyle sokarlarken?” dedi.”

“—Nasıl söyleyeyim, söyleyemiyorum!” demiş. “Kantarın topuzunu boğazıma sokarlarken, söyleyemiyorum.” filan demiş, ölmüş.

Hoca bu olaydan çok dehşete düşmüş, kadına demiş ki:

“—Yâ bacı, yenge, vallâhi böyle bir şey oldu, bu senin efendi böyle dedi.”

“—Sorma hocaefendi. Ben ona çok nasihat ettim ama, dinlemedi beni!” demiş.

“—Ne idi mesleği?..”

“—Bakkaldı. İki tane terazisi vardı. Bir terazisi mal alırken; çok tartıp az gösteriyor, ucuza alıyordu. Bir terazisi de mal satarken; az tartıp çok gösteriyor, oradan kâr ediyordu.”

Alırken çok şeyi, az gösteriyor. Meselâ bir buçuk kiloyu, bir kilo gösteriyor. Yarım kilo, güya beleşten kazanıyor. Kazanmadı ya, yâni kazandı sanıyor. Satarken de bir kilo tartıyor ama, terazi başka terazi, o kantar başka... Orada da bir kilo tartıyor ama sekizyüz gram veriyor aslında.

Böyle oradan hile yapıyormuş yâni alışta satışta... Hani sûre var ya Kur'an-ı Kerim'de. Sûreleri bilsek aklımız başımıza gelir ama... *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahim:*

وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ . الَّذِذَا كَتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ .

وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ . أَلَا يَظُنُّ الْإِنسَانُ أَنَّهُ

مَبْعُوثُونَ . لِيَوْمٍ عَظِيمٍ (المطففين: ١-٥)

(*Veylün li'l-mutaffifîn. Ellezîne ize'ktâlû ale'n-nâsi yestevfûn. Ve izâ kâlûhüm ev vezenûhüm yühsirûn. Elâ yezunnu ülâike ennehüm meb'ûsûn. Li-yevmin azîm.*) [Eksik ölçüp, noksan yapan hilekârlara yazıklar olsun! Onlar insanlardan alırken, ölçüp tarttıklarında tam; onlara vermek için ölçüp tarttıklarında ise

eksik ölçer ve tartarlar. Onlar düşünmezler mi ki, büyük bir günde tekrar diriltilecekler!]] (Mutaffifin, 83/1-5)

Bu konuda ayet var. Bunu bilir ama, işte öyle yaşadı. Ölürken nasıl ölüyor; kantarın topuzunu boğazına tıkıyorlar. Kantarın topuzunu boğazına tıkıyorlar, kelime-i şehadet söylettirmiyorlar insana...

Onun için, ibadetin hayırlısı devamlı olanıdır. Allah-u Teâlâ Hazretleri ibadetinde, taatında, hayrında, hasenâtında devamlı eylesin...

Şimdi tabii böyle kandil günlerinde, herkes kendisi güzel ibadet edebilir. Kadir Gecesidir, kandil gecesidir. Şimdi Süleymaniye Camii'ne gitseniz, her tarafı doludur... Fatih Camii'ne gitseniz, her taraf doludur... Herkes sahurluğunu, simidini, çayını, termosunu, bilmem nesini yanına almıştır; sabaha kadar ibadet edecek. Neden?

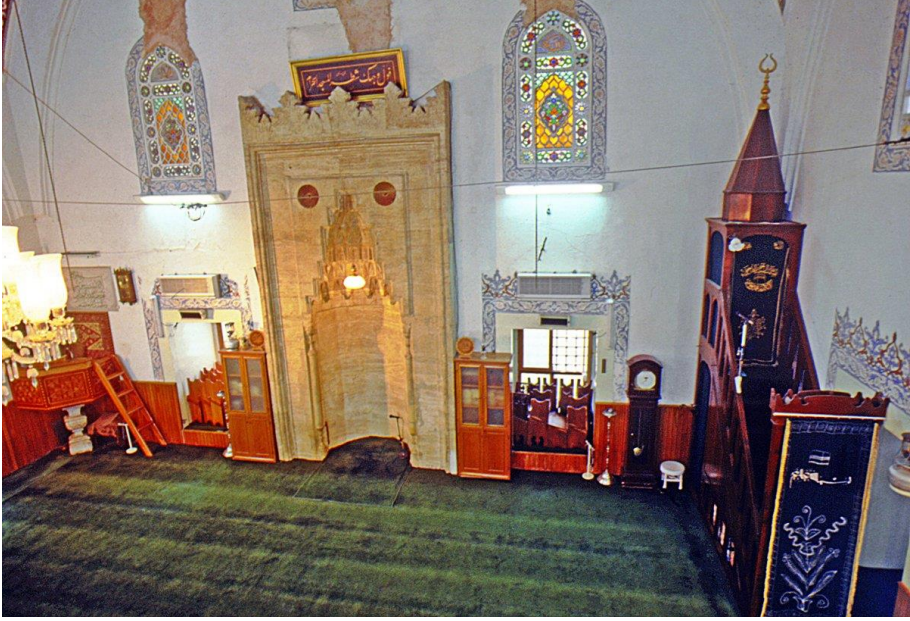
سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطَلَعِ الْفَجْرِ (القدر: ٥)

(*Selâmün hiye hattâ matlai'l-fecr*) “Selâmet, Allah’ın esenliği, huzuru, sükünü, huşûsu, nimeti, rahmeti tulû-u fecre kadar, yâni imsak kesilinceye kadar, fecir doğuncaya kadar, tanyeri ağarınca kadar.” (Kadir, 97/5) O zamana kadar.

Onun için, herkes böyle tabii bir gayret gösterir, ibadet etmeğe çalışır, tevbe eder, tesbih çeker, Kur’an okur, namaz kılar... Bunların hepsini yapabilirsiniz. Yapın!.. Kaza namazları olanlar, kaza namazları kılsınlar!

Mutlaka tevbe ve istiğfar edin! Çok “Allah” deyin, “*Estağfiru’llâh*” deyin!.. *Sübhâna’llâhi ve’l-hamdü lillâhi ve lâ ilâhe illa’llâhu va’llâhu ekber, ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi’llâhi’l-aliyyi’l-azîm*” deyin!

Allah’ın çok sevdiği tesbihlerden birisi: “*Subhâna’llâhi ve bi-hamdihî, subhâna’llâhi’l-azîm, ve bi-hamdihî estağfiru’llâh*” sözleridir.

Bunları söyleyin! Gecenizi zikirle, Kur'an'la, ibadetle, taatle, dua ile, niyaz ile geçirin!.. Ayakta yorulursanız secdeye durun! Secdeye kapanırsınız, öyle dinlenirsiniz. Oturmaktan ayaklarınız acırsa, ayağa kalkarsınız. Böylece, (*kıyâmen, kuûden ve alâ cünûbihim*) ayakta, oturarak, yatarak, secdeye Cenâb-ı Mevlâ'ya güzel ibadetle vaktinizi geçirirsiniz.

Tabii burada, bizim İskenderpaşa'da kardeşlerimiz tesbih namazı kılarlar. Adet gibi oldu, tesbih namazı kılıyoruz. Tesbih namazı da, biliyorsunuz sünnettir. Rivayetler vardır. Peygamber SAS Efendimiz'in tavsiye ettiği dört rekâtlı bir namazdır. Her rekâtında yetmişbeş tesbih çekildiği için, tamamı üçyüz tesbih olduğundan, tesbih namazı denmiş. Bu namazı ikişer ikişer, dört rekât kılıyoruz burada. Ondan sonra da tabii, evine giden evine gider, ibadetini orada yapar.

Birbirinizi duadan unutmayın!.. Duaların kabul olmasının sebebidir, başkasına da dua etmek... Siz başka kardeşlerinize, dostlarınıza dua ederseniz, müslümanlara dua ederseniz Allah

sever. Melekler de size dua eder. Gittiğiniz yerde kendinize dua ederken, Ümmet-i Muhammed'i duanızdan eksik etmeyin! Ana babanızı duanızdan eksik etmeyin! Arkadaşınızı duanızdan eksik etmeyin!.. Derdi, kusuru hastalığı, sıkıntısı problemi ve sâiresi olan kimselerin arkasından, onların lehine böyle dualar ederseniz, Allah size de hayırları ihsan eder.

Biz de burada inşaallah, tesbih namazını kılıverelim! Allah hepinizden râzı olsun...

El-fâtihah!..

15. 02. 1996 – İskenderpaşa Camii

07. MEKKE'DE RAMAZAN

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

El-hamdü lillâh, Allah'a hamd ü senâlar olsun, size Mekke-i Mükerrerme'den telefon ediyorum. İki gün önce Cidde'ye geldik. Cidde ile Mekke arasında geçtiğimiz günlerde yağışlar çok olmuş, buralara çok yağmur yağmış. Yâni, yıllarca görülmemiş şekilde... Ben tepeleri görünce hayret ettim, her taraf Türkiye'deki gibi otlarla dolmuş. Halbuki hep kum görünürdü. Tepelerde yeşillikler, otlar, ekin tarlalarının rüzgârda sallandığı gibi dalgalanıyordu; şaşırdım. Dağlar böyle yemyeşil, çok güzel olmuş.

Havalar latîf burada, çok sıcak değil yâni... Hani alıştığımız, duyduğumuz şekilde fazla güneş, güneş çarpması filân olacak durumlar yok. Aşağı yukarı 25 derece filân...

Medine-i Münevvere daha soğukmuş, geceleri bazen üç beş dereceye düşüyormuş, üşütüyormuş. Mekke-i Mükerrerme biraz daha latîf sevgili dinleyiciler! Yâni tahammül ediliyor.

Dün teravih namazını Mescid-i Haram'ın üçüncü katında, yâni *sütuh* denilen, *teras* denilen kısmında kıldık. El-hamdü lillâh en ön saftaydım ben, Kâbe-i Müşerrefe gözümün önünde böyle görünüyordu. Yukarıdan aşağıya doğru bütün tavaf edenler görünüyordu.

Burada tabii tahmin etmediğiniz garip şeyler oluyor. Teravih kılanlar olduğu gibi, Kâbe-i Müşerrefe'nin etrafını serbest bırakmışlar, tavaf etmek isteyenler de o esnada tavaf ediyorlar.

Tavaf çok kalabalık... Biz en تنها zamanını bulmağa çalıştık, umremizi yapmak için. İkindiden önce tavaf yaptığımız halde, yine bir kalabalık vardı. Akşamları filân daha kalabalık oluyormuş.

Eskiden geceleri تنها olurdu. Şimdi Ramazan'da kimse uyumuyor mâşâallah, herkes ibadet aşkıyla, şevkiyle ayakta... Sabahlara kadar namazlar, teheccüdler, tavaflar... Onun için çok kalabalık.

Bu sene Mescid-i Haram çok kalabalık. Başka senelerden daha fazla bir izdiham var. Her zaman Ramazan'ın son on gününde biraz böyle kalabalık artardı ama bu sene daha fazla diyor arkadaşlar. Eski seneleri bilen tecrübeli kimseler söylüyorlar.

Bizim Türkiye'den gelen tanıdıklar, dostlar da çok fazla... Birçok âşinâ sima ile karşılaşabiliyoruz burada. Tabii bunun sebebi de, okulların tatilleri denk geldi, uzun bir sevindirici tatil oldu. Fırsatı bulanlar, Ramazan'ın içinde umre yapalım, o mübarek yerleri görelim diye buralara geldiler. Onun için buralarda, böyle çok arkadaşlarla karşılaşılıyor.

Allah herkesin ziyaretini, umresini, ibadetini, namazını, niyazını, sıyâmını, kıyâmını kabul eylesin... *Sıyam*, oruç demek. Kıyâm de, gece namazları mânâsına geliyor. Rahmetine erdirdin, mağfiretine mazhar eylesin... İki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin...

a. Ramazan'ın Son On Günü

Tabii böyle Ramazan başladı derken, üçte ikisi geçti. Yarın artık *aşr-i ahîr*, veyâ *el-aşri'l-evâhir* de deniliyor. Yâni üçe ayrılırsa bir ay, başı, ortası, sonu diye... *Aşr-i ahîr*, en sonuncu on günlük bölümü demek olur. Veyahut *aşri'l-evâhir* denilirse, en sonda olan on günler mânâsına gelir. İkisi de geçer kitaplarda, ikisi de doğru.

Son aşra geldik, yâni Ramazan'ın yirmisinden sonraki son üçte birine geldik. On, yirmi, otuz... Yirmisi geçti, şimdi kaldı en sonundaki on gün. Peygamber SAS Efendimiz, daha Receb ayı geldiği zaman başlardı dua etmeğe:²³

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبٍ وَشَعْبَانَ، وَبَلِّغْنَا رَمَضَانَ (طس. هب.
حل. كر. والديلمي عن أنس)

(*Allâhümme bârik lenâ fî recebin ve şa'bân, ve belliğnâ ramadân*) “Yâ Rabbi, Receb'i, Şa'ban'ı bize mübarek et! Bizi Ramazan'a eriştir.” diye dua ederdi,

Ramazan'ı kollardı, gözlerdi. Ramazan'da ibadetleri Receb'den, Şa'ban'dan ziyade olurdu. Ramazan'ın son on gününde ise daha fazla olurdu:²⁴

كَانَ إِذَا دَخَلَ الْعَشْرَ شَدَّ مِئْزَرَهُ، وَأَحْيَا لَيْلَهُ، وَأَيَّقُظَ أَهْلَهُ

²³ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.259, no:2346; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.189, no:3939; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.375, no:3815; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.269; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.290, no:6494; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXX, s.57; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.485, no:1985; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.161, no:309; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.138, no:18049; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.211, no:554; RE. 532/10; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXXIII, s.24, no:35704, 36125.

²⁴ Buhârî, *Sahîh*, c.II, s.711, no:1920; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.832, no:1174; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.437, no:1376; Neseî, *Sünen*, c.III, s.217, no:1639; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.562, no:1768; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.40, no:24177; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.223, no:3437; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.313, no:8343; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.III, s.805, no:1440; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.153, no:18090.

(خ. م. ق. د. ن. ه. عن عائشة)

RE. 533/2 (*Kâne izâ dehale'l-aşru*) “Peygamber SAS Efendimiz, Ramazan’ın son on günü geldiği zaman, (*şedde mi’zerahû*) gayret kemerini beline kuşanırdı (*ve ahyâ leylehû*) ve geceleri ihyâ ederdi. Kendisi uyanırdı geceleri, uyku uyumazdı. O kadar ibadet eylerdi SAS Efendimiz Hazretleri.

İkinci bir husus: (*Ve eykaza ehlehû*) “Evdeki insanları da uyandırırđı:

‘—Haydi bakalım, siz de kalkın!’ derdi.”

Bunun sebebi de, bu son on günün gecelerinin çok kıymetli olmasından... Onlara da o şerefler, o feyizler, o sevaplar, o mükâfatlar nasib olsun diye, onları da kaldırırdı Peygamber Efendimiz.

Demek ki biz de, hem kendimiz bu son on günde ibadeti çoğaltmalıyız; hem de aile halkımıza, çoluk çocuğumuza:

“—Haydi bakalım, siz de gayrete gelin!” demeliyiz.

Şimdi okullar da tatil, küçüklere de söyleyebiliriz.

Zâten namaz kılmak vs. ibadetlerini yapıyorlardır. Çocuk okula gidiyor diye, onları ihmal etmek, ettirmek veya kılmamalarına göz yummak anne baba için zâten doğru olmaz ama, şimdi bir de tatil... Tatil olduğuna göre, “Haydi bakalım, gece uyumasanız bile ne olacak? Öğleden önce uyursunuz, öğleden sonra uyursunuz.” deyip, gecelerin ihyâsına onları da teşvik etmek lâzım geliyor. Peygamber Efendimiz’in davranışında bunu görüyoruz. Evdekileri de, hane halkını da uyandırması önemli!

Kendisi de, (*şedde mi’zerehû*) diye geçti bu hadis-i şerifte; yâni gayret kemerini beline kuşanır, aşk ile, şevk ile, zevk ü lezzet ile ibadet ederdi.

Zevk ve lezzet kelimelerini kullandık, sevgili kardeşlerim! Tabii, dindar insanlar bunları bilirler. İbadetlerin muazzam bir lezzeti ve zevki vardır ki, o lezzet şekerlerde, baklavalarda, şekerlemelerde yoktur. İşte Ramazan’da insan bunları öğrenmiş oluyor. Yâni Mevlâsı ile baş başa gece geçirmenin, sevdiği ile baş başa gece geçirmenin lezzetini, zevkini tatmış oluyor. Zikirlerle,

namazlarla, niyazlarla, göz yaşlarıyla son derece tatlı bir mânevî, derûnî, lâhûtî yaşam... Son derece güzel günler, son derece zevkli günler...

Allah-u Teâlâ Hazretleri o zevkleri, o lezzetleri herkese duyursun... Duymayan, duymadığı için o ibadetleri yapamıyor ama tadını alan da bırakamıyor yâni... Dışarıdan yorgunluk gibi görünen ibadetlerin içinde, ne kadar büyük zevkler, tatlar ve lezzetler olduğunu tadan bilir. Allah-u Teâlâ Hazretleri herkese tattırsın...

Tabii, Peygamber SAS Efendimiz hal-i hayatında, peygamberlikten önceki devrede de Hıra Mağarası'na çekilirdi. Öyle Mevlâsıyla baş başa, tek başına, insanlardan uzak ibadet ve taatin zevkinin en yüksek şâhikalarına ulaşmıştı. Onlar da bizim için birer ibrettir.

Onun için tasavvufta halvet vardır, kırk günlük ibadet vardır. Onu herkes yapamayabilir. Ama Ramazan'ın son on gününde i'tikâf sünneti vardır. Bunu bir önceki cumadan hatırlatmışım,

“İtikâf vakti gelmeden herkes hazırlığını yapsın!” diye.

İtikâf sünneti çok sevap ve bu sevaplı geceleri güzel geçirmenin çaresi itikâfa girmek. Evden ayrılıp, camide yatıp kalkıp itikâf etmek, en kestirme, en güzel çare oluyor. Peygamber SAS Efendimiz öyle yapardı.

b. Kadir Gecesi'nin Fazileti

Bu son on gün içinde Kadir Gecesi var. Çünkü Peygamber SAS Efendimiz, Kur'an-ı Kerim'de methedilen Kadir Gecesi'ni son on günde aramalarını, ashabına tavsiye buyurmuştu. “Ramazan'ın son on günlerinde arayın; son on günlerinde olabilir Kadir Gecesi...” diye tavsiye buyurmuştu.

Onun için önümüzdeki hafta, bir dahaki cumaya kadar mühim olan, bir de Kadir Gecesi'dir. Kadir Gecesi hakkında Kur'an-ı Kerim'de Allah-u Teâlâ Hazretleri sûre indirmiştir. *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ (القدر: ١)

(*Innâ enzelnâhu fî leyleti'l-kadr*) [Biz Kur'an'ı Kadir Gecesi'nde indirdik.] (Kadir, 97/1) diye başlayan sûreyi indirmiştir. Bu sûrenin ne sebeple indiğine dair kitaplarda bilgiler var. Onlardan birisi şu:

Rasûlüllah SAS Efendimiz bir gün ashabına, Benî İsrâil camiasından, onlara mensub dört mübarek insanın, Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne seksen yıl hiç isyan etmeden, bir göz yumup açınca kadar bile hiç isyan etmeden güzel ibadet ettiklerini anlattı. Bu dört kişinin Eyyûb AS, Zekeriyâ AS, Hızkîl AS ve Yûşâ AS olduğunu belirtti.

Yûşâ AS'ı biliyorsunuz, Beykoz'da, İstanbul Boğazı'nda makamı var. Orada makamı var, mescidi var, ziyaretgâh. Hatta bir kabir orada bulunuyor. O bakımdan Yûşâ AS'ı halkımız, hele İstanbullular tanırırlar. Beykoz'da özel bir tepe var Yûşâ Tepesi diye, bilirler.

Eyyûb AS'ı hepimiz sabrından dolayı ve peygamber olduğu için biliriz. Sabırla nasıl Allah'ın rızasını kazanmış olduğundan dolayı

biliriz. Zekeriyyâ AS'ı biliriz. Camilerin mihrablarının üstünde:

كَلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا
(آل عمران: ٣٧)

(*Küllemâ dehale aleyhâ zekeriyye'l-mihrâbe vecede indehâ rizkâ*) [Zekeriya AS, onun yanına, mâbede her girişinde orada bir rızık bulurdu.] diye, Zekeriyyâ AS'ın ismi umumiyetle mihrabların üstüne yazılıyor. Bunun sebebi, o cümlede *mihrab* kelimesi geçmesi. Ondan yazılıyor ama, böylece biz de her zaman, Zekeriyyâ AS'ın ismini mescidde karşımızda görmüş oluyoruz.

Biliyorsunuz, Meryem Vâlidemiz ibadete kendini adanmış, bir mübarek cennetlik hatun kişi idi. Kimsenin girmediği, sadece Zekeriyyâ AS'ın kendisine yiyecek içecek getirdiği, bir kilitli mahalde ibadetle meşguldü. Allah'a ibadetle vaktini geçiriyordu. “Zekeriyyâ AS, onun yanına ne zaman ihtiyacı olan maddeleri vermek için girse, Meryem Vâlidemiz'in yanında çeşit çeşit, o mevsimde oralarda hiç görülmeyen, çok güzel, müstesnâ, lezzetli yiyecekler bulurdu.”

Tabii bu, Meryem Vâlidemiz'in ibadetinden dolayı Allah'ın ona ikramıdır, keramettir. Kur'an-ı Kerim'den keramete misaldir.

Zekeriyyâ AS da bir peygamber. Allah'ın vahyine mazhar, mânevî halleri iyi bilen bir kimse... Soruyor ona:

قَالَ يَا مَرْيَمُ أَنَّى لَكَ هَذَا ، قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ، إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ
مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ (آل عمران: ٣٧)

(*Kâle yâ meryemü ennâ leki hâzâ?*) “Ey Meryem, bunlar sana nereden geldi böyle?.. Kapı kilitli, kimse buraya giremez, gelemez benden başka; nereden geldi?” diyor.

(*Kâlet hüve min indi'llâh*) “Allah'ın indinden, huzurundan, lütfundan, kereminden geldi. (*İnna'llâhe yezuku men yeşâü bi-gayri hisâb*) Allah böyle dilediği kullarını hesaba, akla, mantığa, olağan duruma sığmaz bir şekilde rızıklandırır.” (Âl-i İmran, 3/37)

diye cevap verdiğini, Kur'an-ı Kerim bize bildiriyor

Bu bir keramettir. Hani şimdi, şu sıralarda radyolarda, televizyonlarda, “Ben kerametlere inanırım / inanmam... Peygamber Efendimiz gaybı bilir / bilmez... Ben hadislere inanırım / inanmam...” vs. diyen çeşit çeşit, din ilminden habersiz insanlar var. İşte onların bilmesi lâzım!.. Herkesin bilmesi lâzım, onların sözünü dinleyenlerin de bilmesi lâzım:

كَرَامَاتُ الْأَوْلِيَاءِ حَقٌّ .

(*Kerâmâtü'l-evliyâi hakkun*) “Evliyâullahın, Allah'ın sevgili kullarının kerametleri hakktır.” Allah onlara böyle olağanüstü ikramlarda bulunuyor.

Şimdi gelelim, (*İnnâ enzelnâhü fî leyleti'l-kadr*) sûresinin sebab-i nüzûlü olan olaya... Bunları anlattı Peygamberimiz SAS ashabına, rıdvânu'llâhi aleyhim ecmaîn... Eyyûb AS'ı anlattı, Hızkıl AS'ı anlattı, Yûşâ AS'ı anlattı, Zekeriyyâ AS'ı anlattı. Bunlar seksen yıl, Allah'a hiç âsi olmadan çok güzel kulluk etmişler deyince, ashab-ı kiram hayretler içinde kaldılar, hayran kaldılar.

Bunun üzerine, Allah-u Teâlâ Hazretleri Cebrâil AS'ı gönderdi. Cebrâil AS Peygamber SAS'e gelerek dedi ki:

“—Yâ Muhammed, sen ve ashabın o dört kişinin seksen sene, Allah'a hiç asi olmadan ibadet ettiklerini duyunca, hayran kaldınız, heveslendiniz, arzu ettiniz, beğendiniz, şaşkırdınız ya... (*Fekad enzele'llâhu hayran min zâlike*) Allah size, yâni sana ve ashabına, Ümmet-i Muhammed'e daha hayırlısını indirdi.” diyerek, bu (*İnnâ enzelnâhu*) sûresini Peygamber Efendimiz'e bildirdi Cebrâil AS...

Kadir Sûresi böylece indi. Tabii buradan anlaşılıyor ki, Allah CC, lütfuyla, keremiyle Peygamber Efendimiz'e ve ashabına çok büyük bir ikramda bulunmuş oluyor. Onun için, böyle bir günde, bin aylık, yâni seksen üç yıllık bir ömrün sevabını Ümmet-i Muhammed'e lütfuyla keremiyle, Allah-u Teâlâ Hazretleri bahşetmiş oldu. Ashab-ı kiram bundan fevkalâde sevindiler ve bayram ettiler.

Bir rivayet daha var: Rivayete göre Benî İsrâîl'den Şem'ûn veya Şemsûn adında bir mübarek mücahid, seksen yıl hiç silahını bırakmadan Allah yolunda hizmet etmiş, cihad etmiş. Sahabe-i kiram ona hayran oldukları için bu sûre indi. Yâni:

“—Bakın, o seksen yıl Allah yolunda cihad edip, kılıcını hiç bırakmamış, silahlı durmuş. Siz de ona hayranlık duyuyorsunuz, canınız çekiyor, istiyor. Allah size de Kadir Gecesi'ni indirdi.” diye, bu müjdeli sûrenin bu sebeple indiği beyan ediliyor.

O rivayet veya bu rivayet, ama burada kesin olan Allah-u Teâlâ Hazretleri biz Ümmet-i Muhammed'e bu Kadir Gecesi'ni, büyük bir ihsân ve büyük bir ikram olarak bahşetmiştir. Allah'a hamd ü senâlar olsun... Çok büyük bir ikram! Bir gece ki, içinde Kadir Gecesi olmayan seksen üç yıldan daha hayırlı... Ona denk de demiyor, ondan da hayırlı diyor. Bu büyük bir lütuftur.

İşte bu gece, Ramazan'ın Allah ömür verirse yaşayacağımız, önümüzdeki son on günü, gecesi içinde oluyor. Bu Kadir Gecesi'ni yaşamayı, Allah hepimize nasib etsin... Kadir Gecesi'nin feyzinden, bereketinden istifade etmeyi nasib eylesin...

c. Kadir Gecesi Ne Zaman?

Şimdi tabii, Kadir Gecesi ne zaman?.. Peygamber Efendimiz bazı işaretler vermiş:²⁵

تَحْرُوا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي الْعَشْرِ الْآخِرِ مِنْ رَمَضَانَ

(خ. م. ت. عن عائشة)

²⁵ Buhârî, *Sahîh*, c.VII, s.147, no:1880; Müslim, *Sahîh*, c.VI, s.81, no:1998; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.278, no:722; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.56, no:24337; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.II, s.318, no:842; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.97, no:1257; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.307, no:8310; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.304; İbn-i Ebî Dâvud, *Müsned-i Aişe*, c.I, s.88, no:84; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.201; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.57, s..393; Hz. Aişe RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musanef*, c.III, s.77, no:9635; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

(*Teharrev leylete'l-kadri fi'l-aşri'l-evâhiri min ramadân*) “Kadir gecesini Ramazan’ın son on gününde arayın!” diye buyurmuş.

Bir başka tavsiyesi:²⁶

التَّمَسُّوا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي الْعَشْرِ الْآخِرِ مِنْ رَمَضَانَ وَتَرَا
(حم. ع. خز. حل. والضياء عن عمر)

(*İltemisû leylete'l-kadri fi'l-aşri'l-evâhiri min ramadâne vitren*) “Kadir gecesini Ramazan’ın son on gününde, tek gecelerinde arayın!” şeklinde... Yâni 21, 23, 25, 27, 29 diye tek gecelerde aranmasını tavsiye ettiği de bildiriliyor.

Fakat, netice itibarıyla saklı bu son on günün içinde, günü kesin olarak belli değil... Biz 27’sinde, 26 Ramazan’ı 27 Ramazan’a bağlayan gece Kadir Gecesi’dir diye takvimlere öyle yazıyoruz. Türk takvimlerinde bu gece Kadir Gecesi’dir diye yazıyor. Belli değil, tahminî olarak, zan olarak, belki öyledir. Kuvvetli bir tahmin bu... Ashab-ı kiramdan pek çoğu, din alimleri, büyüklerimiz, “Gâlibâ 26’sını 27’ye bağlayan gecedir.” demişler ama, başka sözleri söyleyenler de var.

Meselâ, sahabeden bazı kimseler yemin edermiş ki, “Vallâhi 29’undadır, 29’unu 30’una bağlayan gecedir.” diye. Böyle rivayet edenler var. Başka rivayetler var. Ama saklanmış.

Şimdi bu saklanması neden?.. Eğer bir insan kesin olarak Kadir Gecesi’ne isabet ettiğini, onu ihyâ ettiğini bilirse, “Yâhu, ben Kadir Gecesi’ni yaşamış bir adamım. El-hamdü lillâh, Kadir Gecesi bin aydan daha hayırlı... O sevapları aldım.” diye biraz gevşeyebilir. İnsanlar gevşemesin diye, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin bunu gizlemiş olduğunu beyan ediyor alimlerimiz.

Saklanmasında da hikmet var. Müslümanlar Ramazan’ın içinde çalışacaklar, son on gününde biraz daha gayretli olacaklar.

²⁶ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.43, no:298; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.I, s.154, no:165; İbn-i Huzeyme, *Sahih*, c.III, s.322, no:2172; Ziyâü’l-Makdisî, *el-Ehâdisü’l-Muhtâreh*, c.I, s.101, no:167; Tahâvî, *Şerhü’l-Maânî*, c.III, s.91, no:4280; Hz. Ömer RA’dan.

Hattâ öyle rivayetler var ki, “Kadir Gecesi gezer.” diyenler de var. Yâni, her sene aynı günde olmaz, gezer. Allah-u Teâlâ Hazretleri bazan öne alır, bazan sonraya bırakır.

Hattâ, “Ramazan’ın içinde gezer.” diyenler var. “17 Ramazan’da Bedir Harbi olmuştu, o zaman Kadir Gecesi’ydi.” diye rivayetler var. Hattâ senenin içinde gezdiğine dair rivayetler var.

O zaman bizim arif ve kâmil olan ecdadımız, Allah hepsinden razı olsun, nur içinde yatsınlar... Şu Ramazan’da Allah onlara müstesnâ ikramlar ile ikram eylesin aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! Ne demişler:

“—Her gördüğünü Hızır, her geceni Kadir bil!” demişler.

O daha ihtiyatlı oluyor. Demek ki, her geceyi Kadir Gecesi gibi bilir de hazırlanırsak, o geceyi öyle güzel geçirmeğe, sevap üzerine, ibadet üzerine, Allah’ın rızasına uygun geçirmeğe gayret edersek, en güzel şeyi yapmış olacağız.

Karşılaştığımız her insan da, eski elbise giymiş olabilir filân ama, belki Hızır AS diye hürmet edersek... Tabii bütün insanlara hürmet etmek, zâten Hızır AS olmasa bile, gönül yıkmamak çok önemli...

İnsanları sevmek lâzım! Günahkârlarının doğru yola gelmesi için dua etmek lâzım! “Doğru yolda yürüyenleri, Allah doğru yolda sabit eylesin, ayaklarını kaydırmassın!” diye dua etmek lâzım! Hepsini sevmek lâzım, hepsine acımak lâzım, hepsinin iyiliğini istemek lâzım!..

Evet, Kadir Gecesi böylece saklanmış; hem ümidimiz var, hem de tereddüdümüz var. Tabii, güvenip de gevşemememiz lâzım!

Diyelim ki, Kadir Gecesi ayın 27’si, kesin olarak bu böyle... İşte tereddüt yok, bu sene 27’sinde desek bile ve bir insan Kadir Gecesi’nde ibadet etse bile, bir de ibadetlerin kabul olup olmama meselesi var. Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur’an-ı Kerim’inde, Peygamber Efendimiz de hadis-i şeriflerinde, ibadetlerin kabul şartlarını bildiriyor.

Meselâ, ihlâsla yapılmayan ibadetler kabul olmaz... Meselâ, haramla yapılan bir hac, umre kabul olmaz... Meselâ, başa kakılarak, verileni üzerek verilen bir zekât, sadaka kabul olmaz... Bunları biliyoruz. Yâni ibadetlerin bir de kabul olmama durumu

var. Onun için, insan ihtiyatı elden bırakmamalı, ibadetine mağrur olmamalı!..

Şairin birisi diyor ki:²⁷

Cürmünü mu'terif ol, tâate mağrur olma!

“Kendi hatânı, kusurlarını bil; tâate, ibadete güvenip de gururlanma, aldanma, burnun havalara çıkmasın!..” Çünkü, belki kabul olmaz, bilmiyoruz ki... Allah-u Teâlâ Hazretleri kabul etmezse, bir sebep vardır bizim anlayamadığımız, kabul etmeyebilir.

²⁷ Şiir Bağdatlı Rûhî'ye (v.1605) aittir. Şiirin tamamı:

Sanma ey hâce ki, senden zer ü sîm isterler;
Yevme lâ yenfeu'da kalb-i selîm isterler.

Berzah-ı havf ü recâdan geçegör, nâ-kâm ol;
Dem-i âhirde ne ümmîd ü ne bîm isterler.

Alem-i meh u hurşîd ü felekte hergiz;
Ne mühendis, ne müneccim, ne hekim isterler.

Alem-i keşf-i meânide çok esrar açılır;
Giremez nefsi-gâzab, anda halîm isterler

Sâkin-i dergeh-i teslîm-i rıza ol dâim
Ber murad etmeğe, hizmette mukîm isterler

Unutup bildiğini, ârif isen nâdân ol;
Bezm-i vahdette ne ilim, ne alim isterler.

Harem-i ma'nîde bigâneye yol vermezler;
Aşînâ-i ezeli, yâr-i kadîm isterler.

Cürmünü mu'terif ol, tâate mağrur olma;
Kî şifâhâne-i hikmette sakîm isterler.

Kible-i ma'nîyi fehm eylemeyen kecrevler;
Sehv ile secde edip, ecr-i azîm isterler..

Ezber et, nükte-i esrâr-ı dîli ey Rûhî;
Hâzır ol, bezm-i ilâhide nedîm isterler.

Cenâb-ı Mevlâ'dan eksiklerine rağmen, kusurlarına, hatâlarına rağmen, binbir türlü hatâ içinde olmamıza rağmen, eksikli, kusurlu, gedikli, çürüklü çarıklı ibadetlerimizi lütfuyla keremiyle kabul etmesini dileriz. Rahmetine vesîle etmesini dileriz.

İbadete mağrur olmamak lâzım! Bir şey daha söyleyeyim: Günahtan da ümitsizliğe düşmemek lâzım! “Ben günah işlemiştim, Allah beni artık affetmez!” diye ümitsizlik de haram, yasak! Ümitsizlik de yok... İnsan günahkâr bile olsa, “Allah affedebilir” diye kendisini toparlayıp, tevbe edip Cenâb-ı Hakk'ın yoluna girmeli; ibadet ehli de olsa, ibadetine mağrur olmayıp, tevâzuyu elden bırakmayıp, edebiyle yaşamalı!..

İşte bu Kadir Gecesi'ni ihyâ etmeğe çalışmalıyız ama, Kadir Gecesi'nden sonra da gevşemeğe lüzum yok... Çünkü kesin olarak, Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şerifleriyle bildiğimiz bir başka husus var ki, Bayram gecesi de ihyâ edilmesi gereken en sevaplı gecelerden birisidir. Ertesi gün bayram olacak diye bilinen gece... Yâni Ramazan bitmiş, teravih yok, işte o gecede yapılan ibadetleri de kabul ediyor, çok büyük sevaplar veriyor diye, Peygamber SAS Efendimiz'den hadis-i şerifler var.

d. Kadir Sûresi

Kadir Sûresi'ni tamamlayalım:

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ . وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ . لَيْلَةُ الْقَدْرِ
خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ . تَنْزِلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ ، مِنْ
كُلِّ أَمْرٍ . سَلَامٌ ، هِيَ حَتَّىٰ مَطَلَعِ الْفَجْرِ (القدر: ١-٥)

(*İnnâ enzelnâhu fî leyleti'l-kadr*) “Biz Azîmü’ş-şan —alemlerin Rabbi, sizin Rabbiniz, hâlikınız olan ben Azîmü’ş-şan— onu Kadir Gecesi'nde indirdik.” buyuruyor, Allah-u Teâlâ Hazretleri bu sûrenin birinci ayet-i kerimesinde... Burada tabii, (*hu*) o demek.

“Biz onu Kadir Gecesi’nde indirdik.” Burada onu indirdikten maksat, Kur’an-ı Kerim’i indirdik demek.

Tabii bu Kur’an-ı Kerim ayetlerinin biliyoruz ki, Mekki olanları var, Medenî olanları var; hazerde inenleri var, seferde inenleri var... Ayetlerin muhtelif zamanda, muhtelif yerlerde inenleri var. “Bir Kur’an’ı Kadir Gecesi’nde indirdik” ne demek o zaman?..

“Burada indirilenden maksat Kur’an’dır.” diyen alimler diyorlar ki: Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur’an-ı Kerim’i, kalem-i ezelin yazdığı Levh-i Mahfuz’dan, semâ-yı dünyaya ve yazıcı meleklerle bu Kadir Gecesinde indirilmiştir. Ondan sonra, bir dahaki Kadir Gecesi’ne kadarki sene günlerinde, olaylar üzerine grup grup, *necmen necmen* deniliyor Arapça’da; Peygamber Efendimiz’e öyle indirilmiştir.

O halde anlaşılıyor ki, bütünü Kadir Gecesi’nde indiriliyor toptan; ondan sonra sene içinde parça parça, müteferrik olarak, olaylar üzerine Peygamber Efendimiz’e vahy ediliyor. Cebrâil AS tarafından bildiriliyor. Bu rivayet var.

Bir de, “Buradaki (*enzelnâhu*)’dan maksad, Kur’an-ı Kerim değildir de, bu sûrenin kendisidir. Onu kastediyor. Yâni, ‘Bu sûreyi indirdik.’ demektir.” deniliyor. Bu mânâ da olabilir. Çünkü onu kelimesi geçiyor.

Gelelim, *kadir* kelimesine.. Onun mânâsı hakkında da rivayetler var. Bir rivayete göre, bu gece çok şerefli olduğundan, kadr u kıymeti çok olduğundan, Leyletü’l-Kadr denmiştir. Çünkü, Allah seksen üç yıldan daha fazla ibadet etmiş gibi bir sevap veriyor kullarına... Onun için kadr ü kıymeti çok olduğundan, Leyletü’l-Kadr denmiştir. Kadir, kıymet mânâsından geliyor bu isimlendirme.

Bazıları da diyorlar ki: Buradaki *kadir*, mukadderat mânâsıyla ilgilidir. Allah-u Teâlâ Hazretleri bu gecede mukadderatı takdir buyurup meleklerle indirdiği için, Kadir Gecesi denmiştir. Hattâ, Duhan Sûresi’nde bir ayet-i kerime var:

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ . فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ

حَكِيمٌ . أَمْرًا مِنْ عِنْدِنَا ، إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ (الدخان: ۳-۵)

(*İnnâ enzelnâhu fî leyletin mübâreketin innâ künnâ münzirîn. Fîhâ yüfraku küllü emrin hakîm. Emren min indinâ, innâ künnâ mürsilîn.*) [Biz onu (Kur'an'ı) mübarek bir gecede indirdik; şüphesiz biz uyarıcıyızdır. Katımızdan bir emirle her hikmetli işe o gecede hükmedilir. Çünkü biz peygamberler göndermekteyiz.] (Duhan, 44/3-5)

Duhan Sûresi'nin başındaki bu ayetler, alimlerin sahabelerin bazılarına göre Berat Gecesi'ni anlatıyor, bazılarına göre Kadir Gecesi'ni anlatıyor. Hâsılı, *Kadir* ismi, *kadir*'den de olabilir, *mukadderat* mânâsından da gelmiş olabilir.

(*Leyletü'l-kadri hayrun min elfi şehri*) “Kadir Gecesi bin aydan daha hayırlıdır.” diye müjde var. Sahabe-i kiram gibi bizler de onunla bayram ediyoruz. Hepimize çünkü bu müjde...

(*Tenezzelü'l-melâiketi ve'r-rûhu fîhâ bi-izni rabbihim*) “Melekler de, Ruh da bu gecede inerler yeryüzüne...” Bu Ruh kimdir, nasıl bir varlıktır?.. Bu hususta deniliyor ki, “Ruh, Cebrâil AS'dır.” İbn-i Abbas RA ve bazı alimlerden böyle rivayet edilmiş. Yâni, “Cebrâil AS ve öteki melekler yeryüzüne iner.” mânâsına gelir.

Sahabeden bazı kimseler de buyurmuşlar ki: “Ruh, Cebrâil AS'dan başka bir meleğin adıdır, Arş-ı A'zam'ın yanındadır. Arş-ı A'zam'ın yanında bütün melekler bir saf teşkil ederler; bu Ruh tek başına bir saf teşkil eder. Çok muazzam, çok mükerrem, çok kıymetli bir melektir. O melek bu gecede iner mânâsına gelir.” diyorlar.

Demek ki, “Çok muazzam bir mahlûk olan, çok müşerref bir melek olan er-Ruh isimli melek iner.” demek de olabilir, “Cebrâil AS iner.” de olabilir.

(*Bi-izni rabbihim*) “Melekleri Rablerinin izniyle inerler yeryüzüne...” Allah-u Teâlâ Hazretleri Ramazan'ın hürmetine lütfuyla, keremiyle, kullarına ikram olsun diye; Habîb-i Edîbi sevin sin diye, ashab-ı kiramı sevin sin, Ümmet-i Muhammed sevin sin diye, onun emriyle oluyor bütün bunlar.

(*Min külli emr*) “Her türlü işten dolayı, her türlü hayrı getirmek için...” Melekler boşuna gelmiyorlar, yeryüzüne iniyorlar, mü’minleri tebrik ediyorlar, müjdeliyorlar, ilâhî ikramları onlara getiriyorlar. Her türlü hayrı getirmek için iniyorlar.

(*Selâmün hiye hattâ matlai’l-fecr*) “Bu gece selim bir gecedir, her yönden selâmette olunan bir gecedir. Selâmetlik bir gecedir, esenlik, rahatlık olan bir gecedir.” Ne zamana kadar?.. (*Hiye hattâ matlai’l-fecr*) “Fecrin doğuşuna kadar.” Fecrin doğuşu ne demek?.. İmsak kesilme zamanı demek. Takvimlerde imsağın kesilme zamanı diyoruz ya, artık oruç tutanlar yemek yemiyorlar, oruca niyet ediyorlar. Tamam diyorlar, ağızlarını çalkıyorlar, oruç başlıyor. Ondan sonra sabah namazı kılınabiliyor. Yâni orucun başladığı, sabah namazının vaktinin girdiği zamana kadar...

Demek ki, Kadir Gecesi akşam namazından başlıyor, imsaka kadar devam ediyor. Sabahın vakti geldi mi, ortalık biraz daha karanlık bile olsa, (*Hiye hattâ matlai’l-fecr*) “Fecrin doğuşuna kadar.” Ondan sonra artık bu lütuflar kesiliyor, asıl vakit kaçırılmış oluyor.

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri, değerli kardeşlerim! Bütün gecelerin son bölümünde, yâni akşam ezanından imsak vaktine kadar olan kısmı üçe bölersek, özellikle sülüs-ü ahîrinde, son üçte birinde, bazan yarısında, hatta bâzen ilk üçte birinde, biraz uyku uyuduktan sonra kalkıp teheccüd namazı kılmak, zâten çok sevap... O zaman göğün kapıları açılıyor. O zaman Allah’ın yine kullarına ikramları oluyor, nidâsı oluyor, müjdeleri oluyor. O da fecrin tulûuna kadar. Yâni, geceleyin biraz uykudan fedâkârlık yapmaya müslümanlar gayret etmeli, alışmalı, dikkat etmeli, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Allah-u Teâlâ Hazretleri hepinizin ibadetlerinizi kabul eylesin... Ramazan’da Kur’an-ı Kerim’le sevginiz, ülfetiniz, ünsiyetiniz, okumamız çoğaldı; Kur’an-ı Kerim’e bağlılığımız artsın... Kur’an-ı Kerim’in şefaatine erin... Kur’an-ı Kerim’in mânâlarını öğrenin... Kur’an-ı Kerim’in ahkâmına uyup, yaşayıp, Kur’an-ı Kerim’in şefaati edeceği insanlar olmayı, Allah cümlenize nasib eylesin...

Tabii, Ramazan’ın bir başka özelliği de ikramlardı.

Müslümanın müslümana, müslümanın öteki kardeşlerine ikramlarıydı. Bu ikramlar nasıl oluyor?.. İftara çağırıyorsunuz, öyle oluyor... Hediyeler veriyorsunuz, öyle oluyor. Sadakalar veriyorsunuz fakirlere, öyle oluyor... Zekâtlarınızı veriyorsunuz, farz olan mâlî vazife; böyle oluyor... Demek ki, çeşitli şekillerde ikram ve ihsânâtınızı, birbirinize karşı lütuf ve keremlerinizi bol bol izhar etmeye, her vesile ile herkese iyilik yapmağa çalışmağa devam edeceksiniz. Gayreti arttıracaksınız. Hane halkını da gayrete sevk edeceksiniz.

Allah-u Teâlâ Hazretleri topluca hepinizi, ailelerinizle beraber lütfuna erdirdin... Çoluk çocuğunuzla, büyüklerinizle; babalar, anneler, nineler, dedeler, halalar, teyzeler, amcalar, dayılar, akraba, evlâtlar, torunlar, sevdiklerinizle beraber hepinizi, şu güzel ayın, şu mânevî büyük ikramların dağıtıldığı muhteşem ayın her türlü bereketinden, hayırlarından istifade edenlerden eylesin...

Oruçlarımızı kabul eylesin... Hayırlarınızı kabul eylesin... Kur'an-ı Kerim'e bağlılığınızı arttırsın... Kur'an-ı Kerim'i daha iyi tanımanızı, anlamanızı, ezberlemenizi, bellemenizi, ahkâmını öğrenmenizi nasib eylesin... Ömrünüzü Kur'an-ı Kerim yolunda, Rasûlüllah Efendimiz'in sünnetine uygun geçirmenizi nasib eylesin...

Hüsn-ü hâtimeler nasîb eylesin... Bayramlara erdirdin... Cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin...

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri, *es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..*

31. 01. 1997 - Mekke

08. KADİR GECESİ

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Size Avustralya'nın meşhur Sydney şehrindeki bir camiden hitab ediyorum. Geçen sene hatırlıyorum, Ramazan'da Mekke-i Mükerreme'de, Beytullah'taydık, oradan, mescidin içinden size yayın yapmak nasib olmuştu. Allah'a hamd ü senâlar olsun, bu sefer de Avustralya'da bir mescidin içinden size yayın gönderiyoruz, konuşma gönderiyoruz.

a. Ramazan'ın Son On Günü

Ramazan'ın son aşrını, yâni son on gününü yaşamaktayız. Bu zaman biliyorsunuz, i'tikâf zamanı... Geçtiğimiz cuma günü hatırlatmıştım, "Aman, i'tikâfa girmek için durumu müsait olanlar i'tikâfa girsinler, bu sevabı kaçırmayın!" diye söylemişim.

Şimdi de girmeyenlere hatırlatmak istiyorum: Durumu müsait olanlar bir kaç gün gecikmeyle bile olsa, bir kaç günlüğüne bile olsa i'tikâfa girebilirler. Hiç olmazsa i'tikâfın feyzini, zevkini görmüş olurlar. Tavsiye ederim. Onların da i'tikâfa girecek durumları varsa, katılsınlar. Nasıl olsa geçti diye işi bırakmasınlar.

Ramazan'ın son on gününü Peygamber SAS:²⁸

وَأَخْرَجَهُ عَتَقَ مِنَ النَّارِ (خز. ق. عن سلمان)

²⁸ İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.191, no:1887; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.305, no:3608; Heysemî, *Müsnedü'l-Hâris*, c.I, s.412, no:321; İbn-i Şâhin, *Fadâilü Şehri Ramadân*, c.I, s.18, no:16; Selmân-ı Fârisî RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.311; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXVII, s.19, no:3146; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.162, no:671; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mizân*, c.VI, s.33, no:135; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.38, no:79; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.757, no:23714 ve s.961, no:24276; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXIII, s.176, no:25782 ve c.XXXV, s.105, no:37946.

(*Ve âhiruhû itkun mine'n-nâr*) “Müslüman kulların, mü'min kulların, Ramazan'a hürmet eden, Ramazan'da gayret eden kulların cehennemden azad olma zamanı.” diye tarif ediyor. Yâni cehennemlik olacak suçları olduğu halde Ramazan bereketiyle affolup, cehenneme düşmekten kurtulup, Allah tarafından bağışlanıp, cehennemden azad olacakları zaman...

Onun için bu son on günde, gayreti daha da arttırmak lâzım! Bütün müslüman kardeşlerimizin, bütün dinleyicilerimin daha çok bir gayrete gelmesi lâzım!.. Biliyorsunuz yarışın da sonuna doğru, yarışçılar gayretlerini daha da arttırmışlar. Birinci olmak için bütün kuvvetlerini, güçlerini ortaya dökerler, iyice hızlanırlar. Siz de öyle yapın; Ramazan bitmek üzere, azaldı diye gayretlerinizi arttırın!..

Bu ayda yapılan iyiliklerin, ibadetlerin hayırların mükâfatı çok büyük olduğu için, mümkünse zekâtlarınızı bu ayda vermeye çalışın! Çünkü bu ay çıktıktan sonra verseniz alacağınız sevaptan, bu ayda verdiğiniz zaman alacağınız sevap, hadis-i şeriflere göre yetmiş kat daha fazla... Hayrât ü hasenâtınızı, ibadet ve taatınızı iyice arttırın! Çünkü bu ayda bereket var, her şey kat kat fazla veriliyor.

Bir de bayram günü, müslümanların vacib olan fitreleri vardır. Fakirlere fitre sadakasını vermesi gerekiyor. Onu da önceden verebilirler. Çünkü tam bayram namazı telâşî içinde, asıl fakiri bulup da gönlünün huzuru ile, tamam buna vereyim diye verecek insan bulmakta güçlük çekilebilir. Onu da bir kaç gün önceden vermenizi hatırlatmak istiyorum.

Önümüzdeki cumaya kadarki haftayı şöyle göz önüne getirecek olursak, sevgili dinleyiciler, bu hafta içinde üç önemli zaman var, gün ve gece var: Birisi pazarı pazartesiye bağlayan gece, Kadir gecesi olarak değerlendireceğimiz, ibadet edeceğimiz gece...

İkincisi bayramın arafesi akşamı, yâni ertesi gün bayram olacak gece... Bu da sevabı çok fazla olan gecelerden birisidir. Peygamber Efendimiz beş gün sayıyor. Bir yıl içinde ihya edilmesi çok sevaplı olan beş günden birisi, bayram gecesi... Onun için onu da unutmayalım!

Artık Ramazan bitti, ertesi gün bayram, teravîh de yok diye insanlar gafflete düşebilirler ve o geceyi ihya etmeyebilirler. Bir önceki gecede terâvih var, sahur var kalkılıyor. O gün terâvih de yok, sahur da yok diye uyuyup kalmasınlar. Gafletle vakit geçirmesinler. Bayram gecesini, yâni arafeyi bayrama bağlayan geceyi güzel değerlendirsınler diye de, onu hatırlatmak istiyorum. Önemli bir şey...

Tabii bir de bayram günü var. Müslümanlar için iki büyük bayram var. Birisi oruçtan sonra Ramazan'ın bayramı, birisi de Kurbanın bayramı, o iki ay on gün sonra olacak. Bugünlerde bizde bir taraftan Kadir Gecesi, bayram yaklaşıyor diye biraz sevinç var. Ama bir taraftan da Ramazan gidiyor diye, bir mahzunluk insanın içine çöküyor.

On bir ayın sultanı, sevapların bu kadar çok olduğu ay, bizim halimizi bir hayli değiştirmişti. Ne güzel oruç tutuyorduk, teravihlere camiye gidiyorduk, cemaate devam ediyorduk. Ne güzel Kur'an-ı Kerim'i çok okuyorduk. Sabah kalkıyorduk, teheccüd namazı kılıyorduk. Sabah namazlarını camide kılıyorduk... Ondan ayrılmanın tabii biraz da burukluğu var.

Allah-u Teâlâ Hazretleri, nice nice Ramazan'lara sıhhat afiyetle ulaştırırsın. Sıhhat afiyetle Ramazanları ihyâ etmeyi nasib eylesin...

b. Kadir Gecesi'nin Fazîleti

Önümüzdeki günlerin en mühim olayı Kadir Gecesi olduğu için, onun hakkında biraz bilgi vereyim: Kadir Gecesi Ramazan'ın içinde bir gece ama, Ebû Hüreyre RA'dan Ahmed ibn-i Hanbel ve Neseî'nin rivâyet ettiğine göre Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:²⁹

²⁹ Neseî, *Sünen*, c.IV, s.129, no:2106; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.230, no:7148; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.1, no:8959; Beyhakî, *Şubû'l-İman*, c.III, s.301, no:3600; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.66, no:2416; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.IV, s.44; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.418, no:1429; İshak ibn-i Râhavyeh, *Müsned*, c.I, s.73, no:1; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.113, no:2594; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.461, no:23661; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.46, no:94; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.I, s.158, no:257.

وَفِيهِ لَيْلَةٌ، هِيَ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ، مِنْ حَرَمِ خَيْرِهَا فَقَدْ حَرَمَ
(حم. ن. هب. عن أبي هريرة)

RE. 10/1 (*Ve fihî leyletün, hiye hayrun min elfi şehrin*)
“Ramazan’ın içinde bir gece var ki, o bin aydan daha hayırlıdır. Çok mübarek bir gece... (*Men hurime hayrahâ fekad hurime*) Bunun hayrını yakalayamayan, hayrından mahrum kılınan, bunu kaçıran, bunu değerlendiremeyen, kadrini kıymetini bilmeyen veya o geceye yakışsız tavırda o geceyi geçirmiş olan, hakikaten büyük mahrumiyete uğramıştır.” buyuruyor.

Bu hangi gün?.. Tabii bu hususta çeşitli rivâyetler var. Hadis rivâyetleri de var, alimlerin çeşitli kanaatleri de var. Ramazan’ın içinde Kadir Gecesi var ama, hangi gün olduğu belli değil... Ebû Hüreyre RA’dan Ahmed ibn-i Hanbel (Rh.A)’ın rivâyet ettiği bir hadis-i şerifi, kuvvetli rivâyet olarak nakledeyim burada:³⁰

لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلَةٌ سَابِعَةٌ، أَوْ تَاسِعَةٌ وَعِشْرِينَ؛ إِنَّ الْمَلَائِكَةَ تَلِكُ اللَّيْلَةَ
فِي الْأَرْضِ أَكْثَرَ مِنْ عَدَدِ الْحَصَى (حم. عن أبي هريرة)

RE. 368/3 (*Leyletü’l-kadri leyletü sâbiatin ev tâsiatin ve işrîne*) buyuruyor Efendimiz. Bu hadis-i şerife göre: “Kadir Gecesi, son on günün yirmi yedi veya yirmi dokuzundadır.” diye iki ihtimalli söylemiş burada da Peygamber Efendimiz.

Tabii bu Kadir Gecesi’nin, seneden seneye Ramazan’ın bazı günlerine kaydığı, değiştiği de rivâyet edilir. Meselâ:

“—Bedir Harbi’nin olduğu gün 17 Ramazan’dı, Kadir Gecesi o zamandı.” diye rivâyetler var.

Hatta bazıları:

³⁰ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.519, no:10745; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.332, no:2545; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VIII, s.538, no:24050; Heysemî, *Mecmau’z-Zevâid*, c.III, s.409, no:5042; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.XVIII, s.360, no:19614.

“—Senenin içinde muhtelif günlere kayabilir.” diye de bildiriyorlar.

Ama tabii kuvvetli bir rivâyet olarak yirmi yedisinde kutlayacağız ve ihyâ etmeye çalışacağız. Yirmi dokuzu da zaten, benim demin dediğim Arafe gecesine rastlıyor. Bu hadis-i şerifte bildirilen iki geceyi de size böylece söylemiş oluyorum.

Peygamber Efendimiz hadis-i şerifin devamında buyuruyor ki: (*İnne'l-melâikete tilke'l-leylete fi'l-ardı ekseru min adedi'l-hasà*) “Bu gece yeryüzünde melekler çakılların sayısından, çakıl taşçıklarının sayısından daha çoktur.” Yâni, pek çok melek etrafı kaplayacak, yeryüzüne inecek, her taraf melek dolacak Kadir Gecesinde...

Zaten:

تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ (القدر: ٤)

(*Tenezzelü'l-melâiketü ve'r-rûhu fihâ bi-izni rabbihim*) [O gecede, Rablerinin izniyle melekler ve Ruh (Cebrail), her iş için iner dururlar.] (Kadir, 97/4) diye, Kadir Sûresi'nden de meleklerin indiğini biliyoruz ama, yeryüzündeki çakıl taşçıkları sayısı kadar çok olduğunu, ondan daha çok olduğunu Efendimiz bildiriyor. Demek ki, yeryüzünün meleklerle dolduğu güzel bir günü ihyâ etmeye çalışalım!

c. Kadir Gecesi'nin İhyâsı

Tabii, Kadir Gecesi'ni ihyâ etmenin, yakalamanın en akıllıca şekli; i'tikâfa girmek, Ramazan'ın son on gününü camide geçirmek, geceleri uyumamak, ibadet etmek... İbadet sevabını kazanıp, ibadetle meşgul olup Kadir gecesine böylece rastlamış olmak... Hangi gün olduğunu bilmese bile, en akıllıca olan davranış budur. Peygamber Efendimiz bütün ömrünce, yâni peygamber olduktan sonra her Ramazan on gün i'tikâf etmiş. En son yılda yirmi gün i'tikâf etmiş. Yâni, başka günlerde yaptığının iki misli olmuş oluyor.

Biz de bu geceyi ihyâ etmeye gayret edelim! Gecenin ihyâ edilmesi için, tecrübelerime dayanarak bazı tavsiyelerde

bulunmak istiyorum:

1. Geceleyin uykusuz geçirileceği için, çok ibadet edileceği için, gündüz bir miktar uyunursa geceye takviye olur. Onun için Kadir Gecesi olmadan önceki gündüzde, şöyle kendimizi ibadete daha iyi hazırlamak için uyumanızı tavsiye ederim; bu bir...

2. Kadir Gecesi'nde, "Radyo, televizyon seyredeceğim, evde takip edeceğim." filân diye düşünmeyin, mutlaka bir camide olun! Çünkü camide olmak ile evde olmak arasında çok büyük farklar var... Camide kılınan namaz, evde kılınan namazdan yirmi yedi kat daha sevaplı, eğer mescid ise... Cuma namazı kılınan büyük cami ise, elli kat sevaplı... Bir de camiye giderken, gelirken attığı her adımdan insanın bir günahı affoluyor, bir hasene kazanıyor, bir derece de terfi ediyor, rütbesi yükseliyor.

Onun için, Kadir Gecesi'nde dikkat etmeniz gereken şeylerden birisi, yatsı namazında mutlaka camide olacaksınız. Sabah namazında da mutlaka camide olacaksınız. Çünkü, "Sabah ve yatsı namazlarını camide kılarak, cemaatle edâ ederek geceyi geçiren kimse, bütün geceyi ihyâ etmiş olur." diye hadis-i şerif var. Onu kaçırmamak lâzım!

Yâni, şöyle olabiliyor bazen: Kadir Gecesi'ni ihyâ edeceğim diye uykusuz kaldığı için, sahur olur olmaz yemeğini yiyor. Ondan sonra da evinde namazı kılıp yatıyor. Bu yanlış... Sabah namazını camide kılmaya dikkat edin; Kadir Gecesi'nde ve her zaman... Ama Kadir Gecesi'nde özellikle bunu kaçırmamaya dikkat edin! Yatsı namazı ve sabah namazı camide olacak. Ondan sonraki zamanınızın bir kısmı camide olabilir, bir kısmı evinizde, kendi özel mekânınızda ibadet etmek tarzında olabilir.

Kadir Gecesi'nin zamanı nedir?

هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ (القدر: ٥)

(*Hiye hattâ matlai'l-fecr*) "Tan yeri atıncaya kadardır, yâni imsak zamanına kadardır, orucun başladığı zamana kadardır." (Kadir, 97/5) Güneş doğuncaya kadar değil, tan yeri atıncaya kadar.

Oruca ne zaman başlıyorsunuz? Sofradan kalkıp, “Niyet ettim oruca...” dediğiniz zaman. İşte o zamana kadardır. Meleklerin gelmesi, Kadir gecesinin mükâfatı vs. işte o zamana kadarki gecedir. Onun için o geceyi ibadetle, zikirle, “*Lâ ilâhe illa'llâh*” diyerek, salât ü selâm getirerek, “*Estağfiru'llâh*” diyerek, tevbe ederek, namazlar kılarak, tesbih namazı kılarak, Kur’an-ı Kerim okuyarak güzel geçirmeye, ihyâ etmeye gayret edin!.. Çoluk çocuğunuzu da ona göre hazırlayın!

Kadir Gecesi’ni ihyâ ederse bir insan, ne olur?.. Bu hususta da Ahmed ibn-i Hanbel, İmam Buhârî, Ebû Dâvud, Tirmizî, Neseî ve Müslim; yâni *Sihah-ı Sitte*’nin beş tanesi ve Ahmed ibn-i Hanbel’in rivâyet ettiği sahih bir hadis-i şerif var. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:³¹

مَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ
(حم. خ. د. ت. ن. م. حب. عن أبي هريرة)

RE. 436/11 (*Men kâme leylete’l-kadri îmânen va’htisâben gufira lehû mâ tekaddeme min zenbihî.*) “Kim Kadir Gecesi’nde

³¹ Buhârî, *Sahih*, c.II, s.672, *Savm* 36/6, no:1802; Buhârî, *Sahih*, c.II, s.709, *Salâtü’l-Terâvih* 37/2, no:1910; Müslim, *Sahih*, c.I, s.523, no:760; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.436, no:1372; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.67, no:683; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.156, no:2202; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.241, no:7278; İbn-i Hibbân, *Sahih*, c.VIII, s.437, no:3682; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VIII, s.344, no:8821; İbn-i Huzeyme, *Sahih*, c.III, s.194, no:1894; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.X, s.371, no:5960; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.III, s.306, no:3612; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.IV, s.306, no:8306; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.275, no:3414; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.42, no:1776; Taberânî, *Müsnedü’s-Şâmiyyîn*, c.IV, s.93, no:2823; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VI, s.283; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.III, s.225; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.II, s.304, no:827; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.446, no:8589; Hamidî, *Müsned*, c.II, s.422, no:950; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.311, no:2360; Tahâvî, *Müşkilü’l-Âsâr*, c.V, s.330, no:1953; İbn-i Asâkir, *Mu’cem*, c.I, s.394, no:804; Temmâmü’r-Râzî, *el-Fevâid*, c.IV, s.53, no:1551; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VI, s.283; Ebû Hüreyre RA’dan.

Neseî, *Sünen*, c.VII, s.375, no:2164; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.86, no:2503; Hz. Aişe RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VIII, s.538, no:24054; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.XXI, s.198, no:23295.

kalkarsa, imanla, inanarak, (*va'htisâben*) sevabını hesap ederek, Allah bana sevap verecek, mükâfat verecek diye heveslenerek, aşk ile, şevk ile Kadir Gecesi'ne kalkarsa; (*gufira lehû mâ tekaddeme min zenbihî*) o zamana, o vakte kadar ömründe işlemiş olduğu günahları afv ü mağfiret olunur.” diye Peygamber Efendimiz buyuruyor.

Buradaki (*kâme leylet'l-kadri*)'den maksat, *kâme* kalmak, ayağa kalkmak demek ama bu niçin kalkmak oluyor geceleyin?.. Namaz kılmak için kalkmak oluyor. Kadir Gecesi'ne kalkar, çok namaz kılarak, kaza namazı, nafil namaz, teheccüd namazı... Çok namaz kılarak ihyâ ederse mânâsına geliyor.

d. Kadir Gecesi'nde Dua

Tabii insan bazen namaz kılar, bazen dinlenir, bazen secde eder. Peygamber SAS Efendimiz bazen bir secde ederdi, yarı geceye kadar; bir secde ederdi, sabaha kadar... Secdede duada bulunurdu. Çünkü kulun Mevlâsına en yakın olduğu zaman, secde halidir. Onun için, siz de dualarınızı secdede yapabilirsiniz. Yâni namazın dışında da seccadenizde secdeye yatarsınız, tesbih çeker, “*Sübhâna'llâh*” der ve Allah'tan neler isteyecekseniz istersiniz.

Neler istenir?.. Şimdi onun üzerinde biraz fikirlerimi söyleyeyim. İnsanın kendisi için dua etmesi haklıdır ve meşrûdur, güzeldir. Elbette kendisi için neler isteyecekse isteyecek. Ahireti için de isteyebilir, dünyası için de isteyebilir. Sırf ahireti için isteme mecburiyeti de yoktur. Dünyalık şeyi de isteyebilir:

“—Yâ Rabbi, maaşıma zam gelsin... Yâ Rabbi, kiradan kurtulayım, ev bark sahibi olayım... Yâ Rabbi, borcumu ödeyeyim...” diye, kendi özel dünyevî işleri de duada söyleyebilir.

Ama duanın kabul olması için şekli nasıldır?.. Allah'a hamd ü senâlar edip, Peygamber Efendimiz'e salât ü selâmlar edip, böyle güzel başlar da, yine salât ü selâmla bitirirse; iki salât ü selâm arasında dua makbul olur. Onun için, Peygamber SAS Efendimiz'e salât ü selâm getirerek dua yapmaya gayret etmek lâzım!

Tabii, günah konusunda dua edilmez:

“—Yâ Rabbî falanca rakibim kahrolsun, boynu devrilsin... vs.” filân gibi günaha dua etmek, Allah'ın gazabını çeker.

Güzel şeyler istemek lâzım! Kendisi için ve başkaları için... İnsan düşmanlarının da iyiliğini istemeli:

“—Yâ Rabbî, o da iyi insan olsun, senin sevdiğin kul hâline dönsün!.. O kötülükten kurtulsun...” diye onun da hayrını, salâhını istemeli.

Peygamber SAS Efendimiz’e ezâ, cefâ, işkence, tecâvüz, üzücü muamele yaptıkları zaman; hem sahabe-i kirama yaptıklarında, hem Peygamber SAS Efendimiz’e yaptıklarında, ashabdan bazıları dediler ki:

“—Yâ Rasûlallah, beddua et şunlara!.. Allah senin duanı kabul eder, lânetini geri çevirmez. Lânet et de şunlar kahrolsunlar, mahvolsunlar, yeryüzünden silinsinler...” diye istediler.

Peygamber Efendimiz dedi ki:

“—Hayır! Ben lânet peygamberi olarak gönderilmedim, rahmet peygamberi olarak gönderildim.”

Kendisine tecavüz eden, taş atan, dişini kıran, alnını yaralayan, ayağını yaralayan kimselere:

“—Yâ Rabbî sen bunları affet! Çünkü bunlar bilmiyorlar işin mahiyetini...” diye, onların iyiliğini isteyerek dua etti.

Meselâ, Taif'e gittiği zaman çok kötü karşılaşmışlardı.

“—Yâ Rabbî, bunlar bunu bilmediklerinden yapıyorlar. Aman bana böyle muamele yaptıkları için onlara gazab etme!” diye onların, Allah'ın gazabına, kahrına, felâkete uğramamaları için de ayrıca dua etti.

Hakikaten de o muameleleri yapan kimselerin çocukları, sonradan İslâm'a geldiler. Hatta kendileri İslâm'a geldiler. Gelenler geldi, nasibini aldı, iyi insanlar oldu. Kahrolsaydı bütün şehir, hepsi kahrolacaklardı.

Ama Peygamber Efendimiz rahmet peygamberi... (*Nebiyü'r-rahmeh, nebiyyü't-tevbe, nebiyyü's-şefâah*) Rahmet peygamberi, tevbe peygamberi, şefa'at peygamberi... Şefa'at ediyor. Günahkârların cehenneme düşmemesi için de şefa'at edecek.

Bu konuda buyurmuşlar ki:³²

³² Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.649, no:4739; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.625, no:2435; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.213, no:13245; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIV, s.387, no:6468; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.139, no:228; Taberânî, *Mu'cemül-Kebîr*, c.I, s.258, no:749; Taberânî, *Mu'cemül-Evsat*, c.IV, s.43, no:3556; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.40, no:3284; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.287, no:310; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.17, no:15616; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.261; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.166, no:236; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.325, no:6963; Ziyâül-Makdîsî, *el-Ehâdisü'l-Muhtâre*, c.II, s.241, no:1549; İbn-i Ebî Âsım, *es-Sünneh*, c.II, s.361, no:689; Hâris, *Müsned*, c.IV, s.304, no:1120; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.I, s.170, no:509; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.349; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.I, s.396, no:366; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XIII, s.409; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.IV, s.78, no:671; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.I, s.448, no:1401; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.625, no:2436; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1441, no:4310; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIV, s.386, no:6467; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.140, no:231; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.233, no:1669; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.287, no:311; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.201; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.351, no:3578; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemül-Kebîr*, c.XI, s.189, no:11454; Taberânî, *Mu'cemül-Evsat*, c.V, s.75, no:4713; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.349; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.VI, s.124, no:428; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemül-Evsat*, c.VI, s.106, no:5492; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.244, no:5840; İbn-i Ebî Âsım, *es-Sünneh*, c.II, s.360, no:688; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.III, s.189, no:753; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.398, no:39055; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.10, no:1557; *Câmü'l-Ehâdis*, c.XIII, s.416, no:13429.

شَفَاعَتِي لِأَهْلِ الْكِبَائِرِ مِنْ أُمَّتِي (حم. د. ت. ن. ع. حب.
 طب. ك. هب. ض. عن أنس؛ ط. ه. ت. طب. ك. حل.
 ض. هب. وابن خزيمة عن جابر؛ خط. عن ابن عمر؛ قط.
 خط. عن كعب بن عجرة؛ طب. عن ابن عباس)

RE. 306/3 (*Şefâatî li-ehli'l-kebâiri min ümmetî.*) [Benim şefaati ümmetimin kebâir işleyen, büyük günah işlemiş olan suçlularınadır.]

“Ben günahkâr kimselere de acıyıp, Allah onları da affetsin diye, cehennemden kurtulmaları için dua edeceğim.” diye müjdesi var.

Tabii bu; “Günahı yapın, Rasûlüllah nasıl olsa size şefaati edecek!” mânâsına alınmamalı... Allah-u Teâlâ Hazretleri bazı kimselerin suçu büyük olursa, onlara şefaati etmeye de izin vermez. Meselâ İbrâhim AS, babası —veya babalığı— müşrik olduğu, put yaptığı için ona:

وَاعْفِرْ لِأَبِي (الشعراء: ٨٦)

(*Va'ğfir li-ebî*) “Babamı afv ü mağfired eyle!” (Şuarâ, 26/86) diye dua etti ama, müşriklere dua edilmeyeceği ayet-i kerimeyle bildirildi. Söz vermiş olduğu için onu öyle yaptı, belki yola gelir diye...

Nuh AS, oğlu için şefaati, rahmet diler gibi oldu. Rabbine dua edip dedi ki:

رَبِّ إِنِّي مِنْ أَهْلِي وَإِن وَعَدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ

(هود: ٤٥)

(*Rabbi inne'bnî min ehlî*) “Ey Rabbim! Şüphesiz oğlum da ailemendendir. (*Ve inne va'deke'l-hakku*) Senin va'din ise elbette haktır. (*Ve ente ahkemü'l-hâkimîn*) Sen hakimler hakimisin!”

(Hûd, 11/45)

Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurdu ki:

يَا نُوحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا تَسْأَلْنِي مَا لَيْسَ
لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعِظُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ (هود: ٤٦)

(*Yâ nûhu innê leyse min ehlik*) “Ey Nuh! O asla senin ailenden değildir. (*İnnêhû amelün gayru sâlih*) Çünkü onun yaptığı kötü bir iştir. (*Felâ tes’elnî mâ leyse leke bihî ilmün*) O halde hakkında bilgin olmayan bir şeyi benden isteme! (*İnnî eizuke en tekûne mine’l-câhilîn*) Ben sana cahillerden olmamanı tavsiye ederim.” (Hûd, 11/46)

Bunun üzerine Nuh AS Şöyle dedi:

رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَإِلَّا تَغْفِرْ لِي
وَتَرْحَمْنِي أَكُنُ مِنَ الْخَاسِرِينَ (هود: ٤٧)

(*Rabbî innî eüzü bike en es’elüke mâ leyse lî bihî ilm*) “Ey Rabbim, ben senden hakkında bilgim olmayan şeyi istemekten sana sığınırım. (*Ve illâ tağfirlî ve terhamnî ekün men’l-hâsirîn*) Eğer beni bağışlamaz ve esirgemezsen, ben ziyana uğrayanlardan olurum!” (Hûd, 11/47)

Demek ki, kötülerin de iyi olmasını isteyeceğiz. Herkesin iyiliğini isteyeceğiz. Kendimize de dua edeceğiz. Sevdiklerimize, yakınlarımıza da dua edeceğiz.

Sevdiklerimizin başında annemiz-babamız gelir. Hayatta olsunlar veya ahirete irtihal etmiş olsunlar, anne ve babayı duadan unutan, ihmâl eden evlât iflâh olmaz. Anne ve babanıza dua edin! Annenizin, babanızın rızasını kazanmaya gayret edin! Bazı evlâtlar oluyor, çeşitli sebeplerden, mirastan, ve sâireden, “Annem, babam haksızlık etti, eşit davranmadı...” gibi kanaatlerle

annesiyle, babasıyla darılabiliyorlar, küsüyorlar, bağları kopartıyorlar.

Bunlar çok yanlıştır. Onlar öyle bir şey yapmış olsa bile, yanlıştır. Yine evlât, evlâtlığını yapmalı, annesinin, babasının gönlünü hoş edecek, duasını alacak şekilde davranmalı!.. “Annesinin, babasının sağlığına yetişip, onlarla sağlığında karşılaşip da, onların duasıyla cenneti kazanamayana yazıklar olsun, burnu yerde sürsün!” diye bedduası var Peygamber SAS Efendimiz’in.³³ Onun için Kadir Gecesi dualarınızda, anne-babanızı duadan unutmayın!

Bir insan müslüman kardeşine dua edince, en çabuk şekilde, süratli şekilde duasına icâbet olur. Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin en süratle kabul ettiği dua, müslümanın müslüman kardeşine, onun gıyabından yaptığı duadır.

Bütün müslümanlar için, bütün kardeşleriniz için, dostlarınız, yakınlarınız, ihvanınız, ahababınız için dua edin!.. Özel bölüm ayırın duanızın içine; kendinizden ayrı, anne-babanızdan ayrı, ihvanınız, kardeşleriniz, dostlarınız, sevgili, yakın, samîmî arkadaşlarınız için, onların meselelerinin çözümlenmesi için, Allah’ın onlara lütfetmesi için özel dua edin!.. Çünkü en süratle kabul olan dualardan birisidir.

Bir de mazlumun duası çok çabuk kabul oluyor, biliyorsunuz. Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin kahrı zalimin tepesine hemen iniyor. Onun için, zulmetmekten sakınmak lâzım! Çünkü mazlumun ahını aldı mı, insanın başı derde giriyor. Zulümden şiddetle kaçınmak gerekiyor.

³³ Buhârî, *Edebü’l-Müfred*, c.I, s.225, no:645; İbn-i Huzeyme, *Sahih*, c.III, s.192, no:1888; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.IV, s.304, no:8287; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.IX, s.17, no:8994; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.411, no:8116; Ebû Hüreyre RA’dan.

Buhârî, *Edebü’l-Müfred*, c.I, s.224, no:644; Câbir ibn-i Abdullah RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XIX, s.144, no:315; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.170, no:7256; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.II, s.215, no:1572; Kâ’b ibn-i Ucre RA’dan.

İbn-i Asâkir, *Mu’cem*, c.II, s.143, no:1362; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VIII, s.967, no:24295 ve c.XVI, s.43, no:43854; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.XV, s.96, no:15061 ve c.XXXIII, s.71, no:35811.

Kendimize dua edeceğiz. Çoluk çocuğumuza edebiliriz, dünyamıza edebiliriz, ahiretimize dua edebiliriz. Ümmet-i Muhammed'e dua edeceğiz. Çünkü duaların en hayırlısı Ümmet-i Muhammed'e umûmî olarak rahmet istemektir. Bir insan:³⁴

اللَّهُمَّ اغْفِرِ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ .

(*Allahümma'ğfir li'l-mü'minîne ve'l-mü'minât*) “Müslüman erkeklere, kadınlara, hepsine yâ Rabbî, mağfiret eyle!” diye dua ederse, onların sayısınca ecir ve sevap alır. Müslümanları unutmamak lâzım!

Ben Avustralya'ya gelmeden önce bu sefer Jakarta'da, yâni Endonezya'da bir müddet kaldım. Endonezya önemli bir ülke...

³⁴ İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.X, s.413, no:30405; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.III, s.110, no:4968; Hz. Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.76, no:21959; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.186, no:550; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXVI, s.186, no:28852.

Dünyanın nüfus bakımından müslümanı en çok olan, en büyük İslâm ülkesi... İki yüz milyon müslüman var. İçinde bir miktar gayrimüslimler var, Hindular var, hristiyanlar var ama, büyük bir kalabalık İslâm ülkesi... Fakat çok sefil, çok perişan, pejmürde mahalleleri var, acınacak durumları var...

Dünyanın başka görmediğimiz yerleri olabilir. Meselâ ben Bangladeş'e gitmedim. Orada da çok sıkıntı olduğunu; Hindistan'da, Pakistan'da fakirliğin çok olduğunu biliyoruz. Afrika'da, Somali'de, Orta Afrika'da, Çad'da, Moritanya'da, Batı Afrika'da çok sıkıntılı hayat süren, kuraklıkta, yoksullukta eza cefa çeken müslümanlar var. Onlara hem maddeten yardımcı olmaya çalışmak lâzım, hem de duada onları unutmamak lâzım! Ümmet-i Muhammed'i dualarda yâd etmek lâzım!..

“—Ümmet-i Muhammed'e Allah hayırlı idareciler ihsân etsin!.. Onlara hizmet eden, onları kalkındıran, onları maddeten ve mânen rahatlatan, dinlerini güzel yaşamalarına yardımcı olan, hayırlı, Allah'tan korkan, müttakî, sâlih idareciler nasîb etsin... Sömürücüleri, zalimleri başlarından def etsin... Onların kötülüğünü isteyen, aleyhinde çalışanlara fırsat vermesin!..” diye Ümmet-i Muhammed'in hayatta olanlarına dua etmek lâzım!

Geçmiş selef-i sâlihîne, cihad etmiş, kitap yazmış ulemâ, mücahidler, hayrât ü hasenât sahibi gayretli insanlara da dualar etmek lâzım!..

Böylece insan başkalarına dua ettiği zaman ne oluyor, niçin bunları söylüyoruz?.. Sizin dualarınız kabul oluyor. Yâni bir insan bir başkası için, hasbî olarak böyle dua ederse, o zaman başucundaki bir melek, (*Âmîn ve leke mislühû*) “Âmin, ona istediğin şeyi Allah sana da versin!” diye dua eder ve meleklerin duası da makbul duadır. Çünkü melekler, Allah'a dua ettikleri zaman, duası kabul olacak mahlûklardır.

Bunları onun için söylüyorum, yâni Kadir gecesinde dualarınız müstecâb olsun diye söylüyorum. Yâni başkasının iyiliğini istediğiniz zaman, Ümmet-i Muhammed'in iyiliğini istediğiniz zaman, sonuçta siz de fayda sağlayacaksınız.

Nice nice yıllar Kadir Gecesi'ne erişmeyi, hüsn-ü hatimeler ile, ömrünüzün iman-ı kâmil ile sona ermesini, ahirete iman-ı kâmil ile geçmeyi, Allah'ın azabından emin olup, uzak olup, cehen-

nemden azad olmuş bir kul olarak cennete girmeyi istersiniz. Çoluk çocuğunuz için dua edersiniz...

Tabii anne-baba vs. dedik. İnsanın hocası, insanın mürşidi, annesinden, babasından önde gelir; çünkü Peygamber vekilidir. O bakımdan onlara da, onlara bağlı olan kimselerin hayır dua etmesi lâzım!.. Onların da, kendilerine bağlı kimselere dua etmesi lâzım! Böylece iki taraf da istifade eder.

Allah-u Teâlâ Hazretleri Ramazan'dan istifade ederek Ramazan'ı bitirmeyi, Ramazan'ın feyzinden, bereketinden, nimetlerinden, mükâfatlarından, rahmetinden, mağfiretinden hisseyâb ve feyzyâb olmayı hepimize nasib eylesin...

Ramazandan sonra da, Ramazan'da kazandığımız güzel ahlâkı, alışkanlıkları, âdetleri, cemaate devam etmek, oruç tutmak ve Kur'an okumak, hayır hasenat yapmak gibi güzel duyguları söndürmeden, öldürmeden, karartmadan devam ettirmeyi nasib eylesin...

Ramazan'dan sonra, altı gün Şevval orucunu tutarsa bir insan, o zaman bütün seneyi oruçlu tutmuş gibi olur. Ramazanı Allah'ın istediği vechile, güzelce, şartlarına uygun, oruçla geçiren kimsenin, geçmiş Ramazan'la aradaki bütün günahları afv ü mağfiret olur. Onun için Ramazan'a çok dikkat etmenizi, Ramazanın bu son on gününde, çok daha büyük gayrete gelmenizi tekrar hatırlatıyorum.

Allah hem dünyada, hem ahirette büyük mükâfatlara erdirip, sevindirsin... Cennetiyle, cemâliyle cümlelerinizi müşerref eylesin... Gönüllerinizdeki muratlarınızı, dileklerinizi, isteklerinizi ihsân eylesin... Sizi sevindirsin, şâd eylesin... Her şey gönlünüzce olsun, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

23. 01. 1998 - Sydney / AVUSTRALYA

09. KADİR GECESİ'NİN KIYMETİ

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili izleyiciler ve dinleyiciler! Burası Avustralya'nın Sydney şehri Monilik Camii... Kadir Gecesi ile ilgili konuşmamı yapmak üzere, Monilik Camii'nden size hitab ediyorum.

Allah hepinizden razı olsun... İbadetleriniz makbul olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rızasına ve rahmetine ermeyi Allah cümlenize nasîb eylesin...

a. Mânevî Bir Mevsimin Sonu

Üç Aylar dediğimiz mânevî mevsimin sonuna yaklaştık. Nasıl ilkbahar, yaz, sonbahar, kış gibi maddî mevsimler varsa, Receb-Şa'ban-Ramazan ayları da, bir üç aylık mânevî mevsim oluyor. Çok güzel bir tatlı mevsim, iman baharı mevsimi gibi. Bu mevsimde Regâib Kandili, Mi'rac Kandili, Berat Kandili gibi mübarek ve mukaddes geceler yaşadık. Pürnûr ve pürfeyz ü bereket olan Ramazan ayına kavuştuk.

Zâten Peygamber SAS Efendimiz de, Receb girdiği zamandan itibaren Ramazan'ı işaret ederdi:³⁵

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبٍ وَشَعْبَانَ، وَبَلِّغْنَا رَمَضَانَ (طس. هب.
حل. كر. والديلمي عن أنس)

(Allâhümme bârik lenâ fî recebin ve şa'bân, ve belliğnâ

³⁵ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.259, no:2346; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.189, no:3939; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.375, no:3815; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.269; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.290, no:6494; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXX, s.57; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.485, no:1985; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.161, no:309; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.138, no:18049; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.211, no:554; RE. 532/10; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXXIII, s.24, no:35704, 36125.

ramadân.) “Yâ Rabbi, bize Receb ayını, Şa’ban ayını mübarek eyle... Bizi Ramazan’a ulaştır!” diye, Ramazan’ın ufukta bir amaç olduğunu belirtirdi. İşte o güzel aya da şimdi kavuştuk. Onun da büyük bir kısmını geçirmiş bulunuyoruz. Allah-u Teâlâ lütfuyla kabul buyursun...

Çok sevaplı ve hikmetli bir ibadet olan orucu, günlerce tuttuk. Çok güzel bir ibadet... Hem maddî hem mânevî bakımdan, hem rûhî hem bedenî bakımdan, hem dünyevî hem uhrevî bakımdan şâheser bir ibadet... Sevinç ve coşku ile, ıslıl ıslıl kandillerle, yanık ve yakıcı salât ü selâmlarla, ilâhîlerle, tesbihlerle, camilerde kalabalık cemaatler halinde teravih namazlarımızı kıldık. Gürül gürül Kur’an-ı Kerim mukabelelerini hafızlardan takib ettik. Onlar ezberlerini takviye ettiler, bizler de hatim sürmüş olduk.

İslâm’ın ne kadar güzel ve mükemmel bir din olduğu, yaşanarak böylece görülmüş oluyor. Lafta değil uygulamada güzellikler ortaya çıkıyor. Evlerimize nur, gönüllerimize iman ve sürur doldu. Büyük değişiklikler oldu. Beldelerimize bereket yağdı hiç şüphesiz... Sofralarımız bereketlendi. Yeryüzüne melekler indi. El-hamdü lillâh çok memnunuz, çok mesrûruz, mestiz, hayranız. Keşke bütün yılımız hep Ramazan gibi olsa...

Mânen insanlar yıkıyor, arınıyor, parlıyor, paklanıyor. Çok kazançlı, çok sevaplı, çok yararlı, çok istifadeli ve çok değerli günler, tariflere sığmaz güzellikler var. Bunların arasında, bu kadar güzelliğin arasında bir şahane mücevher saklı; bu da Kadir Gecesi...

Kadir Gecesi’nin saklılığı hakkında, alimler çeşitli sözler söylemişlerdir. Rahmetli dostumuz Fikri Yavuz’un ilmihali önümde, ona da bakmıştım. O da diyor ki:

“—Bütün sene içinde saklı olduğu rivayeti de var.”

Yâni, sadece Ramazan’a, Ramazan’ın içine münhasır ve mahsus değildir. Bazan öyle yıllar olur ki, Ramazan’ın dışındaki bir başka ayda da olabilir Kadir Gecesi diye bildiriyor.

Tabii, bir de kişisel yorum olarak, hani “İnsanın kendisininin

Allah'ın lütfuna erdiği özel gecesi, kendisinin özel Kadir Gecesidir.” diye sözler var. Ama rivayetler, bu Kadir Gecesi'nin Ramazan'ın içinde olduğu, üstelik Ramazan son on gününde olduğuna dair. Onu cuma konuşmamda sizlere açıklamıştım.

Sanki efsânevi hazineyi bulmuşuz, hazine odasına girmişiz... Önümüzde göz kamaştırıcı bir manzara... Altınlar, inciler, bilezikler, yüzükler, gerdanlıklar yerlere saçılmış... Hepsi güzel, hepsi mücevher ama, asıl aranan en kıymetli parça, o elmaslı, yakutlu, pırlantalı, zümrütlü, paha biçilmez taş diyelim, o ortada görülüyor. Nerede, bu yığının hangi köşesinde?.. Arasak, eşinsek, bunları oradan şuraya aktarsak, altından çıkacak. Burada olduğu belli, çok yakınımızda ama, görünmüyor, altta kalmış, saklı gibi... Bu Kadir Gecesi böyle bir benzetme ile anlatılabilir.

b. Kadir Gecesi'ni Ramazan'da Arayın!

Sevgili Peygamber SAS Efendimiz, Ramazan ayının geldiğini bize, (*Etâküm şehru ramadân, şehrun mübârekün*) “Size mübarek Ramazan ayı geldi, gölgesi üzerinize düştü.” diye müjdelirken, Ramazan'ı anlatması için de, üzerine vurguladığı bir husus var:³⁶

شَهْرٌ فِيهِ لَيْلَةٌ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ (هب. عن سلمان)

(*Şehrun fihi leyletün hayrun min elfi şehrin*) “Öyle bir ay ki, içinde bin aydan daha hayırlı bir gece vardır.” diye, Peygamber Efendimiz Ramazan'ın geleceğini müjdelirken özellikle vurguluyor, belirtiyor, dikkatimizi çekiyor ki, “Kadir Gecesi'ne dikkat edelim!” diye.

Tabii, kendisinin “Son on günde arayın!” tavsiyesi de var. Bu

³⁶ İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.191, no:1887; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.305, no:3608; Heysemî, *Müsnedü'l-Hâris*, c.I, s.412, no:321; İbn-i Şâhin, *Fadâilü Şehri Ramadân*, c.I, s.18, no:16; Selmân-ı Fârisî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.757, no:23714 ve s.961, no:24276; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXIII, s.176, no:25782.

hadisler sahih olduğu halde, niye yine tereddüt oluyor? Şu sebepten oluyor:

“—Acaba Efendimiz’in o müjdesi, o işareti o seneye mahsus mu, yoksa bütün yıllara mahsus mu?” diye tereddüt olduğundan oluyor. Sözde tereddüt yok, yalnız o seneye mahsus mu diye tereddüt oluyor.

Size okumuştum.

Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁷

لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلَةٌ سَابِعَةٌ، أَوْ تَاسِعَةٌ وَعِشْرِينَ؛ إِنَّ الْمَلَائِكَةَ تَلِكُ اللَّيْلَةَ
فِي الْأَرْضِ أَكْثَرَ مِنْ عَدَدِ الْحَصَى (حم. عن أبي هريرة)

RE. 368/3 (*Leyletü’l-kadri leyletün sâbiatün ev tâsiatün ve işrîne, inne’l-melâikete tilke’l-leylete fi’l-ardı ekseru min adedi’l-hasà.*) “Kadir Gecesi yirmi yedi, yahut yirmi dokuzundadır Ramazan’ın. Melekler o gece yeryüzünde, yerdeki çakıl taşlarının sayısından daha fazladır.” diye böyle bir hadis-i şerif var.

Onun için, biz de bu en kuvvetli rivayetlere dayanarak 27’sini, yâni 26’sını 27’sine bağlayan geceyi Kadir Gecesi olarak, en kuvvetli ihtimal diye değeriendiriyoruz. Camilerimiz doluyor. Ben şimdi uzaktan tahmin ediyorum; böyle cami avlularının nasıl ışıl ışıl ışıldadığını, nasıl kalabalıklarla dolduğunu; herkesin elinde fileleriyle, zenbilleriyle, çay kaplarıyla, seccadeleriyle nasıl camiye geldiğini; uzun zaman kalmak isteğiyle böyle büyük camileri nasıl doldurduğunu uzaktan görür gibi oluyorum.

Bu gece böylece ihyâ ediliyor. Fakat o belirli gece bu gece mi, başka bir gece mi; onu da kesin olarak söyleyemiyoruz.

³⁷ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.519, no:10745; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.332, no:2545; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VIII, s.538, no:24050; Heysemî, *Mecmau’z-Zevâid*, c.III, s.409, no:5042; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.XVIII, s.360, no:19614.

Neden saklanmış bu gece? Bu mücevher öteki mücevherlerin arasına niye saklanmış?.. Belki şu sebepten olabilir: Kullar o belirli geceyi geçirince, “Tamam, Kadir Gecesi idi bu, bunu geçirdim.” diye rahat ve rehavete düşer, gevşer, güvenir. “Ben Kadir geçirmiş bir insanım, artık ne yapsam zarar etmez.” gibi düşünürse, gevşediği zaman iyi olmaz diye saklanmış.

Ben bu ibadeti, kulluğu deniz üzerinde yüzmeye benzetiyorum. Yüzen insanın çırpınması lâzım! Çırpınmadığı zaman, ilerleyemiyor, olduğu yerde kalıyor. Hattâ belki, bir zaman sonra, suyun üstünde de duramıyor.

Bazen de, bayram zamanlarında cambaz grupları gelir, direkleri dikerler. Biz küçükken Boğaz’da, Arnavutköy’de bunları görürdük. İpi gererler, cambazlıklar yaparlar. İpin üstünde bisikletle bir taraftan öbür tarafa geçer. Tabii, ipin üstünde olan bir insanın, devamlı gayret etmesi lâzım!

Müslüman da hayatı boyunca ipin üstünde gibidir, denizde gibidir. Çalışması lâzım ki, ibadeti gevşetmemesi lâzım ki, zarara uğramasın, kaybı olmasın.

İşte bu, tatlı bir arama olsun diye, güvenme olmasın diye, “Her gecemizi Kadir bilip değerlendirmeye çalışalım! Her gördüğümüzü Hızır AS sanıp, bilip de hürmetli ve dikkatli olalım birbirimize...” diye, işte böyle Hızır AS da, Kadir Gecesi de, Allah tarafından bir hikmete mebni olarak saklanmış. Dileseydi, şu gündür diye belirtirdi.

Ama burada hemen belirteyim ki, mübarek olduğu bilinen ve zamanı da belli olan günler ve geceler de vardır; onu da söyleyeceğim. Meselâ, cuma günü çok mübarek bir gündür. Gecesi mübarek bir gece, gündüzü mübarek bir gündüzdür. Bellidir, dünyanın her yerinde de aynıdır. Hicrî takvimle milâdî takvim ayırımından dolayı da bir ihtilaf yoktur. Herkesin cuması aynı gündür. İşte ihyâ edilecek güzel bir gece...

Sonra Ramazan ve Kurban Bayramı geceleri, yâni Arafeyi bayrama bağlayan geceler, ihyâ edilmesi gereken gecelerdir. O da belli olan gecelerdendir.

Demek ki, Kadir Gecesi'nin yeri belli ama, biraz çalışıp aramak lâzım! Balsa bile bulduğunu bilmemesi, emin olmaması daha iyi olur diye, Allah tarafından saklanmış bir gece oluyor.

c. Kur'an ve Kadir Gecesi

Bu kadar muhteşem bir gece, delil isterse... Herkes şimdi, "Bu hususta ayet var mı, hadis var mı?" diye sorar.

Tabii, Kadir Gecesiyle ilgili sûre var: Kadir Sûresi... Mübarek ve mukaddes kitabımız Kur'an-ı Kerim'de Allah-u Teâlâ Hazretleri Kadir Sûresi inzal eylemiş.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ . وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ . لَيْلَةُ الْقَدْرِ
خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ . تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ ، مِنْ
كُلِّ أَمْرٍ . سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ (القدر: ١-٥)

(*İnnâ enzelnâhü fî leyleti'l-kadr. Ve mâ edrâke mâ leyletü'l-kadr. Leyletü'l-kadri hayrun mi elfi şehr. Tenezzelü'l-melâiketi ve'r-rûhu fihâ bi-izni rabbihim min külli emr. Selâmün, hiye hattâ matlai'l-fecr.*) (Kadir, 97/1-5) *Sadaka'llahu'l-azîm.*

Bu sûre, çoğumuzun da ezberindedir. Küçükten ezberlediğimiz, mahalle camiine gidip de, yaz tatillerinde dinimizi öğrenme gayretinde olduğumuz sıralardan bildiğimiz bir sûre.

Bir de Duhan Sûresi var Kur'an-ı Kerim'de. *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:*

حم . وَالكِتَابُ الْمُبِينُ . إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُّبَارَكَةٍ إِنَّا كُنَّا
مُنذِرِينَ (الدخان: ١-٣)

(Hâ, mîm. Ve'l-kitâbü'l-mübîn. İnnâ enzelnâhü fî leyletin mübâreketin innâ künnâ münzirîn.) (Duhan, 44/1-3)

Bu sûrede de (*İnnâ enzelnâhü fî leyletin mübâreketin*) “Biz onu mübarek bir gecede indirdik.” deniliyor. Bu gece, bazı alimlere göre yine Kadir Gecesidir. Bazıları da başka şeyler söylemişler, ulemanın ihtilafı var; “Şa’banın 15. gecesidir, Berat Gecesidir.” diyenler var.

Ama, (*İnnâ enzelnâhü fî leyleti'l-kadr.*) “Biz onu Kadir Gecesinde indirdik.” ayetiyle, (*İnnâ enzelnâhü fî leyletin mübâreketin*) “Biz onu mübarek bir gecede indirdik.” ayet-i kerimesinin benzerliğinden, onun da Kadir Gecesi olduğunu düşünmüşler, söylemişler bazı alimler.

Demek ki, Kur’an-ı Kerim’de bir sûre var, bir de ilgili bazı ayetler var. Sonra:

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ (البقرة: ١٨٥)

(*Şehru ramadâne'llezî ünzile fîhi'l-kur'ân*) “İçinde Kur'an indirilmiş olan Ramazan ayı...” (Bakara, 2/185) diye bildiriliyor. Tabii, “Hakkında Kur'an inmiş olan Ramazan ayı” diye de mânâ verilebilir.

Kadir Gecesi Kur'an-ı Kerim'le sabit bir gece. Hadis-i şeriflerde de Peygamber Efendimiz Ramazanda olduğuna işaret buyurmuş. O hadis-i şerifler de sahih.

Şimdi buyruluyor ki: (*İnnâ enzelnâhu fî leyleti'l-kadr*.) “Onu Kadir Gecesinde indirdik.” (*İnnâ*) “Biz azîmü-şân, alemlerin Rabbi, (*enzelnâ*) indirdik, (*hu*) onu; (*fî leyleti'l-kadr*) Kadir Gecesinde indirdik.” Bu indirilen o şey ne?.. Yâni (*İnnâ enzelnâ'l-kur'âne fî leyleti'l-kadr*) [Biz Kadir gecesinde Kur'an'ı indirdik.] denmiyor, (*İnnâ enzelnâhu*) “Biz onu indirdik.” deniliyor. Burada o ile kasdedilen nedir?..

Alimler, “İndirilen Kur'an-ı Kerim'dir.” diye buyurmuşlar. Tabii, o sözünün başka şeylere de işaret olması mümkün.

Onların açıklamaları şöyle: “Kur'an-ı Kerim Levh-i Mahfuzdan, kâinatın mukadderatının takdir kalemleriyle cızır cızır yazıldığı ve Peygamber Efendimiz'in Mi'raca gittiği zaman, mukadderat kalemlerinin mukadderatı yazışının cızırtısını kulaklarıyla duyduğunu söylediği Levh-i Mahfuz'dan dünya semâsına bu gecede indirilmiştir. 23 senede de nücûmen nücûmen halka bildirilmiştir.” deniliyor.

Nücûmen ne demek, yıldızlar yıldızlar, yâni yıldızlarmış gibi, yıldız demetiymiş gibi, ayet-i kerimeler grup grup indirilmiş demek oluyor.

Demek ki, Levh-i Mahfuz'dan semâ-ı dünyaya topluca inzal olmuş; olaylara göre, hikmetli sebeplerle insanlara bildirilmesi, yâni tenzili de 23 senede olmuş. İnzal ile tenzil arasında böyle bir ayırım yaparak, bunu izah ediyor alimlerimiz.

Olabilir, biz kâinatın esrarını bilemeyiz. Alimlerimize hürmetimiz tamdır. Kur'an-ı Kerim böylece toptan indirilmiş, ondan sonra da 23 seneye yayılmış olarak; iyice anlasınlar,

öğrensinler, unutmasınlar, güzelce hayatlarını tanzim etsinler, Kur'an'a göre yaşayabilsinler; her şey canlı canlı görsel eğitim olsun, uygulamalı eğitim olsun diye insanlara bildirilmiş. Allah-u Teâlâ Hazretleri böylece önce toptan indirip, sonra parça parça, yıldız demetleri gibi kullarına Kur'an-ı Kerim'i bildirmiş olabilir. Çünkü Allah-u Teâlâ Hazretleri mukadderatın evvelini, ahirini, olmuşu, olacağı, her şeyi biliyor.

Demek ki, buradan da anlıyoruz ki, alimlerin izahlarına göre, Ramazan özellikle Kur'an-ı Kerim ayı, şehir-i Kur'an imiş. Gerçekten Ramazan ayında Kur'an-ı Kerim'e özel bir sevgi, ilgi gösterip, özel bir gayretle Kur'an-ı Kerim'e çalışmamız lâzım!

Ben tavsiye ederim dinleyici kardeşlerime, genç olanlar, hafızası, durumu, tahsili elverişli olanlar, Kur'an-ı Kerim'in ezberine başlasınlar. Kardeşlerim, hemen bir "Kur'an-ı Kerim'i Ezberleme Derneği" kursun ve oraya kaydolanlar Kur'an-ı Kerim'i hemen ezbere başlasınlar!

وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا ، قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ،

وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ (البقرة: ۱۳۵)

(*Ve kâlû kûnû hûden ev nasârâ tehtedû, kul bel millete ibrahîme hanîfâ, ve mâ kâne mine'l-müşrikîn*) (Bakara, 2/135) diye, birinci cüzün sonundaki sayfadan hemen ezbere başlasınlar! Böyle başlarlar, Allah'ın yardımı ile tamamlanır, hafız olurlar. Hazineye sahip olurlar.

O da bir başka hazine... Kur'an-ı Kerim hazinesi, ilim ve irfan hazinesi.

Demek ki, "Onu Kadir Gecesi'nde indirdik." diye Kadir Gecesi'nin şerefini de bildiriyor; Kadir Gecesinde indirilen şey neyse, onun da çok şerefli olduğunu, Allah-u Teâlâ Hazretleri sûrenin birinci ayet-i kerimesinde bize bildirmiş oluyor. Kadir Gecesi de kıymetli, Kadir Gecesi'nde bize ikram olunan, indirilen

şey de başımızın tacı ve kıymetli...

وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ (القدر: ٢)

(*Ve mâ edrâke mâ leyletü'l-kadr.*) “Bu Kadir Gecesi'nin ne olduğunu, hangi şey sana bildirebilir?.. Nasıl bunun kadrini, kıymetini tam anlayabilirsin?.. Nasıl idrak edersin ey Rasûlüm?” (Kadir, 97/2) diye bir soru, bu ikinci ayet-i kerime. Bu soru dikkati çekmek için. Yâni, “Kadir Gecesi'ne dikkatler çekilsin, ne kadar önemli olduğu anlaşılsın!” diye, soru yönelterek dikkatlerin toplanması.

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ (القدر: ٣)

(*Leyletü'l-kadri hayrun min elfi şehr.*) “Kadir Gecesi'nin kıymeti hakkında düşünülecek olursa, Kadir Gecesi bin aydan daha hayırlıdır.” (Kadir, 97/3)

Şimdi bir matematik çalışması yapalım: Bin ay kaç yıl eder?.. Bunu bulmak için, bir yıl on iki ay olduğuna göre, alırsak elimize kâğıdı kalemi; veya şimdi artık kimse böyle uzun şeylerle uğraşmıyor, hesap makinasını alıyor... Bini on ikiye bölelim, ne çıkar bakalım?.. (1000/12 = 83,333) “Seksen üç virgül üç üç üç...” diye gidiyor.

Demek ki, bin ay demek ne demekmiş? Bir başka deyişle, bu zamanı herkes anlasın diye, gözünde ne kadar büyük olduğu görünsün diye söyleyelim; çünkü anlaşılması için Allah-u Teâlâ Hazretleri ikinci ayet-i kerimede soru sorarak dikkat topluyor: 83 sene 4 ay demek... İçinde Kadir olmayan 83 sene 4 aylık bir zamana bedel, o kadar kıymetli Kadir Gecesi.

Aziz ve sevgili kardeşlerim, insan bunu yakalamak için ne yapar?.. Bu ayet-i kerime artık tereddütlü de değil...

Şimdi ben daima takılırım, seviyorum, hoşuma da gidiyor, bizim bazı meraklı kardeşlerimiz, bir bilgi söylediğimiz zaman,

“Bunun kaynağı ne?” diye sorarlar. Bu da tabii bizi, her şeyi asıl kaynaklardan öğrenmemiz ve söylememiz gerektiğine götürdüğü için, fenâ bir şey değil. Bir de herkesin, işin aslını öğrenmeğe hakkı olduğundan, doğru.

E Kur’an-ı Kerim’de Kadir Gecesinde kıymeti bildirilmiş, kesin, tamam mı?.. Tamam, *âmennâ ve soddaknâ... Sadaka’llâhu’l-azîm* dedin mi?.. Dedin. Bak 83 yıl 4 aydan daha hayırlı olan bir Kadir Gecesi varmış Ramazan’ın içinde... Efendim, sahih hadislerde de Ramazan’ın son on günündeymiş... O zaman insan bunu bulmak için ne yapar?.. Pusu kurar, her türlü tertibatını alır, bu geceyi yakalamak için elinden geleni yapar. “Şu avı yakalayayım, elimden kaçırmayayım, çok kıymetli...” diye.

Nasıl Karadeniz’den uçarak gelen bıldırcınları Sinop sahillerinde, Karadeniz sahillerinde, denizi geçip de artık karayı görünce, sürüler halinde oraya inmek isteyen bıldırcınları biliyorlar da, nasıl tertibat alıyorlar... Işıklarını, fenerlerini alıyorlar, ortalığı aydınlatıyorlar. Ağlarını kuruyorlar. Hayvanlar ağlara takılıyor, torbalara dolduruyorlar canlı canlı bıldırcınları... Neden?.. Bıldırcın eti tatlı, onun da gelecek zamanı belli; tertibat alıyorlar.

Mâdem Kadir Gecesi’nin kıymeti bu kadar güzel, âşikâr, belli... Kur’an-ı Kerim’le, hadis-i şeriflerle sabit... Niye tedbir alınmıyor?..

Tedbir alanlar da var. Tedbir alanlar, akıllı müslümanlar, Peygamber Efendimiz’in sünnetine uyanlar, Ramazan’ın son on gününde Efendimiz’in sünnetidir diye i’tikâfa niyet ediyorlar. Bir camiye giriyorlar, gece gündüz camide yatıyorlar, cami evleri oluyor. Caminin insanın evi olması, Allah’ın evinde misafir olması demek... Cami Allah’ın evi olduğundan, Allah’ın misafiri olmak demek.

Allah’ın misafiri oluyor, tedbirini alıyor, geceleri Kur’an okuyor. İbadet ederek, zikir yaparak Kadir Gecesi’ni elde etmeğe çalışıyor.

Biliyorum ki birçok sevgili kardeşim, değerli kardeşim, birçok Allah’ın rızasını kazanmaya azmetmiş kardeşim, yakasına:

إِلَهِي أَنْتَ مَقْصُودِي ، وَرِضَاكَ مَطْلُوبِي !

(*Îlâhî ente maksûdî ve rıdâke matlûbî*) yazan, “Yâ Rabbi, benim maksudum sensin! Ben senin rızanı talep ediyorum, onu kazanmak istiyorum.” diyen nice ihvanım, kardeşim var ki, i'tikâfa girdiler. Allah hepsini Kadre erdirdin, o sevaplara nâil eylesin...

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ (القدر: ٣)

(*Leyletü'l-kadri hayrun min elfi şehr.*) “Kadir gecesi 83 yıl 4 aydan daha hayırlı bir gece...” (Kadir, 97/3)

Tabii burada bir şeyi daha açıklamak lâzım: (*Leyletü'l-kadr*) ne demek?.. *Leyleh*, gece demek. *Leyletü'l-kadr*, Kadir Gecesi demek. Ama bu *kadir* ne demek?..

Kadir, Arapçadan Türkçeye gelmiş. Hangi mânâlara gelir kadir?.. Bir; takdir etmek mânâsına gelir. Zâten takdir kelimesi, iktidar gelimesi, kâdir olmak kelimesi aynı kökten gelir. Yâni, güç yetmek, kâdir olmak, iktidarlı olmak, yapabilecek durumda olmak, takdir eylemek, hükmeylemek; bir şey şöyle olsun, böyle olsun diye hakkında karar vermek mânâsına geliyor.

“Niye bu gece Kadir Gecesi diye isimlendirilmiş?” diye, anlamını aradığımız zaman, bu anlam bize bir ipucu verebilir. Çünkü, bu gecede Allah-u Teâlâ Hazretleri pek çok şeyi takdir buyuruyor. Güzel şeyler takdir buyuruyor. Hattâ eğer Duhan Sûresindeki o leyle-i mübareke de bu Kadir Gecesi ise, (*Fîhâ yufraku küllü emrin hakîm*) “Her hikmetli iş o gecede ayrılıyor, tesbit ediliyor, icra edilsin diye meleklerle veriliyor.” Böylece bir takdir eyleme, hükmetme, karar verme, kararın infazı için emir verme gecesi oluyor. O bakımdan bu isim verilmiş olabilir. Yâni kelimelerden, Kadir Gecesinin mahiyetini anlamağa çalışıyoruz. Bir bu.

İkincisi; yine Türkçede kullanılan *kadir* kelimesi, kıymet, değer, şan, şeref demek. Meselâ, sözler var türkülerde:

*Hiç bilmedin kadrimi,
On parmağı kınalı.*

Kadir, kıymet demek. “Değerimi, kıymetimi bilmedin!” demiş oluyor orada.

Leyletü'l-Kadir o zaman, kıymet, değer gecesi demek. Bu da neden?.. İçinde ibadet yapıldığı zaman, mükâfâtın çok kıymetli olduğu; çok kıymetli, şerefli mükâfâtların, sevapların bulunduğu gece olduğundan bu isim verilmiş olabilir deniliyor. Bu da yakışır, bundan dolayı da olabilir. Hakikaten çok kıymetli bir gece.

Rivayete göre, Arafat gecesi de çok kıymetli. Arafat biliyorsunuz, hacıların hacca gittikleri zaman uğradıkları ibadet yeri, ibadet ovası. Arafat’a Kurban Bayramı’ndan bir gün önce, Arafe gününde çıkıyorlar. Akşamleyin Müzdelife’ye geçiyorlar. Ertesi gün bayram oluyor.

Müzdelife’de geçirilen o gece de, kıymetli gecelerden biri. Arafat günü de çok kıymetli günlerden; duaların kabul olduğu, hacıların toplandığı, muazzam, mahşeri andıran, insanı ürperten bir gün. O gün kıymetli...

Cuma hakkında da, çok kıymetli bir gündür diye hadis-i şerifler var.

“—Acaba bu kıymetliler içinde hangisi daha kıymetli, en kıymetli hangisi?” diye alimler meseleyi araştırmışlar, incelemişler. “En kıymetlisi Kadir Gecesidir.” sonucuna varmış bazı alimler.

Demek ki, kadir kıymet mânâsına gelmesi olabilir. Leyletü’l-Kadr, kıymet gecesi demek olmuş olur.

Bir de *kadr*; tazyik etmek, sıkıştırmak, hak vermek mânâsına geliyor. Bu da olabilir. Yâni sıkıştırma, izdiham gecesi mânâsına gelebilir. Çünkü, Ebû Hüreyre RA’dan, mezheb imamı, aynı zamanda büyük bir hadis alimi Ahmed ibn-i Hanbel RA’nın rivayet ettiği hadis-i şerifin devamında Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁸

إِنَّ الْمَلَائِكَةَ تِلْكَ اللَّيْلَةَ فِي الْأَرْضِ أَكْثَرُ مِنْ عَدَدِ الْحَصَى
(حم. عن أبي هريرة)

(*İnne’l-melâikete tilke’l-leylete fi’l-ardı ekseru min adedi’l-hasâ.*)
“Bu gecede melekler yeryüzünde o kadar çoktur, o kadar çoktur ki, yerdeki taş parçalarından daha çoktur.” buyruluyor.

Demek ki izdiham var. Yeryüzünde meleklerin muazzam bir sıkıştırması, muazzam bir bereket, muazzam bir kalabalık, bir olağanüstü durum var. Tazyik gecesi, izdiham gecesi, meleklerin

³⁸ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.519, no:10745; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.332, no:2545; Heysemî, *Mecmau’z-Zevâid*, c.III, s.409, no:5042; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VIII, s.538, no:24050; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.XVIII, s.360, no:19614.

izdihamlı olarak yere indiği gece...

Zâten sûrede de, bundan sonraki ayet-i kerimede ne buyruluyor:

d. Kadir Gecesinde Melekler

تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ، مِنْ كُلِّ أَمْرٍ . سَلَامٌ هِيَ
حَتَّىٰ مُطَلَعِ الْفَجْرِ (القدر: ٤-٥)

(*Tenezzelü'l-melâiketi ve'r-rûhu fihâ bi-izni rabbihim min külli emr. Selâmün, hiye hattâ matlai'l-fecr.*) (Kadir, 97/4-5)

(*Tenezzelü'l-melâiketi ve'r-rûhu fihâ bi-izni rabbihim*) “Melekler ve Ruh-u A'zam adlı büyük melek, bu gecede inerler.” *Tenezzelü, tetenezzelü*'nün kısaltılmış şekli. “Bu gecede alemlerin Rabbi Mevlâmızın izniyle yeryüzüne inerler.” Allah buyuruyor yeryüzüne inmelerini.

(*Min külli emr*) “Her bir emr-i ilâhîden dolayı, Allah buyurduğu için, hikmetli bir işin ifası için, kullara mükâfât dağıtılması için, hediyeler verilsin diye melekler inerler.”

Adetleri ne kadar?.. Yeryüzündeki çakılların taşları sayısından daha çok melek iner. Halbuki insanların sayısı o kadar değil. İnsanların sayısı çakılların sayısından daha az. Müslümanların sayısı da bütün insanlara göre daha az... Zâten müslümanların içinde de, Kadir Gecesini bilip de, Kadir Gecesinin kadr ü kıymetini bilip de ihyâ edenler az... İstemeyene bir şey yok, isteyene var mükâfât...

Demek ki, ihyâ etmek isteyen her kişinin çevresinde ne kadar çok melek var... Sayısını söyleyemeyeceğimiz kadar melekler, sıkışık bir şekilde... Onların o sıkışıklığı onlara bir rahatsızlık veriyor mu?.. Vermiyor. Bize rahatsızlık veriyor mu?.. Vermiyor, şeref veriyor. Çünkü, onların sıkışıklığı bize bir ters tesir yapmaz.

Onlar zikir yapılan meclislere de böyle izdihamlı olarak

yıgılırlar. Müslümanlar bir yerde toplansalar, tesbihleri ellerine alsalar, “Allah... Lâ ilâhe illa’llâh... Sübhâna’llâh...” vs. deseler; veya ilim meclisleri, hadis, tefsir, fıkıh ve sâirenin konuşulduğu meclislere gelseler, orada da izdiham ediyorlar.

Sonra bir kul akşamleyin abdest alıp abdestli yatsa, uyusa; gökten melekler onun nurlu vücudunu görüyorlar, odasına doluyorlar, gene izdihamlı bir şekilde... O izdiham zarar vermiyor.

Evet, aziz ve sevgili kardeşlerim! (*Tenezzelü’l-melâiketi ve’r-rûhu fihâ bi-izni rabbihim min külli emr.*) “Her emr-i ilâhî için melekler ve Ruh-u A’zam adlı büyük melek, bu gecede vazifeli olarak inerler.”

Şimdi burada (*emrin selâm*) diye, nedense bizim hafızlar okurken hep selâma bağlarlar. Cümle bitmediği için, cümle tamam olsun diye bağlanabilir ama, mânâ bakımından ayrıdır.

(*Selâmün*) “Selâmdır, selâmetliktir, esenliktir, hava güzeldir, güneşlidir, durgundur, güneş o sabah bir hoş doğar. (*Hiye hattâ matlai’l-fecr.*) “Bütün bu güzellikler, sahura kadardır. Fecr-i sadık atıncaya kadardır, sabah vakti girinceye kadardır. Yâni gecededir, sabah vakti olmadan önceki zamandadır.”

Sabah ne zaman girer?.. İmsak kesildiği zaman girer. Güneş doğduğu zaman, artık sabahın vakti geçmiş oluyor. O zaman, müslümanın uyanık olması lâzım!

Demek ki, aziz ve sevgili kardeşlerim! Böylece Kadir Gecesi ile ilgili sûreyi de açıklamış olduk. Ama Peygamber Efendimiz’in müjdesi var:

“—İki bayram gecesini ibadetle ihyâ edenin kalbi ezeli nur ile parlar.” buyuruyor.

Kadir Gecesi bugün mü, geçtiğimiz günlerden biri miydi, önümüzdeki günler mi, 29’u mu, bilmiyoruz ama, önümüzdeki bayram gecesini de Kadir Gecesi gibi ihyâ etmeye gayret edin!

Hadis-i şerifte bir 27, bir 29 olabilir diye buyurmuş Peygamber Efendimiz; inşaallah onu da onu da böyle Allah’ın rızasına uygun geçirirsiniz. Nice nice Kadirlere, bayramlara erersiniz.

Kadir Gecesinde zamanı belli değilse, bayram gecesinin zamanı belli, “Hodri meydan!” diyoruz. Hodri meydan ne demek?.. *Hod*, senin demek. (*Hodri meydan!*) “Meydan senin!” demek. “Haydi çık meydana, yap bakalım, hünerini göster!” demek.

“Hodri meydan sevgili dinleyiciler!” diyoruz. Haydi bakalım, belli olmayan Kadir gecesinde bu kadar gayret ediyoruz; belli olan bayram gecesinde de inşaallah aynı gayreti gösterelim! İbadet meydanında cevân edelim, nice nice hayırlara seyran edelim!

Kadir Gecemiz, Ramazanımız, bayramımız sizin ve bizim, bütün müslümanların kutlu ve mutlu olsun, kârlı ve hayırlı olsun... Hattâ Cenâb-ı Mevlâdan diliyorum ki: Her geceniz Kadir, her gününüz bayram olsun...

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri, sizden altı yedibin kilometre uzaklardan kucak dolusu selâmlar ve sevgiler... Efendim, uzaktayız ama, gönüllerimiz beraber... Gönül beraber olunca da, birlik ve beraberlik oluyor.

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

25. 01. 1998 - Sydney/AVUSTRALYA

10. İ'TİKÂFIN ÖNEMİ

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Ak-Televizyon izleyicileri ve Ak-Radyo dinleyicileri!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri Ramazan ayının feyzinden, bereketinden, mânevî ikramlarından, ihsanlarından cümlenizi istifade eden, Ramazan'dan faydalanan, yararlanan, Ramazan'da kazanan kullarından eylesin... Mahrum kalan kullarından eylemesin...

a. Ramazan'ın Son On Günü

Bugünden itibaren Ramazan'ın son on gününe giriyoruz. Araplar ayları kendi adetlerine göre ayı üç bölüme ayırırlar. Birinci on günlük bölüm, ikinci on günlük bölüm, üçüncü on günlük bölüm diye... Ay 29 çekip, en son bölümü 9 gün olsa bile, onun adı gene *aşrû'l-evâhir*'dir, yâni son on gündür.

Şimdi Ramazan'ın el-aşrû'l-evâhirine, son on gününe giriyoruz. Başı geçti, ortası geçti, sonuncu on güne giriyoruz. Bu çok önemli... Çünkü biliyorsunuz senenin ayları içinde Üç Aylar'ın çok önemi var. Receb, Şa'ban, Ramazan üç mübarek ay, bunların çok önemi var. Bu Üç Aylar'ın içinde Ramazan'ın daha büyük önemi var. Çünkü Peygamber SAS Efendimiz:³⁹

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبٍ وَشَعْبَانَ، وَبَلِّغْنَا رَمَضَانَ (طس. هب.
حل. كر. والديلمي عن أنس)

³⁹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.259, no:2346; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.189, no:3939; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.375, no:3815; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.269; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.290, no:6494; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXX, s.57; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.485, no:1985; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.161, no:309; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.138, no:18049; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.211, no:554; RE. 532/10; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXXIII, s.24, no:35704, 36125.

(*Allâhümme bârik lenâ fî recebin ve şa'bâne, ve belliğnâ ramadân*) “Yâ Rabbi, bize Receb ayını mübarek eyle, Şa’ban ayını mübarek eyle, bereketli eyle; ve bizi sağlıkla, afiyetle, saadetle, selâmetle Ramazan ayına ulaştır, eriştir!” diye dua ederdi.

Demek ki, Ramazan daha önemli, ulaşılması gereken ana hedef olmuş oluyor.

Ramazan’ın son on günü de, Ramazan’ın daha önemli kısmıdır. (*El-aşrû’l-evâhir min şehri ramadân*) Ramazan ayından son on gün çok önemlidir. Şimdi o son on gününe, bu cumadan sonra giriyoruz. Daha doğrusu, bu cuma gününün ikindisi ile orta on gün bitiyor, akşam ezanıyla beraber son on gün başlıyor.

Bu son on gün fevkalâde önemlidir. Peygamber SAS Efendimiz, kendisi Allah’ın en sevgili kulu, en büyük iltifatlara, mükâfâtlara, makamlara nâil olmuş kulu olduğu halde, Üç Aylar gelince halini değiştirir ibadetlerini arttırırdı. Ama Ramazan’ın son on günü gelince, daha da gayrete gelirdi; hattâ yatağına girmezdi mübarek Peygamber SAS Efendimiz. Onunla ilgili bir iki hadis-i şerifi önce okumak istiyorum.

Ahmed ibn-i Hanbel’in, İmam Müslim’in, İmam Tirmizî’nin, İmam İbn-i Mâce’nin, Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz’in mübarek kızı, Peygamber Efendimiz’in mübarek genç zevcesi Aişe-i Sıddîka Vâlidemiz’den rivayet ettiklerine göre, Peygamber SAS Efendimiz Ramazan’ın son on gününde, ibadete düşkünlüğünü arttırırdı:⁴⁰

كَانَ يَجْتَهِدُ فِي الْعَشْرِ الْآخِرِ، مَا لَا يَجْتَهِدُ فِي غَيْرِهَا

(حم. م. ت. ه. عن عائشة)

⁴⁰ Müslim, *Sahih*, c.II, s.832, no:1175; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.161, no:796; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.562, no:1767; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.255, no:26231; İbn-i Huzeyme, *Sahih*, c.III, s.342, no:2215; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.252, no:8691; Beyhaki, *Şuabü’l-İman*, c.III, s.319, no:3657; Beyhaki, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.IV, s.313, no:8344; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.270, no:3390; Ebû Avâne, *Müsned*, c.II, s.254, no:3055; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.III, s.310; Hz. Aişe RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.153, no:18092; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.XXXX, s.144, no:43356.

RE. 551/13 (*Kâne yectehidü fi'l-aşri'l-evâhiri, mâ lâ yectehidü fi gayrihâ.*) “Ramazan’ın son on günü girdiği zaman, başka zamanlarda yapmadığı miktar ve ölçüde, ibadet ve tâatini daha da arttırırdı.”

Mübarek zâten Allah’ın en sevgili kulu, Makâm-ı Mahmud’un sahibi, Seyyidül-evvelîne ve’l-âhirîn, insanların, kâinatın serveri, peygamberlerin önderi... Ona rağmen aşk ile, şevk ile, muhabbetullah ile, şevkullah ile böyle Ramazan’ın son on gününde çalışırdı.

b. Peygamberimiz’in Ailesini Uyarması

Yine Buhârî’nin, Müslim’in, Ebû Dâvud ve Neseî’nin —ki bunlar *Sıhah-ı Sıtte*’nin sahiplerinden dört tanesi— Aişe-i Sıddıka Vâlidemiz’den rivayet ettiği bir başka sahih hadis-i şerifi okuyalım:⁴¹

كَانَ إِذَا دَخَلَ الْعَشْرَ شَدَّ مِئْزَرَهُ ، وَأَحْيَا لَيْلَهُ ، وَأَيَّقُظَ أَهْلَهُ

(خ. م. د. ن. ه. عن عائشة)

RE. 533/2 (*Kâne izâ dehale’l-aşru şedde mi’zerahû, ve ahyâ leylehû, ve eykaza ehlehû.*)

Hazret-i Aişe Vâlidemiz buyurmuş ki:

“Ramazan’ın son on günü geldiği zaman, (*şedde mi’zerahû*) artık Peygamber Efendimiz gayretini çok daha da fazla arttırırdı.” Sanki böyle çok mühim iş yapacak, çok çalışacak insanın eteklerini toplayıp, paçalarını sıvadığı gibi, kollarını sıvadığı gibi

⁴¹ Buhârî, *Sahîh*, c.II, s.711, no:1920; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.832, no:1174; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.437, no:1376; Neseî, *Sünen*, c.III, s.217, no:1639; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.562, no:1768; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.40, no:24177; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.223, no:3437; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.IV, s.313, no:8343; İshak ibn-i Râhavyeh, *Müsned*, c.III, s.805, no:1440; Hz. Aişe RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.153, no:18090; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.XXXX, s.13, no:43004.

bir ifade bu, (*şedde mi'zerahû*) demek. Büyük bir gayrete gelirdi. Zâten her günü, gecesi ibadetle geçtiği halde, artık müstesnâ bir şekilde i'tikâfa yönelirdi.

(*Ve ahyâ leylehû*) “Gecesini ihyâ ederdi. Yâni geceleyin uyku uyumaz; namaz kılarak, ibadet ve niyazda bulunarak zamanını geçirirdi.” İki...

Üçüncü cümlesi: (*Ve eykaza ehlehû.*) “Ailesi efradını da uykudan uyandırırđı. ‘Hadi bakalım, siz de bu sevaplardan istifade edin, siz de kaçırmayın bu güzel imkânları; siz de çalışın, çabalayın!’ diyerek ailesi efradını da kaldırırdı.”

Tabii, burada bizim için ibretler olduğundan dolayı söylüyorum. Bizim de hanımımızı, çoluk çocuğumuzu böylece kaldırmamız gerektiği, onun sünnet olduğu anlaşılıyor. Hattâ biliyorsunuz, gece ibadetine kalkmakta insan, uykusu olduğu için kendisi zorlanabilir; yardım ederlerse, müteşekkir olur yardım eden kimseye...

Kalkamazsa eşi, efendisi yüzüne şaka olarak, “Haydi uyan bakalım!” diye su serpiverecek. Hanım kalktı da, sahur yemeklerini yaptı vs. Erkek çok yorgun, kalkamıyor. Erkeği kaldırmak için de hanım yüzüne su serpiverecek, bir latîfe olsun ve uyansın diye... Bu gece ibadetine kalkma konusunda hadis-i şerifler var.

Gece ibadeti zaten güzel! Senenin hangi zamanında olursa olsun, geceleyin ibadete kalkmak güzel bir şey.

Peygamber SAS buyuruyor ki:⁴²

رَكَعَتَانِ مِنَ اللَّيْلِ، خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا.

(*Rek'atâni mine'l-leyli*) “Geceleyin iki rekât namaz, (*hayrun mine'd-dünyâ ve mâ fihâ*) dünyadan da, dünyanın içindeki her türlü maddî zenginlikten de, imkândan da daha iyidir, daha

⁴² Lafız farkıyla: Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.455, no:5404; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VII, s.785, no:21405; *Camii'l-Ehadis*, c.XIII, s.145, no:12782.

hayırlıdır.” diye Peygamber Efendimiz zâten söylüyor.

Gece çok güzel! Hele gecenin sonu, seher vakti denilen imsaktan önceki zamanı, çok daha önemli ve kıymetli... Zâten o zamanlar Peygamber Efendimiz teheccüd namazına kalkardı, ashâb-ı kirâm kalkardı. Evliyâullah kalkmışlardır, hep bu vazifeleri yapa gelmişlerdir.

Hele Ramazan’ın son on günü gelince, Peygamber Efendimiz yatağına girmezdi. Bir...

“—İbadet kişisel bir şey de, kimseye karışmamak lâzım, sessiz sedasız ibadet etmek lâzım! Zâten geceleyin de herkes uykuda oluyor, kimse görmeden yapıyor bu ibadet...”

Öyle ama, Peygamber Efendimiz ailesini de kaldırırdı. Ailesi efradına da acıdığı için, onları da sevdiği için, onlar mahrum kalmasın diye, onları da kaldırırdı. Bu da önemli, buna da dikkat etmenizi istiyorum. Demek ki çoluk çocuğunuzu alıştıracaksınız ibadete... Hele gece ibadetine...

Hocamızın kız kardeşi, rahmetli halamız anlatmıştı. Ben de size birkaç sefer nakletmişim, hatırlarsınız. Medine-i Münevvere’de iken, geceleyin teheccüd ezanı okunuyormuş; evin genç gelini beşikte olan çocuğu gitmiş, kaldırmış. Hala da demiş ki:

“—Niye uyandırıyor sun küçük çocuğu?..”

“—E ezan okunuyor!”

“—Olsun, küçük çocuk, daha bebek, uyuyor mışıl mışıl... O kaldırılr mı?..”

“—Ben onu kaldırmazsam, efendim kızar.” demiş.

Neden kızıyor efendisi?.. Çocuk o vakitte uyumamaya alışacak, bedeni de alışacak. Yâni o saatte uyanacak.

İnsanoğlu her şeye alışır. Bakın, kutuplarda da yaşıyor, Ekvator’da da yaşıyor. En soğuk yerlerde de yaşıyor, en sıcak yerlerde de yaşıyor. Her şeye alışır insanoğlu...

Geceleyin kalkmağa alışır, gecenin o vakti çok kıymetlidir, kalkar ve sevabı kazanır. Kalkmazsa, feyizler, bereketler, sevaplar geceleyin dağıtıldığı için, pazar kalkar, ortada çör çöp kalır. Alan alır, kazanan kazanır. O da kalkar ama, iş işten geçmiş olur. İş işten geçtikten sonra, kalkmanın ne kıymeti var?..

Sabah namazından önce, teheccüde kalkardı sahabe-i kirâm... İşte Peygamber Efendimiz de bu son on günde, böyle eşini, ailesini, çoluk çocuğunu da kaldırırdı. Bunu öğrenmiş olduk. Biz de inşâallah çoluk çocuğumuzla, aşk ile, şevk ile, aile boyu tatlı ibadetler ederiz.

c. Peygamberimiz'in İ'tikâfa Girmesi

Sonra bir adet-i seniyyesi daha vardı Peygamber SAS Efendimiz'in... Enes RA'dan Hanbelî mezhebinin imamı ve aynı zamanda büyük alim olan, Ahmed ibn-i Hanbel rivayet etmiş:⁴³

كَانَ إِذَا كَانَ مُقِيمًا ، اِعْتَكَفَ الْعَشْرَ الْأَوَّخِرَ مِنْ رَمَضَانَ ؛ وَإِذَا
سَافَرَ ، اِعْتَكَفَ مِنَ الْعَامِ الْمُقْبِلِ عِشْرِينَ (حم. عن أنس)

RE. 539/9 (*Kâne izâ kâne mukîmen*) “Peygamber Efendimiz seferde olmadığı zaman, Medine-i Münevvere’de bulunduğu zaman, mukîm halinde, ikâmet halinde bulunduğu zaman; (*i'tekefe'l-aşre'l-evâhira min ramadân*) Ramazan'ın son on gününde i'tikâfa girerdi.”

Biliyorsunuz, Medine-i Münevvere'ye gitmiş olanlar çok iyi hatırlayacaklar, Peygamber Efendimiz'in odaları, hücre-i saadeti mescide bitişikti. Türbesi zâten vefat ettiği odasıdır. O kadar yakın olduğu halde eve gitmezdi, evi bırakırdı Peygamber Efendimiz, camiye giderdi. Camide yatar kalkardı, camide i'tikâf ederdi. Yâni, ailesinden de ayrılmış oluyor. Artık tamâmen kendisini, zamanını Cenâb-ı Rabbül-İzzet'in ibadet ve taatine tahsis etmiş oluyor. Mukim olduğu zaman böyle yapardı.

(*Ve izâ sâfera*) “Ama bir yolculuk, bir savaş, bir cihad, bir iş dolayısıyla müsaferet halindeyse, sefer halindeyse, o Ramazan'ın son on gününde yapamamışsa i'tikâfı; (*i'tekefe mine'l-âmi'l-mukbili işrîn*) öndeki senede, gelen senede Ramazan geldiği

⁴³ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.104, no:12036; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.314, no:8348; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.153, no:18091.

zaman, bu sefer on gün değil yirmi gün i'tikâf yapardı.”

Tabii yirmi gün yapması, demek ki ötekisini kendisine bir vazife biliyor. O zaman sefer dolayısıyla yapamadığından, şimdi onu telâfi etmek için yirmi gün yapıyor demek. Buradan da anlıyoruz ki, i'tikâf icab ederse daha fazla olabilir.

Biliyorsunuz i'tikâf on günlük büyük bir ibadettir. Ama ondan büyük bir ibadet daha var, o da *halvet*... *Halvet* de kırk gündür. *Erbain* deniliyor kırk gün olduğundan dolayı... Kur'an-ı Kerim'de de işaretleri var. Mûsâ AS Tur Dağı'na çıkmış, otuz gün kalmış. On gün daha eklemiş, kırk gün olmuş.

Halvet, insanın eğitimi için, mânevî terbiyesi, gelişmesi, makâmâta ermesi, nefsinin ıslah etmesi için en uzun boylu ibadet odur. Kırk gün halvet... E onu yapamayan, hiç olmazsa Ramazan'ın son on gününde bu i'tikâfları yapmalı... Belki bu on günler, on günler birikince kırk da eder, daha fazla da edebilir.

Peygamber SAS Efendimiz, her yıl bu i'tikâfı yapmış. Bir keresinde mescide gelmiş bakmış ki, mescidin içinde özel bölmeler yapılmış, çadırcıklar kurulmuş.

“—Bunlar ne?” demiş.

Hanımlarının da i'tikâfa girdiğini öğrenmiş. O zaman, kadın erkek aynı mescidde karma bir şekilde yapmak istemediği için; zâten bu i'tikâf ibadeti kadının erkekten, erkeğin kadından gece de ayrı olarak ibadet etmesi için olduğundan, o zaman yapmamış ve Şevval ayında telâfi etmiş. Yâni, Ramazan Bayramı'ndan sonra o i'tikâfını yapmış. Hanımlar o sene mescidin içinde i'tikâf etmişler.

Hanımların i'tikâf yeri nedir?.. Evlerinin bir odasıdır. Evin sakini bir odasını kendilerine mescid edinirler, orada ibadet ve taat ederler.

Ankara'da çok sevdiğimiz bir tanıdığımız vardı. Zengin, imkânları da var... Tabii herkesin imkânı olmayabiliyor. Güzel bir odasını kendisine mescid yapmış. Seccadesi, kıblesi, Kur'an-ı Kerimleri, dînî kitapları... İnsan içeriye girdiği zaman, rahat ve huzur içinde mânevî bir aleme dalıp gidiyor.

Hanımlar evlerinde i'tikâf eder. Erkekler cuma namazı kılınan

bir mescidde i'tikâf ederlerse, cuma günü çıkmak zorunda kalmazlar. Ama mahalle mescidinde de, imam olan, müezzin olan her mescidde i'tikâf yapılabilir, caizdir.

İ'tikâfın en güzeli Mekke-i Mükerrerme'de Mescid-i Haram'da, Medine-i Münevvere'de Peygamber SAS Efendimiz'in Mescid-i Saadet'inde olanıdır. Mescid-i Saadet'te bir namaz, başka yerin bin namazına bedel... Mescid-i Haram'da, Kâbe'nin olduğu mescidde kılınan bir namaz, başka yerdekinden yüz bin misli...

Hocamız da ömrünün ahirinde Mekke-i Mükerrerme'de Mescid-i Haram'da kırk gün halvet yapmıştı. Bu ne demektir?.. Yüz bin halvet yapmış gibi, Allah büyük mükâfâtlar ihsan etmiştir diye, insan ne kadar imreniyor.

Allah hepimize güzel ibadetler yapmayı nasîb eylesin...

d. Kadir Gecesi

Demek ki sevgili izleyiciler ve dinleyiciler! İnsanın Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne aşkını, şevkini, kulluğunu, duygularını, niyazlarını sunmak için, onunla baş başa kalmanın gittikçe

yoğunlaştığı mevsim Üç Aylar, Üç Aylar'ın sonu Ramazan, Ramazan'ın sonu son on gün...

Tabii bu son on günde bir başka incelik, özellik daha var. Her zaman i'tikâf yapılabilir, senenin her zamanında, Receb'de, Şa'ban'da da yapılabilir ama, Ramazan'ın son gününde i'tikâf yapmanın ayrı bir önemi var. Selman RA anlatıyor:

Ramazan yaklaştığı zaman, Peygamber SAS Efendimiz çıktı minbere, hutbe irad etti:⁴⁴

يَا أَيُّهَا النَّاسُ! قَدْ أَظْلَكُمُ شَهْرٌ عَظِيمٌ مُبَارَكٌ، شَهْرٌ فِيهِ لَيْلَةٌ خَيْرٌ
مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ (خز. هب. عن سلمان)

(*Yâ eyyühe'n-nâs! Kad ezallem şehrün azîmün mübârekün*)
“Büyük bir ayın gölgesi üzerinize düşmek üzere; Ramazan ayı geliyor, mübarek ay geliyor. Bu muazzam bir aydır. (*Şehrün fîhi leyletün hayrun min elfi şehr*) İçinde bir gece vardır ki, bin aydan daha hayırlıdır.” Yâni bin ay, seksen üç sene ediyor. Bir ömre bedel, bir ömre değer bir gece, yâni Kadir Gecesi... Kur'an-ı Kerim'de de Kadir Sûresi'nde işaret edilmiş, aynen öyledir.

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ (القدر: ٣)

(*Leyletü'l-kadri hayrun min elfi şehrîn*) [Kadir Gecesi bin aydan daha hayırlıdır.] (Kadir, 97/3) diye ayetle kesin olarak sabit.

Bazıları derler ki:

“—Böyle ibadetlere fazla sevapları söyleyen hadisler, biraz sevk ve ibadet aşkı artsın diye ortaya atılmış olabilir.”

Öyle değil! Bak, sahih olarak Kur'an'da da var, hadis-i şerifte de var.

⁴⁴ İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.191, no:1887; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.305, no:3608; Heysemî, *Müsnedü'l-Hâris*, c.I, s.412, no:321; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.293; Selman-ı Fârisî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.757, no:23714.

Şimdi bu, içinde Kadir Gecesi olduğundan; Peygamber SAS de, Kadir Gecesi'nin Ramazan'ın son on gününde, özellikle 21, 23, 25, 27 gibi tek günlerde aranmasını tavsiye buyurduğundan, bu son on günde i'tikâfa giren, Kadir Gecesi'ni de i'tikâfta yakalamış oluyor. O da çok güzel tabii...

Fakat biliyorsunuz, duyuyorsunuz, beldelerden beldelere ihtilaf oluyor, bir gün önce, bir gün sonra Ramazan olabiliyor. Hangi gün 27'siydi, hangi gün 26'siydi, o bile bazen yanlış bir hesapla, veyahut o beldenin kararına göre öteki beldeden farklı oluyor. Birisinin isabetli, birisinin isabetsiz olma durumu var. Onun için işin en iyisi işi sağlama bağlamak, son on gününde ibadet etmek.

Şimdi aziz ve sevgili kardeşlerim, bazı insanlar bilemezler. Cenâb-ı Mevlâ ile kulluğunu nasıl yapacak; niyazını, münâcaatını, yakarışını, yalvarmasını, kulluğunu nasıl yapacak, birçokları bunu bilmez. İslâm bunu öğretiyor. Yâni aşık-ı sâdıkları yetiştiren bir din İslâm... Yunus Emre'den, Mevlânâ'dan, Eşrefoğlu Rûmî'den, ilâhîlerinden bildiğimiz o aşk, o muhabbetullah; işte İslâm onu kazandırıyor.

O güzel aşk u şevk, Allah'la bir olmak, tenhalarda Cenâb-ı Mevlâ'yı, Vâcibü'l-Vücut Hazretleri'ni, her yerde hâzır ve nâzır olan Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin varlığını hissedip, ona yakından ibadet ederek, gözyaşları dökerek güzel kulluk etmek; işte bu i'tikâf onun bir vesilesidir.

Onun için i'tikâfı size hatırlatacak bir konuşma yapmak istedim. Bir de i'tikâfın sevabıyla ilgili iki hadis-i şerif daha okuyarak, hadis-i şeriflerimi beşe tamamlamak istiyorum.

e. İ'tikâfın Sevabı

Taberânî'nin Ali ibn-i Hüseyin'in babasından, yâni Hazret-i Hüseyin Efendimiz'den rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁴⁵

⁴⁵ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.III, s.128, no:2888; Hz. Hüseyin RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VIII, s.864, no:24008; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.404, no:5025.

اعْتِكَافُ عَشْرِ فِي رَمَضَانَ كَحَجَّتَيْنِ وَعُمْرَتَيْنِ (طب. عن علي
بن حسين عن أبيه)

RE. 74/1 (*İ'tikâfü aşrin fî ramedân*) “Ramazanın son on gününde i'tikâf etmek, (*kehacceteyni ve umreteyn*) iki hac ve iki umre yapmak kadar sevaplıdır.

Eh hacca gidemeyenler, parası olmayanlar, izin alamayanlar, işi müsait olmayanlar, bakın işte çeşitli imkânlar var! Cenâb-ı Hak garibanları, fukarayı da nasıl sevaplara eriştirecek yolları nasîb etmiş. Allah-u Teâlâ Hazretleri onlardan faydalanmayı bilip, faydalanmayı nasîb eylesin...

Nihayet sonuncu bir hadis-i şerifi, İbn-i Abbas RA rivayet etmiş Peygamber Efendimiz'den. Bu hadis-i şerifin mübarek metni şöyle:⁴⁶

⁴⁶ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.567, no:1781; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.424, no:3964; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

المعتكف يعكف الذنوب، ويجرى له من الأجر كأجر عامل

الحسنات كلها (هـ. هب عن ابن عباس)

RE. 236/10 (*El-mu'tekifü ya'küfü'z-zünûbe, ve yücrâ lehû mine'l-ecri keecri àmili'l-hasenâti küllihâ.*)

Biliyorsunuz, *mu'tekif*, i'tikâf yapan kimse demek. *Akif* de denilir. Hani Mehmed Akif Ersoy var ya, İstiklâl Marşımızın ibarelerini yazan millî şairimiz, Allah rahmet eylesin, Mehmed Akif... *Akif* ne demek?.. İ'tikâf eden, yâni çok ibadet eden, kendisini belirli zamanlarda mescide tahsis edip, vaktini zamanını ibadete tahsis edip, mescidde kalıp, yatıp kalkıp Cenâb-ı Hakka ibadet eyleyen kimse demek... *Akif* de aynı mânâyâ, *mu'tekif* de aynı mânâyâ.

(*El-mu'tekifü*) “İ'tikâf yapan kimse, (*ya'küfü'z-zünûb*) günahlarını durdurur.” *A'kefe-ya'küfü*; durdurmak demek. Yâni günahları afv ü mağfiret olur, günahların işi biter mânâsına.

Bir de insan i'tikâf ettiği zaman günahlardan uzak kalmış oluyor. Mescid Allah'ın kalesi, mânevî bir kale; orada şeytanın çeşitli aldatmaları ihtimali az oluyor gibi ama, o düz bir mânâ olur. Zâten günah işleyen, kendisini tutmasını bilmezse, mescidde de gybet eder, dedi-kodu eder, başka şeyler yapar, başkasını ayıplar, yine günaha girebilir. Günah her yerde tehlike olarak mevcut...

Günahlarını affettirir, günahlarını durdurmuş olur, sildirmiş olur, men etmiş olur; günahlar artık hesaba girmez. Yâni, günahlarından temizleniyor mu'tekif. Bir...

(*Ve yücrâ lehû mine'l-ecr*) “Onun sevabı nasıl verilir? Ecirden ona ne gibi sevaplar kaydolunur, yazılır, akıtılır?.. (*Keecri àmili'l-hasenâti küllihâ.*) Bütün iyi amelleri, hasenâtın hepsini icrâ eden, ifâ eden kimse ne sevaplar alıyorsa, o sevapları alır.”

Tabii, şöyle hasenâtın çeşitlerini düşünelim: Hasenât nedir?..

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.866, no:24012; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXII, s.183, no:24617.

Namazdır. Namaz var i'tikâfta... Oruçtur. Oruç var i'tikâfta... Zikirdir. Zikir var i'tikâfta... Cihaddır. Nefisle cihad orucun içinde mevcut... Dua, tazarru ibadetin özü; tefekkür ibadetin özü; sükût ibadetin kaynağı sebebi, kendisi de ibadet... Hakikaten her şey var. Allah da hepsinin mükâfatını kat kat fazla veriyor.

Biliyorsunuz, Ramazan'da mükâfat kat kat fazla veriliyor. Hattâ bir insan tahakkuk etmiş olan zekâtını Ramazan'da da verebilir, Şevval'de de verebilir, Receb'de, Şa'ban'da da verebilir ama; Ramazan'da verdiği zaman, en aşağı yetmiş kat daha fazla sevap oluyor. Onun için, zekâtları da vermeyi bu arada hatırlatmış oluverelim.

Demek ki i'tikâf eden kimsenin günahları silinir. Bir de ecri, bütün iyilikleri yapmış insanın ecri gibi olur. Öyle ecirler, sevaplar ona akıtılır, sevap hazinesi zenginleşir. Defterine bu güzel sevaplar yazılır demek oluyor.

f. Dinimizin Kıymetini Bilelim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri dinimizin kıymetini, önemini, ne kadar güzel bir din olduğunu bilmeyi nasîb etsin... Mücevherin kıymetini kuyumcu bilir. Çocuk, eline elmas versen atar, kıymetini bilmez. Belki bir saplı şeker, yalamalı şeker tercih eder. "Şunu ver bana, ben de sana şeker vereyim!" dese, en kıymetli mücevheratı verir. Çünkü kıymetini bilmez.

Önce güzel şeyin kıymetini bilmek lâzım! İslâm en güzel din... En güzel ibadetler var, en mantıklı ibadetler var... Alem onun için müslüman oluyor, İslâm'ı bunun için öğüyor, methediyor. İslâm'ın kıymetini bilelim! Kur'an-ı Kerim'in önemini, kıymetini bilelim!

Hayatın kıymetini bilelim! Çünkü hayat bir fırsattır. Allah'ın rızasını kazanmak için çalışacak insan... Bu fırsatlar değerlendirilmez kaçarsa, bir daha ele geçmez. Ahirette cezayı çekecek insanlar, "Keşke dünyaya tekrar döndürülsek, o zaman iyi kul olacağız!" diyecekler ama, geri dönmek yok... Geri dönüşü olmayan bir yol bu yol...

O bakımdan aziz ve sevgili kardeşlerim, hayatın da kıymetini bilmek lâzım, İslâm'ın da kıymetini bilmek lâzım! Hayatın değerlendirilmesi, hayatı İslâm'ca, müslümanca yaşadığı zaman oluyor. Onun için güzelce, müslümanca yaşamaya gayret edelim!

Kur'an-ı Kerim'i okuyalım! Mânasını okuyalım, okutalım! Çoluk çocuğumuzu hafız yetiştirelim! Onların da başına, kendimizin de başına taç giydirmiş oluruz, nurdan taçlarla taçlanmış oluruz.

Kur'an-ı Kerim'in ahkâmını öğrenince, ahkâmını da uygulayalım! Çünkü Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kullarına emirleri, yasakları, dünyanın ve ahiretin saadetinin anahtarı, hepsi onun içinde... Şeriatın ahkâmı da onda, her şey Kur'an-ı Kerim'de... Kur'an'ı öğrenelim, ilmihali öğrenelim!..

Şimdi bazı kardeşlerim soruyorlar:

“—İ'tikâfta ne yapalım?..”

İ'tikâftaki insanların durumuna göre söylemek lâzım söylenecek tavsiyeleri ama, durumuna bakıyorum, diyorum ki:

“—*Mecmaü'l-Âdâb*'ı okuyacaksın! On güne böleceksin, her gün bir bölümünü okuyarak hızlı hızlı bir kere *Mecmaü'l-Âdâb*'ı tamamlayacaksın!” diyorum.

Neden?.. *Mecmaü'l-Âdâb*'da, hadis ve sünnet-i seniyyeye göre bir şeyi nasıl yapmanın gerektiğine dair çok güzel bilgiler var; öğrensinler. Onları öğrenmeden yalan yanlış işler yapıyor insanlar; sevap yapacağız derken, günaha giriyorlar.

O bakımdan her şeyin başı ilim... İlim öğrenirse, ilmine göre de amel ederse, çok mükâfât kazanır. İlim öğrenmezse, kaş yapayım derken göz çıkarıp, işleri berbat edebilir; kendisi de sevap almaz. Hattâ oruç tutar; akşama kadar aç kalmaktan başka eline bir şey geçmez. Gece ibadete kalkar, uykusuz kalmaktan başka eline bir şey geçmez. Onun için her şeyin usûlünü, ilmimi güzelce öğrenmek ve çoluk çocuğumuza öğretmek lâzım!

Çoluk çocuğumuzu da namaza, niyaza ibadete kaldırmak, iştirak ettirmek, alıştırmak lâzım! Eğitim olmazsa, alıştırmak olmazsa kötü şeylere alışıyor. Sonra bu alışılan kötü şeyler de ikinci bir tabiat haline geliyor, huy haline geliyor insanda... Eskiden öyle değildi, öyle alışınca, o da bir ikinci tabiat oluyor. Ondan artık vaz geçmiyor.

Tabii, kötü huylara alışmışsa, Allah da onun cezası olarak kalbini mühürlüyor, kulağını mühürlüyor; gerçekleri duymaz oluyor, idrak etmez oluyor, anlamaz oluyor. Anlayışsız, idraksiz

bir kimse oluyor. Dünyası ahireti de mahvoluyor.

Aynı şekilde iyi işlere alıştığı zaman da, mütmainne oluyor, artık istikrarlı bir müslüman oluyor. Hiç iyilikten dönmeyen, her yerde, her zaman iyilik yapan bir insan durumuna geliyor.

O bakımdan, kendimizi mütmainne, istikrarlı insan durumuna getirmeye çalışalım! Allah-u Teâlâ Hazretleri yardımcımız olsun... Tefvikini refik etsin, lütfeyesin... Hakkı hak olarak görüp ona uymayı, bâtilı bâtil olarak görüp ondan sakınıp korunmayı nasîb eylesin...

Hülâsası için: Bu fânî dünya hayatı, imtihan alemi sona erdiği zaman; ecel gelip, vâde yetip insan ahirete göçtüğü zaman, Rabbimiz cümlemizi iman ile ahirete göçenlerden eylesin... Rızasına erenlerden eylesin... Cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin...

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri ve Ak-Televizyon izleyicileri, *es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..*

08. 01. 1999 - AVUSTRALYA

11. KADİR GECESİ'NİN İHYÂSI

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Ak-Televizyon izleyicileri ve Akra dinleyicileri!
Allah hepinizden razı olsun... Ramazanınız hayırlı, mübarek
geçsin... Allah sıhhat, selâmet, âfiyet, huzur, kazanç ve sevapla
bayrama eriştirsın... Kadir Gecesi'ni ihyâ edenler zümresine, Allah
cümlelerinizi dahil eylesin...

a. Kadir Gecesi'ni İhyâ Etmenin Karşılığı

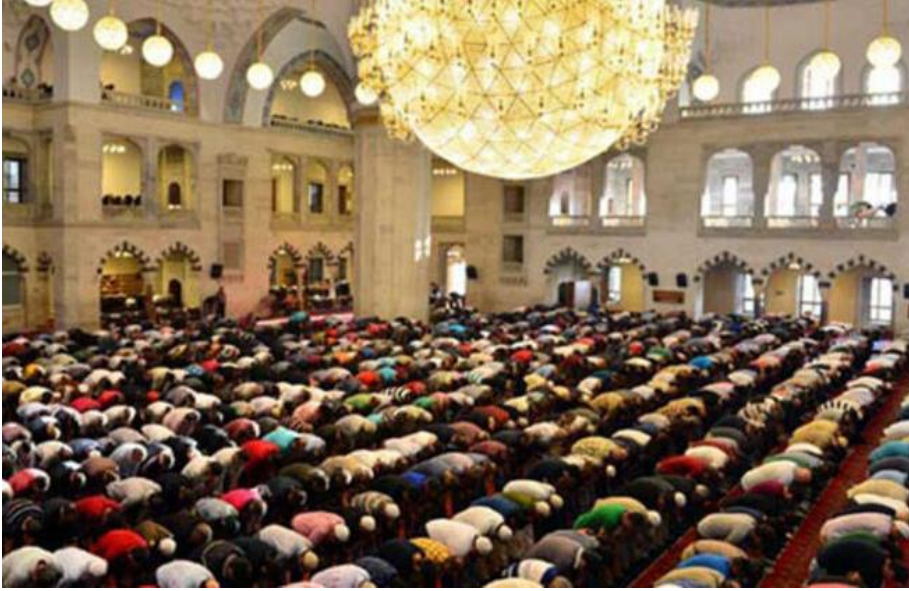
Peygamber SAS Efendimiz Buhari, Ebû Dâvud, Tirmîzî, Neseî,
Müslim gibi sahih hadis kaynaklarında Ebû Hüreyre RA'dan,
Neseî'de de Hazret-i Aişe-i Sıddıka Vâlidemiz'den —*rıdvânü'llâhi
aleyhim ecmaîn*— rivayet edildiğine göre bir hadis-i şerifte
buyurmuş ki:⁴⁷

مَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ

⁴⁷ Buhârî, *Sahih*, c.II, s.672, *Savm* 36/6, no:1802; Buhârî, *Sahih*, c.II, s.709, *Salâtü't-Terâvih* 37/2, no:1910; Müslim, *Sahih*, c.I, s.523, no:760; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.436, no:1372; Tirmîzî, *Sünen*, c.III, s.67, no:683; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.156, no:2202; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.241, no:7278; İbn-i Hibbân, *Sahih*, c.VIII, s.437, no:3682; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.344, no:8821; İbn-i Huzeyme, *Sahih*, c.III, s.194, no:1894; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.371, no:5960; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.306, no:3612; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.306, no:8306; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.275, no:3414; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.42, no:1776; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.IV, s.93, no:2823; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.283; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.225; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.II, s.304, no:827; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.446, no:8589; Hamidî, *Müsned*, c.II, s.422, no:950; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.311, no:2360; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.330, no:1953; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.394, no:804; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.IV, s.53, no:1551; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.283; Ebû Hüreyre RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VII, s.375, no:2164; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.86, no:2503; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.538, no:24054; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXI, s.198, no:23295.

(حم. خ. د. ت. ن. م. حب. عن ابي هريرة)

RE. 436/11 (*Men kàme leylete'l-kadri îmânen va'htisâben gufira lehû mâ tekaddeme min zenbihî*) “Kim Kadir gecesini inanmış bir insan olarak, imanla, (*va'htisâben*) ve Allah'tan sevabını bekleyerek, hasbeten lillâh, Allah rızası için, Allah aşkına kalkıp namaz kılarak, Kur'an okuyarak, zikir yaparak ihyâ ederse; (*gufire lehû mâ tekaddeme min zenbihî*) geçmiş olan günahlarının hepsi, ömrünün mazisindeki, o zamana kadarki günahlarının hepsi, afv u mağfired olunur, bağışlanır.” diye bir müjde var.

Zâten Kur'an-ı Kerim'den biliyoruz ki: Kadir Gecesi bin aydan daha hayırlı bir gecedir. Bin ayı da on ikiye bölecek olursak, seksen küsür senelik bir ömür ediyor. Bir kısmı da çocukluk olduğu için, Allah sorumlu tutmuyor kullarını... Demek ki, aşağı yukarı 90 yaşındaki bir insanın bütün günahları afv u mağfired oluyor Kadir Gecesine erdiği zaman...

Ve bir de hadis-i şeriflerde müjdeler var: “Bir kul müslüman

olarak 90 yılı idrak etmişse, —hattâ 80 rivayeti de var— sorgu sual, hesap olmadan Allah onu cennetlik eder.” diye. Demek ki, mü’minlerin kurtuluşu için çok önemli bir gece Kadir Gecesi. Allah-u Teâlâ Hazretleri bu geceyi yakalayıp ihyâ etmek, uyanık geçirmek, ibadetle geçirmek, Allah’ın rızasına uygun bir şekilde geçirmek nimetini cümlemize ihsân eylesin...

Çok rivayetler var Kadir Gecesi hakkında. Tabii, kesin olarak şu gecedir diye, bir hikmet dolayısıyla, her işi hikmetli olduğu için, Rabbimiz bildirmemiş. Peygamber SAS Efendimiz de ihtimalli olarak buyurmuş.

Meselâ, Ahmed ibn-i Hanbel, Hanbelî Mezhebi’nin imamı, mezhep imamı, büyük âlim, aynı zamanda bir hadis âlimi, *Müsned* diye bir büyük, muhteşem, muazzam hadis hazinesi kitabı var. Ebû Hüreyre RA’dan bir hadis rivayet etmiş ki:⁴⁸

لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلَةٌ سَابِعَةٌ، أَوْ تَاسِعَةٌ وَعِشْرِينَ؛ إِنَّ الْمَلَائِكَةَ تَلِكُ اللَّيْلَةَ
فِي الْأَرْضِ أَكْثَرَ مِنْ عَدَدِ الْحَصَى (حم. عن أبي هريرة)

RE. 368/3 (*Leyletü'l-kadri leyletün sâbiatün ev tâsiatün ve işrîne, inne'l-melâikete tilke'l-leylete fi'l-ardı ekseru min adedi'l-hasà.*) “Kadir Gecesi yirmi yedi, yahut yirmi dokuzundadır Ramazan’ın. Melekler o gece yeryüzünde, yerdeki çakıl taşlarının sayısından daha fazladır.” Çünkü Allah’ın emriyle, kullara sevapları taşımak, onları müjdelemek, mânevî mükâfatlara erdirmek için, Cenâb-ı Hakk’ın buyruğu ile çok melekler iniyor.

Ayet-i kerimede de:

تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ، مِنْ كُلِّ أَمْرٍ (القدر: ٤)

⁴⁸ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.519, no:10745; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.332, no:2545; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.538, no:24050; Heysemî, *Mecmau'z-Zevâid*, c.III, s.409, no:5042; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XVIII, s.360, no:19614.

(*Tenezzelü'l-melâiketi ve'r-ruhu fihâ bi-izni rabbihim min külli emrin*) (Kadir, 97/4) buyruluyor.

Tenezzelü, *tenezzelü*'nün kısaltılmış şekli. “Melekler iniyor ve bir de er-Ruh isimli melek iniyor.” Bu er-Rûhü'l-Emîn, yâni Cebrâil AS, yada çok muazzam bir melek diye hadis kitaplarında, tefsir kitaplarında ilim erbabı tarafından açıklanmış. Yâni muazzam ve muhteşem, makamı yüksek melekler kalabalık olarak iniyorlar. Muhteşem bir gece... 27'si veya 29'u diye açıklama yapmış Peygamber SAS Efendimiz.

Başka açıklamalar da var. Bunların tabii sebebi: Belki Kadir Gecesi seneden seneye Cenâb-ı Hakk'ın lütfuyla başka günlere geçebiliyor. Meselâ, Bedir Harbi'nin olduğu zaman Kadir Gecesi'ymiş. Allah-u Teâlâ Hazretleri inen melekleriyle müslümanlara zafer ihsân eylemiş. 17 Ramazan...

Demek ki, yıldan yıla değiştiği için, bu rakamlarda da değişiklik oluyor, Peygamber Efendimiz o senenin durumuyla ilgili bilgi verdiği için, başka başka hadis-i şerîflerde, başka rakamlarla karşılaşabiliyoruz. En kuvvetlisi Ramazan'ın 27'si olduğu için, Ramazan'ın 26. gününü 27'sine bağlayan gece, akşam namazından itibaren imsak kesilinceye kadar, yâni oruç tutma başladığı zamana kadar bu gece, işte Kadir Gecesi zamanı olmuş oluyor.

Bunun, “Acaba 27'si mi, 29'u mu?” gibi tereddüdü olduğu gibi, “Acaba bizim memleketimiz mi doğru başladı Ramazan'a; yoksa komşu memleket bir gün önce başladı, o mu doğru başladı?” gibi sebepler de olabiliyor. Bundan dolayı, Kadir Gecesi Cenâb-ı Hak kullardan saklamış. Hafifce, yarı yarıya belli. Ramazan'ın içinde, Ramazan'ın son on gününde aranacak. Biraz da gizli, hangi gün olduğu kesin bildirilmemiş oluyor.

Bunun da tabii çok hikmetleri var. Hatta acizâne diyorum ki, faydası var. Çünkü, bir kimse eğer Kadir Gecesine kesin olarak ulaştığını düşünürse, belki ona güvenir de gevşer. Halbuki gevşemek doğru değı! Allah-u Teâlâ Hazretleri ibadetin dâimî

olanını, gevşemeden olanını, muntazam yapılanını, disiplinli, düzenli, yılmadan, bıkmadan aşk ile, şevk ile yapılanını seviyor. Öyle bir şımarma, şaşırma, gevşeme olmasın diye, Cenâb-ı Hak bu geceyi saklamış.

Tabii, bunu yakalamanın çâresi, —geçtiğimiz cuma konuşmasında ikaz etmiştim dinleyicilerimizi— i'tikâfa girmek... İnsan i'tikâfa girdiği zaman, Ramazan'ın son on gününde evinden ayrılıyor; ibadethanede, camide yatıp kalkarak, bütün zamanını ibadete ayırma imkânını bulmuş oluyor. Geceleri ihyâ ettiği zaman, o gecelerden birisi de muhakkak Kadir Gecesi olacak. Bilmeden hangi gece olduğunu... Belki de Allah bazı şeyler gösterir, bilenler de olabilir, sezenler de olabilir. Bilerek, bilmeyerek Kadir Gecisini yaşamış oluyor.

Demek ki, i'tikâf güzel bir ibadet. Yapanların Allah ibadetlerini kabul etsin, i'tikâflarını makbul eylesin, muradlarına nail eylesin... Yapamayanlar da, bu konuşmamla bunu duymuş olanlar da, “Bir dahaki seneye inşâallah, Ramazan gelince ben de i'tikâfa girerim!” diye niyetlensinler. Cenâb-ı Hak yapamasa bile, niyete de mükâfat veriyor. O niyeti taşıdığı zaman, insan o niyetten dolayı da sevaplar alıyor.

Şimdi, aziz ve muhterem kardeşlerim! “Bu Kadir Gecesi çok kıymetli bir gece, bütün günahlar affolacak, insan çok büyük mükâfatlara erecek, bu geceyi nasıl geçireyim?..” sorusu hatıra gelebilir. Dinleyicilerden bunu bilenler veya bilmeyip de devam edenler olabilir.

“—Tamam bu geceyi ihyâ edelim, nasıl ihyâ edeceğiz, nasıl değerlendireceğiz, nasıl kazanacağız?.. Kazanmanın şekli, başarmanın usûlü nedir?..” diye bir soru sorulacak olursa ki, ben bunu özellikle belirtmek istiyorum. Çünkü Kadir Gecesinin ihyâ edilmesini istiyorum. “Kardeşlerimiz Kadir Gecesini değerlendirsinler, mükâfatları alsınlar!” diye, onların kazançlı olmasını istiyorum.

Böyle kandil gecelerini, mübarek geceleri, cuma gecelerini; o

da işte belli olan bir mübarek gece... Her cuma gecesi belli bir bayram, belli bir mübarek gece... Bunları ihyâ etmenin şeklini bilsinler. Bu Kadir Gecisini de ihyâ ederler, cuma gecelerini de ihyâ ederler. Ömürleri oldukça Allah nice nice kandillere, Ramazanlara, Kadirlere erdirsin... Bir kandil gecesine, mübarek, ihyâsı tavsiye edilmiş bir geceye ulaştıkları zaman da, onu ihyâ ederler.

Nasıl ihyâ edilecek?.. Gece nasıl geçirilmeli?

b. Mübarek Bir Gecenin İhyâsı

1. Gece tabii akşam namazından başlıyor. Akşam ezanıyla beraber başlıyor, sahur vaktine kadar, takvimlerdeki imsak kesilme zamanına kadar devam ediyor. Tabii burada bir akşam namazı, bir yatsı namazı, bir de sabah namazı var. Hiç olmazsa, bu yatsı namazıyla sabah namazını camide kılmaya dikkat etmek lâzım!.. Geceyi ihyâ etmenin şartlarından birisi bu.

Çünkü, Peygamber SAS, hadis âlimi Ebû Davud ve Tirmizî'nin Osman RA'dan rivâyet ettiğine göre, buyurmuş ki:⁴⁹

مَنْ صَلَّى الْعِشَاءَ فِي جَمَاعَةٍ ، كَانَ كَقِيَامِ نِصْفِ لَيْلَةٍ ؛ وَمَنْ صَلَّى
الْعِشَاءَ وَالْفَجْرَ فِي جَمَاعَةٍ ، كَانَ كَقِيَامِ لَيْلَةٍ (عب. حب. د. ت.
عن عثمان)

RE. 427/1 (*Men salle'l-işâe fî cemâatin, kâne kekıyâmi nısfı leyletin; ve men salle'l-işâe ve'l-fecre fî cemâatin, kâne kekıyâmi'l-*

⁴⁹ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.160, no:468; Tirmizî, *Sünen*, c.I, s.375, no:205; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.68, no:491; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.463, no:2012; İbn-i Hibban, *Sahih*, c.V, s.408, no:2059; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.303, no:1224; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.91, no:403; Hz. Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.351, no:1254; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.47, no:50; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.293; Abdürrezzak, *Musannef*, c.I, s.525, no:2008; Osman RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.396, no:19472; *Câmü'l-Ehâdis*, c.XX, s.490, no:22703.

leyletin.)

Mübarek mânâsı şöyle bu hadis-i şerîfin:

“Kim yatsı namazını cemaatle kılsa...” Yâni, camiye gidecek. Çünkü camiye yürümenin sevabı var, attığı adımların ecri var... Camide beraber namaz kıldığı insanların bazılarının mübarek olmasının kendisine faydası var. Tek kişi olunca belki kabul olmaz ama, cemaattteki o mübarekler hürmetine herkesin namazı beraber kabul olduğu için, onun da ibadeti kabul olur. “Camide cemaatle yatsı namazını kılsa bir insan...”

Yâni, evde kılsa olur mu? Olmaz. Evde kılmak sünnet değil. Sünnet olan cemaate devam etmek, namazı cemaatle kılmak. Camileri canlı tutmak, mahzun etmemek, cemaatsiz bırakmamak, harab etmemek... Cami tamirli olabilir ama, içinde cemaat olmazsa, mânevî yönden cemaatsiz cami mahzundur, haraptır. İçi cemaat dolu olan cami, mânevî yönden mamurdur. Duvarları eski de olsa, pek tamir görmemiş delik yapı da olsa...

(Men salle'l-işâe fî cemâatin, kâne kekıyâmi nusfi leyletin) “Kim yatsı namazını cemaatle camide kılsa yarım gece ibadet etmiş, geceyi ihyâ etmiş gibi olur. Bir gecenin yarısı kadarını ihyâ etmiş gibi olur.”

(Men salle'l-işâe ve'l-fecre fî cemâatin) “Ama kim sabah namazını da, yatsı namazını da; yatsı namazından sonra bir de sabah namazını da cemaatle kılsa, *(kâne kekıyâmi'l-leyleh)* bütün bir geceyi ihyâ etmiş gibi olur.”

Demek ki bu hadis-i şerîfe riâyet eder, bunu uygularsak, yatsı namazında bir kere kandil gecelerinde camide olmaya çok dikkat etmek lâzım!..

Geçen seneler kardeşlerime hatırlatmıştım; bizde bir yanlış adet var, başka İslâm ülkelerinde öyle yapmayabiliyorlar, güzel yapan başka ülkeler var: Ramazan'da akşam namazını camide kılmıyor kimse... Çünkü iftara davetli oluyor, misafiri oluyor, evinde kılıyor. Böylece, akşam namazlarını camide cemaatle kılmak olmuyor.

Halbuki Ramazan ibadet ayı, ibadetlerin daha çok yapılması lâzım! Beş vakitten bir tanesi kaçıyor. Cemaatle akşam namazı kılınmıyor. Çünkü iftar edeceğim diye herkes sofranın başında oluyor. Bunun çaresi ne?... Bunun çaresi: Orucu çabuk açmak Peygamber SAS Efendimiz'in tavsiyesi, orucu çabuk açmak için, biraz oruç açacak şey alır yanına, camiye gider. Ezan okununca hurmayla, suyla veyahut yanına aldığı bir başka yiyecek, zeytinle, hurmayla orucunu açar; ondan sonra akşam namazını kılar.

Bunun sıhî faydaları da var. Yâni, o yediği hurma o akşam namazını kılıp eve dönünceye kadar zaten onun asıl açlığını, şeker ihtiyacını kısmen karşılıyor, hafif bir tokluk da veriyor. Böylece oruçtan sonra oburluk yapıp, midesini de tehlikeye düşmekten de korumuş oluyor aslında. Ama asıl önemlisi, bu olmuş veya olmamış önemli değil, asıl mühim olan; akşam namazının cemaatle kılınması iptal edilmemiş oluyor. Türkiye'de iptal birçok yerde.

Hatta bizim gittiğimiz şehirlerde bazen, “Şu namazı kılalım, kaçırmayalım!” diye camiye gidiyoruz. İmam yok, müezzin yok. Allah Allah... O da tabii oruçlu olduğundan, sofrada olduğundan cemaat de gelmiyor diye gelmemiş camiye. Halbuki öyle olmayacak. İmamla müezzin yalnız bile olsa namaz kılacak, cemaate de söyleyecek, herkes gelecek, namaz kılacak. Beş dakika sonra, orucun açılmasından sonra, biraz da mide böyle alışmış olur, gidecek sofraya, on dakika, on beş dakika sonra oturacak. Hem de namaz kılması olduğu için rahat rahat yemeği yer.

Demek ki, akşam namazını cemaatle kılmak lâzım! Çünkü, bir gecenin ilk namazı akşam namazıdır. Perşembenin akşamında okunan ilk akşam ezanıyla kılınan namaz, cumanın akşamı oluyor. Yatsı, cumanın yatsısı oluyor. Ertesi sabah, sabah namazı da cumanın sabah namazı oluyor. Cuma namazının kılındığı öğle namazı vaktiyse, günün dördüncü namazı oluyor. İkindiden sonra da akşama doğru cuma bitmiş oluyor. Ezan okundu mu, cumartesi girmiş oluyor.

Demek ki, geceyi ihyâ etmenin bir yolu; akşam namazını camide kılacak, yatsı namazını camide kılacak... Yatsıya, teravihe geliyorlar el-hamdü lillah, onu kaçırmıyorlar; ama akşam kaçıyor. Bir de sabah namazında camide olacak.

Bazıları yoruluyorlar, cami cami geziyorlar, sofraları kuruyorlar, büyük camilerin avlularında neşeli, tatlı, geceleyin ibadet ediyorlar. Sabah namazını da cemaatle kılıyorlar.

Bazısı da gece ibadet edeceğim filan derken yoruluyor, ezan okununca camiye gitmiyor, namazı kılıp yatıveriyor; işim var vs. diye. O zaman ne olmuş oluyor? Yarım gece ihyâ edilmemiş oluyor. Bu bir. Yâni camilere gidecek erkekler. İhyânın, gecenin istifadeli geçmesi için yapılacak ilk iş bu.

2. Sonra, başka ne yapılabilir... Namaz kılınabilir. Namazların hepsi çok muhteşem birer ibadettir. Namaz güzel bir ibadettir, büyük bir ibadettir, muazzam, muhteşem, mükemmel, müstesna, güzel bir ibadettir. Çünkü mü'minin mi'racıdır.

Hangi namazları kılabilir? Meselâ içinde üç yüz tesbih olan *tesbih namazı* var, dört rekatlık. Biz elhamdü lillah İskenderpaşa Camii'nde veya bulunduğumuz semtlerdeki camilerde kardeşlerimiz bunu kılmaya alıştılar. Tesbih namazı Efendimiz'in tavsiye ettiği bir namaz. Tesbih namazı kılar.

Kendisi özel kaza namazlarını kılar, veyahut gece kalkar, teheccüd namazı olarak ikiden, dörtten, altı, sekiz, yirmi... ne kadar kılacaksa teheccüd namazı kılar. Namazda uzun uzun Kur'an-ı Kerim'ler okur içinde, sevap kazandırır, olabilir. Kur'an okur, sevap kazanır.

3. En sevaplı ibadetlerden birisi de zikirdir. Zikrin çeşitleri var. Önce sevabını söyleyelim: Bir insan aşikâre zikrederse, Cenâb-ı Hak mükâfat olarak bire yetmişbin verir. Yâni bir kere *Allah, Lâ ilâhe illa'llah, Sübhâna'llah, El-hamdü lillâh, Allâhu ekber*; veyahut *Hasbüna'llâh*, veyahut "*Allâhümme salli alâ seyyidînâ muhammed*" veya "*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhi'l-aliyyi'l-azîm...*" İşte buna benzer mukaddes cümleler birer zikirdir.

Bunların tekrar tekrar söylenmesi birer zikirdir. Bire yetmişbin veriyor. Yâni bir defa söylenmişse, yetmişbin defa söylenmiş kadar mükâfat veriyor. Yâni bire bir mükâfat vermiyor, yetmişbin kat mükâfat veriyor. Eğer yüksek sesle zikir yaparsa kişi.

Eğer kalbinden, ağzı kapalı, içinden, belli etmeden, etraf anlamayacak şekilde zikir-i kalbî yaparsa; o zaman yetmiş kat daha fazla oluyor. Yetmiş binin yetmiş kat fazlası, dört milyon dokuzyüz bin eder.

Hangi tesbihleri çekebilir?

“Allah” diyebilir, “Lâ ilâhe illa’llâh” diyebilir, “El-hamdü lillâh, Sübhâna’llâh, Allâhu ekber, Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi’llâhi’l-aliyyi’l-azîm” diyebilir, “Hasbüna’llâh” diyebilir...

Bunların topluca söylendiği, bir arada olan zikirler var:

“Sübhâna’llâhi ve’l-hamdü lillâhi ve lâ ilâhe illa’llâhu va’llâhu ekber, ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi’llâhi’l-aliyyi’l-azîm.” veya;

“Sübhâna’llâhi ve bi-hamdihî, sübhâna’llâhi’l-azîm, ve bi-hamdihî estağfiru’llâh...”

“Allâhu ekber, allâhu ekber... Lâ ilâhe illa’llâhu va’llâhu ekber... Allâhu ekber ve lillâhi’l-hamd.” gibi tekbir dediğimiz, tesbih dediğimiz çeşitli mukaddes kelimeleri tekrar tekrar, çok çok söylemekle sevap kazanabilir.

4. Kur’an-ı Kerim’in bazı ayetlerini tekrar etmek olabilir, bazı sûreleri tekrar tekrar okumak olabilir. Onunla ilgili bir hadis-i şerîfi de, dinleyenlere duyurmak istiyorumş; yaparlarsa çok kârlı olacağını düşündüğüm için.

İmâm Rafîî, Huzeyfe RA’dan rivâyet eylemiş ki, Peygamber SAS şöyle buyurmuş:⁵⁰

مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ أَلْفَ مَرَّةٍ، فَقَدْ اشْتَرَى نَفْسَهُ مِنَ اللَّهِ

⁵⁰ *Kenzü’l-Ummal*, c.I, s.586, no:2664.

عَزَّ وَجَلَّ (ابراهيم بن حمير ، والرافعي عن حذيفة)

RE. 438/11 (*Men karaa kul hüva'llàhu ehad elfe merretin, fekadi'sterâ nefsehû mina'llâhi azze ve cel.*) Bu güzel bir müjde. “Kim Kul huva'llàhu ehad Sûresi'ni bin defa okursa, nefisini aziz ve celil olan Allah'tan satın almış olur.”

Burada tabii, bir latîfe var, latîf bir ifade var: Sanki kul günahlarından dolayı;

كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ (المدثر: ٣٨)

(*Küllü nefsin bimâ kesebet rehîneh*) [Her nefis, kazandığına karşılık bir rehindir.] (Müddessir, 74/38) ayet-i kerimesini hatırlayalım! Günah işlediğinden dolayı kul yakalanmış, esir, melekler tutmuşlar, cezalanacak tabii. Cenâb-ı Hakk'ın va'di var, vaîdi var. İkazı var, ikazını tutmayanlara cezası var, kahrı var, gazabı var. Suçlu duruma düşmüştür. Yâni beşer şaşar. Kusur işlemeyen, suçsuz, günahsız insan var mı?.. Muhakkak hataları, kusurları vardır.

Şimdi o hatalardan dolayı da tabii Allah bir ceza verecek diye, muhtemel, böyle bir ceza ihtimali olunca ne yapar insan? Korkar. Allah'tan korkmak haktır ve doğru bir şeydir. Korkunca insan kendisine çeki düzen verir. *Havfu'llah* diyoruz, Allah'tan korkmak; veya *mehafetu'llâh* diyoruz, Allah'tan kormak... Haşyetullah diyoruz, Allah'tan huşû ile çekinerek korkmak. Bunlar olacak.

Havf u recâ diyoruz; hem Allah'tan rahmetini umacak, hem de acaba ya ibadetlerim kabul olmazsa, ya bana bilmediğim, anlayamadığımı bir sebepten bir ceza gelirse diye mütenebbih olacak, müteyakkız olacak, korkacak. Kendisini daima hesaba çekecek.

Bir müslüman öyle gevşek durmayacak. Emanet teslim edilinceye kadar hayat imtihanı devam ettiği için, imtihanı boş geçirmeyecek. Dikkat edecek, gafil olmayacak, cahil olmayacak.

Böylece günahlarından dolayı esir gibi düşünelim kişiyi. Esir esaretten nasıl kurtulur? Fidyeye-i necat öder, “Ben şu kadar para ödeyim, beni salıverin...” der. Eski savaşlarda böyle esirler kurtuluş fidyesi, parası, fidye-i necat ödemiş kabilenin ileri gelenleri, “Bizim adamımızı salıver, biz sana şöyle para ödeyelim!” diye düşmana para verirlermiş, esiri esaretten öylece kurtarırlarmış.

Şimdi, kul ceza çekecek, azab görecek, Allah’ın kahrına, gazabına uğrayacakken; bin tane *Kul hüva’llàhu ehad*’ı okuyunca ne olmuş oluyor; nefsini Allah’tan satın almış oluyor yâni azabdan kurtulmuş oluyor, Allah’ın ona ceza vermesini affettirmiş oluyor kendisi.

Bu önemli bir hadis-i şerîf bence. Herkesin de yapabileceği bir şey bu. *Kul hüva’llàhu ehad* çok derin bir sûre, çok değerli bir sûre. Hatta sevabı hakkında, “Bir *Kul hüva’llàhu ehad* okuyan, Kur’an-ı Kerim’in üçte birini okumuş gibi mükâfat alır.” diye rivayetler var, çok kıymetli. Çünkü tevhidi bildiriyor. İmanın halis muhlis, katıksız, şirksiz, nasıl olması gerektiğini çok özlü bir şekilde anlatan çok değerli bir sûre. Manasını bildi mi insan, bütün batıl inançlardan kendisini sıyırıp kurtarır:

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ. اللَّهُ الصَّمَدُ. لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ. وَلَمْ يَكُنْ لَهُ

كُفُوًا أَحَدٌ (الإِخْلَاصُ: ١-٤)

(*Kul hüva’llàhu ehad*) “De ki: Allah bir tektir.” (İhlâs, 112/1) Böyle iki veya üç değil... Eski Yunanlıların politeizmi vardı, çok tanrıciydılar. Eski İranlıların iyilik tanrısı, kötülük tanrısı gibi inançları vardı. Eski kavimlerin, dinler tarihinden okuduğumuz acaip, çeşitli inançları var. Kimisi Allah’ın oğlu var demiş, kimisi Allah’ın kızı var, melekler kızlarıdır demişler, kimisi filanca kul Allah’ın oğludur demiş... Bunlar tabii Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin sevmediği sözler oluyor, çünkü tevhide aykırı. Sağlam iman,

Allah'ın varlığını, birliğini anlamaktan geçtiği için, Kul huva'llâhu ehad onu çok güzel gösteriyor.

(*Allâhu's-samed*) “İnsanın bütün ihtiyacını karşılayan, muradını veren, hayatını veren, varlığını veren, aklını veren, dünyayı yöneten, insanın yaşam için muhtaç olduğu, kullandığı her şeyi yaratan ve kula nasib eden, veren Allah'tır. O sameddir, başkası değil. İstendiği zaman, o veriyor. O verirse veriyor, vermezse kimse sağlayamaz.” (İhlâs, 112/2)

(*Lem yelid ve lem yûled*) “Ne kendisi evlat edinmiştir, kız, oğul; ne de kendisi bir büyüğün oğlu, kızı evladıdır.” (İhlâs, 112/3) Yâni öyle şey yok...

(*Ve lem yekün lehû küfüven ehad*) “Onun dengi de yok...” (İhlâs, 112/4) Severse insan, Allah'ı sevecek; ibadet ederse, ancak Allah'a ibadet edecek. Ona denk, öyle bir başka şeyi, ibadete engel koymayacak karşısına... Kimisi nefsinin putuna tapıyor, kimisi dünyaya tapıyor, kimisi paraya tapıyor, kimisi çeşit çeşit amaçları kendisine put edinmiş, onun peşinde koşuyor. Fani ömrünü zâyi ediyor.

İşte *Kul huva'llâh*, bunların hepsini izale eden; imanı tertemiz, pırıl pırıl sâfi bir iman olarak tarif eden ve öğreten bir sûre... Sevabı çok. Üçte bir Kur'an okumuş kadar sevap veriyor Allah. E bin tane okuyunca, Cenâb-ı Hak'tan kendi nefsinin kişi satın almış oluyor.

Demek ki, bu gece sonuç itibariyle ben ne tavsiye etmiş oluyorum dinleyicilerime:

“—Bin tane *Kul hüva'llâhu ehad*'ı okuyun da, Allah sizi affı mağfîret etsin! Meleklerin elinde esaretten kurtulun da, Allah'ın sevgili kulları tarafına böylece geçin, azab görmekten kurtulun!”

Bu da bir bu geceyi ihyâ çaresi diye söylüyorum. Tabii iş işten geçmiş değil. Çünkü ben şimdi Avustralya'dan size konuşmamı yapıyorum, Avustralya'da güneş sizden sekiz saat önce doğmuş oluyor, gün daha önce başlamış oluyor ve daha önce bitmiş oluyor. Siz şimdi [telefonla ses kaydı yapıldığı saatlerde] oruçlusunuz. Biz orucumuzu açtık, teravihimizi kıldık, gecenin yarısına

yaklaşıyoruz burada... Gecenin yarısını geçmişiz. Gözümün ucuyla saate bakıyorum, siz daha orucunuzu bile açmadınız. Yâni fırsat var, önünüzdeki akşam namazına gidebilirsiniz; akşamı kaçırmazsınız, yatsıya gidirsiniz.

Geceyi ihyâ etmek için tabii, namazlar, zikirler... Bu arada da, bin tane *Kul huva'llâhu ehad*'ı Es'ad Hocam hadisi okudu diye çekerseniz, bu sevabı da kaçırmamış olursunuz. Sabah namazını da camide kılmak, bu işin tamamlayıcısı olmuş oluyor.

5. Ayrıca tabii insan şöyle odasına, evinin sakin تنها bir yerine —imkânı varsa tabii— veya bir caminin köşesine —çünkü camiler sabaha kadar açıktır bu Kadir Gecesi, kandil gecesi diye— çekilir, seccadede veya halıda gözlerini yumar, ibadetini yapar.

En güzel ibadetlerden birisi de nedir sevgili dinleyiciler? Tefekkür... Yâni düşünmek. Tefekkür gibi ibadet, o kadar büyük ibadet olmaz. Çünkü insan düşünme düşünme hakikatleri buluyor, yanlışı varsa anlıyor, yanlışından dönüyor, güzel bir şeyler varsa, tefekkürle onu bulursa onu yapmaya başlıyor.

Şimdi ben, şu ana kadar yaşadım, şu Kadir Gecesi'ne kadar yaşadım; benim ömrüm nasıl geçti, kazancım nasıl bir kazanç, tahsilim nasıl bir tahsil, dinimi ne kadar öğrendim, Allah'ın seveceği işlerden ne kadar yaptım, sevmeyeceği işlerden neler yaptım... Bunları düşünürse insan, bugün güzel bir şey insanın kendisini düşünmesi, kendisini hesaba çekmesi, kendisini tartması, amellerini tartıp, ölçüp, biçip kârda mı, ziyanda mı olduğunu düşünmesi... “Acaba Mevlâ'm beni afv u mağfiret eder mi, nasıl görünüyor vaziyet?” diye, tefekkür etmek güzel bir ibadet.

Tabii, tefekkür ederken insan samimi oldu mu, içten oldu mu; yâni tefekkürün bir mecburi kalıbı yok, insan içinden eski hatalarını düşünebilir, “Çok günahkârca geçirmişt看 gençliğimi!” der, ağlar meselâ, gözyaşı döker. Veyahut Allah'ın cennetini, nimetlerini düşünür, onları hatırlar, Yunus Emre'nin ilahilerinden, Eşrefoğlu Rûmî'den, Mevlânâ Hazretleri'nden,

İbrâhim Hakkı Erzurumî Hazretleri'nden ne kadar güzel sözler nakledilmiş. Onları düşünüp arzular.

*Şol cennetin ırmakları,
Akar Allah deyû deyû,
Çıkmış İslâm bülbülleri,
Öter Allah deyû deyû...*

filân derken, böyle aşk ile şevk ile gözleri yaşarabilir.

Mazisini düşündüğü için utancından tevbe duygusuyla, pişmanlığından gözleri yaşarabilir.

Göz yaşarması, yâni gözünden inci gibi yaşlar dökmek, kulu cehenneme düşmekten kurtarır; affına, mağfiretine sebep olur. Samimiyet yâni... İçtence, içtenlikle hali varsa, hatası varsa onu itiraf etmek, güzel şeyleri düşünüp onları arzulamak, istemek; yana yakıla Mevlâ'sına tazarrûda, niyazda, duada, dilekte bulunmak...

c. Dua da İbadettir

Dünyada böyle, bir insandan bir şeyi fazla istediğin zaman, kızmaya başlıyor, “Eee, yeter artık!” diyor. Yâni istemek olur mu?..

Allah-u Teâlâ Hazretleri isteyince seviyor. Dua eden kulu seviyor. Ve biliyor musunuz ki, —ben birkaç defa söyledim ama, benim konuşmalarımı her zaman takip etmemiş dinleyiciler olabilir— dua da ibadettir. Hem de ibadetin özlüsüdür, özüdür, iliğidir, hasıdır, halisidir. Dua ibadettir.

“—E hocam ben dua ediyorum, Allah'tan sıralıyorum, istiyorum da istiyorum. Bu da ibadet mi?..”

Evet ibadettir. Çünkü sen Allah'ın onları verecek Rabbin olduğunu, Mevlân olduğunu, alemlerin Rabbi olduğunu, her şeye kâdir olduğunu anlamış bir insan olarak ondan istiyorsun. Onun hazineleri sonsuz... Vermekten kaçınmaz. Verince eksilmez. Bütün insanlar, dünyadaki, kâinâttaki bütün varlıklar Cenâb-ı

Hak'tan isteklerini isteseler, hepsinin duasını kabul etse, hepsini verse; Cenâb-ı Hak'ın gayb hazinelerinden, rahmeti deryasından bir damla eksilmez.

Onun için Cenâb-ı Hak kulun tazarrûsunu, niyâzını, istemesini seviyor. İstemeyene gazab ediyor. Onun için dua da ibadettir. O zaman, bol bol dua edelim!.. Sevgili izleyiciler! Elinizi açın, bol bol dua edin!.. Yana yakıla isteyin, isteyin, isteyin... Neden?.. Cenâb-ı Hak Kur'an-ı Kerim'de buyuruyor ki:

وَقَالَ رَبِّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ (المؤمن: ٦٠)

(*Ve kâle rabbükümüd'ünî estecib leküm*) “Siz bana dua ediniz, ben sizin dualarınızı kabul ederim.” (Mü'min, 40/60)

Va'di var. Va'di varsa, va'dini yerine getirir. Va'dinden hulfü yoktur. Cenâb-ı Hak vaad ettiğini verir. Ekremü'l-ekremîn'dir, Erhamü'r-rahimîn'dir.

Bir tevbe eder kul, günahlarını siler. Bir *Lâ ilâhe illa'llâh* der kul, şirki, küfrü bırakır, imana girer; cennetini verir. Bir anlık, bir cümlelik bir hamle ile cenneti kazanabilir. Rahmeti çok, rahmeti sonsuz... Çok kelimesi az kalır. Cenâb-ı Hak'ın rahmeti sonsuz olduğu için, dua ibadettir.

Duaya o kadar çok ihtiyacımız var ki, Ümmet-i Muhammed olarak, Türkiye'deki müslümanlar olarak... O kadar zavallı, o kadar perişan, o kadar dinlerini unutmuşlar ki... O kadar hakîkî İslâm'dan, Yunus Emre'nin, Mevlânâ'nın imanından, aşkından, şevkinden; tarihimizde büyüklerimizin yaşadığı alemden o kadar korkmuşlar, o kadar ehl-i dünya olmuşlar ki... O kadar Ramazanın kadrini, kıymetini bilmeyen; namazdan, niyazdan, teravihten, kandilden haberi olmayan insanlar türedi ki... O kadar zayıf, zavallı insanlar var ki... O kadar Türkiye dışında müslümanlardan İslâm'ı unutmuş, komünizm gelmiş, ülkesini istila etmiş, din eğitimi olmamış, okullar yok, anlatan yok... Öğretenleri kesmişler, asmışlar...

Meselâ, bizim kardeşlerimiz Dağıstan'a gitmişti, orada inşaat yapacağız diye. Anlatıyorlar:

“—Hocam, müslümanlar ama hiçbir şey bilmiyorlar. Bize diyorlar ki: ‘İslâm'a göre ölümünü nasıl kaldıracağımızı bile bilmiyoruz. Müslümanız, İslâm'ı seviyoruz, ama İslâm'ın ne olduğunu bilmiyoruz.’ diyorlar.”

Zavallı müslümanlar! Şeyh Şâmil'in, o büyük şeyhin, o büyük mücahidin, o meşhur zâtın ülkesinin çocukları... Bütün âlem-i İslâm'ın tanıdığı, sevdiği, saydığı bir büyük isim. Hacca gittiği zaman, halkın teveccühünden Kâbe-i Müşerrefe'nin üstüne çıkarmışlar herkes görsün diye... Allah ona nasib etmiş Kâbe'ye

girmeyi. Tabii, girip de üstüne öyle çıkılıyor. İçinde bir merdiven var, öyle çıkılıyor. “Kâbe’ye girmek Allah’ın rahmetine girmektir; çıkmak günahlardan sıyrılıp çıkmaktır.” buyruluyor.

O Şeyh Şâmil’in, o mübarek mücahidin evlatları ölülerini kaldırmayı bilmiyorlar.

Amerika’da tahsil görüyor, geliyor Türkiye’ye, evlenecek. Nikâhını kıyarken, “Hadi bakalım kelime-i şehadet getir!” diyor, nikâh kıyacak hoca; kelime-i şehadeti söyleyemiyor. İngilizceyi kıvrım kıvrım kıvırttıran, doktora yapmış kişinin dininden haberi yok!.. Hiçbir şey bilmiyor.

Bir tanesi pişman olmuş, biraz dini duygular içinde coşmuş, kalkmış Kumkapı’da bir kiliseye gitmiş. Demiş ki:

“—Ben pişman oldum işlediğim günahlara ne yapmam lâzım?”

Papaz bakmış, şaşırmış, anlamış, sormuş:

“—Evlâdım, sen yanlış yere gelmişsin!.. Sen müslüman değil misin?.. Senin bir camiye gitmen lâzım!” demiş.

Yâni, papazı imamdan ayırt edemeyecek duruma gelmiş.

Yâni Ümmet-i Muhammed’in duaya çok ihtiyacı var... Müslümanların hizmete çok ihtiyaca var... Müslümanlara çok hizmet etmemiz lâzım!.. İslâm’ı anlatmak için, Kur’an’ı anlatmak için gayret etmemiz lâzım! Dünyanın ve ahiretin saadet yollarını insanlara öğretmemiz lâzım!.. İki cihanda onlar aziz ve mutlu, bahtiyâr olsun diye, iki cihanları mâmur olsun diye çalışmamız lâzım!.. Yazık değil mi, cehenneme götürülüp atılırlarsa?.. O atılanlar bizim akrabamız, çocuklarımız, torunlarımız, yakınlarımız. Onları cehenneme düşmekten kurtarmamız lâzım, iman öğretmemiz lâzım!..

Millet Afrikalara gidiyor, Endonezya’ya gidiyor, Filipinler’e gidiyor, oradaki yamyamlara kendi dinimi öğreteceğim diye... Biz müslümanlar, İslâm’ın beşiği olan kendi ülkemizde, medeniyetin şahikasına yükselmiş çok zarif, çok kâmil insanların torunları, İslâm’ı unutmuşsak, İslâm’dan haberimiz yoksa; belki de İslâm’a düşman, İslâm’ı hor gören, tanımadığı için, bilmediği için düşman

sanan insanlar haline gelmişsek, tabii duaya çok ihtiyaç var...

Onun için, Ümmet-i Muhammed'e göz yaşları içinde dualar edelim. Duanın büyük, çok büyük tesiri vardır.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş, Hocamız Rh.A, Mehmed Zâhid Efendi, *Evrâd-ı Şerîfe*'sinin birinci sayfasına da;

“—Bakın, bu dualar boşuna değil, kıymetini bilin!” diye o hadisleri yazmış:⁵¹

الدُّعَاءُ يَنْفَعُ مِمَّا نَزَلَ، وَمِمَّا لَمْ يَنْزَلِ، فَعَلَيْكُمْ عِبَادَ اللَّهِ بِالْدُّعَاءِ

(ك. عن ابن عمر)

RE. 207/14 (*Ed-duâu yenfeû mimmâ nezele*) “Dua gelmiş olan

⁵¹ Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.459, no:3471; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.670, no:1815; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.234, no:22097; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.X, s.219, no:17191; Muaz ibn-i Cebel RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.II, s.63, no:3122; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XIII, s.5, no:12420.

belâyâ da fayda verir, belâyı kaldırır; (*ve mimmâ lem yenzil*) gelecekte olan muhtemel bir tehlikeyi de getirmez, bertarâf eder, savuşturur.” Yâni, gelmiş belâyı kaldırır; gelecek olan, gelmemiş ama yönelmiş olan belânın da gelmemesini, başka yerlere savuşturulmasını, def edilmesini sağlar. (*Fealeyküm ibâda’llâhi bi’d-duâi*) [Öyleyse ey Allah’ın kulları, size dua etmenizi tavsiye ederim!]

Dua faydalıdır. O kadar faydalıdır ki —millet anlasın diye söylüyorum— zehirli yılan sokmuş bir kabile reisini, ölecek... Sahabeden bir zât gidiyor, bir Fatiha okuyor; zehirin tesiri duruyor ve adam ölümden kurtuluyor. Artık, o kadar gerçek bir olay ki, kabile reisi ölümden kurtuldu diye, koyunlar hediye ediyor. Kabilenin çeşitli ürünlerinden hediyeler veriyor, “Sen bizi dua ettin, kurtardın, sebep oldun.” diye. Kitaplar yazmış. Yâni sahabenin duası. Fatiha bir dua. O duanın gücüne bakın!

Hazret-i Ömer RA, kendisine getirilmiş olan hediyeler arasında bakmış bih şişe. Bizans elçisi hediye getirmiş şunu bunu vs...

“—Bu şişe ne?”

“—Efendim bu çok şiddetli bir zehirdir.”

“—Ne olacak bu zehir?”

“—Efendim işte bu yanınızda bulunsun da, işte yüzüğün içine böyle yer yapıyorlar, kapaklı oluyor; oraya yerleştiriyorlar. Kapağını açıp böyle ağzınıza attığınız zaman, anında hemen ölürsünüz.”

“—E ne olacak?”

“—Efendim, işte bizim ülkede, Bizans’ta bazen isyan olur, hükümdarı çok güç durumda bırakırlar. İşkence olacak, vs. Yakalayacakları sırada, hükümdar yüzüğünün zehirini ağzına atar, ölür. İşte böylece rezil olmaktan kurtulur, perişan olmaktan kurtulur. Yâni, sen de halifesin, müslümanların başkanı olmuşsun, böyle bir durum olabilir diye, ihtiyaten bunu da sana getirdik.” deyince, Hazret-i Ömer dua ederek zehiri almış, elçinin

gözü önünde zehiri ağzına boşaltmış; hiçbir şey olmamış.

Bunlar tarih kitaplarında, din kitaplarında yâni gerçekleri anlatan, olayları anlatan kitaplarda vakıa olarak tesbit edilmiş. Şahitli, isbatlı olaylar... Duanın muazzam, maddî bir tesiri var.

Bunu niçin söylüyorum?..

“—Efendim işte dua ruhsal bakımdan insana tesir eder de o da ruhi bakımdan şöyle olduğu için böyle olduğundan şu olur bu olur...”

İş öyle değil! Yâni maddi bakımdan tesir ediyor.

“—Efendim işte Peygamber bir şeyler hissetmiş, onları söylemiş...”

Hayır! Kendisi söylemiş değil. Allah vahy ediyor.

“—Nereden belli?..”

Devenin üstüneyken vahiy geldiği zaman, deve çöküyor. Dayanamıyor devenin üstüneyken vahiy gelirse... Ve etrafındakiler arı vızıltısı gibi bir ses duyuyorlar. Bunlar maddî tezâhürler. Demek ki kişisel, ruhsal bir olay değil, dışarıdan, mele-i âlâdan, Cenâb-ı Mevlâ'dan haber geliyor, vahiy geliyor, uğultu şeklinde duyuluyor ve etraf da hissediyor.

Hatta Peygamber Efendimiz'e dokunup böyle onun yanına oturan insan “Dizim parçalanacak gibi oldu.” diyor. Demek ki, nasıl bir yoğunluk kazanıyor vahiy esnasında...

Yâni, meseleyi böyle ruhsal olaylarla anlattığı zaman, insan bir çeşit inkârı üretmiş oluyor, inkâra yol bulmuş oluyor. Öyle değil! Doğrudan doğruya duanın gücü var.

Onun için, bu mübarek gecede kendimize, ana babamıza, evlatlarımıza, kardeşlerimize, sevdiklerimize, arkadaşlarımıza, dostlarımıza, Ümmet-i Muhammed'e, kendimizin dünyadaki başarılarımıza, ahiretteki saadet ve selâmetimize çok çok dualar edelim!..

Allah etmesin, bir insan cenneti elden kaçırırsa, ne büyük mahrumiyettir!.. Cehenneme düşerse, ne kadar korkunç bir azabdır!.. Onun tedbiri burada alınıyor işte.

İnsan cenneti kazanmaya çalışacak, cenneti tanıyacak, arzu edecek ve onun için gayret edecek ve kazanacak. Çünkü Allah-u Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki:

وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى دَارِ السَّلَامِ (يونس: ٢٥)

(*Va'llahu yed'û ilâ dâri's-selâm*) “Allah kullarını cennete davet ediyor.” (Yunus, 10/25) Kullar davetli. Gelmiyorsa, kabahat kendisinde...

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

“—Allah, isteyene cenneti verir. Cehennemden Allah'a sığınanı, Allah cehennemden korur.”

Kul istemiyor. Hakikaten bakıyoruz çevremize, insanların davranışlarına bakıyoruz; İslâm bilinmeyince, ayetler, hadisler bilinmeyince, bir de ters bilinince, düşmanlar yanlış gösterip yanlış anlatınca; eski müslümanların, mübarek şehidlerin

evlatları oluyor kıpkızıl, kapkara bir insan, münkir, kâfir, müşrik, dinsiz, imansız, faydasız, hayırsız, saldırgan, zalim, zorba...

خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ (الحج: ١١)

(*Hasire'd-dünya ve'l-âhireh.*) [O dünyasını da, ahiretini de kaybetmiştir.] (Hac, 22/11)

Şairin dediği gibi:

*Ne kendi eyledi rahat,
Ne halka verdi huzur,
Yıkıldı, gitti cihandan,
Dayansın ehl-i kubûr.*

dedirten durumlar oluyor.

Onun için, çok dualar edelim. Kendimize de dua edelim. Kendimizi de gözden geçirelim, irdeleyelim, muhasebemizi yapalım, hesabımızın nasıl olduğunu bir anlayalım.

Hazret-i Ömer Efendimiz'in tavsiyesini tutalım:⁵²

حَاسِبُوا أَنْفُسَكُمْ قَبْلَ أَنْ تَحَاسِبُوا ، وَزِنُوا أَعْمَالَكُمْ قَبْلَ أَنْ تَوَزنُوا !

(ت. عن عمر)

(*Hâsibû enfüsekü'm kable en tuhâsebû, vezinû a'mâleküm kable en tûzenû*) “Allah hesaba çekmeden, kul kendisinin hesabını

⁵² Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.499, no:2383; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.96, no:34459; Abdullah ibn-i Mübârek, *Züh'd*, c.I, s.103, no:306; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.828; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXXXIV, s.314; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.52; Ebû Abdurrahman es-Sülemî, *Tefsir*, c.I, s.384, İsrâ, 17/16; İbn-i Ebî'd-Dünyâ, *Muhâsebetü'n-Nefs*, c.I, s.22, no:2; Hz. Ömer RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXX, s.302; Hz. Ebûbekir RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.188, no:44203; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXVI, s.433, no:29408.

ölçsün, biçsin! Ahirette melekler amelleri, sevapları, günahları mizanda tartmadan, kul dünyadayken kendisini tartsın!”

İşte bu geceler bir vesîle... Böyle güzel güzel vesîlelerle, geceyi değerlendirmek lâzım!.. Allah değerlendirmeyi nasib eylesin... Aşk ile, şevk ile, ihlâsla, gözyaşlarıyla, tatlı tatlı, ılık ılık, inci gibi gözyaşlarıyla, halis muhlis ibadetlerle geceyi ihyâ etmeyi; ve bundan sonra da arınmış bir kul olarak, tertemiz bir kul olarak, has bir kul olarak, sahabe-i kiramın imanını gibi, asr-ı saadet müslümanlarının imanını gibi imana sahip olarak, iyi bir müslüman olarak yaşamayı; Rabbinin huzuruna sevdiği razı olduğu kullar olarak varmayı, cennetiyle, cemâliyle müşerref olmayı Allah nasib eylesin...

Ben size dua ediyorum Allah bunları nasib etsin diye, siz de bizi duanızda anın, unutmayın!.. Allah hepinizden râzı olsun... Büyüklere hürmetler ederiz, ellerinden öperiz, kandillerinizi tebrik ederiz. Küçüklere, “Allah nice hayırlara erdirdin!” diye dualar ederiz, gözlerinden öperiz.

Allah hepinizden razı olsun... Nice nice Kadirlere erdirdin... Kadrinizi, kıymetinizi yüce eylesin... İki cihanda cümlelerinizi aziz ve bahtiyar eylesin, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri ve Ak-Televizyon izleyicileri!

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

14. 01. 1999 - AKRA

12. İSLÂM'IN KIYMETİ

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Kadir Geceniz mübarek olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri nice Kadirlere, Kadir Gecelerine, mübarek gecelere ulaşmayı, sağlıklı afiyetle o geceleri ihyâ etmeyi; gecenin mükâfatlarından, ecir ve sevaplarından en yüksek derecede hissedâr, hissemend, nasibdâr olmayı cümlenize nasib eylesin... Bu güzel dileklerimizi lütfuyla, keremiyle, bu güzel gün hürmetine kabul eylesin... İki cihanda aziz ve bahtiyar olun...

a. Kadir Gecesi'nin Fazileti

Kadir Gecesi, *Leyletü'l-Kadr*... *Leyleh*, Arapçada gece demek, bir gece demek. (*Elfü leyleh ve leyleh*) “Binbir gece” demek oluyor Arapçada. *Leyletü'l-kadr*, Kadir Gecesi... Bu Kadir Gecesinin çok muhteşem bir gece olduğunu Kur'an-ı Kerim söylediği için, fazileti hakkında hiçbir tereddüt yok... Çünkü, Cenâb-ı Hak Teâlâ bu geceye, bu isimli bir sûre indirmiş. Kadir Sûresi diye, (*Innâ enzelnâhu fî leyleti'l-kadr*) diye. Bu sûreden biliyoruz ki, bu Kadir Gecesi çok değerli bir gece. Ve bu gecede çok büyük mükâfatlar, sevaplar var.

Kadir Gecesi hakkında, Sûretü'l-Kadr olduğu gibi, bazı alimlerin görüşlerine göre, kanaatlerine göre, Duhan Sûresi'nin başında adı geçen *leyle-i mübâreke* de Kadir Gecesi'dir.

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ . فِيهَا يَفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ
حَكِيمٍ . أَمْرًا مِنْ عِنْدِنَا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ . رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ إِنَّهُ هُوَ
السَّمِيعُ الْعَلِيمُ (الدخان: ٣-٦)

(*Innâ enzelnâhu fî leyletin mübâreketin innâ künnâ münzirîn. Fîhâ yufraku küllü emrin hakîm. Emren min indinâ, innâ künnâ mürsilîn. Rahmeten min rabbike innehû hüve's-semîu'l-alîm*) (Duhan, 44/3-6) ayet-i kerimelerinde bir mübarek geceden bahsediliyor. O gecenin de Kadir Gecesi olduğunu, “İşte o gecede biz onu indirdik.” denilmesinden çıkartıyorlar.

Bazı alimler, *rahmetu'llâhi aleyhim ecmaîn...* Allah hepsinin kabirlerini nur doldursun, ruhlarını şâd eylesin, mükâfatlarını arttırsın... Onların eserlerini okuyoruz, bilgileniyoruz, istifade ediyoruz. Kendilerine çok şükran borcumuz var. Allah bizi cennette onlarla buluştursun, sevgili izleyiciler ve dinleyiciler!..

Duhan Sûresi'nde geçen bu *leyle-i mübâreke* Berat Gecesi'dir diyenler de var. Yâni o hususta *leyletün mübâreketin* diye geçtiği için, *leyletü'l-kadr* diye geçmediğinden, o gece ayrı bir mübarek gecedir, Berat Gecesidir. o Berat Gecesi'nde, tüm senenin olacak işleri ilgili meleklere verilir diye, Şa'ban'ın yarısı gecesi, (*leyletü'n-nusfi min şa'bân*) diye, Şa'ban ayının ortasında Berat Gecesi konuşmamda anlatmıştım. Ama bazıları da, bu sûredeki leyle-i mübârekenin Berat Gecesi değil de, bunun Kadir Gecesi olduğu kanaatine varmışlar, öyle söylemişler.

Şimdi, İmam Buhârî ve İmam Müslim, iki büyük hadis allâmesi, hadis konusunda en büyük iki isim, iki mübarek zât. Allah şefaathine erdirsin... Sahihayn, iki sahih kitap, onlar tarafından yazılmış. İki kitap, en çok itimad edilen eserlerden. Okuyoruz zevkle, şevkle.

Ebû Hüreyre RA'dan onlar rivâyet etmişler, kaydetmişler müttefikân ki, Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuş:⁵³

⁵³ Buhârî, *Sahîh*, c.II, s.672, *Savm* 36/6, no:1802; Buhârî, *Sahîh*, c.II, s.709, *Salâtü't-Terâvih* 37/2, no:1910; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.523, no:760; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.436, no:1372; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.67, no:683; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.156, no:2202; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.241, no:7278; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.437, no:3682; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.344, no:8821; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.194, no:1894; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.371, no:5960; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.306, no:3612; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.306, no:8306; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.275, no:3414; Dârimî, *Sünen*,

مَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ

(حم. خ. د. ت. ن. م. ح. ب. عن أبي هريرة)

RE. 436/11 (*Men kàme leylete'l-kadri î mânen va'htisâben gufira lehû mâ tekaddeme min zenbihî*) “Kim Kadir gecesini inanmış bir insan olarak, imanla, (*va'htisâben*) ve Allah'tan sevabını bekleyerek, hasbeten lillâh, Allah rızası için, Allah aşkına kalkıp namaz kılarak, Kur'an okuyarak, zikir yaparak ihyâ ederse; (*gufire lehû mâ tekaddeme min zenbihî*) geçmiş olan günahlarının hepsi, ömrünün mazisindeki, o zamana kadarki günahlarının hepsi, afv u mağfiret olunur, bağışlanır.”

Hani bu izahatı niçin veriyorum?.. Kardeşlerimizin bir kısmı, İslâm'la ilgili olan kardeşlerimizin bir kısmı soruyorlar. Yâni hadis söylüyorsun, sahih mi diye soruyorlar. Sormak herkesin hakkıdır. Bir bilginin sıhhatini, keşke herkes çok güzel araştırırsa da, çürük fikirler çürüyüp gitse, sağlam fikirler kalsa; dosdoğru yol gün gibi ayan beyan ortada dursa... İnsanlar keşke bâtıllara, boşlara saplanıp oralarda, bataкта çırpınıp kalmasalar. İşte bu hadis-i şerîfler, sahih kaynaklardan size naklettiğim hadis-i şerîfler.

Ne demek?.. (*Men kàme leylete'l-kadri*) “Kadir Gecesinde kim kalkarsa...” *Kàme-yekûmu-kıyâm*; kalkmak demek ama, buradaki

c.II, s.42, no:1776; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.IV, s.93, no:2823; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.283; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.225; İshak ibn-i Râhavyeh, *Müsned*, c.II, s.304, no:827; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.446, no:8589; Hamidî, *Müsned*, c.II, s.422, no:950; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.311, no:2360; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.330, no:1953; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.394, no:804; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.IV, s.53, no:1551; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.283; Ebû Hüreyre RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VII, s.375, no:2164; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.86, no:2503; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.538, no:24054; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXI, s.198, no:23295.

gece kalkmaktan murad nedir?.. Geceleyin ibadet etmeğe kalkmak. Yâni, bir insan geceleyin kalksa, yatağının başında ayakta dursa... *Kâme* bu mânâyâ değil. Yâni ayakta durmak yavan bir şey. Ayakta namaz için duruyorsa, geceyi Cenâb-ı Hakk'a ibadetle değerlendiriyoorsa, ona işte *kıyâmü'l-leyl* derler. Geceleyin kalkmak, yâni gece ibadetine kalkmak.

Gece ibadetinin bir başka adı da, meşhur adı da *teheccüd* namazıdır. Tabii, namazdan başka zikir ibadetleri filân da olabiliyor. Gece ibadetleri çeşitli olabilir ama, *kıyâmü'l-leyl* denilince, geceleyin kalkıp teheccüd namazı kılmak, nice nice namazlar kılmak; teheccüd namazı olmasa bile, borç ödese bile, namaz kılmak mânâsına geliyor. Onun için, kuru mânâsıyla almayacağız, bu izaha göre değerlendireceğiz.

“Kim Kadir Gecesini ibadetle değerlendirirse, Kadir Gecesi'nde ibadet ederse...” Ama iki sıfat var: (*Îmânen*) İnanarak... Yâni bu iş neden yapılıyor? (*Îmânen*) “Allah'a inandığı için... (*Va'htisâben*) Allah'tan sevabını beklediği için...” İnsan bir ibadeti eğer inançla yaparsa, ibadeti makbuldür. Aynı hareketleri, inançsız bir başkası da yanında yapsa... “Takliden aynı işleri yaptım. İşte ben de senin yanında ayakta durdum, eğildim rükûda, aşığı vardım secdede; sonra kalktım, idman yapar gibi...”

Hani sabahları bazı televizyon kanallarında görüyorsunuz, sabah idmanlarını gösteriyorlar, bir sürü insan. Buralarda da gösteriyorlar. İthal malı o, yerli malı değil. Öyle hareket, böyle hareket...

Şimdi bu hareketin kıymeti yok. Yâni aynı hareketi yapsa bile, kıymeti yok. Yaptığı hareketi insan inanarak yapacak. Yaptığı şeyin şuurunda olacak, niçin yaptığını bilecek.

Kadir Gecesi'nde geceleyin kalkıyor. Niye kalkıyor?.. *Îmânen*... Allah'a inanan bir insan; Kur'an-ı Kerim'e inanan, seven bir insan; Peygamber-i Zîşânımız'a bağlı, onun peygamberimiz olduğunu, Allah'ın elçisi olduğunu bilen bir insan; onun sözlerini baş tacı eden, onun gösterdiği yolda giden, onun sünnetine uyan

bir insan... (*Va'htisâben*) “Hesabını da yapıyor; ‘Ben bunu yaparsam Cenâb-ı Hak hoşnud olur, Cenâb-ı Hakk’ın rızasını kazanırım, sevap kazanırım!’ diyor.” İşte buna da *ihtisab* derler. Yâni sevap ummak, sevabını Allah’tan beklemek demek.

Sevap hesabı yapmak, bazen makbul olmayan bir şeyi de hatıra getiriyor. Yâni sevap bezirganlığı gibi hani şunu şöyle yaparsam beş kuruşluk sevap alırım, şöyle yaparsam üç kuruşluk daha, beş artı üç, eşittir sekiz... Yâni öyle katı hesaplar ahiret hesabında Cenâb-ı Hakk’ın mükafatlarını ölçmekte kâfi olmaz. Çünkü, Cenâb-ı Hak bir ibadeti nasıl kabul eder, kendisi biliyor. Bizim bilmediğimiz taraflarını da biliyor kulun... Ne niyetle yaptığını biliyor. Şirk-i hafîsi var mı, ücubu var mı, kibiri var mı; ona göre değerlendiriyor.

O hesapları kullar yapamaz. Onu Cenâb-ı Hak bilir. “Oruç benimdir, mükâfatını ben veriyorum.” dediği gibi, bu amellerin de mükâfatlarını Cenâb-ı Hak hakkıyla verir.

Hadis-i şerifte bildirilmiş ki:⁵⁴

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَنْ يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِهِ (خ. ن. هب. عن أبي هريرة)

(*Va'llàhu a'lemü bi-men yücâhidü fî sebîlihî*) “Kimin Allah rızası için cihad ettiğini de en iyi Allah bilir.”

Yâni, “Cihad sevap ama, kimin Allah rızası için cihad ettiğini de yine o bilir.” diyor. Bazıları Allah rızası için cihad etmiyor demek.

Hicret etmişler. Hicret farz. Peygamber Efendimiz Medine’ye gittiği zaman onun etrafında toplanacaklar, İslâm’ı bilecekler,

⁵⁴ Buhâri, *Sahîh*, c.III, s.1027, *Cihad* 60/2, no:2635; Neseî, *Sünen*, c.VI, s.17, no:3124; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.438, no:9646; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.482, no:4622; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.375, no:7671; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.9, no:4215; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.12, no:4332; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.V, s.254, no:9530; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.IV, s.166, no:3015; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.280; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.457, no:7324; Ebû Hüreyre RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdis, c.XIX, s.388, no:21034.

Rasûlüllah'ı koruyacaklar. Müslümanlara, nerede olursa olsunlar hicret etmeleri, Peygamber Efendimiz'in yanına gitmeleri emrolunmuştu. Ama hicreti bile kimisi evlenmek için, oraya gitmiş olan bir kadın, eskiden tanıştığı, niyet ettiği bir kadın için gidiyordu, kimisi oraya gidersem şöyle dünyalık, böyle menfaat var diye yapıyordu. Onların hicreti makbul hicret mi, hicret sevabı alacaklar mı?.. Hayır! "Onların hicreti kadına, onların hicreti dünyalığa, maddiyâta, menfaate... Onlara mânevî sevap yok!" diye, hadis-i şeriflerde bildiriliyor.

(*Îmânen va'htisâben*) Kadir Gecesi'ni kim Allah'a inananak, Rasûlüllah'a inanarak, Kur'an'a inanarak, İslâm'a inanarak, ahirete inanarak, mü'min bir kimse olarak, tertemiz bir kalb ile ve sevabını Cenâb-ı Mevlâ'dan umarak; "Rabbim beni böyle yaparsam sever. Ben Rabbimin rızasını kazanmağa çalışayım. Rabbimin rızasını kazanmak, zaten benim ana gayem, hayattaki biricik arzum, tek isteğim... Gece gündüz tek düşündüğüm şey, Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazanmaktır. Ben böyle yapayım!" derse, böyle temiz niyetle Kadir Gecesi'ni ihyâ eden bir kimsenin mükâfatı ne olurmuş, bu sahih hadis-i şerifte belirtiliyor:

(*Gufira lehû mâ tekaddeme min zenbihî*) "Daha önceden o güne kadar yapmış olup, işlemiş olup, ortaya koymuş olduğu, bütün günahları mağfiret olunur. Allah tarafından silinir, bağışlanır; o kul tertemiz olur."

Demek ki, Kadir Gecesi böyle kazançlı bir gece. Bütün mâzinin hatalarını, kusurlarını, günahlarını sildiriyor. Yâni kaç yıllık ömür sürmüşse kişi, o günahlar gidiyor.

Onun için, Kadir Gecesi'ne tabii rağbetler fazla... Havalar sıcak olduğu zaman, selâtin camilerinin avluları bile dolardı, içleri dolardı sabahlara kadar. Şimdi tabii biraz kışın ortası olduğu için, bazı yerlerde havalar sert olduğundan, nasıl olduğunu bilmiyoruz ama, mü'min halkımız, inşaallah kıyamete kadar da mü'min kalacak, Kur'an'a sevgili, Peygamber Efendimiz'e bağlı kalacak... Onlar gene tabii camileri doldurmuşlardır. Aşk ile, şevk ile, salât

ü selâmlarla, kandillerle, tatlı tatlı ibadetlerle geceyi geçiriyorlardır. Allah o mükâfatlara erdiresin... Dünya ve ahirette aziz ve bahtiyar eylesin... Cümle kardeşlerimizi, bütün Ümmet-i Muhammed'i hayırlara erdiresin...

b. İ'tikâfın Önemi

Kadir Gecesi'nin ne zaman olduğu hususunda Peygamber Efendimiz'in zamanında dahi bir örtülülük vardı, saklanma, gizlenme vardı. Saklayan kim? Cenâb-ı Hak. Yâni Kadir Gecesi'ni aşikâr olarak beyan etmemiş.

Bazı mübarek geceler belli. Meselâ; Şa'ban'ın yarısı gecesi, yâni Berat Gecesi... Bu, tamam belli. Şaban'ın ortası, 14'ünü 15'ine bağlayan gece. Tamam, güzel bir gece. Belli.

Sonra her hafta karşılaştığımız cuma gecesi, belli. Hem de ülkeden ülkeye ihtilaf bile yok. Suudî Arabistan'da da cuma cumadır, Türkiye'de de. Haftanın günlerinde böyle kayma, öncelikli, sonralıklı başlama yok. İşte cuma gecesi de hayırlı bir gece... Haftanın en hayırlı günü cuma gecesidir, belli.

Arafe gecesi... Yâni hacıların Arafat'a çıktığı gece. Arafe, bir şeyin bir önceki gecesi mânâsına, cins isim olarak da kullanıldığı gibi, hacıların Arafat'a çıkma günü, yâni Zilhicce'nin 9'u... Zilhicce'nin 10'u Kurban Bayramı'nın biri olacak. Hacca gitmiş olanlar, Kurban Bayramı'ndan bir gün önce Arafat'ta oluyor. İşte o da belli, tamam. Zilhicce ne zaman girmişse, 1, 2 ,3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, Arafat'ta olacak, belli.

Ama Kadir Gecesi'ni Cenâb-ı Rabbü'l-âlemîn belirtmemiş. Bunları bazı rivayetlerle, Peygamber Efendimiz'in zamanında da birtakım alâmetlerle, belki o seneye mahsus olarak, hangi günde olduğunu bazı mübarek kullarına belirtilmiştir. Ama, biraz saklı olduğunu da biliyoruz.

Meselâ: Aişe Vâlidemiz, —*radiya'llâhu anhâ ve an vâlidihâ seyyidînâ ebû bekrini's-sıddîk*— Hazret-i Ebû Bekr'in kızı Aişe Anamız, Peygamber Efendimiz'in mübarek, genç zevcesi. Çünkü o

genç yaşta zevce oldu ki, Peygamber Efendimiz'den bütün dinin inceliklerini, aile hayatı yakınlığı içinde öğrendi ve Ümmet-i Muhammed'e çok faydeli bilgiler sundu. Alime, değerli bir bilgin hatun idi o vâlidemiz.

Hız. Aışe Vâlidemiz diyor ki:⁵⁵

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، يَجَاوِرُ فِي الْعَشْرِ الْأَوَّخِرِ
مِنْ رَمَضَانَ، وَيَقُولُ: تَحَرَّوْا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي الْعَشْرِ الْأَوَّخِرِ مِنْ
رَمَضَانَ (خ. م. عن عائشة)

(*Kâne rasûlü'llâh SAS, yücâvirü fi'l-aşri'l-evâhiri min ramadân, ve yekûl: Taharrav leylete'l-kadri fi'l-aşri'l-evâhiri min ramadân*) Bu da müttefekun aleyh bir hadis-i şerîftir. Yâni hem hadis alimi İmam Buhârî, hem hadis alimi İmam Müslim, ikisi de sahih kitaplarına bu güzel hadisi almışlar. Senesinde, metninde, güzelliğinde ittifak etmişler.

Şimdi bu hadis-i şerifte, ne yapıyor imiş Peygamber Efendimiz, öğreniyoruz: (*Kâne yücâvirü fi'l-aşri'l-evâhiri min ramadân*) “Rasûlü'llah SAS, Ramazan'ın son on gününde mücâveret ederdi.” Mücâveret etmek, bir yerde yerleşmek demek. Meselâ, Medine'ye gidip bir insan yerleşmişse, “Medine'ye mücavir oldu.” derler. Yâni, oraya yerleşti derler.

Şimdi, (*Kâne yücâvirü fi'l-aşri'l-evâhiri min ramadân*) ne demek? “Peygamber Efendimiz Ramazan'ın son on gününde mescidde i'tikâfa girerdi.” demek. Bu sözden çıkan mânâ bu.

Neden?.. (*Ve yekûl*) Ve derdi ki Peygamber SAS Efendimiz: (*Taharrav leylete'l-kadri fi'l-aşri'l-evâhiri min ramadân*) “Kadir Gecisini seviyorsunuz, rastlamak istiyorsunuz, ihyâ etmek

⁵⁵ Buhârî, *Sahîh*, c.VII, s.147, no:1880; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.278, no:722; İshak ibn-i Râhavyeh, *Müsned*, c.II, s.170, no:670; Hız. AışeRA'dan.

istiyorsunuz, arıyorsunuz ya, (*taharrav*) arayın...”

Taharrî ne demek?.. Eskiler bilirdi bunu, yeniler belki bilmez. Araştırma demek. Müfettiş gibi, taharrî etmek aramak demek. (*Taharrav*) “Sizler arayınız ey müslümanlar.” Neyi arıyorlar?.. (*Leylete'l-kadri*) Ramazan’ın içinde saklanmış olan Kadir Gecesini; bir latifeden dolayı, bir hikmetten dolayı saklanmış olan Kadir Gecesini arayınız. Nerede?.. (*Fi'l-aşri'l-evâhiri min ramadân*) “Ramazan’ın son on gününde arayınız!”

İşte o on günde Kadir’e tesadüf etmek ve Kadir’in sevaplarından istifade etmek için, Peygamber Efendimiz i'tikâfa girerdi. İ'tikâf da Peygamber Efendimiz'in çok kuvvetli sünnetidir. Yâni evinden de ayrılacak, eşinden, çoluk çocuğundan da ayrılacak, mescide gelecek, sırf ibadetle vaktini geçirecek.

Biliyormusunuz, ne kadar tatlıdır! Cenâb-ı Hak ile ibadet halinde olmak ne güzeldir, ne güzeldir!.. Niyazi-i Mısri'nin böyle bir güzel ilâhisi de var bu konuda... Yâni Mevlâ ile baş başa kalıp onu zikretmek, fikretmek ve o tecellilere ermek çok güzel.

İnsanların çoğu bunu bilemiyor. Yâni yalnızlıktan korkuyor, yalnız kalmaktan kaçıyor. Yalnız kaldığı zaman canı sıkılıyor. Neden?.. Cenâb-ı Hak ile ünsiyete alışmadığı için. Yâni Cenâb-ı Hak ile dostluğa, ona yakınlaşmağa, onu bilmeğe alışmamış. Ailesi, babası, annesi kusurlu, yetiştirmemişler. Çevresi kusurlu, öğretmemişler.

Ama İslâm öyle değil. İslâm, i'tikâfı kuvvetli sünnet diye emrediyor. Her beldede müslümanlardan durumu müsait olanlar i'tikâfa girecekler.

“—Bizim kasabada hiç i'tikâfa giren insan yok...”

Tamam, o kasabadaki bütün insanlar o sünneti ihyâ etmediler diye hepsi sorumlu ve suçlu!.. Niye siz i'tikâf sünnetini yerine getirmediğiniz?..

Bir-iki tane babayiğit çıktı, emekli veyahut tüccar da; “Olsun, ben Ramazan’ın son on gününde tüccar da olsam dünyalık çalışmalarımı Allah rızası için bırakacağım, camide i'tikâf edeceğim!” dedi. Böyleleri de olmuyor. Memur oluyor, işçi oluyor;

tamam on gün izin alıyor. İnsan, sevaplı bir şey yapmak istedi mi, muradını elde eder. Arayan her şeyi elde eder. İsteyen istediğine ulaşır. Şimdi işçi de olsa, memur da olsa, tüccar da olsa, emekli de olsa, küçük de olsa, büyük de olsa, kadın da olsa, erkek de olsa; isterse yapabilir. İşte böyle kuvvetli bir sünnet var.

Şimdi biz küçükken çocuklarımıza öğretiyoruz:

“—Sabah namazı kaç rekât?..”

“—Dört rekât.”

“—Nasıl?..”

“—İkisi sünnet, ikisi farz.”

“—Öğlen namazı kaç rekât?”

“—On rekât.”

“—Nasıl?..”

“—Dördü ilk sünnet, dördü farz, ikisi son sünnet...”

Yâni, sünnetleri de öğretiyoruz, bunları da kılınsın diye, çünkü sevabı çok diye. Böylece ahali biliyor ki, o sünnetlerin sevabı var.

İşte bu i'tikâf da kuvvetli sünnet. Neden? Son on günde Kadir Gecesi saklı. İşte Ramazan'ın orasında, o tarafına doğru saklanmış Kadir Gecesi... Onun için, Peygamber Efendimiz de son on günde evinden de ayrılırdı.

Evinden niye ayrılıyor insan?.. Tabii, insanın çevresindeki insanlara sevgisi İslâm'da makbul. Çocuğunu sever... Güzel, sevsin. Çocuk da babasını sevsin... Hanımını sever, hanım beyi sever. Çok güzel! Allah büyük mükâfat verir eşlerin birbirlerini sevmesine. Babasını sever, annesini sever. Çok güzel, hayırlı evlat. Annesini babasını seven evlat... Hele annesinin babasının sevgisini kazanan, duasını alan evlât uçar, çok sevaplar kazanır. Bunların hepsi güzel!..

Ama bu sevgiler ve bu kişiler ve bu işler, dünya hayatı insanı meşgul eder. Çocuk gelir, bir şey sorar... Hanım gelir bir şey ister; “Çarşıdan şunu al, bunu getir, bunu götür!” Komşu gelir, ziyaret olur, telefon olur, insan akşamın nasıl geçtiğini anlayamaz.

Babam emekli oldu. Ondan sonra ben sordum:

“—Baba günlerin nasıl geçiyor?”

“—Evladım, ben emekli olmadan önce memuriyete nasıl vakit buluyordum, ona hayret ediyorum. Meşguliyetler çok daha fazlalaştı, hiç boş vaktim yok!” dedi.

Ben korkuyordum. Yâni, “Boş vakitten acaba böyle bir üzüntü olur mu?” diye. Ama mü'min insan meşguliyet bulur. Yâni mü'min insanın vakti boş kalmaz, işi boş kalmaz. Kur'an okur, salât ü selâm getirir, zikir yapar, kitap okur...

Kitaplar ne güzel arkadaşlardır. Ne tatlı arkadaşlardır. Ne kadar güzel huyludur bu kitaplar. İnsana hiç kötü söz söylemezler, kaş çatmazlar, itiraz etmezler... Ne kadar tatlı arkadaşlardır... Açarsın, okursun. Yâni bir insanı iyi okumanın zevkini almış, tadını almış bir insanı kitaplarla baş başa bırak, akşamın nasıl olduğunu bilemez, günlerin nasıl geçtiğini bilemez, seneleri bilemez... Bu kitaplar o kadar tatlı, o kadar güzel. Öyle güzel bilgiler var içinde, böyle güzel geçirebilir.

Bazı insanlar insanı meşgul ettiğinden; bu son on gün bilhassa sevabı çok kazanmak için çok önemli, çok büyük kazançların olduğu bir gün olduğundan; o zaman evinden de ayrılıyor, tamamen kendisini ibadete veriyor. Bu da insanı evliya olmaya götürüyor. Evliyalık talimi. Ramazan, dervişlik talimi, nefsi terbiye talimi... Yâni insanların askere alınıp da eğitildiği gibi, Ramazan'da da müslüman eğitiliyor. İ'tikâf da evliyalık talimi. Yâni sabahtan akşama Mevlâ ile ünsiyetin adabını, usûlünü, erkânını, zevkini, şeklini öğreniyor. Evliya olmanın uygulaması.

Böylece İslâm'da her mü'min evliya olabilir, İslâm'ı uygularsa. İslâm evliya olmanın kılavuznâmesidir. İslâm, hayatı mutlu yaşamının reçetesidir, talimatnâmesidir. Yâni, insanlar İslâm'ı tam uygulasa, neler elde edecekler, ama bilmiyorlar.

c. İslâm'ın Kıymetini Bilelim!

İslâm'a düşman olanlar da var. Sanki biz Batıyı bilmiyoruz,

sanki biz medeniyeti bilmiyoruz, sanki biz Avrupalıları tanımıyoruz. Onlar işte bizim bilip de mahiyetini anladığımız şeylere uzaktan hayran kalıyorlar. Bizim bildiğimiz kendi güzelliklerimizi bilmiyorlar eğitimleri eksik olduğundan, kendisinin sahip olduğu hazinelerden mahrum.

Hindistan'da fakir bir köylü varmış, tarlası taşlıkmış. Ektiği zaman mahsûl bile çok az bitiyormuş, verim vermiyormuş. Adamcağız tarlayı bırakmış, şehre gitmiş, diyâr-ı gurbetlerde sefalet çekmiş, ölmüş. Ama o taşlık tarlasından, sonra elmas madeni çıkmış. Dünyanın en meşhur elmaslarından bazıları oradan istihsal edilmiş. *Kûh-i nur* denilen, nur dağı denilen büyük elmas da oradan çıkmış diye kitaplar yazıyor.

Bizim müslüman kardeşlerimiz, hele şimdiki Türkiye'dekiler... Ben onlara benzetiyorum. Yâni, elmas madenlerine sahip tarlaları var ama, madenden anlamadıkları için, o zavallı Hintli köylü gibi, Avrupalara gidip oralardan bir şeyler bulacağız diye uğraşa uğraşa, diyâr-ı gurbetlerde sefaletle ömür geçiriyorlar.

Sefalet maddî sefalet olsa, neyse ne, gelip geçicidir. Ama mânevî sefalet, iman sefaleti olunca çok daha fena oluyor aziz ve sevgili izleyiciler ve dinleyiciler! Allah mâneviyatımızdan bir şey kaybettirmesin...

Bizim mâneviyâtımız, bizim mazimiz doğunun, batının, şarkın, garbın, eskilerin, yenilerin, feylosofların, araştırmacıların hayran kaldığı bir mazi. Evliyaullah büyüklerimiz, alimlerimiz mâzimizdeki, medeniyetimizdeki büyük kişiler, simalar, herkesin hayran olduğu kimseler... Misal: İşte Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî; işte irfanı, işte ilmi, işte zarafeti, işte edebi... İşte Yunus Emre...

Mevlânâ'yı herkes anlamıyor, çünkü Farsça bilmiyor. O Farsça yazmış. Mesnevî'yi aslından değil de tercümelerinden okuyorlar. Tamam, al sana Yunus. Yunus Emre... Bütün dünyanın hayran olduğu, Yunus yılı ilan ettikleri bir kimse, böyle bir insan... Ama işte nasıl geçirmiş hayatını biliyorsunuz. Bizim değerlerimiz böyle. Eşrefoğlu Rûmî, İbrahim Hakkı-i Erzurûmî... 15. 16. Asırda uçmayı başarmış, füzeyi yapmış alimlerimiz... Biz mazimizi

bilmiyoruz.

Dögol Fransız reiscumhuruyken Türkiye'ye gelmişti de bizimkilere mültefit birkaç cümle söyleyecek, Clinton geldiği zaman da, bizi mecliste methedip de, coşturup da kendisini alkışlattığı gibi, Dögol da:

“—Siz öyle bir milletsiniz ki Kâtip Çelebiler yetiştirdiniz.” demişti.

Ama Kâtip Çelebi'nin neden büyük olduğunu onu dinleyenlerin çoğu bilmiyorlardı, Dögol biliyordu da...

İşte biz böyle bir duruma düşmüşsek çok yazıktır. Bizim mazimiz çok kıymetli. Ben maziyi bilen bir profesör olarak konuşuyorum. Yâni eski Türk edebiyatını bilen, doğu medeniyetini bilen, İslâm'ı bilen, Arapça'yı, Farsça'yı, Osmanlıca'yı bilen bir kimse olarak konuşuyorum. Varsa bilen bir başkası, çıksın karşıma, aksini gösterecek bakalım!.. Maalesef, işte iyi yetişemedikleri için anlayamıyorlar.

Ama İslâm o kadar güzel ki, bir insanı —eğer ahkâmını uygularsa— Mevlânâ gibi bir velî yapabilir. Yunus Emre gibi bir arif yapabilir bu eğitim... Bu eğitim öyle bir eğitim. Ayarlandığı zaman ucundan, öyle mübarek simalar çıkıyor. Hem de her devirde. 20. Yüzyıl'da dahi. Bunca olumsuzluklara rağmen, bunca çelmelemelere, engellemelere rağmen yine de öyle... Çünkü Kur'an-ı Kerim feyiz kaynağı.

Ben, Amerikalı bir kimseyle tanışmıştım. Daha doğrusu, Amerikalı bir subay bizi ziyarete gelmişti Ankara'dayken. Bir arkadaşın evindeydik, rahmetli... Öyle üniformasıyla bir Amerikalı subay geldi, oturdu, diz çöktü, selâm verdi... Amerikalı, resmî asker elbiseli... Selâm verdi, ismini sordum, İslâm ismi... Allah Allah... Ailesini sordum, yokladım filan... Güldü dedi ki:

“—Benim ailemi hiç karıştırmayın. Hepsi gayri müslim idi. Ben müslümanım. Yâni ben böyle babadan dededen müslüman gelme değilim. Kendim müslümanım.”

“—Peki nasıl müslüman oldunuz?” dedim.

Çok ilginç bir söz söyledi:

“—Kur’an-ı Kerim’i okudum, müslüman oldum.” dedi.

“—Vay gerici vay!.. Vay Amerikalı gerici vay!.. Kur’an-ı Kerim okumuş, müslüman olmuş, vay şaşkın vay!” mı diyeceğiz?..

Bizim gazetecilerden bir gazeteci kardeşimiz, başından geçen bir hadiseyi anlatmıştı. Libya’da, bir uluslararası toplantıda, bizim gazeteciler bulunuyorlar. Otelin aşağısında, lobi dedikleri yerde akşam sohbet ediyorlarmış. İşte İslâm’a söz gelince, bizim arkadaş demiş ki:

“—Fransızlardan meşhur filozof Roce Garudi de müslüman oldu.” demiş.

Onlar ilk defa duyuyorlar ondan, daha önce duymamışlar. Sonradan herkes duydu, hatta Türkiye’ye bile geldi.

“—Hadi yâ, siz de herkesi müslüman yaparsınız; o müslüman oldu, bu müslüman oldu diye söylersiniz. O müslüman olmaz!” demişler.

“—E niye müslüman olmaz?”

“—O çok büyük filozof. Onun kitapları Moskova’da tercüme ediliyor. Fransız olduğu halde uluslararası şöhrete sahip bir büyük feylozof. Hiç müslüman olur mu?..” demişler.

“—Yahu müslüman oldu.” demiş.

“—Yok yâ!.. Yanlış biliyordur.” demişler.

Arkadaşları böyle kabul etmemişler. Allah’ın işine bakın ki, ertesi gün Kazzâfi onu da çağırmış. Roce Garudi de kalkmış, aynı yere gelince, bizimkiler, yâni hayır diyenler, “Yok yâ, olmaz yâ!..” diyenler, hayret içinde bakmışlar: Adam müslüman, adam namaz kılıyor. Fransız feylozof müslüman, hanımı da kapalı, hem de başörtülü...

Artık nasıl başörtülüydü bilmiyorum, onu da o arkadaşta soralım! Yâni, bir simge olarak mı başörtüsü, yoksa adet olarak başörtüsü mü?.. Adet olarak başörtü olursa yasak değil, simge olursa yasak. Artık hangi cins olduğunu bilmiyorum. Garip işler, yanlış işler yâni...

Bizim ilerici gazetelerden birisinin oradaki davetlisi, ilgilisi:

“—Üstad! Yâ sen niye müslüman oldun?” demiş.

“—Yazıklar olsun!” der gibi, “Yâni, sen yapmasaydın bari bunu!” der gibi, Roce Garudî’ye demişler:

“—Niye müslüman oldun yâ üstad?”

Onun sözünü hiç unutamıyorum, her zaman her yerde de anlatıyorum. Kitaplarını da okudum, beğendim, güzel. Türkiye’ye geldiği zamanda belki siz de takip ettiniz, belki gördünüz, konuştunuz. demiş ki:

“—Evlat, bak!” Yaşlı demek ki, karşısındaki de genç olduğu için, “Evlat, bak!” demiş. “Kapitalizm insanı sermayeye ve patrona esir etti.” Batıda vahşi kapitalizm öyle, parası olan eziyor, ötekisi eziliyor, ezilmiş. “Sosyalizm ve komünizm de insanı topluma ve devlete feda etti.” Devletin elinde hiç şahsiyeti, kişiliği, değeri yok, yığın... Orada da mutlu değil. “İnsana insan olma değerini veren İslâm’dır. Ufkunu açan, insanca yaşamayı sağlayan, o nizamı getiren İslâm’dır.” demiş.

Güneş batıdan doğmaya başladı aziz ve sevgili izleyiciler ve dinleyiciler! Batıdan ışıklar geliyor, aydınlatıyor. Herkes doğudan böyle beklerken, batıdan ışıklar geliyor, İslâm’ın hak olduğunu söyleyen sesler çıkıyor. Bunu söylemekle de kalmıyorlar, hayatlarını değiştiriyorlar, İslâm’a geliyorlar, müslüman oluyorlar, namaz kılmağa başlıyorlar.

Bizimkiler müftü, vaiz, hatip çocukları, şehid çocukları, eski seyhlerden, falanca mübareklerden bilmem Hacı Bayram’ın torunlarından, falancanın torunlarından kimseler, maalesef şimdi başka yollara giriyor, başka merkezli derneklere giriyor, başka inançsız yollarda, dedelerine ters ve yanlış istikametteler... Kesin söylüyorum yanılıyorlar, çünkü bilgilerin en aşağı %50’sini bilmiyorlar. Yarısını biliyorlar, yarısını bilmiyorlar. Yarım bilgiyle, yarım akılla, yarım kafayla ahkâm kesiyorlar. Bir de, başkalarını da kendilerinin yoluna girdirmek istiyorlar.

İslâm güzel bir nizam. İşte Ramazan... Nasıl mekleşiyor

insanlar! Nasıl nefisini terbiye etmeyi öğreniyor, nasıl iradesini kuvvetlendirmeyi öğreniyor, nasıl sabretmeyi öğreniyor!.. Nasıl fakirin ızdırap çektiğini öğreniyor, açlığın sıkıntılarını anlıyor!.. Ne kadar güzel bir ibadet!.. Bazı Avrupalılar, İslâm'daki ibadetlerin hikmetlerinden, güzelliklerinden müslüman oluyorlar.

Ramazan'ın sonuna doğru, kişiyi iyice bu dünyadan, dünyevî alâkalardan, kendisini engelleyen, gözünü perdeleyen alâkalardan da alıyor; gerçekleri tam görsün, mâneviyâtı tam gelişsin diye, "İbadetlerin en üstünü tefekkürdür!" diyen İslâm, tefekkürün bütün şartlarını hazırlayıp, "Buyur, işte evliya olmanın yolu, gir, yürü!" diye, onu da sağlıyor.

İslâm o kadar güzel, o kadar güzel; ama, müslümanlar da İslâm'ın güzelliğinden bu asırda o kadar habersizler ki, Allah uyandırsın... Öyle bir uykudalar ki, ne zaman uyanacaklar bilmiyorum. Hem de aydınlar, hem de okumuşlar... Ne okumuşlar bilmem, hem de öyle dünyayı tanıdığını sananlar...

Siz dünyayı tanımıyorsunuz. Siz dünyanın sadece yarısını görüyorsunuz, sadece batısını görüyorsunuz. Dünyanın doğusu var, batısı var, güneyi var... Bakın ben Avustralya'ya geldim, Malezya'dan geçtim. Oraları ilk gördüğüm zaman dört beş sene önce, bunların, buradaki bazı milletlerin 21. Yüzyıl'a adım attığını söyledim. Daha bizimkilerin buralardan hiç haberi yoktu.

İslâm güzel bir din ve bütün ibadetleri de son derece hikmetli... Evet, Ramazan'ın sonunda böyle bir zamanda...

Tabii bu hususta daha başka hadis-i şerifler de var. Meselâ; Peygamber Efendimiz, Aişe Anamız'ın rivâyet ettiği, yine İmam Buhârî'nin kaydettiği bir hadis-i şerifte buyurmuşlar ki:⁵⁶

تَحْرُوا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي الْوَتْرِ مِنَ الْعَشْرِ الْآخِرِ مِنْ رَمَضَانَ

⁵⁶ Buhârî, *Sahîh*, c.VII, s.145, no:1878; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.73, no:24489; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.308, no:8314; Hz. Aişe RA'dan.

(خ. عن عائشة)

(*Teharrav leylete'l-kadri fi'l-vetri mine'l-aşri'l-evâhiri min ramadân*) “Kadir Gecesi’ni Ramazan’ın son on gününde, tek gecelerde arayın!” diye de bir açıklama daha yapmış.

Daha 27’sinde olduğuna dair de rivayetler var. Acaba her sene mi 27’sindedir, yoksa bazı seneler başka türlü de olabilir mi?.. Bu hususta alimlerin sözleri var. Ama Rabbimiz bir hikmetle kesin olarak beyan etmemiş, saklamış ki, onu ihyâ edenler, “Ben Kadir Gecesi’ni ihyâ ettim, artık benim çalışmama lüzum kalmadı, yan gelip yatarım!” gibi düşünerek gevşemesin diye.

Biz kendimizi biliyoruz, çocuklarımızı biliyoruz... Ben hoca olarak söyleyebilirim, siz de talebe olduysanız talebelik yıllarından, okuldan, mektepten hatırlarsınız: Hoca imtihan yapmasa, çocuk derse çalışmaz!.. Senenin sonuna kadar çalışmaz çalışmaz, ondan sonra imtihan vakti uyumaz, üç dört günde kitabı okuyup, girip sınıfı geçmeğe çalışır. Yâni, gevşek oldu mu, böyle baskı olmadı mı, insan maalesef böyle... Bir de sınıfı geçti mi; hoca derse kaldırdı da iyi bir not aldı mı, kitabı bir kenara atar. Niye?.. “Hoca artık beni kaldırdı, iyi notu aldım, geçtim!” der, bakmaz.

Halbuki bilgi not almak için değil, hayatta kullanmak içindir. O bilgileri zevkle almak ve ilerletmek lâzım; alim olmak lâzım, faydalı olmak lâzım, ilerlemek lâzım!.. Not için öğrencilik, not için tahsil, diploma için tahsil çok yanlış bir şey. Ama işte bunları öğretmemiz lâzım ki, insanlar ona göre hareket etsinler.

Bu Kadir Gecesi biraz saklı, biraz belli. Allah-u Teâlâ Hazretleri Kadir Gecesi’ni ihyâ etmeyi nasib etsin...

Büyüklerimiz demişler ki:

“—Her geceni Kadir, her gördüğünü Hızır bil!”

Yâni, karşılaştığın insan belki Hızır olabilir diye, güzel muamele et! Gecen de Kadir Gecesi olabilir diye, güzel geçirmeğe çalış!..

d. Bir Gecenin İhyâsı

Bir gecenin güzel geçirilmesi nasıl olur?.. Gece ne zamandan ne zamanadır?.. Bir kere onun da söylenmesi lâzım! Ayet-i kerimede açıkça beyan ediliyor: (*Hiye hattâ matlai'l-fecr*) “İmsak kesilinceye kadardır gecenin zamanı.”

Belki Türkiye’de bunu bilmeyen, bu sözü duymayan, bu konuda fikri olmayan insanlara sorsan:

“—Gece ne zamandır, gündüz ne zamandır?” diye, onlar diyecek ki:

“—Güneşin battığı zaman gecedir.”

Hatta o zaman, ilk zamanlarda da biraz aydınlık olduğu zaman, daha gece gelmedi diye düşünür. “Güneş doğduğu zaman da gündüzdür; veyahut biraz daha öncesinden, ortalık aydınlandığı zaman...”

Hayır, öyle değil! İslâm’da akşam ezanıyla, güneş batmasıyla gece başlar; imsak kesilmesiyle gece biter.

İmsak kesilme vakti nasıldır?.. Dışarıya çıksanız, bayağı karanlıktır. Sadece doğu tarafından, siyah gökyüzünün doğu tarafında hafif bir mavilenme vardır. Azıcık, herkes kolayca görmez ilk saatlerde. Sonra dakikalar ilerledikçe görmeğe başlar. Ona fecir deniliyor. Daha karanlıktır ortalık. İşte o fecirde bitiyor.

Kadir Gecesi de akşam namazından başlar; fecr-i sâdık tulûuna kadar, yâni takvimdeki imsak dakikasına kadar devam eder, biter. O gecede, o vakitte yâni o saatlerde kalkıp, geceyi namazla, niyazla, duayla, ibadetle ihyâ etmek lâzım!..

İhyâ etmek, diriltmek demek biliyorsunuz. Gecenin ihyâ edilmesi nasıl olur?.. Bir gecenin ihyâ edilmesi, Allah’ın sevdiği ibadetleri yapmakla olur. Bu ibadetlerin en güzeli hangisidir? En derli toplu, teferruatlı, anlî şanlı, görkemli ibadet hangisidir?.. Namazdır. Niçin?.. Çünkü namazda her türlü küçük ibadet var. Tekbir var, hamd var, tesbih var, rükû var, secde var, dua var, Ku’an kıraati var... Yâni namaz komple bir ibadet, tam bir şey. Tamam, namaz kılalım!..

Zaten Peygamber SAS Efendimiz de ekseriyetle gecesini namazla ihyâ ederdi. Namazda da en çok uzun secdelerde dua ve niyâz ederdi. Gözyaşlarıyla Cenâb-ı Hakk'a tazarrû eyler, yalvarır, münâcât ederdi.

Hocalar hep söylerler:

“—Kaza namazı olanlar, kaza namazlarını kılın!”

Doğru, tamam, kaza namazlarını ödemek lâzım! Keşke her gün bir miktar kaza namazını ödeye ödeye şu borçluluktan kurtulsa müslümanlar. Keşke hiç kazaya bırakmasa namazlarını... Adam vazifesini vaktinde bilip, iyi de eğitim görüp, mükellef olduğu, buluşa erdiği zamandan itibaren, akıl ve bâliğ olduğu andan itibaren keşke hep namazlarını kılın...

Kaza namazı kılın... Sonra, başka sevaplı namazlar var. Meselâ tesbih namazı var: Üç yüz defa “*Sübhâna'llahi ve'l-hamdü lillâhi ve lâ ilâhe illa'llâhu va'llâhu ekber*” deniliyor. Sonuncular da, “*Ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-aliyyi'l-azîm*” ilâve ediliyor.

Bizim İskenderpaşa Camimizde, Hocamız'ın sağlığında gelip orada namaz kılanlar, Hocamız'dan sonra gelenler, böyle kandil gecelerinde, bilirler bu namazı. Cemaatle kılıyorduk ki görsünler, öğrensinler, kendileri kişisel olarak da istedikleri zaman kılınlar diye. Çünkü sünnettir, sahih bir namazdır, kitaplarda yazılıdır. Güzel bir namazdır.

Sonra namaz kılmaktan başka ne yapabilir?.. Zikir yapılır. Şimdi zikir deyince de, halkımızda yine zikir hakkında da hiç olumlu olmayan izlenimler ve intibalar vardır. Zikir deyince şartlanmalar vardır. Tesbih deyince, zikir deyince hemen irkilir.

Halbuki, Kur'an-ı Kerim'de zikir tavsiye ediliyor:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذْ كُورُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا (الأحزاب: ٤١)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenü'zküru'llâhe zikran kesîrâ*) [Ey iman

edenler, Allah'ı çokça zikredin!] (Ahzâb, 33/41)

وَأذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا (الانسان: ٢٥)

(*Ve'zki'ri'sme rabbüke bükraten ve esilâ*) [Sabah akşam Rabbinin ismini zikret!] (İnsân, 76/25) gibi, nice nice ayetlerde emrediliyor. Peygamber SAS Efendimiz de, yüzlerce hadis-i şerifte zikri tavsiye ediyor.

Hem de Peygamber Efendimiz, kendisi en çok zikreden insanlardan biriydi. Biz de onun sünnetine uyacağız diye, hadisler sahih mi değil mi diye soruyoruz. Bunu soran bazı kardeşleri biliyorum, hiç sünnetle de ilgisi yok, zikirle de ilgisi yok... Bir de zikre karşı bazıları. Allah ıslah etsin... Allah akıl fikir versin... Bir de İslâmcı münevver filan, aydın filan geçinirler.

Evet, zikir yapılır. Zikrin çeşitleri nelerdir, söyleyelim, öğreysinler. Zikrin en başta gelen çeşidi Kur'an-ı Kerim'dir. Kur'an-ı Kerim zikirdir. Kur'an-ı Kerim'i okuyunca, insan zikretmiş olur. Kur'an-ı Kerim'e ne kadar sarılsak, ne kadar öğrensek, ne kadar okusak, ne kadar ahkâmını anlasak, ne kadar uygulasak, o kadar Allah'ın sevgili kulu oluruz. Bütün işimizi Kur'an öğrenmeye yöneltirsek, fezalara gideriz; çağın bir numaralı, dev ülkesi oluruz, mileti oluruz. Çünkü Kur'an-ı Kerim öyle bir kitap...

Düşmanlarımız kendi millet meclislerinde, bizimle savaş yaptıkları yıllarda, ellerine Kur'an-ı Kerim'i almışlar:

“—Müslümanların elinden bu Kur'an'ı almadıkça, onları yenemezsiniz. Önce bu Kur'an'dan onları ayırın!” demişlerdir.

Bizlerle, Türklerle mücadelede şart olarak bizi Kur'an'dan ayırmanın gerekli olduğunu söylüyorlar. Çünkü Kur'an'ın bize aşk, şevk, aydınlık ve azim verdiğini; her türlü güzelliği oradan aldığımızı bildikleri için.

Maalesef, bazıları Kur'an'ın kıymetini bilmiyor. Kur'an

eğitiminin öneminden haberdar değiller, hatta onu engellemeğe kalkıyorlar. Kur'an-ı Kerim en büyük zikirdir, Kur'an okunabilir.

Başka?.. Salât ü selâm çok kıymetli bir zikirdir. Peygamber Efendimiz'e salât ü selâm getirdikçe insan, Rasûlüllah'ın sevgisini, şefaatinı kazanır. Cenâb-ı Hak, bir salât ü selâm edene on rahmet ihsân eder. Çok yaptıkça makamı, mertebesi, sevabı, ecri artar, Allah yanında sevgili kul olur. Ahirette de Peygamber Efendimiz'e en yakın, en dost, en sevdiği kimse, kendisine en çok salât ü selâm getiren kimselerdir. Onun için salât ü selâmı çokça getirin!..

Sonra, günahlarınızdan tevbe ve istiğfâr eyleyin!..

e. Kadir Gecesi Duası

Bir de bu hususta, bir hadis-i şerîf okuyayım. Çünkü, sohbetlerimiz umûmiyetle hadislerle dolu oluyor, onun bereketinden istifade edelim diye. Aişe Anamız RA buyurmuş ki:⁵⁷

قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَرَأَيْتَ إِنْ عَلِمْتَ أَيَّ لَيْلَةٍ لَيْلَةُ الْقَدْرِ، مَا أَقُولُ
فِيهَا؟ قَالَ: قُولِي: اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفْوٌ كَرِيمٌ، تَحِبُّ الْعَفْوَ، فَاعْفُ عَنِّي
(ت. حم. ه. هب. عن عائشة)

(Kultü: Yâ rasûla'llâh, e raeyte in alimtü eyyü leyletin leyletü'l-kadri mâ ekülü fihâ? Kâle: Kulî: Allâhümme inneke afuvvün kerîmün. tuhibbü'l-afve, fa'fu annî.)

Kadir Gecesi'nin bazı alâmetleri var, o hadis-i şerîfleri ben

⁵⁷ Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.419, no:3435; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.305, no:3840; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.171, no:25423; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.218, no:10708; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.712, no:1942; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.338, no:3700; Hz. Aişe RA'dan.

yazdım, önümde ama, şimdi onları okumadım size... Hazret-i Aişe RA:

(*Yâ rasûla'llâh, e raeyte in alimtü eyyü leyletin leyletü'l-kadri*)
“Yâ Rasûlallah! Eğer ben bir gecenin Kadir Gecesi olduğunu anlarsam, bilirsem, (*mâ ekülü fihâ*) o zaman ne diyeyim, yâni nasıl dua edeyim?” diye sordu Peygamber Efendimiz'e. İyi ki sordu, çünkü biz de cevabı öğreneceğiz, ona göre hareket edeceğiz.

(*Kâle*) Peygamber Efendimiz cevaben buyurdu ki: (*Külî*) Yâ Aişe-i Sıddıka, ey zevcem, eşim demiş oluyor. De ki: (*Allâhümme inneke afüvvün kerîmün, tuhibbü'l-afve, fa'fu annî.*)

İmam Tirmizî bu hadis-i şerîfi rivâyet etmiş ve hasen sahih hadis buyurmuş. Bir itiraz edilecek tarafı yok. “Eğer Kadir Gecesi olduğunu anlarsan, o gecenin ibadetinde, zikrinde, duasında şöyle dersin!” diye tavsiye etmiş:

اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفْوٌ كَرِيمٌ، تَحِبُّ الْعَفْوَ، فَاعْفُ عَنِّي .

(*Allâhümme inneke afüvvün kerîmün, tuhibbü'l-afve, fa'fü annî.*)

Kalemi alın, yazın!.. Hafızanız kuvvetliyse, bir defada duyup anlıyorsanız hafızanıza yerleştirin. Peygamber Efendimiz'in ashabı, onun sözlerini bir duyuşta ezberlerlermiş de, ondan sonra bize de rivâyet etmişler. Haydi bakalım buyurun, siz de öyle olun:

اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفْوٌ كَرِيمٌ، تَحِبُّ الْعَفْوَ، فَاعْفُ عَنِّي .

(*Allâhümme inneke afüvvün kerîmün, tuhibbü'l-afve, fa'fü annî.*)

(*Allâhümme inneke afüvvün*) “Yâ Rabbi, Allahım hiç şüphesiz yok ki sen çok affedicisin, (*kerîmün*) kerem sahibisin, (*tuhibbu'l-afve*) affetmeyi de seversin; (*fa'fu annî*) beni affeyle...”

Evet, Rabbimiz Allah-u Teâlâ Hazretleri, alemlerin Rabbi, Mevlâmız affetmeyi sever. Halbuki af suçtan sonradır, suçlu bir

kimse affedilir. Demek ki, Rabbimizin ne kadar kerim olduğunu, ne kadar *Erhamü'r-râhimîn* olduğunu buradan görüyoruz, anlıyoruz. Affetmeyi seviyor Rabbimiz Tebâreke ve Teâlâ Hazretleri.

Peki, Hazret-i Aîşe Anamızın nesi affolunacak?

Her insanın küçük büyük hataları olur. Hattâ hiç hatâ etmemeğe niyet ederiz sabahleyin ama, yine akşama kadar bin bir türlü kusurumuz olur. Akşam hatırımıza gelir, üzülürüz. “Keşke şöyle yapmasaydım, böyle yapmasaydım. O arkadaşa şöyle muamele etmeseydim, hanıma şöyle demeseydim. Dükkânda şunu yapmasaydım, müşteriye kızmasaydım, tezgâhtara bağırmasaydım.” vs. vs.

Yâni kusursuz kul olmaz, yapmamağa çalışacağız, iyi insan olmağa gayret edeceğiz, tamam ama, işte oluyor. Olunca ne olacak?.. Cenâb-ı Hak’tan afv u mağfîret dileyeceğiz. Cenâb-ı Hak affeder. Affedince insan tertemiz olur, annesinden doğduğu gün gibi...

Tevbe ve istiğfâr edelim!

“—*Estağfiru’llâh el-azîm*. Yâ Rabbi, beni affeyle, mağfîret eyle... *Allâhü'mme inneke afüvvün kerîmün tuhibbu'l-afve fa'fu annî*.” diye tevbe ve istiğfârı çok yapalım!

Çünkü çok suçlarımız olduğu görülüyor. Milletçe suçluyuz, ümmetçe suçluyuz, insanlık olarak çok suçluyuz. Tüm insanlar suçlu!..

“—Niye bu kadar böyle herkesi suçluyorsun?” dersiniz;

İşte dünya üzerindeki zulümler!.. Buyurun, kaç yerde harb, kaç yerde masum insanlar, çocuklar, ihtiyar kadınlar nasıl perişan!.. Nasıl evler yıkılıyor, nasıl yuvalar yıkılıyor, nasıl mâsum çocuklar çıplak... Vietnam Harbini hatırlayın, orada kafalardan yapılmış tepeleri hatırlayın!.. O Kızıl Kimerleri, onların reislerini ve sâireyi... Geçen senenin dergilerinde o öldü diye onunla ilgili haberler vardı. Kafataslarından yapılmış tepelerin resimleri vardı.

Bu insanların bu vahşiliği, dünyanın her yerinde haksızlık...

Sermaye sahipleri, nükleer güç sahipleri, büyük ordu sahipleri güçlerini zayıfları ezmekte kullanıyorlar. Harpler, darplar eksik olmuyor, zulümler, haksızlıklar eksik olmuyor, aldatmalar eksik olmuyor. Mâsum insanlar, ihtiyar kadınlar, dullar, yetimler, sefalet diz boyu...

Dünya üzerinde bütün insanlar kardeş, herkes Hazret-i Âdem'in evladı, benî Âdem, nev'-i beşer, hepsi bizim kardeşlerimiz ama, kardeşini düşünen hiç yok... Kardeşi ezen ezene, tanklarla ezip geçiyorlar, yuvaları yıkıyorlar... Kimse de bunların karşısında mertçe, büyük bir tepkiyle, engelleyici, müessir tedbirler alamıyor. Demek ki suçluyuz. Suç olduğuna göre, zulüm olduğuna göre...

Zulme rıza da zulümdür. Zalimi engellemek de sorumluluktur. Bir insan, engelleyebileceği zalimi engellemediği zaman daha kabre girerken, kabrin kapısında kafasına ateşten tokmağı yer, kabrin içi ateş dolar müslüman olsa bile. Neden?.. Zalimi engellemedin, mazlumun yardımına koşmadın diye. Bu hadisleri sizlere çok okumuştum.

Onun için, çok suçluyuz. Tevbe ve istiğfâr edelim, hatalarımızı anlayalım! Kötü huylarımızı bırakalım, iyi huyları edinmeğe çalışalım!.. Cenâb-ı Hak bizi bu gece günahlardan pâk eylesin, yeni doğmuş gibi olalım... Artık bu 21. Yüzyıl'a, 2000 Yılına tertemiz müslümanlar olarak girelim!..

Biliyorsunuz bir de 2000 Yılı'nı *Tevhid Yılı* ilan ettik, 21. Asrı da *Tevhid Asrı* ilan ettik. O hususta var gücümüzle çalışacağız. Herkese bu cihanda İslâm'ın hak din olduğunu, *Lâ ilâhe illa'llah*'ın doğru inanç olduğunu, Allah'ın varlığını, birliğini öğreteceğiz. Herkesi İslâm'a davet edeceğiz. Cihanı sulh u sükûnla doldurmak için var gücümüzle gayret edeceğiz.

Allah-u Teâlâ Hazretleri nice nice Kadirlere erdiresin... Büyük derecelere ulaştırsın... Tefikini refik etsin... Nusretiyle te'yid ve takviye etsin... Mazlum kardeşlerimizi zulümden kurtarsın... Mağdur kardeşlerimizi gadirden, mahpus kardeşlerimizi hapisten kurtarsın... Esir kardeşlerimizi hürriyetlerine kavuştursun... Ezilen kardeşlerimizi ezilmekten kurtarsın... Sömürülen

kardeşlerimizi sömürölmekten kurtarsın...

Müslömanlar arasındaki dargınlıkları, küskünlükleri izale eylesin... Kardeşler arasındaki küslükleri izale eylesin... Kardeşleri birbirleriyle barıştırsın... Onları, evlatları, aileleri bir araya getirsin... Karıları, kocaları birbirleriyle, görevlerini bilerek, güzel beşerî insanî münasebetler içine gelmeğe nasib eylesin, muvaffak eylesin...

Dilerim ki gününüz, ömrünüz, önünüz aydın olsun... Güller, sümbüller, pırıl pırıl bir ömür, başarılı, verimli, hayırlı bir ömür sürün... Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazanıp, huzuruna sevdiği, râzı olduğu kullar olarak varın... Rıdvân-ı ekberine erin, cemâlini görün... Cenâb-ı Hak cümlemizi, cümlelerinizi Habîb-i Edîbine, Firdevs-i A'lâ'da komşu eylesin...

Aziz ve sevgili izleyiciler ve dinleyiciler, *es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!*.

03. 01. 2000 - AKRA

13. HER GECEYİ KADİR BİLELİM!

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili kardeşlerim, değerli izleyiciler ve dinleyiciler!.. Allah cümlelizden razı olsun... Cümlelizizi Kadir Gecesine isabet edip, Kadir Gecesini idrak eyleyip, onu mükâfat alacak şekilde değerlendirmeye muvaffak eylesin... Kadir Gecesini ihyâ edip, vaad edilen sevapları almayı, Allah cümlelizize nasib eylesin...

Takvimlerde cumayı cumartesiye bağlayan gece, Kadir Gecesi olarak yazılıyor.

a. Kadir Sûresi

Kadir Gecesi hakkında Kur'an-ı Kerim'de, müstakil *Sûretü'l-Kadr* var:

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ . وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ . لَيْلَةُ الْقَدْرِ
خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ . تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ ، مِنْ
كُلِّ أَمْرٍ . سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ (القدر: ١-٥)

(İnnâ enzelnâhü fi leyleti'l-kadr. Ve mâ edrâke mâ leyletü'l-kadr. Leyletü'l-kadri hayrun mi elfi şehr. Tenezzelü'l-melâiketi ve'r-rûhu fihâ bi-izni rabbihim min külli emr. Selâmün, hiye hattâ matlai'l-fecr.) (Kadir, 97/1-5)

Bu sûrenin tefsirinde, tefsir kitaplarında açıklamalar var. Meselâ, İbn-i Kesîr tefsiri, bu hususla ilgili hadis-i şerifleri almış, bu hadislerin ravilerini ve değerlendirmesini yapmış, kuvvet derecelerini karşılaştırmış. O bakımdan güzel bir bilgi topluluğu var İbn-i Kesir'de...

Bu Kadir Gecesi ile ilgili sûreden Kadir Gecesinin mahiyeti anlaşılıyor. (*Leyletü'l-kadri hayrun min elfi şehrin*) kısmından, yâni üçüncü ayet-i kerimesinden. “Öyle bir gece ki, içinde bu gece olmayan bin aydan daha hayırlı...” Bin ay peşpeşe gelip de, içinde Kadir Gecesi oldu mu, bu ondan daha büyük olur muhakkak... İçinde Kadir Gecesi olmayan bin ay kadar, ondan daha hayırlı bir gece oluyor.

(*İnnâ enzelnâhü fi leyleti'l-kadri*) diye başlıyor sûre: “Biz onu Kadir Gecesinde indirdik.” Neyi?.. *Hû* zamiri, o demek. Bu *hû* zamirinin neye delâlet ettiğini incelemek lâzım!

İbni Kesir’in görüşüne göre, *hû* zamirinde anlatılmak istenen, Kur’an-ı Kerim’dir. Yâni: (*İnnâ*) “Ben azimüşşan, alemlerin Rabbi onu, yâni Kur’an-ı Kerim’i Kadir Gecesi’nde indirdim..” Demek ki, Kadir Gecesi’nin Kur’an tarihinde, dinimizin tarihinde böyle bir sıfatı da var.

(*Ve mâ edrâke mâ leyletül-kadr*) “Kadir Gecesi’nin ne olduğunu biliyor musun?” diye tercüme edebileceğimiz, nakledebileceğimiz bir ayet-i kerime... Ama, aslında tam ibâre (*Ve mâ edrâke*) “Ne sana bildiriyor, Kadir Gecesi’nin ne olduğunu?..” Yâni, “Hangi bilgi sana Kadir Gecesi’ni anlatıyor? Bu hususta bir kaynak, bir malzeme var mı?..” gibi. Tabii kestirme yoldan, “Kadir Gecesinin ne olduğunu biliyor musun?” gibi bir noktaya geliyor, bu ayet-i kerime...

Ondan sonraki üçüncü ayet-i kerimede, (*Leyletü'l-kadri hayrun min elfi şehrin*) “Öyle bir gece ki, içinde bu gece olmayan bin aydan daha hayırlı...” diye bildiriliyor. Demek ki, Kadir Gecesi bin aydan daha hayırlıdır.

Ondan sonra da, Kadir Gecesi’nde olan olaylar anlatılıyor: (*Tenezzelü'l-melâiketü ve'r-rûhu fihâ bi-izni rabbihim*) “Melekler ve Rûh, Rablerinin izniyle yeryüzüne inerler.” Rûhun, Cebrâil AS olduğu söyleniyor, veyahut başka melekler topluluğu olduğu rivayeti de var. Bunlar yeryüzüne iniyorlar. Yâni, o Kadir Gecesi’nde olan olaylar...

(*Min külli emrin*) “Her bir emr-i ilâhîden dolayı, Allah buyurduğu için, hikmetli bir işin ifası için, kullara mükâfât dağıtılması için, melekler inerler.”

(*Selâmün hiye hattâ matlai'l-fecr*) Tanyeri atıncaya kadar, imsak kesilinceye kadar olduğu bildiriliyor.

Demek ki, bir tarihi var Kadir Gecesinde, özelliği var; Kur'an-ı Kerim inmiş. Eğer *hû* zamiri Kur'an-ı Kerim'i kastediyorsa, başka bir şeyi kasdetmiyorsa... Ulemanın kanaati Kur'an-ı Kerim. İbn-i Abbas RA'nın bildirdiğine göre, Kur'an-ı Kerim Kadir Gecesi'nde Levh-i Mahfuz'dan semâ-ı dünyaya topluca indirildi. 23 senede de, olayların gelişmesi üzerine, ondan bölüm bölüm indirildi.

Böylece Cenab-ı Hakk'ın mukadderatının yazıldığı Levh-i Mahfuz'unda Kuran-ı Kerim'in ayetleri belli, olacak olaylar belli, onlar sema-yı dünyaya indi. Olayların gelişmesi, senelerin geçmesi üzerine, bu Kur'an-ı Kerim'in ayetleri insanlara okundu. Olaylar üzerine ayetler nazil olarak parça parça, bölüm bölüm, böyle 23 yılda inmesi tamamlandı. Ama ilk inmesi, Levh-i Mahfuz'dan semâ-yı dünyaya inişi, Kadir Gecesi'nde olmuştur.” diye açıklanıyor. Kadir Gecesi'nin çok şerefli bir gün olduğu belirtiliyor. Bin aydan daha hayırlı.

Bu hususta, yani bu sûre ne sebeple nazil olmuş, sebebi nüzûlü nedir?

Mücahid'den rivayet edildiğine göre, Beni İsrail'den yani eski ümmetlerden, Ya'kub AS'ın neslinden gelen mübarek, dindar, ehl-i tevhid insanlardan bir mübarek, (*lebise silâha fi sebîli'llâhi elfe şehri*) belinde kılıç bin ay gezmiş... Peygamber SAS Efendimiz SAS bunu anlattığı zaman, müslümanlar böyle duyunca, hayran kalmışlar. Hayret etmişler:

“—Maşaallah bu kadar uzun zaman sevap kazanacak şekilde belinde kılıç gezdi diye. “

Bunun üzerine, bu kişinin bu kadar sene kılıç belinde cihad ederek vakit geçirmesi gibi, Allahu Tealâ Hazretleri müslümanlara da, bin aydan daha hayırlı Kadir Gecisini ihsan etti. Demek ki, Ümmet-i Muhammed'e bir ikram olmuş oluyor.

Bir başka rivayete göre de, Peygamber SAS Efendimiz, yine Beni İsrail'den, ömründen seksen yılı ibadetle geçiren dört isimden bahsetmiş:⁵⁸

ذَكَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَوْمًا أَرْبَعَةً مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ ،
عَبَدُوا اللَّهَ ثَمَانِينَ عَامًا ، لَمْ يَعْصُوهُ طَرْفَةَ عَيْنٍ ؛ فَذَكَرَ أَيُّوبَ ، وَ
زَكَرِيَّا ، وَحِزْقِيلَ بْنَ الْعَجُوزِ ، وَيُوشَعَ بْنَ نُونٍ ، قَالَ : فَعَجِبَ أَصْحَابُ
رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ ذَلِكَ ، فَأَتَاهُ جِبْرِيلُ ، فَقَالَ : يَا
مُحَمَّدُ ، عَجِبْتَ أُمَّتَكَ مِنْ عِبَادَةِ هَؤُلَاءِ النَّفَرِ ثَمَانِينَ سَنَةً ، لَمْ يَعْصُوهُ
طَرْفَةَ عَيْنٍ ، فَقَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ خَيْرًا مِنْ ذَلِكَ ، فَقَرَأَ عَلَيْهِ : إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي
لَيْلَةِ الْقَدْرِ . وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ . لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ .
هَذَا أَفْضَلُ مِمَّا عَجِبْتَ أَنْتَ وَأُمَّتَكَ ، فَسِرْ بِذَلِكَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَالنَّاسَ مَعَهُ (ابن ابى حاتم عن على بن عروة)

(Zekere rasûli'llâh SAS yevmen, erbaaten min benî isrâîle abedu'llâhe semânîne àmen) Günlerden bir gün, Peygamber SAS Efendimiz, Benî İsrail'den dört kişiyi ümmetine anlattı. Bunlar seksen yıl Cenab-ı Allah'a ibadet etmişler, (lem ya'sûhü tarfete aynin) bir göz yumup açıncaya kadar bile, Allah'a isyan

⁵⁸ İbn-i Ebî Hâtim, *Tefsir*, c.XII, s.435, Kadir Sûresi; İbn-i Kesir, *Tefsir*, c.VIII, s.443; Ali ibn-i Urve RA'dan.

etmeden...”

Bunlar kimler?.. Eyyûb AS, Zekerıyyâ AS, Hezkîl AS ve Yûşâ AS... Efendimiz'in anlatılanlarını duyunca, sahabe-i kiram bunlara hayran kalmışlar, hayret etmişler. Onun üzerine Cebrâil AS gelmiş ve demiş ki:

(*Ya muhammed, acibet ümmetike min ibâdeti hâülâi nefer*) “Senin ashabın, ümmetin bu geçmiş, adı anılan o dört kişinin Allah’a güzel kulluk edişine hayran kaldı, şaşıldılar. (*Semânîne seneh*) “İsyân etmeden, bir göz yumup açıncaya kadar bile âsî olmadan, seksen sene böyle ibadet yaptılar diye hayret ettiler. (*Fekad enzela’llâhu hayran min zâlike*) Onlar hayret ettiler, imrendiler diye, Allah da müjde olarak size bu sûreyi indirdi.” diyerek, (*İnna enzelnâhü fi leyleti’l-kadr*) sûresini okumuş. Böylece bundan dolayı bu sûre nazil olmuş oluyor.

(*Hâzâ efdalü mimmâ acibte ente ve ümmetike*) “Bu, senin ve ümmetinin imrendiğinizden daha kıymetli bir gecedir.” diye bildirince; (*feserre bi-zâlike rasûlü’llâh SAS ve’n-nâsü meahû*) bu haberden, Cebrail’in AS böyle bildirmesinden, Peygamber Efendimiz de çok sevindi, insanlar da çok sevindi, sahabe-i kiram da çok sevindi.” Yâni Cenab-ı Hak’ın biz Ümmet-i Muhammed’e, Peygamberimiz’e bir güzel ikramı olmuş oluyor.

b. Kadir Gecesi’nin Önemi

Şimdi, Cenab-ı Hak böyle bir geceyi bizlere ihsan eylemiş, el-hamdü lillâh. Peygamber Efendimiz bunu, daha sonraki yıllarda da Ramazan geldikçe ümmetine hatırlatmış.

Meselâ, büyük hadis alimi, mezheb kurucusu Ahmed ibn-i Hanbel’in (Rh.A), Ebû Hüreyre RA’dan rivayet ettiği hadis-i şerifte, Cenâb-ı Peygamber SAS buyurmuşlar ki:⁵⁹

⁵⁹ Neseî, *Sünen*, c.IV, s.129, no:2106; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.230, no:7148; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.66, no:2416; Beyhakî, *Şuabü’l-İmân*, c.III, s.307, no:3600; İshak ibn-i Râhavyeh, *Müsned*, c.I, s.73, no:1; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.418, no:1429; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.1, no:8959; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.II, s.113, no:2594; Ebû Hüreyre RA’dan.

أَتَاكُمْ شَهْرُ رَمَضَانَ، شَهْرُ مَبَارِكٍ، فَرَضَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ صِيَامَهُ؛ تَفْتَحُ فِيهِ
 أَبْوَابَ الْجَنَّةِ، وَتُعَلَّقُ فِيهِ أَبْوَابَ الْجَحِيمِ؛ وَتُعَلَّقُ فِيهِ مَرْدَةُ الشَّيَاطِينِ، وَ
 فِيهِ لَيْلَةٌ هِيَ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ؛ مَنْ حَرَّمَ خَيْرَهَا فَقَدْ حَرَّمَ (ن. ح. م.
 هب. عن أبي هريرة)

RE. 10/1 (*Etâküm şehrü ramadân, şehrün mübârekün, farada'llâhu aleyküm sıyâmehû; tûftehu fîhi ebvâbü's-semâ, ve tu'leku fîhi ebvâbü'l-cehennem, ve tükallü fîhi meredetü's-şeyâtîn; ve fîhî leyletün hayrun min elfi şehrîn; men hurime hayrahâ, fekad hurime.*)

(*Etâküm şehrü ramadân*) “Size Ramazan ayı geldi. (*Şehrün mübârekün*) Bu ay çok mübarek, bereketli bir aydır. (*Farada'llâhu aleyküm sıyâmehû*) Cenâb-ı Hak bu ayda oruç tutmayı size farz etmiştir.”

(*Tûftehu fîhi ebvâbü's-semâ*) “Bu ayda semâ kapıları açılır.” Bunda mânâlar var. (*Ve tu'leku fîhi ebvâbü'l-cehennem*) “Cehennem kapıları da kapanır. (*Ve tükallü fîhi meredetü's-şeyâtîn*) Şeytanların asileri, inatkârları Ümmet-i Muhammedi azdırmasınlar, saptırmassınlar, kandırmassınlar diye zincirlere vurulur, kelepçelenir, bağlanır. (*Ve fîhi leyletün hayrun min elfi şehrîn*) Bu ayın içinde öyle bir gece vardır ki, bin aydan daha hayırlıdır!” diye bildirmiş.

(*Men hurime hayrahâ fekad hurime*) “Bu Kadir Gecesini kaçırın, hayrını yakalayamayan, elde edemeyen, kaçırmış olur Ramazan'ı. Yâni büyük ziyana uğrar.”

Yine Ebû Hüreyre RA'dan *Sahihayn*'da, yâni İmam Buhari ve

Kenzü'l-Ummâl, c.8, s.739, no:23661; *Keşfü'l-Hafâ*, c.1, s.45, no:94; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.I, s.158, no:257; Münzirî, *et-Tergîb*, c.II, s.59, no:1489.

Müslim'in sahihlerinde kaydediliyor ki, Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuş:⁶⁰

مَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ
(حم. خ. د. ت. ن. م. حب. عن أبي هريرة)

RE. 436/11 (*Men kàme leylete'l-kadri îmânen va'htisâben gufira lehû mâ tekaddeme min zenbihî*)

(*Men kàme leylete'l-kadri îmânen va'htisâben*) “Kim inanarak, iman ile ve sevabını Allah'tan umarak, bekleyerek Kadir Gecesine kalkar, onu ihyâ ederse, zikirle ve saireyle, o geceyi değerlendirirse; (*gufira lehû mâ tekaddeme min zenbihî*) o zamana kadar olan geçmiş günahları affolunur.”

Demek ki eski ümmetlerin güzel, mücahid, mübarek insanların yaptıkları amellere imrenince; Peygamber Efendimiz'e ve ümmetine, Allahu Teâlâ Hazretleri bir büyük hediye olarak bu Kadir Gecesini takdir buyurmuş, lütuf buyurmuş ve bunu anlatan Kadir Sûresi'ni indirmiş. Peygamber Efendimiz

⁶⁰ Buhârî, *Sahih*, c.II, s.672, *Savm* 36/6, no:1802; Buhârî, *Sahih*, c.II, s.709, *Salâtü't-Terâvih* 37/2, no:1910; Müslim, *Sahih*, c.I, s.523, no:760; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.436, no:1372; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.67, no:683; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.156, no:2202; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.241, no:7278; İbn-i Hibbân, *Sahih*, c.VIII, s.437, no:3682; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.344, no:8821; İbn-i Huzeyme, *Sahih*, c.III, s.194, no:1894; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.371, no:5960; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.306, no:3612; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.306, no:8306; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.275, no:3414; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.42, no:1776; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.IV, s.93, no:2823; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.283; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.225; İshak ibn-i Râhavyeh, *Müsned*, c.II, s.304, no:827; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.446, no:8589; Hamidî, *Müsned*, c.II, s.422, no:950; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.311, no:2360; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.330, no:1953; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.394, no:804; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.IV, s.53, no:1551; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.283; Ebû Hüreyre RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VII, s.375, no:2164; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.86, no:2503; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.538, no:24054; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXI, s.198, no:23295.

ve ashabı çok sevinmişler.

Öteki Ramazanlarda da, “Bak, bu Ramazanın içinde Kadir Gecesi var!” diye Peygamber Efendimiz ümmetine bildiriyor.

c. Kadir Gecesi'nin Zamanı

Şimdi bu Kadir Gecesi ne zaman?.. Ramazan otuz gün, Kadir Gecesi hangisinde?..

Ebû Said el-Hudri Hazretleri'nden rivayet edilmiş olan hadis-i şerifte bildiriliyor ki:⁶¹

اعْتَكَفَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، عَشْرَ الْأَوَّلِ مِنْ رَمَضَانَ ، وَ
اعْتَكَفْنَا مَعَهُ ، فَأَتَاهُ جِبْرِيلُ فَقَالَ : إِنَّ الَّذِي تَطْلُبُ أَمَامَكَ ، فَاعْتَكَفِ
الْعَشْرَ الْأَوْسَطَ ، فَاعْتَكَفْنَا مَعَهُ فَأَتَاهُ جِبْرِيلُ فَقَالَ : إِنَّ الَّذِي تَطْلُبُ
أَمَامَكَ ، فَقَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَطِيبًا صَبِيحَةَ عَشْرِينَ مِنْ
رَمَضَانَ ، فَقَالَ : مَنْ كَانَ اعْتَكَفَ مَعِيَ فَلْيَرْجِعْ ، فَإِنِّي رَأَيْتُ لَيْلَةَ الْقَدْرِ
وَإِنِّي أَنَسَيْتُهَا ، وَإِنهَا فِي الْعَشْرِ الْأَخِيرِ ، فِي وَتِرٍ ،

(*İ'tekefe rasûlü'llâh SAS*) “Peygamber Efendimiz SAS i'tikâfa girdi, (*fi'l-aşri'l-evveli min ramadân*) Ramazan'ın ilk on gününde...”

Biliyorsunuz, Araplar ayı anlatırken üçe bölüyorlar; *el-aşrû'l-evvel* ilk on gün. *El-aşrû'l-evâil* de diyorlar; ilk günler mânâsına... Ortasına *el-aşru'l-evsat* veya *evâsıt* diyorlar; ortadaki günler, on gün, on birden yirmiye kadar... Ondan sonra da *el-aşru'l-evâhir*,

⁶¹ Buhârî, *Sahîh*, c.III, s.300, no:771; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.74, no:11722: Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

sonundaki günler diye. On on öyle üçe bölüyorlar ayı; yirmi dokuz gün de olsa, otuz gün de olsa...

Şimdi, Peygamber Efendimiz Ramazan gelince itikâfa girmiş. Sonra halk da Peygamber Efendimiz'in itikâfa girdiğini görünce, onlar da sevinerek, heveslenerek, biz de sevap kazanalım diye, onlar da itikâfa girmişler. (*Feetâhü cibrilü fekâle*) Fakat, Cebrâil AS Peygamber Efendimiz'e gelmiş, buyurmuş ki:

(*Inne'llezi tatlübu emâmeke*) “Yâ Rasûlallah, aradığınız, yakalamak istediğiniz önünüzde... Yâni, Kadir Gecesi şu sizlerin itikâf ettiğiniz zamanlarda değil, önde...”, buyurmuş. Bunun üzerine onlar *el-aşru'l-evsa'ta*, yani on biriyle yirmisi arasındaki zamanda itikâf etmeye devam etmişler. İtikâflarını o tarafa kaydırmışlar. Peygamber SAS, ashabıyla beraber itikâf etmişler.

(*Feetâhü cibrilü fekâle*) Sonra Cebrâil AS yine gelmiş; (*Ellezi tatlübu emâmeke*) “Beklediğiniz daha da ileride, ötede...” buyurmuş. Bunun üzerine Peygamber SAS, Ramazan'ın yirminci gününde kalkmış, demiş ki; hutbe irad edip camide buyurmuş ki:

(*Men kâne i'tekefe maî*) “Kim benimle bugüne kadar itikâf etmişse, (*felyeci' leylete'l-kadri*) ben Kadir Gecesi'ni gördüm; (*ve innî ünsiyühâ*) gördüm ama unuttum. Allah bana unutturdu. Görmüştüm ama, bana unutturuldu.” Fakat sonuncu on günde olduğunu söylüyor: (*Feinnehâ fi'l-aşri'evâhiri*) “Hiç şüphe yok ki, o Kadir Gecesi son on gündedir.”

Bir de daha tahsis edici bir bilgi veriliyor: (*Fî vitrin*) “Tek günlerde...” Yirmisinden sonra tek günler ne olur?.. Yirmi bir olur, yirmi üç olur, yirmi beş olur, yirmi yedi olur, yirmi dokuz olabilir. Beş tane tek gün var.

Peygamber SAS Efendimiz sonra demiş ki:

وَأَنِّي رَأَيْتُ كَأَنِّي أَسْجُدُ فِي طِينٍ وَمَاءٍ ، وَكَانَ سَقْفُ الْمَسْجِدِ جَرِيدَ
النَّخْلِ ، وَمَا نَرَى فِي السَّمَاءِ شَيْئًا ، فَجَاءَتْ قَرْعَةً ، فَأَمَطَرْنَا ، فَصَلَّى

بِنَا النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، حَتَّى رَأَيْتُ أَثَرَ الطِّينِ وَالْمَاءِ ، عَلَيَّ

جِبْهَتِهِ (خ. حم. عن أبي سعيد الخدري)

(*Ve innî raeytü keennî escüdü fî tînin ve mâin*) “Rüyamda öyle gördüm ki, sanki ben çamura, suya secde ediyorum.” Rüyasını anlatıyor. Tabii Peygamber SAS Efendimiz’in rüyası rüyâ-yı sâdıkadır. Gün gibi çıkardı zaten. Peygamber SAS Efendimiz’in gördüğü rüyalar aynen çıkardı. Önceden gördüğü şeyler vukû bulurdu.

(*Ve kâne sakfü’l-mescidi cerîden mine’n-nahli ve mâ nerâ fi’s-semâi şey’en*) “Mescidin üstü hurma dallarıyla örtülüydü, gökyüzü görünmüyordu. (*Fecâet kaz’atün femutrnâ*) Birden bir yağmur yağmış. (*Fesallâ bine’n-nebiyyi SAS*) Peygamber SAS Efendimiz namaz kıldırmış. (*Hattâ raeytü esere’t-tîne ve’l-mâi alâ cebhetihî.*) Tabii yukardan damlalar damlayınca, —mescid de böyle döşemeli değil, toprak, kendisi sade gölgelik gibi— namaz kıldırınca alınca su ve çamur sürülmüş.

Böylece ne olmuş oluyor?.. Peygamber SAS Efendimiz’in rüyası tam çıkmış oluyor, rüyada Peygamber SAS Efendimiz’in gördüğü şey bizzat yaşanmış oluyor.

Bu hususta çok rivayetleri kaydettikten sonra, bu mübarek alim, en kuvvetli rivayet olarak buyuruyor ki: “Yirmi yedisidir.” Yirmi yedisi demek, yirmi altıyı yirmi yediye bağlayan gece demektir. O en kuvvetli ihtimal olmuş oluyor. Fakat yine de, son on günün bazı farklı günlerin de olabileceği rivayetleri de var. Meselâ, yirmi üç, yirmi beş, yirmi yedi, yirmi dokuz...

Hattâ Ramazan’ın on yedisinde olduğuna dair başka rivayetler de var. Ama bütün bu rivayetlerin incelenmesinden en kuvvetlisi yirmi yedisi olduğundan; bizim ulemamız, büyüklerimiz de bunları bizden önce okuduklarından, Ramazan’ın yirmi yedinci gecesini Kadir Gecesi kandili olarak tesbit edip kutluyoruz.

Bu hususta, Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'nın rivayetini okuyalım:⁶²

أَنَا كُنْتُ أَسْأَلُ النَّاسَ عَنْهَا، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَخْبِرْنِي عَنْ لَيْلَةِ
الْقَدْرِ، أَفِي رَمَضَانَ هِيَ أَوْ فِي غَيْرِهِ؟ قَالَ: بَلْ هِيَ فِي رَمَضَانَ. قُلْتُ:
تَكُونُ مَعَ الْأَنْبِيَاءِ مَا كَانُوا، فَإِذَا قُبِضُوا رُفِعَتْ أُمُّ هِيَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؟
قَالَ: بَلْ هِيَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.

(*Ene küntü es'elü'n-nâse anhâ*) “İnsanlara bu Kadir Gecesi hakkında bilgilerimi ben soruyordum.” Ebu Zerri'l-Gıfârî bu sözü söyleyen. (*Kultü*) Peygamberimiz'e SAS demiş ki (*Yâ rasûla'llâh, ahbirnî an leyleti'l-kadri, e fî ramadân hiye ev fî gayrihi?*) “Yâ Rasûlallah, bu Kadir Gecesi Ramazan'da mı, yoksa Ramazan'ın dışında mı?” diye soruyor.

Peygamber Efendimiz SAS cevap veriyor: (*Bel hiye fî ramadân*) “Hayır, başkasında değil Ramazan'da...”

(*Kultü: Tekûnü mea'l-enbiyâi mâ kânû, feizâ kubidû rufiat ev ilâ yevmi'l-kıyâmeh?*) “Yâni, peygamberler varken oluyor da, peygamberler vefat ettirilip, ruhları kabzolunup insanların arasından giderse kaldırılacak mı, yoksa duracak mı?” diye soruyor. Tabii, kasdı Peygamber SAS Efendimiz. Yâni, “Yâ Rasûlallah, bu senin sağlığına mı mahsus, öldükten sonra da olacak mı?.. Bu asr-ı saadete mi mahsus?” demiş oluyor.

Peygamber Efendimiz SAS ona da cevaben buyurmuş ki: (*Bel hiye ilâ yevmi'l-kıyâmeh*) “Hayır, benim asr-ı saadetime mahsus değil; kıyamete kadar Ramazanlarda Kadir Gecesi olacak!”

قُلْتُ: فِي أَيِّ رَمَضَانَ هِيَ؟ قَالَ: التَّمْسُوهَا فِي الْعَشْرِ الْأَوَّلِ أَوْ الْعَشْرِ

⁶² Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.171, no:21538; İbn-i Kesîr, *Tefsir*, c.VIII, s.446; Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan.

الأَواخرِ، ثمَّ حَدَّثَ رَسولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَحَدَّثَ ثُمَّ اهْتَبَلْتُ
وَعَفَلْتَهُ قُلْتُ فِي أَيِّ العِشْرِينَ هِيَ؟ قَالَ: ابْتِغَوْهَا فِي العِشْرِ الأَواخرِ،
لا تَسأَلْنِي عَن شَيْءٍ بَعْدَهَا!

(*Kultü*) Bu sefer yine soruyu sormuş. İyi ki sormuş, biz de öğreniyoruz: (*Fi eyyi ramadàn hiye?*) “Ramazanın hangi günündedir o, yâ Rasûlallah?” diye sormuş.

(*Kâle*) SAS Efendimiz buyurmuş ki: (*İltemisûhâ fi'l-aşri'l-evvel, ve'l-aşri'l-âhir*) “Bunu birinci onlukta ve sonuncu onlukta, ayın ilk onluğunda ve son onluğunda araştırın!”

Sonra pek anlayamamış, bir karışıklık olmuş. (*Fî eyyi'l-işrine hiye*) “Hangisini dediniz yâ Rasûlallah?” diye bir daha sorunca: (*İbteğühâ fi'l-aşri'l-evâhir*) “Son on gününde arayın!” buyurmuş Peygamber SAS Efendimiz.

Ama arkasından bir söz daha söylüyor Peygamber Efendimiz: (*Ve lâ tes'elnî an şey'in ba'dehâ*) “Bu sorudan sonra, bana artık başka sorma!” diye buyuruyor. Demek ki, tam tayin edilmesini Efendimiz engellemek istiyor. Kendisi bilse bile, bildirmek istemiyor.

ثمَّ حَدَّثَ رَسولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، ثُمَّ اهْتَبَلْتُ وَعَفَلْتَهُ، فَقُلْتُ:
يَا رَسولَ اللَّهِ، أَقَسَمْتَ عَلَيَّ بِحَقِّي عَلَيْكَ، لَمَّا أَخْبَرْتَنِي فِي أَيِّ العِشْرِ
هِيَ؟ قَالَ: فَغَضِبَ عَلَيَّ غَضَبًا لَمْ يَغْضَبْ مِثْلَهُ، مِنْذُ صَحْبَتِهِ، وَقَالَ:
التَّمَسُّوْهَا فِي السَّبْعِ الأَواخرِ، لا تَسأَلْنِي عَن شَيْءٍ بَعْدَهَا (حم). عَن
(أبي ذر)

Fakat o biraz şey yapmış, yine bir fırsat yakalamış. Bakın ifadesine: (*Fekultü: Yâ rasûla'llah, aksemtü aleyke bi-hakkî aleyke*) “Yâ Rasûlallah, seninle olan tanışıklık hukukumun adına, namına sana and veriyorum; (*lemâ ahbertenî fî eyyi aşrin hiye*) bu hangi on gündedir?” diye bir daha sorunca; (*fegadıbe aleyye gadaben lem yağdab mislehû, minzü sahibtühû*) “Efendimiz ben bu soruyu bir daha sorunca, tanıştığımız zamandan beri hiç kızmadığı kadar kızdı.” diyor. Peygamber SAS Efendimiz’in kızdığını söylüyor. Demek ki, bilgi vermek istememiş oluyor, son on günde aramayı tavsiye ediyor.

d. İ'tikâf İbadeti

Peygamber SAS Efendimiz kendisi, Kadir Gecesi'ni aramak için, istifade etmek için, son on günü evinden ayrılıp, hanımlarının yanından ayrılıp, mescidde yatıp kalkmağa başlardı. Buna *i'tikâf ibadeti* diyoruz, çok sevaplı bir ibadet. Böyle güzel bir şekilde, şartlarına uyarak, (*imânen va'htisaben*) yâni inanarak ve sevabını Allah'tan bekleyerek insan i'tikâf ederse; (*hacceteyni ve umreteyni*) iki nafile hac ve iki umre sevabı alır.

Çok büyük bir ibadet bu i'tikâf. Onun için, Peygamber Efendimiz SAS, ibadeti çok sevdiğinden, sabahlara kadar ibadet ettiğinden; Ramazan zâten hoş bir ay olduğundan, Ramazanın son on günü kendisi i'tikâfa girerek, arada da insanlara girmelerini söyleyerek; ama Kadir Gecenin gününü tam beyan etmeden, on gün i'tikâf etmeyi tavsiye buyurmuş oluyor. Tabii, o on gün mescidde i'tikâf eden, o Kadir Gecesini yakalar.

Peki hanımlar ne yapacak?.. Erkekler bu sevabları kazanacak da, hanımlara bir şey yok mu?.. Hanımlar da sevabı kazanır. Biliyorsunuz, onların i'tikâf etmeleri evlerinde oluyor. Evlerinin bir odasını mescid edinirler kendilerine... Orada i'tikâfın şartlarına uygun olarak, ilmihalde yazılan usullere uygun olarak, zamanlarını ibadetle geçirirler.

Bey camide, o da evinde; veya beyinin işi gücü olur, i'tikâfa

girmemiş olabilir ama, beyi artık hanımının yanına gelmeyecek. Onun için, izinsiz olmaz, kocası izin vermezse olmaz. Kocasının izni şart... İzni olduğu zaman, hanım i'tikâfa başladı mı, artık kocası yanına gelmez. On gün orada ibadet eder, Kadir Gecesini de yakalar.

e. Melekler ve Ruh'un İnmesi

Kadir Gecesinin içinde olan olaylar da, sûrede beyan ediliyor. Bir kere melekler iniyorlar. (*Tenezzelü'l-melâiketü ve'r-rûh*) *Tenezzelü*, *tetenezzelü*'nün daha kısa şekli, mâzî değil muzâri; melekler iner demek. "Melekler iner, (*ve'r-rûhu*) bir de Ruh iner." *Rûh*, elif lâm ile, belirli, er-Rûh...

Şimdi bu Rûh isimli melek nedir?.. Tefsiri yazan zat-ı muhterem:

واما الروح فقليل المراد به ههنا جبريل عليه السلام

(*Ve emme'r-rûhu fekilê'l-murâdü bihî hâhünâ cibrîl AS*) "Burada bu ruhtan murad Cebrail AS'dır. Cebrâil iner." diyor.

Neden böyle söylüyor?.. Çünkü ruh kelimesinin başka ayetlerde, başka anlamları da var, onun için söylüyor.

Burada hadis-i şerifler de var... Cebrâil AS ile bazı meleklerin yeryüzüne inip, bazı müslümanlarla musafaha ettiğini; musafaha edilen müslümanın, mânevî hazdan ürperti duyduğunu, hadis-i şerifler bildiriyor.

وقيل هم ضرب من الملائكة

(*Ve kîle hüm darbün mine'l-melâikeh*) "Bu ruh Cebrâil değil de, meleklerden başka cins meleklerdir." diye açıklayan da var. Bu rivayetler böyle.

Burada, "Ruh iner, melekler iner." buyruluyor. (*Min külli emr*) Yâni;

سَلَامٌ هِيَ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ

(*Selâmün hiye min külli emrin*) “Bu gece her işten selâmet olur.” Ne demek?.. Hoşa gitmeyen arızalar, kaza vs. gibi şeylerden uzak, sakın bir gece, olur. Mücahid’in mânâ vermesi böyle.

(*Selâmün hiye*) “Bu gece selâmdir.” Bunun açıklaması:

هِيَ سَالِمَةٌ لَا يَسْتَطِيعُ الشَّيْطَانُ أَنْ يَعْمَلَ فِيهَا سُوءًا

(*Hiye sâlimetün lâ yestatîu’ş-şeytânü en ya’melü fihâ sûen*) “Şeytanın bu gecede bir kötülük yapması, ona müslümanları aldatması imkânı verilmiyor. Onun için, selâmetlik bir gecedir Kadir Gecesi.” mânâsına izah ediyor.

Bir de İbn-i Abbas RA’nın, bu (*min külli emrin selâm*)’ı (*min külli’mrin selâm*) diye okuyuşu varmış. Tabii *imrin* olursa, “Her bir kişiden selâmetlik vardır.” mânâsına gelir.

(*Min külli emrin selâm*)’ın mânâsı, (*Lâ yahdüsü fihâ emrün*) “Hoşa gitmeyen bir şey olmaz!” demektir. Veyahut, selâm oraya bağlı değildir. Önceki ayet, (*min külli emr*)’de bitiyor. (*Selâmün hiye*) ayrı bir cümle oluyor. O zaman mânâ: (*Hiye hayrün küllihâ*) “Bu gece başladığı akşam vaktinden, bittiği fecr vaktine kadar, tan yeri atıncaya kadar hep hayırdır. Yâni, şer yoktur, çok güzel mükâfatlar vardır.”

f. Her Geceyi Kadir Bilelim!

Ubâdetü’bnü Sâmit RA’dan, bu mevzu etrafında Peygamber SAS’in şöyle buyurduğu rivayet edilmiş:⁶³

⁶³ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.324, no:22817; Taberânî, *Müsnedü’ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.166, no:1119; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.III, s.408, no:5041; Ubâdetü’bnü Sâmit RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VIII, s.544, no:24085; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.XVIII, s.358, no:19610.

لَيْلَةُ الْقَدْرِ فِي الْعَشْرِ الْبَوَاقِي، مَنْ قَامَهُنَّ ابْتِغَاءَ حَسْبَتِهِنَّ، فَإِنَّ اللَّهَ
يَغْفِرُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ، وَمَا تَأَخَّرَ؛ وَهِيَ لَيْلَةٌ وَتَرٍ، تَسْعُ أَوْ سَبْعٌ
أَوْ خَامِسَةٌ أَوْ ثَالِثَةٌ، أَوْ آخِرُ لَيْلَةٍ (حم. عن عبادة بن الصامت)

(*Leyletü'l-kadri fi'l-aşri'l-bevâkî*) “Kadir Gecesi bâki kalan, ayın en sonunda kalan son on gündedir. (*Men kàmehünne*) Bu günlerde kim kalkarsa...” Kalkıp da tabii ayakta durmak mânâsına değil, namaz kılmak demek. Biz Ramazanda geceleri kalkıyoruz, yâni ne yapıyoruz?.. Teravih namazı kılıyoruz. Teravih namazı, işte Ramazanın kıyamıdır.

(*Men kàmehünne ibtiğâen fî hisbetihinne*) “Kim kalkar, sevabını Allah’tan umarak, bu son günlerin gecelerini ibadet ile değerlendirirse; (*feinna’llâhe yağfiru lehû mâ tekaddeme min zenbihî*) Allah-u Teâlâ Hazretleri, böyle yapan kulun geçmiş günahlarını affeder.” Bir de, (*Ve mâ teahhara*) Geriye kalan günahlarını da affeder.” diye ibare var. Yâni, bu geceyi değerlendiren kimsenin geçmişteki günahlarını ve sonraki günahlarını da affeder.

Bu rivayette, (*Hiye leyletün vitrun*) “Bu tek gecedir.” diye devam buyurmuş Peygamber SAS Efendimiz... (*Tis’un*) “Dokuz, (*ev seb’un*) veya yedi, (*ev hâmisetün*) veya beşinci, (*ev sâlisetün*) veya üçüncü; (*ev âhiru leyleh*) yahut da Ramazan’ın son gecesi...” buyurmuş.

Bu gecelerin Kadir Gecesi olduğu zaman, güneşin doğuşunda, gecenin kendisinde bir letafet, bir hoşluk olduğu da hadis-i şeriflerde beyan edilmiş. Allah-u Teâlâ Hazretleri, kullar, “Ben Kadir Gecisini ihyâ ettim; binaen aleyh, tamam, bu kadar senelik işi hallettim.” gibi bir duyguya düşmesinler diye, saklamış.

Biz de, Ramazanın her gününde gayret edelim, ibadet edelim! Hele şu son günlerde, şu konuşmayı dinledikten sonraki

zamanlarda, geceleri daha hazırlıklı olun! Geceyi ihyâ etmeye daha çok gayretli olun!.. Hatta büyüklerimiz daha güzel bir söz söylemişler:

“—İnsan her gecesini Kadir bilmeli!”

Çünkü, insanların özel Kadre erdikleri günler de olur. Bir insanın Cenab-ı Hakk’ın hoşuna gidecek, rızasını kazanacak bir hareketi yaptığı bir gece, onun için dünyalara değer, cihanlara değer, onun Kadri olur. Onun için, her geceyi insan Kadir bilmeli, güzel geçirmeli!..

Şimdi düşünün: Memleketimizde zelzele oldu. Akşam yattı insanlar, ne halde yattılar?.. Kimisi belki abdest aldı, iki rekât namaz kıldı, abdestli yattı. Dervişane şekilde, Efendimiz’in tavsiye ettiği şekilde yattı. Kimisi belki içti, sızdı yattı. Kimisi kumar oynadı. Kimisi nasıl yaşadıysa... Belki ondan sonra, zelzele oldu, bina yıkıldı üstüne... *İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn...* İşte ölüm geliveriyor birden, belli olmuyor; bir onun için...

Bir de o gece Kadir olabilir. Kadir Gecesi’ni insan değerlendirmeden kaçırmış olabilir. Onun için, ihtiyat etmeli, her gecesini Kadir bilmeli!.. Hele hele Ramazan’ın içindeyken, bu son günlerde artık iyice, “Acaba Kadir bu gece mi?.. Acaba Kadir bu gece mi?..” diye, iyice gayretimizi artırmalıyız. Çünkü, Cenab-ı Hak kulun ibadete gayretini seviyor ve meleklerine gösteriyor:

“—Bakın şu kullarımın ibadete koşuşmalarına, ibadete gayretlerine, aşklarına, şevklerine!..” diye mübâhat ediyor meleklerine... Kullarının güzel halleriyle öğreniyor.

Onun için, duygular önemli, kalbinin, gönlünün hali önemli; insanın aşkı, şevki, ihlâsı önemli... Böyle olmağa, kalbimizi gönlümüzü temiz tutmağa gayret edelim!.. Çünkü Cenab-ı Hak insanın gönlüne nazar ediyor. Rütbesine, omuzuna, makamına, kasasına, parasına, yaşına bakmıyor; gönlündeki güzel duygulara bakıyor. Gönlümüzü temiz tutmağa çalışalım!

Aşk ile, şevk ile kendimiz için, Ümmet-i Muhammed’e, sevdiğimiz özel, yakın kardeşlerimize, has yakınlığımız olan

kimselere, annemize, babamıza, evlatlarımıza olmak üzere, böyle yakınlarımızı düşünerek, Cenab-ı Hakk'a dualar edelim!..

g. Kadir Gecesi'nin İhyâsı

Kadir Gecesi nasıl ihyâ edilir?.. Gecenin en güzel ihyâsı, tabii hiç uyumamaktır. Uyumazsan, uyumamağa güç yetirebilirsen, akşamdan sabaha kadar hiç uyumazsın, ibadet edersin... Kur'an okursun, namaz kılarırsın, tesbih çekersin... Böylece geceyi ibadetle geçirmiş olursun.

Efendimiz SAS böyle yapardı. Sabahlara kadar secdelerle, namazın içinde Kur'an-ı Kerim kıraatiyle gecesini geçirirdi. Ya öyle olur. Öyle yapamayanlar, hiç olmazsa yatsı namazını camide kılsın! Sabah namazını da camide cemaatle kılsın!.. Çünkü, yatsı ile sabah namazını camide cemaatle kılanlara, gecesiyile gündüzünü ibadetle geçirmiş gibi sevab veriliyor.

Başka?.. Hiç olmazsa erken yatsın, Kadir Gecesi denilen gecede... Ama yatarken nasıl yatacak?.. Abdestli yatacak. Abdestli

yatınca, uykusu da ibadetten sayılır. Biraz dinlendikten sonra kalksın, gecenin şöyle yarısı falan geçtikten sonra, artık imsak vaktine doğru, imsak vaktinden geriye doğru düşünelim; o arada yaptığı şeylere dikkat etsin, güzel değerlendirmeye, ibadetle ihyâ etmeye çalışsın!

Böylece hem uyumuş olur, ama uykusu da ibadete yazılacak şekilde abdestli yatarsa; kazanmış olur.

Allah-u Teâlâ Hazretleri, tabii niyetlere göre ihsan ediyor. İsteyene, dua edene istediğini veriyor. Cenneti isteyen, cenneti veriyor. Kendisine cehennemden sığınanı, cehenneme atmıyor, cehennemden koruyor.

İstemek önemli, isteyip de gayret etmek de önemli... Karınca kararınca yolunda olunca, belki Cenab-ı Hakk kulların acizliğine nazar eyler, rahmeyler, azını çoğa sayar, rahmetine bahane eyler. Âcizâne, nâcizâne, eksikli, kusurlu ibadetleriyle rahmetine erdirir, lutfu deryasına daldırır, nimetlerine kandırır kullarını... Bol bol ihsan eder.

Allah-u Teâlâ Hazretleri, böyle ihsanına erdirdiği kullarından eylesin cümlemizi...

Bizi de duadan unutmayın...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâh, aziz ve sevgili izleyiciler ve dinleyiciler!

22. 12. 2000 - İSVEÇ

14. RAMAZAN ÇABUK GEÇTİ

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü lillâhi rabbi'l-âlemîn... Kemâ yenbagî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidînâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedin ve alâ âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn... Emmâ ba'd...

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Hoş geldiniz... Allah, hepimize dünya ve ahiretin her türlü güzelliklerini, hayırlarını, mükâfatlarını ihsan eylesin...

Sevinçli bir ay içindeyiz. Son derece hayırlı, bereketli, sevaplı, mükâfatlı, güzel bir ay. Çabucak geçti... Biliyorsunuz bir şey sevildiği zaman çabuk geçer. Sıkıntılı dakikalar geçmek bilmez; hastalıklar, ağrılar geçmek bilmez ama, hoş vakitler çarçabuk geçiverir. O kadar tatlı ki bu ay, doğrusu biz de nasıl oldu da böyle 26 gününü geçiriverdik hayret ediyoruz. Daha dün gibi geliyor, hayret ediyorum şahsen kendim ben, çok çabuk geçti...

Bu gece, Peygamber SAS Efendimiz'den rivâyet edilen hadis-i şerîflere göre, Allah tarafından unutturulmuş, saklanmış, gizlenmiş, dikkatli olarak, belirli bir sebebe dayalı olarak gizlenmiş olmakla beraber, çok kuvvetli bir ihtimal olarak Kadir Gecesidir.

Kadir Gecesi, böyle bir mübarek kandil, sevdiğimiz, kutladığımız mübarek kandillerden Üç Ayların sonundaki kandil.

Receb ayı girdiği zaman, Receb ayının ilk cuma gecesi Regâib Kandili. Meleklerin çok rağbet ettiği, rağbet kelimesiyle ilgili *regâib* kelimesi, çoğul sîgasıyla. Yâni rağbet edilen pek çok güzelliklerin içinde bulunduğu, muhteşem, güzel bir gece. Regâib Gecesi üç ay önce geçti.

Ondan sonra, Receb'in 27'sinde —Receb ayı, bundan iki ay önceki kamerî aylardan— Mi'rac Kandili geçti. Mi'rac Kandili, Peygamber SAS Efendimiz'in hiçbir kula nasib olmamış çok büyük bir iltifata, çok büyük bir davete mazhar olduğu ve çok büyük

müşahedeler, gözlemler görüp, çok büyük seyranlar eyleyip bize anlattığı, çok değerli bir gece... O da geçti.

Ondan sonra, mübarek Şa'ban ayı geldi. Şa'ban ayının ortasında da Berat Kandilimiz var. Berat Kandili de, Duhan Sûresi'nde baştaki ayetlerde anlatılan gecedir diye bazı alimler tarafından beyan ediliyor.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:

حَم . وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ . إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ .
فِيهَا يَفْرُقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ . أَمْرًا مِنْ عِنْدِنَا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ . رَحْمَةً
مِنْ رَبِّكَ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ . رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنَّ
كُنْتُمْ مَوْقِنِينَ . لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأُولِينَ

(الدخان: ۱-۸)

(Hâ mîm. Ve'l-kitâbi'l-mübîn. İnnâ enzelnâhü fi leyletin mübâreketin innâ künnâ münzirîn. Fîhâ yüfraku küllü emrin hakîm. Emren min indinâ, innâ künnâ mürsilîn. Rahmeten min rabbik, innehû hüve's-semîu'l-alîm. Rabbü's-semâvâti ve'l-ardı ve mâ beynehümâ in küntüm mûkinîn. Lâ ilâhe illâ hüve yuhyî ve yümît, rabbüküm ve rabbü âbâikümü'l-evvelîn.) (Duhan, 44/1-8) Sadaka'llahu'l-azîm.

[Hâ, mîm. Apaçık olan Kitab'a andolsun ki, biz onu (Kur'an'ı) mübarek bir gecede indirdik. Kuşkusuz biz uyarıcıyızdır. Her hikmetli işe o gecede hükmedilir. Yani, katımızdan verilen her emir. Çünkü biz, peygamberler göndermekteyiz. Senin Rabbinin acıması gereği olarak, gönderdiğimiz elçilere o gece emirlerimizi bir bir açıklar, vahiylerimizi bildiririz .Doğrusu o işitendir bilendir. Eğer kesin olarak inanıyorsanız bilin ki Allah göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların Rabbidir. Ondan başka ilâh

yoktur. Her şeyi o diriltir ve öldürür. Sizin de Rabbiniz, önceki atalarınızın da Rabbidir.] (Duhan, 44/1-8)

Burada mübarek bir geceden bahsediliyor. Bu mübarek gecede çok mühim kararların alındığını, ilâhî kararların, mukadderâta ait kararların alındığı bildiriliyor. Çok önemli kararların kararlaştırıldığı, mübarek bir gece olarak anlatılıyor.

Bu gece üzerinde alimlerin iki görüşü var. Bir kısmı, burada (*innâ enzelnâhu fî leyletin mübâreketin*) “Biz onu mübarek bir gecede indirdik.” cümlesinden yakalayarak; “Onu dediği Kur’an-ı Kerim’dir. Kur’an-i Kerim’in de Kadir Gecesinde indirildiği;

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ (القدر: ١)

(*İnnâ enzelnâhü fî leyleti’l-kadri*) “Biz onu Kadir Gecesi’nde indirdik.” (Kadir, 79/1) diye belirtildiği için, bu Duhan Sûresi’nin başındaki ayet-i kerime de Kadir Gecisini bildiriyor demişler.” bazı alimler.

Bazı alimler de, “Buradaki *hu* zamiri o demek, o Kur’an-ı Kerim’e mi gidiyor, yoksa daha başka ince anlamları var mı?.. Hadis-i şerîflere göre bu Şa’ban’ın 15. gecesi bir senelik yapılacak mukadderât faaliyetlerinin meleklere telkini gecesidir diye, Peygamber Efendimiz’den hadis-i şerîfte bildirildiğine göre; bu ayrı gecedir, Kadir Gecesi ayrı gecedir.” diye bildirmişler.

a. Kadir Gecesi’nin Özellikleri

Demek ki, o ayetler de Kadir Gecesiyle ilgili olabilir ama, Kadir gecesiyile ilgili elimizde, karşımızda, Kur’an-ı Kerimimizde Kadir Sûresi var. Sûretü’l-Kadr...

Bi’smi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm:

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ . وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ . لَيْلَةُ الْقَدْرِ

خَيْرٍ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ . تَنْزِلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ ، مِنْ
كُلِّ أَمْرٍ . سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ (القدر: ١-٥)

(*Innâ enzelnâhü fî leyleti'l-kadr. Ve mâ edrâke mâ leyletü'l-kadr. Leyletü'l-kadri hayrun min elfi şehr. Tenezzelü'l-melâiketü ve'r-rûhu fihâ bi-izni rabbihim min külli emr, selâmün hiye hattâ matlai'l-fecr.*) (Kadir, 97/1-5)

Bu, müstakil, başlıbaşına Kadir Gecesine tahsis edilmiş bir sûre. Burada belirtiliyor ki: (*Innâ enzelnâhü fî leyleti'l-kadr*) Kadir Gecesinde bir muazzam olay olmuş, “Biz onu Kadir gecesinde indirdik.” buyuruyor Allah-u Teâlâ Hazretleri. Onu dediği, Kur'an-ı Kerim. “Kur'an-ı Kerim'i Kadir Gecesinde indirdik demiş oluyor böylece denmiş oluyor.

Kadir Gecesinde nasıl inmiş Kur'an-ı Kerim? Bütünüyle, 6242 ayet-i kerimelik Kur'an-ı Kerim bir gecede nasıl inmiş?.. Abdullah ibn-i Abbas RA buyuruyor ki:

“Kur'an-ı Kerim, bir gecede mukadderâtın yazılı olduğu Levh-i Mahfuz'dan semâ-i dünyaya indirildi. O indirildiği semâ-i dünyadaki Beytü'l-izze'den, 23 senede, olayların gelişmesine göre, toplu toplu, demet demet ayet-i kerimeler Peygamber Efendimiz'e bildirildi.”

Demek ki semâ-i dünyaya bir toplu gelişi var Levh-i Mahfuz'dan, o gece olmuş oluyor Kadir Gecesi... Demek ki Kur'an-ı Kerim'in bize, semâ-i dünyaya indirildiği bir muhteşem gece Kadir Gecesi.

Bu Kadir Gecesinin bir özelliği de, üçüncü ayet-i kerimede belirtiliyor:

(*Leyletü'l-kadri hayrun min elfi şehr*) “Kadir gecesi bin aydan daha hayırlıdır.” Bin tane ay... İnsan bin ay ibadet etse, namaz kılsa, tesbih namazı kılsa, cihad eylese, yapılacak sevaplı bütün işleri yapsa; ondan daha hayırlı bu Kadir Gecesi... Bir Kadir Gecesi bin aylık ibadetten daha hayırlı. (*Hayrun min elfi şehr*) Bin

aydan daha üstün bir gece...

Tabii bu, Cenâb-ı Hakk'ın çok büyük bir ikramı. Bunun hakkında rivayetler var, onları okuyayım.

b. Bin Ay Cihad Eden Kimse

Peygamber Efendimiz'den rivâyet edilmiş ki, Mücahid Rh.A'ten nakledildiğine göre:⁶⁴

“أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَكَرَ رَجُلًا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ، لَيْسَ
السَّلَاحَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَلْفَ شَهْرٍ، قَالَ: فَعَجِبَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ ذَلِكَ،
قَالَ: فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: “إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ وَمَا أَدْرَاكَ مَا
لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ. الَّتِي لَبَسَ ذَلِكَ الرَّجُلُ
السَّلَاحَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَلْفَ شَهْرٍ (ابن ابى حاتم عن مجاهد)

(Enne'n-nebiyye SAS zekere racülen min benî isrâîle lebise's-silâha fî sebîli'llâhi elfe şehr. Kâle: Fea'cibe'l-müslimûne min zâlike. Kâle: Feenzela'llâhu azze ve celle: “İnnâ enzelnâhu fî leyleti'l-kadr. Ve mâ edrâke mâ leyletü'l-kadr. Leyletü'l-kadri hayrun min elfi şehr...” Elletî lebise zâlike'r-racülü es-silâha fî sebîli'llahi elfe şehr.)

Peygamber Efendimiz, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kendisine öğrettiği, bildirdiği, mânevî imkanlarla öğrettiği bilgilerle eski ümmetlerin hallerini ashabına anlatırdı. Eski ümmetlerdeki mübarek insanların, hayatlarını nasıl geçirdiğine dair bilgiler verirdi sohbetlerde. Hadis-i şeriflerin bir kısmı, eski devirlerle ilgili çok kıymetli bilgileri ihtiva ediyor.

⁶⁴ Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.306, no:8305; İbn-i Ebî Hâtim, *Tefsir*, c.XII, s.434, Kadir Sûresi; Mücâhid Rh.A'ten.

O bilgilerin arasında bir sohbetinde, Peygamber Efendimiz Benî İsrâil'den bir kişinin, bin ay belinde kılıcı, Cenâb-ı Hakk'ın yolunda ömrünü cihadla geçirdiğini anlatmış. Konu buymuş.

Bunu müslümanlar duyunca, “Mâşâallah!” demişler, hayret etmişler, hayran kalmışlar. Bin ay Allah yolunda çarpışmış, çalışmış, ömrünü Allah'ın rızası yolunda geçirmiş.

Bin ay, biliyorsunuz 83 sene kadar eder. Bini onikiye böldüğünüz zaman, 83 eder. 83 yıl bir ömürdür. Aşağı yukarı iyi yaşayan bir insanın ömrü. Bu 83 yıla Kur'an-ı Kerim'de bir de başka bir isim de veriliyor bir ömre; *hukub* deniliyor. *Hukub*; *ha* harfi, *kaf* harfi, *be* harfiyle yazılıyor. Çoğulu *ahkâb* geliyor. Bunu da ömür diye tercüme edebiliriz. Ama ne kadar?.. Aşağı yukarı açıklamalara bakılırsa lügatlardan, 80 küsür kadar. Yâni benim iki bilgiyi birleştirmeme göre, demek ki bin ay gibi oluyor bir ömür.

Allah yolunda bir ömür geçirip de sevaplar kazanınca, sahabe-i kiram hayran kalmışlar, hayret etmişler, mâşâallah demişler. Onun üzerine Allah-u Teâlâ Hazretleri: “Kadir gecesini size ihsân eyledim, Kadir Gecesi bin aydan daha hayırlıdır.” diye bu müjdeli sûreyi Peygamber Efendimiz'e indirmiş.

El-hamdü lillah!.. Demek ki Ümmet-i Muhammed'e Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin çok büyük bir müstesna hediyesi. İnsanın, bir ömür boyu ibadet ederek kazanacağı sevabı, Allah-u Teâlâ Hazretleri Peygamber Efendimiz'e, ümmetine, bizlere —yâni biz de onun ümmetiyiz— bu imkânı ihsan etmiş. Bunu yakaladığımız zaman, yâni bu Kadir Gecesinde ibadet ettiğimiz zaman, bir ömür boyu kazanılacak sevapları, başkalarının bir ömür çalışarak kazanacakları sevapları kazanabileceğiz. Büyük bir ikram...

c. Bin Ay İbadet Eden Kimseler

Bu konuda Ali ibn-i Urve'den ikinci bir rivâyet de şöyle:⁶⁵

⁶⁵ İbn-i Ebî Hâtim, *Tefsir*, c.XII, s.435, Kadir Sûresi; İbn-i Kesir, *Tefsir*, c.VIII, s.443; Ali ibn-i Urve RA'dan.

ذَكَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَوْمًا أَرْبَعَةً مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ ،
عَبَدُوا اللَّهَ ثَمَانِينَ عَامًا ، لَمْ يَعْصُوهُ طَرْفَةَ عَيْنٍ ؛ فَذَكَرَ أَيُّوبَ ، وَ
زَكَرِيَّا ، وَحَزَقِيلَ بْنَ الْعَجُوزِ ، وَيُوشَعَ بْنَ نُونٍ ، قَالَ : فَعَجِبَ أَصْحَابُ
رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ ذَلِكَ ، فَأَتَاهُ جِبْرِيلُ ، فَقَالَ : يَا
مُحَمَّدُ ، عَجِبْتَ أُمَّتَكَ مِنْ عِبَادَةِ هَؤُلَاءِ النَّفَرِ ثَمَانِينَ سَنَةً ، لَمْ يَعْصُوهُ
طَرْفَةَ عَيْنٍ ، فَقَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ خَيْرًا مِنْ ذَلِكَ ، فَقَرَأَ عَلَيْهِ : إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي
لَيْلَةِ الْقَدْرِ . وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ . لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ .
هَذَا أَفْضَلُ مِمَّا عَجِبْتَ أَنْتَ وَأُمَّتَكَ ، فَسِرَّ بِذَلِكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَالنَّاسَ مَعَهُ (ابن ابى حاتم عن على بن عروة)

(Zekera rasûlü'llâh SAS yeumen, erbaaten min benî isrâile abedu'llâhe semânîne àmen lem ya'sùhu tarfete aynin, fezekere eyyûb, ve zekeriyyâ, ve hızkîl, ve yûşâ. Kàle: Feacibe ashâbü rasûli'llâh SAS min zâlik. Feetâhu cibrîlü, fekàle: Yâ muhammed, acibet ümmetüke min ibâdeti hâülâi'n-neferi semânîne seneten lem ya'sùhu tarfete aynin fekad enzela'llâhu hayran min zâlike, fekaraa aleyhi: İnnâ enzelnâhu fî leyleti'l-kadr... Hâzâ efdalü mimmâ acibte ente ve ümmetüke. Kàle: Feserre bi-zâlike rasûlü'llâh SAS, ve'n-nâsü meahû.)

Ali ibn-i Urve'den gelen bu rivayete göre, Peygamber Efendimiz bir sohbetinde benî İsrail'den dört mübarek zâtı anlatmış. Bu dört mübarek zâtın isimleri: Eyyüb AS, Zekeriyyâ AS, Hezkîl AS, Yûşâ AS... Bu dört zâtın nasıl ömür geçirdiğini

anlatmış.

(*Abedu'llàhe semânîne àmen*) “Seksen yıl Cenâb-ı Hakk’a ibadet etmişler; (*lem ya’sùhu tarfete aynin*) bir göz yumup, kapatıp açınaya kadar, bir göz kırpıştırarak zaman bile Cenâb-ı Hakk’a isyan etmemişler 80 yıllık ömürlerinde... Öyle güzel geçirmişler ömürlerini bu mübarekler.

Zekeriyya AS’ı biliyoruz, kabri, makamı Haleb şehrinde. Camisi var, Zekeriyya Camisi var. Orada ziyaret nasib oldu.

Eyyüb AS’da bizim memleketimizde, Urfa’da makamı var. Orada cami ve diğer ziyaretgâhlar var.

Yûşâ AS da, Mûsâ AS’in ashabından, yiğit bir delikanlı, komutan. Çok başarılı işler yapmış. O da Kehf Sûresi’nde *şetâ* diye Mûsâ AS’in yanındaki yiğit kişi diye geçiyor. İsmi geçmiyor ama, öyle anılıyor. Bir de Hızkîl AS... Bu dört zât. Bunlar böyle 80 yılı Allah’a çok güzel ibadet ederek geçirmişler diye anlatmış Peygamber Efendimiz.

(*Feacibe ashâbü rasûli’llah SAS min zâlike*) Peygamber Efendimiz’in ashâbı RA, bundan hayran kalmışlar, mâşâallah demişler, biz böyle yapamayız gibi düşünmüşler. Bunun üzerine Cebrâil AS gelmiş ve Peygamber Efendimiz’e buyurmuş ki:

“—Yâ Muhammed AS, sen ve ümmetin, ashabın, bu dört kişinin seksen yıl Allah’a bir göz yumup kırpıştırarak kadar kısa zamanda bile isyan etmeden, seksen yıl güzel ömür geçirdiklerine hayran kaldınız, beğendiniz, imrendiniz ya; onun üzerine Allah-u Teâlâ Hazretleri bundan daha hayırlısını size ihsan eyledi, indirdi.” diye, (*İnnâ enzelnâhu*) sûresini okumuş.

İşte bu iki rivayetten anlaşılıyor ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri Peygamber Efendimiz’in ümmetine, dolayısıyla bize böyle büyük bir ihsân, büyük bir imkân lütfeylemiş. El-hamdü lillah!..

d. Kadir Gecesi’nin Zamanı

Şimdi bu Kadir Gecesi tamam, iyi de, hangi gece bu Kadir Gecesi?.. Bu Kadir Gecesi’yle ilgili rivayeti okuyalım hadis-i

şerîflerden. Her akşam burada hadis-i şerîf okuyorduk, ama bu akşam Kadir Gecesi diye bu bilgileri taşıyan hadis-i şerîfleri okuyoruz.

Ebû Zerr-i Gıfârî Hazretleri, Peygamber Efendimiz'in meşhur sahabisi. Peygamber Efendimiz'e çok candan bağlı, gayretli bir mübarek zât. O demiş ki:

أَنَا كُنْتُ أَسْأَلُ النَّاسَ عَنْهَا ، قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَخْبِرْنِي عَنْ لَيْلَةِ
الْقَدْرِ ، أَفِي رَمَضَانَ هِيَ أَوْ فِي غَيْرِهِ ؟ قَالَ : بَلْ هِيَ فِي رَمَضَانَ . قُلْتُ :
تَكُونُ مَعَ الْأَنْبِيَاءِ مَا كَانُوا ، فَإِذَا قَبِضُوا رُفِعَتْ أُمَّ هِيَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ؟
قَالَ : بَلْ هِيَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ .

(*Ene küntü es'elü'n-nâse anhâ*) “Ben bu Kadir Gecesi'ni öğrenmek için etrafımdaki arkadaşlara soruyordum, bu Kadir Gecesi hakkında bilginiz nedir diye soruyordum. (*Kultü*) Bu arada Peygamber Efendimiz'e de...” İmkân geçmiş eline Ebû Zerr-i Gıfârî Hazretleri'nin, demiş ki:

(*Yâ rasûla'llâh, ahbirnî an leyleti'l-kadri e fî ramadân hiye ev fî gayrihî*) “Bu Kadir Gecesi'ni anladık. Kur'an-ı Kerim'de bin aydan daha hayırlı olduğunu belirten sure de var, okuyoruz. Bu Kadir Gecesi Ramazan ayı içinde mi yâ Rasûlallah, yoksa Ramazan'ın dışındaki bir başka ayda mı? Zamanı neresi?..” diye Peygamber Efendimiz'e sormuş Ebû Zerr-i Gıfârî.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki: (*Bel hiye fî ramadàn*) Başkasında değil, Ramazan'ın içinde... Kesin olarak Kadir Gecesinin Ramazan'da olduğunu, böylece cevabında buyurmuş.

(*Kultü tekünü meal'l-enbiyâu mâ kânû feizâ kubidû rıfaat em hiye ilâ yevmi'l-kıyâme*) “Yâ Rasûlallah! Bu, peygamberlerin hayatları zamanında olan bir şey mi, peygamberlerin bereketinden olan bir şey mi, peygamber ahirete göçerse

kaldırılacak bir şey mi; yoksa peygamber ahirete göçse de, kıyamete kadar bu sevaplı gece bir fırsat olarak mü'minlerin elinde olacak bir gece mi?" diye de sormuş.

Yâni kibarca diyor ki:

“—Yâ Rasûlallah! Bu senin yaşadığın asr-ı saadete mahsus bir gece mi, sen varsın aramızda, başımızın tâcısın, gözümüzün sevincisin, gönlümüzün şenliğisin, senin bereketine mi, sen gidince yok mu olacak bu fırsat, müslümanların elinden kaçacak mı yoksa kıyamete kadar her Ramazan'da olacak mı bu gece?” diye bunu da sormuş.

İyi ki de sormuş, RA. Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:

(*Men hiye ilâ yevmi'l-kıyâmeh*) “Evet, sırf benim yaşadığım asr-ı saadetime, sırf bana, benim ömrüme, hayatıma mahsus değil, kıyamete kadar...”

El-hamdü lillah! Buna da hamd-ü senâlar olsun... Bu gece demek ki kıyamete kadar her müslümanın rastlayabileceği, ibadetle geçirdiği zaman çok sevapları kazanabileceği bir fırsat olarak mevcut.

Yine sormaya devam etmiş:

قلت: في أي رمضان هي؟ قال: التمسوها في العشر الأول أو العشر
الأواخر، ثم حدث رسول الله صلى الله عليه وسلم، وحدث ثم اهتبلت
وغفلته قلت في أي العشرين هي؟ قال: ابتغوها في العشر الأواخر،
لا تسألني عن شيء بعدها!

(*Kultü fî eyyi ramadân hiye*) “Dedim ki: Yâ Rasûlallah! Ramazan'ın neresinde?..” Tam geceyi yakalamak istiyor. “Ramazan'ın neresinde?” diye soruyor. Peygamber Efendimiz buyurmuş ki: (*İltemisûhâ fi'l-aşri'l-evveli ve'l-aşri'l-ahiri*) “Bunu Ramazan'ın ilk on gününde, son on gününde arayın!”

Bu hususta iyi duyamamış Peygamber Efendimiz'in cevabını,

bir daha sormuş. Yâni biraz kaçırmış olduğunu söylüyor. (*Fî eyyi'l-işrîne hiye*) “Bu hangi günlerdir yâ Rasûlallah?” diye, bir daha sormuş Peygamber SAS Efendimiz’e.

O zaman (*kàle ibtegûhâ fi'l-aşri'l-evâhir*) “Ramazan’ın son on gününde onu bulmağa gayret ediniz, bulmağa çalışın!” Ama arkasından da demiş ki: (*Lâ tes’elnî an şey’in ba’dehâ*) “Bu sorudan sonra, başka soru sorma!” Yâni son on günü olduğunu söylüyor, artık ondan sonra da, daha fazla bana soru sorma demiş Peygamber SAS Efendimiz.

e. Peygamber Efendimiz’in İkâzı

Ebû Hüreyre RA’dan gelen bir bilgide, Peygamber Efendimiz, Ramazan ayları geldikçe Ramazan’ın başındaki hatırlatma konuşmalarında, içinde Kadir Gecesinde olduğunu beyan edermiş. “Ramazan’ın içinde Kadir gecesi var, dikkat edin, gözünüzü açın, o Kadir gecesini yakalamağa çalışın!” diye beyan edermiş. Bir keresinde böyle bir Ramazan ayı geldiği zaman Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:⁶⁶

أَتَاكُمْ شَهْرُ رَمَضَانَ، شَهْرُ مَبَارَكٍ، فَرَضَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ صِيَامَهُ؛ تَفْتَحُ فِيهِ
أَبْوَابَ الْجَنَّةِ، وَتُغْلَقُ فِيهِ أَبْوَابُ الْجَحِيمِ؛ وَتُغَلُّ فِيهِ مَرَدَةُ الشَّيَاطِينِ، وَ
فِيهِ لَيْلَةٌ هِيَ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ؛ مَنْ حَرَّمَ خَيْرَهَا فَقَدْ حَرَّمَ (ن. حَم.
هب. عن أبي هريرة)

⁶⁶ Neseî, *Sünen*, c.IV, s.129, no:2106; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.230, no:7148; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.66, no:2416; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.III, s.307, no:3600; İshak ibn-i Râhavyeh, *Müsned*, c.I, s.73, no:1; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.418, no:1429; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.1, no:8959; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.113, no:2594; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.8, s.739, no:23661; *Keşfü'l-Hafâ*, c.1, s.45, no:94; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.I, s.158, no:257; Münzirî, *et-Tergîb*, c.II, s.59, no:1489.

RE. 10/1 (*Etâküm şehru ramadân, şehrun mübârekün, farada'llâhu aleyküm sıyâmehû; tûftehu fîhi ebvâbü's-semâ, ve tu'leku fîhi ebvâbü'l-cehennem, ve tükallü fîhi meredetü's-şeyâtîn; ve fîhî leyletün hayrun min elfi şehrin; men hurime hayrahâ, fekad hurime.*)

(*Etâküm şehru ramadân*) “Size Ramazan ayı geldi. (*Şehrun mübârekün*) Bu ay çok mübarek, bereketli bir aydır. (*Farada'llâhu aleyküm sıyâmehû*) Cenâb-ı Hak bu ayda oruç tutmayı size farz kıldı.”

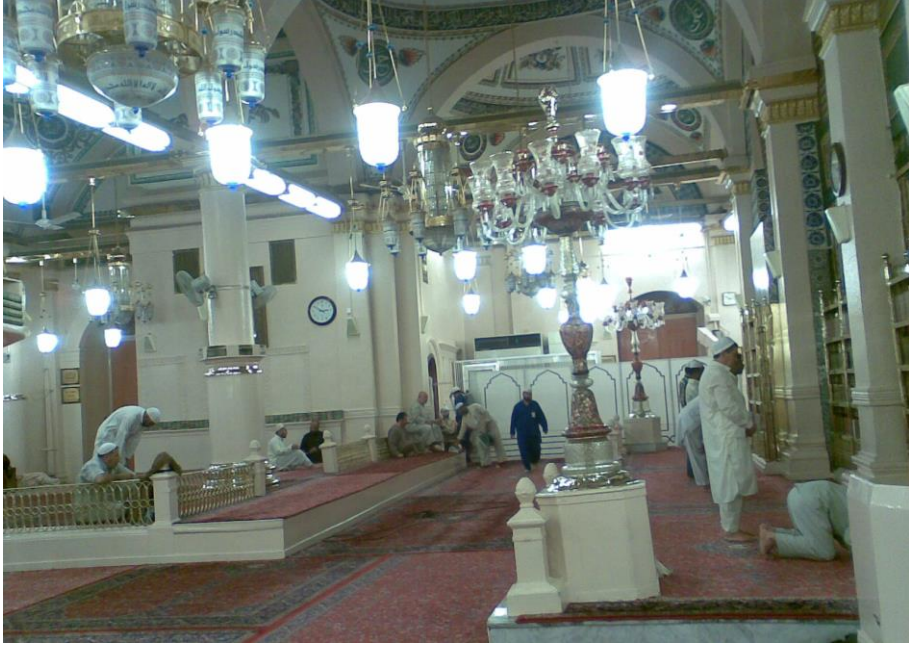
Hatırlatıyor: “Mü'minler, Ramazan ayı geliyor, orucu farz, onun için aman orucunu tutun diye hatırlatıyor Peygamber Efendimiz.

(*Tûftehu fîhi ebvâbü's-semâ*) “Bu ayda semâ kapıları açılır.” Bunda mânâlar var. (*Ve tu'leku fîhi ebvâbü'l-cehennem*) “Cehennem kapıları da kapanır. (*Ve tügallü fîhi meredetü's-şeyâtîn*) Şeytanlar zincirlere, kelepçelere takılarak bağlanırlar.” Yâni şeytanların müslümanları kandırma, aldatma şeklinde zarar vermeleri de engelleniyor.

Bunları anlattıktan sonra bir cümlesi daha var Peygamber Efendimiz'in: (*Ve fîhi leyletin hayrun min elfi şehri*) “Bunun içinde öyle bir gece var ki, bu gelen Ramazan'ın içinde öyle bir gece var ki, bin aydan daha hayırlıdır.”

Daha önceki vaazlarımda burada Ramazan'la ilgili pek çok hadisleri okuduk, gelenler dinlediler, biliyorsunuz Ramazan'ın ne kadar güzel, ne kadar sevaplı bir ay olduğunu. Ama o sevapların ötesinde çok özel, çok dikkate değer bir başka şeyi hatırlatıyor Peygamber Efendimiz. Bir de Kadir Gecesi var diye özellikle beyan ediyor. “Dikkat edin, Ramazan geliyor, bak onun içinde bir de bir Kadir Gecesi var!”

Buyuruyor ki arkasından: (*Men hurime hayrahâ fekad hurime*) “Bu Kadir Gecesini kaçırın, hayrını yakalayamayan, elde edemeyen, kaçırmış olur Ramazan'ı. Yâni büyük ziyana uğrar.”

f. İ'tikâf Etmenin Mükâfâtı

Onun için, Peygamber SAS Efendimiz, kendisi Kadir Gecesini bulmağa şöyle bir tedbir ile, bize de yol göstermiş kendi hayatında:

Ramazan'ın son on günü olduğu zaman, ibadet maksadıyla evinden de ayrılıp, camiye yerleşip, gece gündüz camide kalmağa başlamış her Ramazan... Ömrünün, Ramazan orucu farz kılındıktan sonraki bütün senelerinde, Ramazan'ın son on gününde evinden ayrılıp, tamamen ibadetle meşgul olayım diye camide yatıp kalkmağa başlamış.

Bir seferinde, bakmış ki kadınlar bu işi elde etmiş, girişmişler, mescidin orası burasını perdelerle ayırmışlar. Onlar böyle ibadet edeceğiz diye yerleri alınca, o zaman girmemiş Peygamber Efendimiz; kadınların olduğu yerde olmasın diye, Şevval ayına kaydırmış. Yâni Ramazan'dan sonra, bayramdan sonraki aya kaydırmış. O seneki i'tikâfi gene yapmış.

Buna i'tikâf deniliyor. Yâni evinden de ayrılıp camiye girip

artık tam ibadetle meşgul olma. Bunun adı i'tikâf, i'tikâf sünneti.

Peygamber Efendimiz nerede otururdu?.. Mescide bitişik evde otururdu. Mescidle beraber yapılmıştı evi. Arsayı kendisi satın alarak, bir tarafında mescidini yaptı, öbür tarafına da, bitişğine evini yaptı. Kapısı açıldığı zaman Peygamber Efendimiz'in, mescidinin içine adımını atardı Peygamber Efendimiz. Yâni mescide kapısı vardı evinin.

Düşünün, mescide evi bitişik olduğu halde, Peygamber Efendimiz son on gün ne yapıyor?.. Daha yoğun ibadet edeyim, daha çok ibadet edeyim diye artık evinde de yatmıyor, mescide geliyor. Tamamen mescidde vaktini geçiriyor.

Bu neden?.. Evin içindeki günlük yaşamdan kayıplar olmasın diye. Yemek var, konuşmalar var, hanımla, çocuklarla ilgili işler var... Yâni evin hali... Ama cami ibadet yeridir. Daha yoğun, daha tam, daha çok ibadet etmek için mescide geliyor. Yoğun, son derece tatlı, son derece güzel bir şey oluyor. İnsanın artık evinden de ayrılıp, tamamen kendisini böyle ibadete vermesi, çok tatlı bir şey oluyor, çok güzel bir şey oluyor. Ve Peygamber Efendimiz böyle yapmanın çok sevap olduğunu beyan etmiş.

Geçen gün o hadis-i şerîfi okumuştum; Ramazan'ın son on gününde i'tikâfa girenin sevabı, mükâfatı neydi: İki hacetmek ve iki umre yapmak kadar büyük sevap kazanıyor.

Biliyorsunuz hacetmek büyük bir ibadet, muazzam bir ibadet. Masraflı ve uzun zaman bir ibadet. Yâni sizin bir hac yapmanızı düşünün! Buradan Stokolm'den hac yapıp gelince kadar, bir kere en aşağı bir ay lâzım!.. Veya biraz sıkıştırabilirsiniz ama, gene de uzunca bir zaman lâzım! İşinizi ayarlamamız gerekiyor, bayağı bir ayrı kalmanız gerekiyor. Sonra bayağı da bir para vermeniz gerekiyor. Kara yoluyla gitseniz uzun bir yol. Uçakla gitseniz öyle... Masraflı. Hem masraflı, hem yorucu, hem de uzun...

İki tane hac, iki tane umre yapma kadar sevap veriyor Ramazan'ın son on gününde insanın i'tikâf etmesine.

g. Allah'ı Tanımamız Lâzım!

Şimdi bunlar neden, muhterem kardeşlerim?.. Olayları tesbit ettikten sonra nedenleri üzerinde de biraz düşünelim! Niye böyle?.. Allah-u Teâlâ Hazretleri bize yakın. Kur'an-ı Kerim'de bunu beyan bildiriyor. Karîb... Karîb, Arapça'da yakın demek. Allah-u Teâlâ Hazretleri bize yakın. Hatta Kur'an-ı Kerim'de buyruluyor ki:

وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ (ق: ١٦)

(*Ve nahnü akrabu ileyhi min habli'l-verîd*) “Biz, o insanoğluna kalbindeki ana damardan daha yakınız. Şah damarından daha yakınız.” (Kaf 50/16)

Başka ayet-i kerimeler var, orada da şu ifade var:

وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ (الحديد: ٤)

(*Ve hüve meaküm eyne mâ küntüm*) “Ey insanlar! Siz nerede olursanız olun, Allah yanınızdadır.” (Hadid, 57/4)

Pekiye, insanlar günahları işledikçe, Allah onlara yakın olduğu halde, insanlar Allah'tan uzaklaşıyorlar. Günah işledikçe perdeler geliyor, perdeler geliyor, kapanıyor, kapanıyor, kapanıyor engeller... Bakın şu arkanızı dayadığınız yastığın arkası dışarıdır. Az ötesi dışarıdır, camın ötesi dışarıdır ama, cam var, duvar var; dışarıyı yakın ama, oraya gidemiyorsunuz. Evet, perde olursa, engel olursa, yakınlık engellenirse insan mahrum oluyor.

Veyahut şöyle diyelim: Dışarıdaki bir insan, o oturduğunuz yere oradan giremiyor. Yakın ama, mânî olunca gelemiyor yakınlığına rağmen. İşte kulun günahlardan temizlenmesi lâzım, arınması lâzım! Zihninin, kalbinin yıkanması lâzım! Bu engellerin kalkması lâzım!..

Allah kuluna o kadar yakın, neden ben Rabbime o kadar uzağım?.. Çünkü kafan başka yerde... Aklın fikrin başka yerde, keyfin başka yerde, düşüncelerin başka yerde... E sen onu istemezsen, o seni ister mi?.. Arayacaksın, isteyeceksin, seveceksin, gayret edeceksin, kavuşmağa çalışacaksın.

Yunus Emre'yi dinlemedin mi?.. Mevlânâ Hazretleri'ni okumadın mı?.. Büyük evliyaullahın Allah sevgilerinden hiç etkilenmedin mi o sözlerinden, onların o mübareklerin hayatlarından anlatılan parçalarından hiç etkilenmedin mi?..

Etkilenmiyor. Yâni, dış dünyayla uğraşıyor insanlar, dıştaki olaylarla oyalanıyor. Ama, asıl en güzel olan şeyden uzak kalıyor. Hazinenin üstüne oturuyor, hazinenin yanında duruyor ama, hazineden uzak oluyor.

Şimdi bu çelişkinin kalkması lâzım!.. Bu çelişkinin kalkmasının yolu kahve değil, sinema değil, tiyatro değil, çarşı değil, pazar değil, park değil, bahçe değil, plaj değil, dış dünya değil... İnsanın iç dünyasını tanıması lâzım! İç dünyasına yönelmesi lâzım!

İç dünyasına yönelmesi dışarıda olmuyor. Sen tam düşünmeğe başlıyorsun, birisi geliyor, bir şey söylüyor, dağılıyor düşüncen. Tam güzel duyguları yakalıyorsun, hadi bir olay, engelliyor.

Onun için, insanın dış dünyadan kendisini sıyırıp, ilişkilerden sıyırıp, şöyle bir yoğunlaşması gerekiyor. Konsantre olmak diyorsunuz ya siz, konsantre; yâni *santr*, merkez demek... Konsantre olmak; merkezîleşmek, yâni dağınık olan şeyleri şöyle derleyip toplamak demek. Dağınık olan duygularını insanın, aklını, fikrini, düşünce kabiliyetini, sezgisini, sezme kabiliyetini, sezgi kabiliyetini ne yapması lâzım?.. Dağınıklıktan şöyle toparlayıp, Cenâb-ı Hakk'ı tanımaya yönlendirmesi lâzım!..

Her şeyi biliyor 21. Yüzyıl'ın akıllı insanları, Allah'ı hiç bilmiyor. Her zaman yanında olan, hem de kendisine en büyük iyilikleri yapmış olan, kendisini yaratan, yaşatan, hayat veren, nimet veren, sağlık veren, rızık veren Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne

bir teşekkür borcu yok mu insanın?.. Tanınması gerekmez mi?..

Her gün evine kucak kucak hediyeler gönderse birisi; insan o hediyeleri alsa, açsa, sevinse; ooo çok zengin mağazalardan çok yüksek, pahalı fiyatlı çok güzel hediyeler, kucak kucak her gün geliyor... Ne yapar insan?.. Ne yaparsınız, her gün böyle güzel hediyeleri alsanız?.. Hem de aile boyu herkese geliyor... Hanıma geliyor, ooo açıyor böyle kutuyu, güzel paketlenmiş kutuyu, içinden çıkan şeyi görünce şöyle üstüne şey yapıyor, aman kumaş ne kadar güzel, dikişi ne kadar güzel, ne kadar iyi mal filan böyle bakıyor, hayran kalıyor. Sen açıyorsun kutunu, hediyeler... Çocuklar açıyor, seviniyor, amaaan sevincinden uçuyor oyuncaklar filan...

Bu hediyeleri gönderen kim diye merak etmez misiniz?.. Kim bu beni seven insan, bu hediyeleri her gün bana gönderiyor?.. Biz nimetler içinde yüzmüyor muyuz? Her gün nimetler içinde böyle yüzerek yaşamıyor muyuz?.. Nimet deryasında zevk ü safâ ederek yaşamıyor muyuz? Pekiyi bu niyetleri gönderen Allah'ı bilmemiz, tanımamız gerekmiyor mu? Teşekkür etmemiz gerekmiyor mu?.. E gerekiyor.

Nasıl tanıyacaksın? Aklın o tarafta değil! Aklını kullanmıyorsun, düşünmüyorsun!.. O zaman insanın ne yapması lâzım?.. Aklının dağınıklığını, kendisinin derbederliğini toparlaması lâzım, kendisine çeki düzen vermesi lâzım, gelmesi lâzım, bu konuya eğilmesi lâzım. Eğildiği zaman olur. Eğildiği zaman, yâni yoğunlaştığı zaman, konsantre olduğu zaman olur.

Allah-u Teâlâ Hazretleri, bir kulunun kendisini istemesinden çok memnun oluyor. Bir kulunun günahlardan dönmesinden çok seviniyor, çok razı oluyor, çok hoşnut oluyor. Yâni, kulu kendisine şöyle bir tavır, —jest diyorsunuz ya— şöyle bir hareket yaptığı zaman Cenâb-ı Hak'tan çok büyük teveccühler geliyor. Onun için insanın bunu yapması lâzım!

İşte İslâm bu fırsatı hazırlıyor insana... Hem de o kadar güzel hazırlıyor ki, böyle günlük yaşantının içinden bir rampadan yavaş yavaş yükseltmeğe başlıyor insanı. Üç aylık bir süreç dikkat

ederseniz. Receb ayında başlıyorsunuz, Receb ayı geçeli iki buçuk ay oldu, daha fazla oldu. Receb ayından başlıyorsunuz, kandiller, oruçlar vs. vaazlar derken yavaş yavaş o güzel aleme doğru yükseltiyor bizi İslâm, kandiller vs.ler.

Ramazan girince, daha da ibadetler, teravihlerle daha da yükselmeğe devam ediyoruz, göklere doğru çıkmağa devam ediyoruz, ediyoruz, ediyoruz, ediyoruz, Ramazan'ın sonuna geliyoruz, artık iyice insan ruhen, çevre bakımından, çevre de hazırlanıyor, Ramazan'da değişiyor çevre, değişmiyor mu? Hadis-i şerifte belirtildiği gibi. Zaten mânevî çevremiz değişiyor da süsleniyor, güzelleşiyor. Cennetin kapıları açılıyor, cehennemin kapıları kapanıyor, şeytanlar bağlanıyor da; biz de hissetmiyor muyuz o çevremizin değiştiğini?.. Ramazan'dan öncekiyle farklı değil mi şimdiki yaşam, çok farklı. Duygularımız çok farklı değil mi? Çok farklı, çok güzel!..

Bu hazırlanmış çevrede, en son noktada artık göklere çıkmışken, en yüksek mertebelere çıkmışken; on gün de sen

Cenâb-ı Hakk'a, onu tanımak için, onu bulmak için, ona ermek için, onun sevgisini yakalamak için girdiğin zaman çalışmağa, o zaman muradına eriyor insan, kavuşuyor, kavuşma oluyor. Çok güzel bir düzenleme. Yâni İslâm'ın böyle kulu alıp da Cenâb-ı Hakk'ın dergâhına doğru getirmesi çok güzel görülüyor. Yâni Receb, Şa'ban, Ramazan, Ramazan'ın sonu, ondan sonra Kadir Gecesi...

Peygamber Efendimiz, o Kadir Gecesi'ni yakalamak için, peygamber olduğu halde, her türlü mükâfata erdiği halde, on gün evinden ayrılıp camide ibadet ederse, anlayın işin ne kadar önemli olduğunu!..

Allah-u Teâlâ Hazretleri bize de bu güzellikleri sevmeyi, bu güzellikleri yakalamayı ve ödülleri, mükâfatları, hediyeleri, nimetleri kazanmayı nasib etsin...

Çalışan çalıştığının ücretini alır. Bir hafta bir yerde çalışsanız, haftanın sonunda ne olur?.. Bir ay çalışsanız, bir ayın sonunda ne olur?.. Çalıştığımız yer size ücretinizi verir.

Kul da bir ay Ramazan'da Cenâb-ı Hakk'a kulluk için, rızasını kazanmak için çalışıyor, oruçlar tutuyor, hayırlar yapıyor, iftarlar veriyor, teravihler kılıyor, dualar ediyor, tesbihler çekiyor, Kur'an-ı Kerim'ler okuyor, okuyor okuyor, neler yapıyor... E Cenâb-ı Hak Teâlâ Hazretleri karşılıksız bırakır mı kullarını? Mahrum bırakır mı?.. Patron işçisinin parasını veriyor da Cenâb-ı Hak, alemlerin Rabbi, yerin göğün hazinelerinin yaratıcısı, sahibi, kulunu mahrum bırakır mı?.. Elbette ki en büyük mükâfatları verir.

Onun için, biz o mükâfatları almağa yönelelim, sırt çevirmeyelim! İstemem ben bu mükâfatları deyip sırtını dönüp giderse, alamaz tabii. Mükâfatı almağa gelmezse alamaz.

Camiye gelmiyor, Ramazan olduğundan haberi yok! Ramazan'da bütün müslümanlar harıl harıl çalışıyorlar, bu çalışmamış. Ramazan'ın sonuna gelmiş, haberi yok... Kadir Gecesi olmuş, bitmiş, ondan da haberi yok... Tabii, mahrum kalır. Yâni, ötekiler gözünü açıp çalışırken, bu böyle gâfil durursa, mahrum kalır.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi gâfillerden, cahillerden, tembellerden, gevşeklerden, duygusuzlardan etmesin... Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazanmak, sevgisini kazanmak çok büyük imkân, çok güzel bir şey... Allah-u Teâlâ Hazretleri hepimize, rızasını kazanmayı, sevgisini kazanmayı, sevdiği kul olmayı nasib eylesin... Şu Ramazan'daki mükâfatları almayı nasib eylesin... Herkese dağıtılan, çalışan mü'minlere dağıtılan mükâfatları almayı nasib eylesin... Ramazan'dan tertemiz, pırıl pırıl nurlanmış olarak çıkmayı nasib etsin...

Rabbimiz bizi rahmeti deryasına daldırsın... Rahmetiyle pırıl pırıl yıkasın... Nurlarıyla sarsın... Kalbimizi tertemiz eylesin... Tertemiz bir müslüman olarak bundan sonra, Ramazan'dan sonra yepyeni bir hayata, yepyeni bir yüksek hayata, İslâmî hayata kavuştursun... Böyle yaşamayı nasib etsin...

El-fâtihah!..

22. 12. 2000 - İSVEÇ

